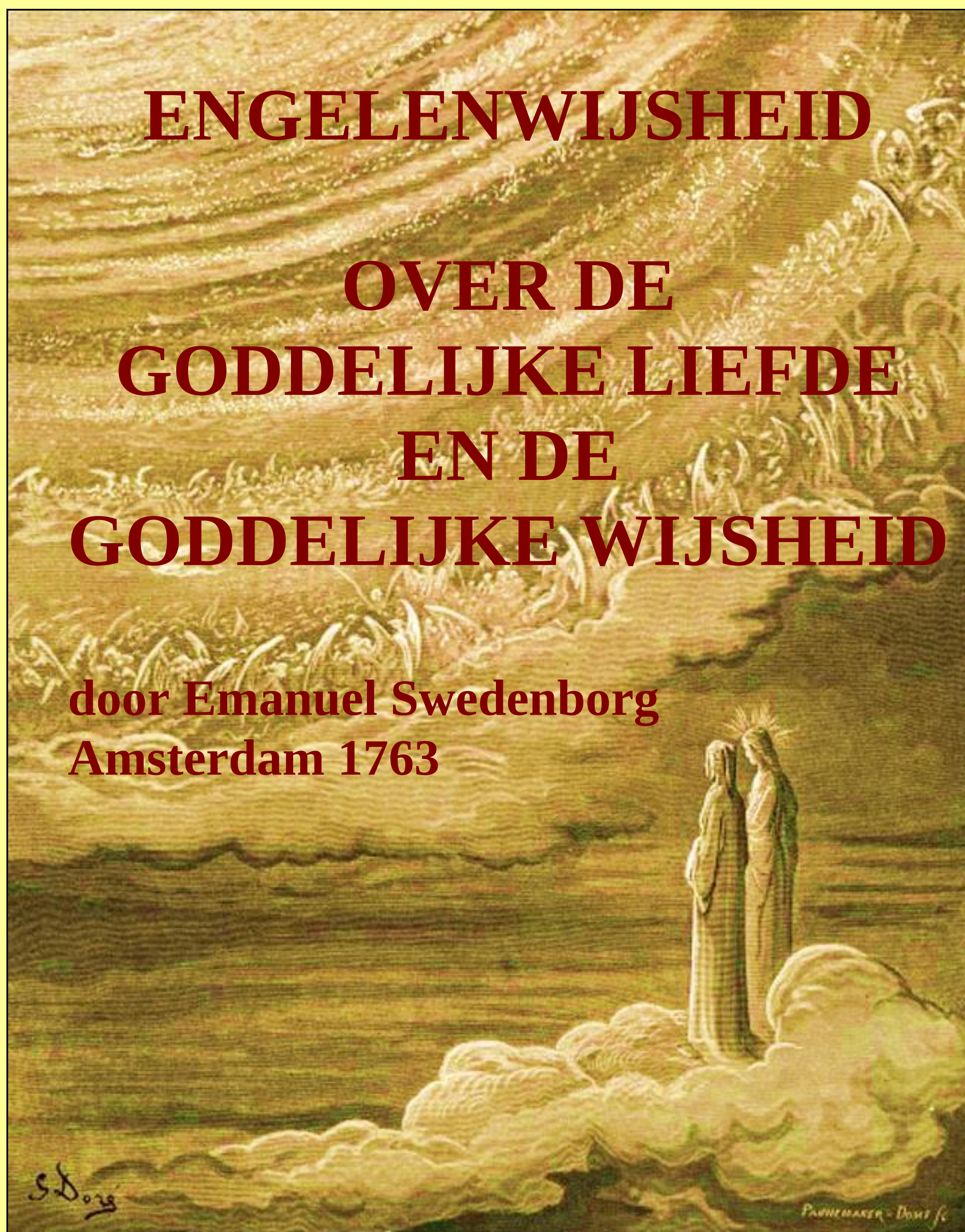
SWEDENBORGIANA

tijdschrift voor Swedenborg publikaties

ISSN 1381.6861 — JAARGANG 22 — EXTRA EDITIE — JUNI 2014

Digitale uitgave – Swedenborg Boekhuis 2014.

Volgende >>>

Colofon

In 1763 verscheen in Amsterdam Swedenborgs werk:
SAPIENTIA ANGELICA DE DIVINO AMORE
ET DE DIVINA SAPIENTIA.

De titel van de eerste Nederlandse vertaling door Anton Zelling in 1936 luidde: *Engellijke Wijsheid aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid*.

Een nieuwe Nederlandse vertaling werd in 2008 gemaakt door Henk Weevers, de titel luidt nu kortweg: *Engelenwijsheid*.

Tussen December 2008 en Juni 2014 werd *Engelenwijsheid* in gedeeltes gepubliceerd in het tijdschrift Swedenborgiana, een uitgave van het Swedenborg Boekhuis.
De artikelen uit Swedenborgiana werden gebundeld en in digitale vorm geschikt gemaakt voor publicatie op het internet, waar het nu gratis gedownload kan worden als E-boek.

Digitale uitgave:
SWEDENBORG BOEKHUIS
P – Postbus 19 – 5110 AA Baarle Nassau – NL
T – (+31) 0612379252
E – info@swedenborg.nl
I – www.swedenborg.nl
B – Iban: NL63 INGB 0001009141

Vertaling – Henk Weevers.
Redactie – Guus Janssens.
Omslagafbeelding- Gustave Doré.

Inhoudsopgave.

In *Engelenwijsheid* nummer 284 geeft Swedenborg zelf de inhoud van dit boek als volgt weer:

- *"In het Eerste Deel van dit werk wordt gehandeld over God, dat Hij de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid is, en dat Hij het Leven is; verder ook dat Hij de Substantie en de Vorm is, die het Zijn zelf en het enige Zijn is.*
- *Het Tweede Deel handelt over de geestelijke Zon en haar wereld en over de natuurlijke zon en de wereld daarvan; en dat door zowel de ene als de andere zon het heelal met alle dingen ervan uit God geschapen is.*
- *In het Derde Deel wordt gehandeld over de graden waarin alle en de afzonderlijke dingen zijn die geschapen zijn.*
- *Het Vierde Deel handelt over de schepping van het heelal uit God.*
- *In het Vijfde Deel wordt gehandeld over de overeenstemming van het hart en de long met de wil en het verstand."*

- Een gedetailleerde inhoudsopgave van de afzonderlijke delen vindt u hier.

- Om het E-boek als één geheel op te slaan op uw e-reader, tablet of laptop, klikt u op de volgende link: ENGELENWIJSHEID

In Apocalyps Onthuld 875 schreef Swedenborg over deze titel:

Ik [Swedenborg] richtte mijn blik op de tafel,
en zie, er waren twee boeken door mij geschreven,
genaamd Engelenwijsheid en Providentia.
Ik zei:
"In deze boeken is ten volle getoond
dat de mens een ontvangend orgaan van het leven is
en niet het leven zelf."

ENGELENWIJSHEID OVER DE GODDELIJKE LIEFDE EN OVER DE GODDELIJKE WIJSHEID.

door Emanuel Swedenborg, Amsterdam 1763.

oorspronkelijke titel:
SAPIENTIA ANGELICA DE DIVINO AMORE ET DE DIVINA SAPIENTIA.- AMSTELODAMI MDCCLXIII

Eerste Nederlandse vertaling door Anton Zelling – 1936.
In modern Nederlands hertaald door Henk Weevers in 2008.

DE LIEFDE IS HET LEVEN VAN DE MENSEN.

1. De mens weet dat de liefde bestaat, maar hij weet niet wat de liefde is. Hij weet dat de liefde bestaat vanuit het gewone spraakgebruik, zoals wanneer gezegd wordt: ‘hij heeft mij lief, de koning heeft de onderdanen lief en de onderdanen hebben de koning lief, dat de echtgenoot de echtgenote liefheeft en de moeder de kinderen, en omgekeerd’. Voorts, ‘dat iemand het vaderland, de medeburgers, de naaste liefheeft’; eveneens over dingen geabstraheerd van de persoon, zoals ‘dat hij dit of dat liefheeft’. Maar hoewel het woord liefde zo universeel is in de spraak, weet toch nauwelijks iemand wat liefde is. Als hij erover nadenkt zegt hij, omdat hij er zich niet enige gedachte over kan vormen, ofwel dat het niet iets is, ofwel dat het alleen iets is dat invloeit vanuit gezicht, gehoor, tast en conversatie en hem zo aandoet. Hij weet in het geheel niet dat dit het leven zelf van hem is, niet slechts het leven in het algemeen, van zijn gehele lichaam en het gezamenlijke leven van al zijn gedachten, maar ook het leven van al de afzonderlijke dingen ervan. Dit kan de wijze mens inzien wanneer gezegd wordt: indien men de aandoening, die van de liefde is, verwijdert, kunt u dan iets denken, en kunt u dan iets doen? Worden gedachten, conversaties en handelingen niet koud in de mate waarin de aandoening, die van de liefde is, koud wordt? En worden die niet warm naar de mate waarin de aandoening warm wordt. Maar deze dingen doorvat de wijze niet vanuit de kennis dat de liefde het leven van de mens is, maar uit de eenvoudige waarneming dat het zo geschiedt.

2. Niemand weet wat het leven van de mens is, tenzij hij weet dat het de liefde is. Indien hij dit niet weet, kan de een geloven dat het leven van de mens slechts gewaarworden met de zintuigen is en handelen, en de ander kan geloven dat het om het denken gaat, terwijl toch het denken de eerste uitwerking van het leven is, en de gewaarwording en de handeling de tweede uitwerking is van het leven. Gezegd wordt dat het denken de eerste uitwerking van het leven is, maar er is een meer en minder innerlijk denken, verder ook een meer en minder uiterlijk denken. Het binnenste denken, wat het doorvatten van de einddoelen is, is daadwerkelijk de eerste uitwerking van het leven. Maar over deze dingen meer hierna, waar over de graden van het leven wordt gehandeld.

3. Enig idee over de liefde, dat die het leven van de mens is, kan men hebben vanuit de warmte van de zon in de wereld. Het is bekend dat de zon het algemene leven is van alle vegetatie van de aarde. Want vanuit die warmte, die, als ze opkomt in de lentetijd, verrijzen planten van elk geslacht uit de grond en worden met bladeren getooid, daarna met bloemen, en tenslotte met vruchten, en leven zo als het ware. Maar wanneer de warmte terugtreedt, wat gebeurt in de herfst en de winter, worden zij ontdaan van die tekenen van hun leven, en verwelken. Eender is het met de liefde bij de mens, want zij stemmen onderling met elkaar overeen; en daarom ook is de liefde warm.

4. GOD ALLEEN, DUS DE HEER, IS DE LIEFDE ZELF, OMDAT HIJ HET LEVEN ZELF IS; EN ENGELEN EN MENSEN ZIJN DE OPNEMENDEN VAN DIT LEVEN.

Dit zal in de Verhandelingen over de ‘Goddelijke Voorzienigheid’ en over de ‘Leer over het Leven voor Nova Hierosolyma’, met veel dingen worden verklaard; hier is het voldoende te zeggen dat de Heer, die de God van het heelal is, ongeschapen en oneindig is; de mens en de engel echter zijn geschapen en eindig. En omdat de Heer ongeschapen en oneindig is, is Hij het Zijn zelf, dat Jehovah wordt genoemd en is Hij het Leven zelf of het Leven in zich. Vanuit het ongeschapene, het oneindige, het Zijn zelf en het Leven zelf kan niet iemand onmiddellijk geschapen worden, omdat het Goddelijke één is en niet verdeeld, maar het moet zijn vanuit de geschapen en de eindige dingen, dus de vormen, opdat daarin het Goddelijke kan zijn. Omdat mensen en engelen zodanig zijn, zijn zij de opnemenden van het leven. En indien daarom enig mens zich met het denken tot daartoe laat misleiden, dat hij niet een opnemende van het leven is, maar het leven zelf, kan hij niet worden afgehouden van de gedachte dat hij God is. Dat de mens gewaarwordt alsof hij het leven is, en vandaar ook gelooft dat hij het is, komt vanuit begoocheling; want in de instrumentale oorzaak wordt de principale oorzaak niet anders ervaren dan zoals één met zichzelf. Dat de Heer het Leven in zich is, leert Hijzelf bij Johannes: ‘Gelijk als de Vader het leven heeft in zichzelf, alzo heeft Hij ook de Zoon gegeven, het leven te hebben in zichzelf’, (Johannes 5:26); en dat Hij: ‘het Leven zelf is’, (Johannes 11:25;14:6). Omdat nu het Leven en de Liefde één zijn, zoals in bovengezegde dingen eerder is gezegd, nrs. 1 en 2, volgt dat de Heer, omdat Hij het Leven zelf is, de Liefde zelf is.

5. Maar opdat dit in het verstand kan vallen, moet men in ieder geval weten dat de Heer, omdat Hij de Liefde in

haar wezen zelf is, dat wil zeggen, de Goddelijke Liefde, voor de engelen in de hemel verschijnt zoals een Zon, en dat vanuit die Zon de warmte en het licht voortgaat, en dat de warmte, die daaruit voortgaat, in haar wezen liefde is, en het licht dat daaruit voortgaat, in haar wezen wijsheid is; en dat de engelen voor zoveel zij opnemen van die geestelijke warmte en van dat geestelijk licht, liefde en wijsheden zijn; niet liefden en wijsheden uit zich, maar uit de Heer. Die geestelijke warmte en dat geestelijk licht vloeien niet slechts in bij de engelen en doen die aan, maar zij vloeien ook in bij de mensen en doen die aan, geheel in die mate dat zij opnemenden worden; en opnemenden worden zij volgens de liefde van hen in de Heer en de liefde jegens de naaste. Die Zon zelf, of de Goddelijke liefde, kan niet door haar warmte en door haar licht iemand scheppen, onmiddellijk vanuit zich, want zo zou zo'n schepsel de Liefde in haar wezen zijn, en dit is de Heer zelf, maar zij kan scheppen vanuit substanties en materies, die zo gevormd zijn dat ze de warmte zelf en het licht zelf kunnen opnemen. Vergelijkenderwijs zoals de zon van de wereld niet door de warmte en het licht onmiddellijk ontkiemingen in de aarde kan voortbrengen, maar vanuit de materies van de aardbodem, waarin zij aanwezig kan zijn door de warmte en het licht en vegetatie geven. Dat de Goddelijke liefde van de Heer als Zon verschijnt in de geestelijke wereld, en dat vanuit die Zon de geestelijke warmte en het geestelijk licht voortgaat, waarvanuit de engelen de liefde en de wijsheid hebben, kan men zien in het werk 'Hemel en Hel', nrs. 116 tot 140.

6. Daar dus de mens niet het leven zelf is, maar een opnemende van het leven, zo volgt daaruit, dat de ontvangenis van de mens uit de vader niet is de ontvangenis van het leven, maar slechts de ontvangenis van de eerste en zuiverste vorm die het leven kan opnemen, waartoe, als aan een weefdraad of beginpunt in de baarmoeder, achtereenvolgens de substanties en de materies toetreden in vormen die tot de opneming van het leven in hun orde en in hun graad zijn aangepast.

7. HET GODDELIJKE IS NIET IN DE RUIMTE.

Dat het Goddelijke of God niet in de ruimte is, hoewel alomtegenwoordig, en bij ieder willekeurig mens in de wereld en bij iedere willekeurige engel in de hemel en bij iedere geest onder de hemel, kan met een louter natuurlijk idee niet begrepen worden, maar met de geestelijke idee kan dit wel. Dat dit met de natuurlijke idee niet kan worden begrepen, is omdat daarin de ruimte is; want zij is gevormd vanuit zulke dingen die in de wereld zijn, waarin in alle en de afzonderlijke dingen, met de ogen gezien, ruimte is. Elk grote en kleine daar is van de ruimte; elke lengte, breedte en hoogte daar is ruimte; in één woord, elke maat, figuur en vorm is van de ruimte. Daarom is gezegd dat het met de louter natuurlijke idee niet kan worden begrepen dat het Goddelijke niet in de ruimte is, wanneer gezegd wordt dat het waar dan ook is. Niettemin kan de mens dit met het natuurlijke denken begrijpen, mits hij daarin iets van het geestelijk licht toelaat; en daarom zal eerst iets worden gezegd over de geestelijke idee en daarna over het geestelijk denken. De geestelijke idee ontleent niet iets vanuit de ruimte maar zij ontleent alles vanuit haar staat. Staat wordt gezegd van de liefde, van het leven, van de wijsheid, van de aandoeningen en van de vreugden daaruit; in het algemeen van het goede en van het ware. Een waarlijk geestelijk idee over die dingen heeft niets gemeen met ruimte; zij is hoger en beziet de ideeën van de ruimte onder zich zoals de hemel de aarde beziet. Maar omdat engelen en geesten met de ogen zien net als de mensen in de wereld, en voorwerpen niet gezien kunnen worden tenzij in ruimte, verschijnen daarom in de geestelijke wereld, waar geesten en engelen zijn, ruimten eender aan ruimten op aarde, maar toch zijn het niet ruimten, maar schijnbaarheden. Want zij zijn niet vast en constant zoals op aarde, ze kunnen namelijk verlengd en samengetrokken worden, ze kunnen veranderd en gevarieerd worden; en omdat ze zo niet met een maat kunnen worden bepaald, kunnen ze daar niet met enige natuurlijke idee, maar alleen met een geestelijk idee begrepen worden; en deze is ten aanzien van afstanden van ruimte niet een andere dan zoals over afstanden van het goede of van het ware, want verwantschappen en gelijkenissen zijn volgens de staten ervan.

8. Hieruit kan vaststaan dat de mens vanuit de louter natuurlijke idee niet kan begrijpen dat het Goddelijke overal is en toch niet in de ruimte; en dat engelen en geesten dit wel helder begrijpen; bijgevolg dat ook de mens het kan, mits hij in zijn denken iets van het geestelijk licht toelaat. De oorzaak dat de mens het kan begrijpen, is omdat niet het lichaam van hem denkt, maar de geest van hem: dus niet het natuurlijke van hem, maar zijn geestelijke.

9. Dat echter velen dit niet begrijpen, is omdat zij het natuurlijke liefhebben, en daarom het denken van hun verstand niet boven dit willen verheffen in het geestelijk licht; en wie niet willen, die kunnen alleen vanuit ruimte denken, ook over God; en denken over God vanuit ruimte is denken over het uitgestrekte van de natuur. Dit moet vooraf gezegd worden, omdat zonder de wetenschap en enige doorvatting dat het Goddelijke niet in ruimte is, niet iets kan worden verstaan over het Goddelijk Leven, dat de Liefde en de Wijsheid is, waarover hier gehandeld wordt; en vandaar weinig, indien al iets, over de Goddelijke Voorzienigheid, de Alomtegenwoordigheid, de Alwetendheid, de Almacht, de Oneindigheid, en de Eeuwigheid, waarover in een reeks gehandeld moet worden.

10. Er is gezegd dat in de geestelijke wereld net als in de natuurlijke wereld ruimten verschijnen en dus ook afstanden; maar dat die schijnbaarheden zijn volgens de geestelijke verwantschappen, die van de liefde en van de wijsheid, of van het goede of van het ware zijn. Vandaar is het dat de Heer, hoewel Hij in de hemelen bij de engelen overal is, niettemin hoog boven hen als Zon verschijnt; en omdat de opneming van de liefde en de wijsheid verwantschap met Hemzelf maakt, verschijnen daarom de hemelen waar de engelen in nadere verwantschap vanuit hun opneming zijn, Hemzelf nader dan wie in een meer verwijderde opneming zijn. Daarvanuit is het ook dat de hemelen, waarvan er drie zijn, van elkaar onderscheiden zijn; eender de gezelschappen van elke willekeurige hemel; voorts dat de hellen daaronder, verwijderd zijn volgens de verwerping van de liefde en de wijsheid. Het is eender met de mensen, in wie en bij wie de Heer tegenwoordig is in het gehele wereldrond; en dit enig en alleen vanuit de oorzaak omdat de Heer niet in ruimte is.

11. **GOD IS DE MENS ZELF.**

In alle hemelen is geen ander idee van God dan de idee van de Mens. De oorzaak is omdat de hemel in zijn geheel en in deel in de vorm is zoals een Mens, en het Goddelijke dat bij de engelen is, de hemel maakt; en het denken gaat volgens de vorm van de hemel; en daarom is anders denken over God voor de engelen onmogelijk. Vandaar is het dat allen die in de wereld verbonden zijn met de hemel, eender over God denken wanneer zij innerlijk in zich of in hun geest denken. Daarvanuit, dat God is Mens, zijn alle engelen en alle geesten in volmaakte vorm mensen; de vorm van de hemel maakt dit, en deze is in grootste en in kleinste aan zichzelf eender. Dat de hemel in zijn geheel en in deel in de vorm als een mens is, kan worden gezien in het werk ‘Hemel en Hel’, nrs. 59 tot 87; en dat het denken gaat volgens de vorm van de hemel, nrs. 203, 204. Dat de mensen tot een beeld en tot een gelijkenis van God geschapen zijn, is bekend vanuit (Genesis 1:26,27), voorts dat God aan Abraham en aan anderen als Mens verschenen is. De ouden, van de wijzen tot de eenvoudigen toe, hebben niet anders over God, dan als over een Mens gedacht; en tenslotte, toen zij verscheidene goden begonnen te vereren, zoals in Athene en Rome, vereerden zij dezen als mensen. Deze dingen kunnen worden verlicht door een uittreksel van een zekere verhandeling: ‘De natiën, vooral de Afrikanen, die één God, Schepper van het heelal, erkennen en vereren, hebben de idee van een Mens over God. Zij zeggen dat niemand een ander idee over God kan hebben. Wanneer zij horen dat velen over God de idee koesteren zoals van een wolkje ergens in het midden, vragen zij waar die mensen zijn; en wanneer gezegd wordt dat zij tussen de Christenen zijn, ontkennen zij dat dit kan bestaan. Maar geantwoord wordt dat die personen een zodanige idee hebben daarvanuit, dat God in het Woord een Geest wordt genoemd, en over de geest denken zij niet anders dan zoals over een wolkdeeltje, omdat ze niet weten dat elke geest en elke engel mens is. Niettemin is onderzocht of de geestelijke idee van die personen eender is aan hun natuurlijke idee, en het is bevonden dat zij niet eender is bij degenen die de Heer voor de God van hemel en aarde innerlijk erkennen. Ik heb een zekere presbyter vanuit de Christenen horen zeggen dat niemand een idee kan hebben van het Goddelijk Menselijke; en ik heb hem zien overbrengen tot verschillende natiën, achtereenvolgens tot meer en meer innerlijke, en daaruit tot de hemelen ervan, en tenslotte tot de Christelijke hemel; en er werd overal vergemeenschapping van de innerlijke doorvatting van hen over God gegeven, en hij bemerkte dat die niet een andere idee van God hadden dan de idee van de Mens, welke dezelfde is als de idee van het Goddelijk Menselijke.

12. De volkse idee in het Christendom over God is als over een Mens, omdat God Persoon wordt genoemd in de Leer van Athanasius over de Drievuldigheid; maar degenen die wijzer zijn dan het gewone volk, verklaren openlijk God onzichtbaar; wat geschiedt omdat zij niet kunnen begrijpen hoe God als Mens de hemel en de aarde zou hebben kunnen scheppen, verder ook het heelal vullen met Zijn tegenwoordigheid, en meer dingen die niet in het verstand kunnen vallen zolang niet geweten wordt dat het Goddelijke niet in de ruimte is. Degenen echter die tot de Heer alleen gaan, denken het Goddelijk Menselijke, dus God als Mens.

13. Van hoe groot belang het is een juist idee van God te hebben, kan vaststaan daarvanuit dat de idee van God het binnenste van het denken maakt bij allen die religie hebben; want alle dingen van de religie en alle dingen van de eredienst schouwen tot God; en omdat God universeel en afzonderlijk is in alle dingen van de religie en van de eredienst, kan er daarom, tenzij er een juist idee van God is, geen verbinding met de hemelen zijn. Vandaar is het

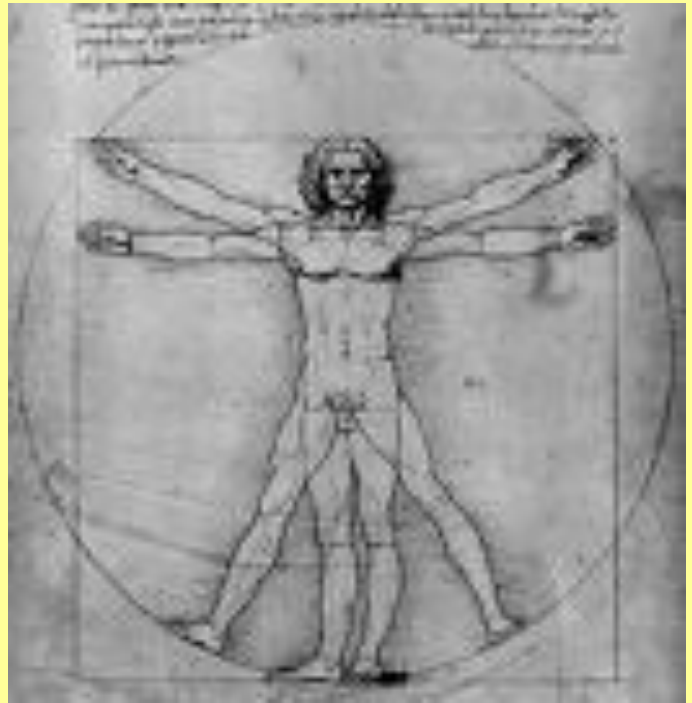
dat aan elke willekeurige natie in de geestelijke wereld een plaats wordt toegewezen volgens de idee van God als Mens; want hierin is de idee van de Heer, en niet in een andere. Dat de staat van het leven voor de mens na de dood is volgens de, bij zich bevestigde, idee van God, wordt duidelijk uit het tegenovergestelde ervan, namelijk dat de ontkenning van God, en in het Christendom de ontkenning van de Goddelijkheid van de Heer, de hel maakt.

14. ZIJN EN BESTAAN ZIJN IN GOD-MENS ONDERSCHEIDEN ÉÉN.

Waar Zijn is, daar is Bestaan; het een is er niet zonder het ander; want Zijn is er door middel van Bestaan, en niet zonder dit. Dit begrijpt het redelijke verstand als het denkt of er enig Zijn kan zijn dat niet Bestaat, en of er Bestaan kan zijn tenzij uit Zijn. En omdat het een er met het ander en niet zonder het ander is, volgt dat zij één zijn, maar onderscheiden één. Zij zijn onderscheiden één zoals de liefde en de wijsheid; de liefde is ook Zijn, en de wijsheid is Bestaan, want de liefde is er niet tenzij in de wijsheid, noch de wijsheid tenzij vanuit de liefde; en daarom, wanneer de liefde in de wijsheid is, dan Bestaat zij. Deze twee zijn zodanig één dat zij weliswaar met het denken onderscheiden kunnen worden, maar niet metterdaad. En omdat zij onderscheiden kunnen worden met het denken en niet in hun handelen, wordt daarom gezegd 'onderscheiden één'. Zijn en Bestaan in God-Mens zijn ook onderscheiden één zoals ziel en lichaam; de ziel is er niet zonder haar lichaam, noch het lichaam zonder zijn ziel. Het is de Goddelijke Ziel van God-Mens, die wordt verstaan onder Goddelijk Zijn; en het Goddelijk Lichaam, dat wordt verstaan onder Goddelijk Bestaan. Dat de ziel kan bestaan zonder lichaam, en denken en wijs zijn, is een dwaling die voortvloeit vanuit begoochelingen; want de ziel van elk mens is in een geestelijk lichaam nadat zij de stoffelijke omhulsels heeft afgeworpen die zij in de wereld ronddroeg.

15. Dat Zijn niet Zijn is tenzij het Bestaat, is omdat het niet daarvóór in een vorm is, en indien het niet in een vorm is heeft het niet een hoedanigheid, en hetgeen niet een hoedanigheid heeft, is niet iets. Dat wat vanuit Zijn bestaat, maakt één daarmee door de rede dat het is vanuit Zijn. Vandaar is er de vereniging in één, en vandaar is het dat het een van het andere is wederzijds en beurtelings; voorts dat het een het al is in alle dingen van het ander zoals in zichzelf.

16. Vanuit deze beschouwingen kan vaststaan dat God is Mens, en dat Hij daardoor is God, de Bestaande, niet bestaand úit Zich, maar ín Zich. Wie in Zichzelf bestaat, is God vanuit Wie alle dingen zijn.

17. IN GOD-MENS ZIJN ONEINDIGE DINGEN ONDERSCHEIDEN ÉÉN.

Het is bekend dat God oneindig is, want Hij wordt de Oneindige genoemd; maar Hij wordt de Oneindige genoemd omdat Hij oneindig is. Hij is niet oneindig, alleen daarvanuit dat Hij het Zijn zelf en het Bestaan zelf in Zich is, maar omdat oneindige dingen in Hemzelf zijn. Het Oneindige zonder oneindige dingen in Hem is het oneindige niet, tenzij alleen in naam. Over de oneindige dingen in Hem kan niet 'oneindig vele' worden gezegd of 'oneindig alle', vanwege de natuurlijke idee over oneindig en alle. Want de natuurlijke idee over 'oneindig vele' is beperkt, en 'oneindig alle' hoewel onbeperkt, wordt toch afgeleid vanuit de beperkte dingen in het heelal. En daarom kan de mens, omdat hij een natuurlijk idee heeft, niet door sublimatie of benadering komen in de doorvatting over de oneindige dingen in God; maar de engel kan, omdat hij in de geestelijke idee is, door sublimatie en benadering komen boven de graad van de mens, evenwel niet tot de werkelijke doorvatting.

18. Dat oneindige dingen in God zijn, kan eenieder bij zich bevestigen die gelooft dat God is Mens; en omdat Hij Mens is, heeft Hijzelf een Lichaam, en al wat van het lichaam is. Dus heeft Hij een aangezicht, een borst, een onderlichaam, lendenen, voeten, immers zonder die zou Hij niet Mens zijn; en omdat Hij die heeft, heeft Hij ook ogen, oren, neusvleugels, een mond, een tong; voorts ook de dingen die binnen in de mens zijn, als een hart en een long, en de dingen die daarvan afhangen, welke dingen alle tegelijk genomen maken dat de mens een mens is. In de geschapen mens zijn die dingen vele, en in de details van de structuren zijn zij talloos; maar in God-

Mens zijn die oneindig; niet wat ook ontbreekt; vandaar heeft Hijzelf oneindige volmaaktheid. Deze vergelijking geldt tussen de Ongeschapen Mens, die God is, en de geschapen mens, omdat God is Mens, en Hijzelf zegt dat de mens van deze wereld tot beeld van Hemzelf en in gelijkenis van Hemzelf is geschapen,(Genesis 1:26, 27).

19. Dat oneindige dingen in God zijn, ligt voor de engelen duidelijker open vanuit de hemelen waarin zij zijn. De gehele hemel, die uit myriaden van myriaden engelen bestaat, is in zijn universele vorm zoals een Mens; dit is ook zo voor elk willekeurig gezelschap van de hemel, zowel groter als kleiner, vandaar ook is de engel een Mens, want de engel is een hemel in kleinste vorm. Dat dit zo is, kan men zien in het werk, 'Hemel en Hel', nrs.57 tot 87. In een zodanige vorm is de hemel in het geheel, het deel, en het individu, vanuit het Goddelijke dat de engelen opnemen; want voor zoveel de engel vanuit het Goddelijke opneemt, is hij in volmaakte vorm mens. Vandaar is het dat wordt gezegd dat de engelen in God zijn, en God in hen; voorts dat God het al van hen is. Hoeveel dingen er in de hemel zijn kan niet beschreven worden; en omdat het Goddelijke de hemel maakt, en vandaar die vele onuitsprekelijke dingen vanuit het Goddelijke zijn, is het duidelijk dat er oneindige dingen in de Mens zelf zijn, die God is.

20. Iets eenders kan worden afgeleid vanuit het geschapen heelal als dit wordt beschouwd vanuit de nutten en de overeenstemmingen ervan; maar alvorens dit begrepen kan worden, zullen voorbeelden voorafgaan, die zullen toelichten.

21. Omdat oneindige dingen zijn in God-Mens, die in de hemel, in de engel, en in de mens als in een spiegel verschijnen, en omdat God-Mens niet in de ruimte is, zoals boven in nrs. 7, 8, 9, 10, is getoond, kan het enigermate worden gezien en begrepen, hoe God alomtegenwoordig, alwetend, en alvoorziend kan zijn; en hoe Hij als Mens alle dingen heeft kunnen scheppen, en als Mens in het eeuwige, de uit Hemzelf geschapen dingen in hun orde kon houden.

22. Dat oneindige dingen onderscheiden één zijn in God-Mens, kan eveneens vaststaan, zoals in een spiegel, door de mens. In de mens zijn vele en talloze dingen, als boven is gezegd; maar toch wordt de mens die als één gewaar. Vanuit de zintuigen weet hij niet iets over zijn hersenen, over zijn hart en long, over zijn lever, milt en alvleesklier; ook niet over de talloze dingen in de ogen, oren, tong, maag, voortplantingsorganen en in de overige; en omdat hij vanuit de zinnen die dingen niet weet, is hij voor zichzelf zoals één. De oorzaak is omdat al die dingen in een zodanige vorm zijn dat niet één kan ontbreken; want hij is de opnemende vorm van het leven uit God-Mens, zoals boven, nrs. 4, 5, 6, is aangetoond. Vanuit de orde en de verbinding van alle dingen in een zodanige vorm, treedt het gevoel op en daaruit de idee alsof het niet vele en talloze waren, maar alsof ze één waren. Vanuit deze dingen kan geconcludeerd worden dat de vele en talloze dingen die in de mens zoals één maken, in de Mens zelf die God is, onderscheiden, ja zelfs meest onderscheiden één zijn.

23. **ER IS ÉÉN GOD-MENS, UIT WIE ALLE DINGEN ZIJN.**

Alle dingen van de menselijke rede verbinden en concentreren zich als het ware daarin, dat er één God is, de Schepper van het heelal; en daarom denkt een mens die rede heeft, vanuit het samengestelde van zijn verstand niet anders, noch kan hij anders denken. Zeg tegen iemand die gezonde rede heeft, dat er twee scheppers van het heelal zijn, en u zult het verzet van die mens in u ervaren, en misschien vanuit de klank in het oor alleen al van deze bewering; waaruit duidelijk is dat alle dingen van de menselijke rede zich verbinden en concentreren daarin dat er één God is. Dat dit zo is, heeft een tweetal oorzaken. De eerste is omdat het vermogen zelf van redelijk denken in zich beschouwd niet van de mens is, maar bij hem van God is; daarvan hangt de menselijke rede in het gemeen af, en deze samenhang maakt dat hij het ziet zoals uit zich. De tweede oorzaak is, omdat de mens door dat vermogen ofwel in het licht van de hemel is, ofwel het gezamenlijke van zijn denken daaruit trekt, en het universele van het licht van de hemel is dat er één God is. Anders indien de mens vanuit dat vermogen de lagere dingen van het verstand heeft verdraaid; dan zal hij weliswaar beschikken over dat vermogen, maar door de verwringing van de lagere dingen keert hij dat ergens anders heen; vandaar wordt de rede van hem niet gezond.

24. Elk mens denkt, hoewel hij het niet weet, over een groep zoals over één mens; daarom ook doorvat hij het terstond wanneer gezegd wordt dat de koning het hoofd is en de onderdanen het lichaam; en eveneens wanneer gezegd wordt dat deze en die zodanig is in het gezamenlijke, gemene lichaam, dat wil zeggen, in het koninkrijk. Het eendere is het met het geestelijke lichaam, zoals met het burgerlijke; het geestelijk lichaam is de Kerk, het hoofd van haar is God-Mens. Daaruit is het duidelijk hoedanig, in deze doorvatting de Kerk als Mens zou verschijnen indien er niet één God Schepper en Onderhouder van het heelal werd gedacht, maar verscheidene. Zij zou in die doorvatting verschijnen zoals één lichaam waarop verscheidene hoofden waren, dus niet zoals een Mens, maar zoals een monster. Indien gezegd zou worden dat die hoofden één wezen hebben, en dat zij daardoor tegelijk één hoofd maken, kan daaruit niet een ander idee voortspruiten dan dat, ofwel één hoofd verscheidene aangezichten heeft, ofwel dat verscheidene

hoofden één aangezicht hebben. Zo zou de Kerk zich in dit begrip misvormd vertonen; terwijl toch één God het Hoofd is, en de Kerk het lichaam, dat uit de wenk van het hoofd en niet uit zich handelt, zoals eveneens geschiedt in de mens. Vandaar is het eveneens dat niet meer dan één koning is in één koninkrijk, want verscheidene zouden het uiteentrekken, maar slechts één kan het samenhouden.

25. Eender zou het zijn in de Kerk, verspreid over de hele wereld, wat de gemeenschap wordt genoemd, omdat zij zoals één lichaam onder één hoofd is. Het is bekend dat het hoofd het lichaam onder zich regeert naar zijn wil; want in het hoofd zetelt het verstand en de wil, en vanuit het verstand en de wil wordt het lichaam geleid, dermate dat het lichaam slechts gehoorzaamheid is. Het lichaam kan niet anders handelen tenzij vanuit het verstand en de wil in het hoofd; eender de mens van de Kerk dat niet kan, tenzij vanuit God. Het schijnt alsof het lichaam vanuit zich handelt, alsof handen en voeten in het handelen vanuit zich handelen en alsof mond en tong in het spreken zichzelf in trilling brengen, terwijl zij dit toch niet in het minst vanuit zichzelf doen, maar vanuit de aandoening van de wil en het denken van het verstand daaruit, in het hoofd. Stel u voor, indien één lichaam verscheidene hoofden zou hebben, en elk willekeurig hoofd zijn eigen meester zou zijn vanuit zijn verstand en vanuit zijn wil, zou het lichaam dan kunnen blijven bestaan? Tussen die hoofden is het eensgezinde niet bestaanbaar zoals het zou zijn van één hoofd. Zoals het in Kerk is, zo is het in de hemelen, die vanuit myriaden van myriaden engelen bestaat en tenzij allen en elk afzonderlijk niet tot één God schouwden, zou de een van de ander afvallen, en de hemel zou worden opgelost. Daarom, indien een hemelse engel slechts denkt over verscheidene goden, wordt hij terstond afgezonderd; hij wordt dan uitgeworpen in de laatste einden van de hemelen, en zinkt daar omlaag.

26. Aangezien de gehele hemel en alle dingen van de hemel op één God betrekking hebben, is daarom de spraak van de engelen zodanig dat die door een zekere samenstemming, die vloeit vanuit de samenstemming van de hemel, daarin eindigt, een aanwijzing dat het voor de engelen onmogelijk is anders dan één God te denken; want de spraak is vanuit het denken.

27. Welk mens die een gezonde rede heeft, kan niet begrijpen dat het Goddelijke niet gedeeld is? en verder ook, dat er niet meerdere Oneindigen, Ongeschapenen, Almachtigen, en Goden zijn? Indien een ander, die geen rede heeft, zou zeggen dat verscheidene Oneindigen, Ongeschapenen, Almachtigen en Goden bestaanbaar zijn, als die slechts één en hetzelfde wezen zouden hebben, en dat die daardoor één Oneindige, Ongeschapene, Almachtige, en God zouden zijn, zou dan niet dat ene zelfde wezen, dezelfde identiteit hebben? En één zelfde identiteit voor meerderen bestaat niet. Indien gezegd zou worden dat het een uit het ander is, dan is die, welke uit het ander is, niet God in zich; evenwel is God in zich God uit wie alle dingen zijn; zie boven nr. 16.

28. **HET GODDELIJK WEZEN ZELF IS DE LIEFDE EN DE WIJSHEID.**

Indien u alle dingen die u ook maar kent, verzamelt, en die brengt onder de beschouwing van uw gemoed en in enige verheffing van de geest uitvorst wat het universele van alle dingen is, dan kunt u niet iets anders concluderen dan dat het de liefde en de wijsheid zijn; want deze zijn de twee wezenlijke dingen van alle zaken van het leven van de mens. Al het burgerlijke ervan, al het zedelijke en al het geestelijke, hangen van die twee af; zonder die twee is er niet iets. Eender alle dingen van het leven van de samengestelde Mens, die, als eerder is gezegd, een groter en kleiner gezelschap is, een koninkrijk, een keizerrijk, de Kerk, en eveneens de engelenhemel. Ontneem aan die, de liefde en de wijsheid, en denk of zij iets zijn, en u zult bevinden dat zonder die, net als de dingen waarvanuit zij zijn, zij niets zijn.

29. Liefde en tegelijk de wijsheid ervan in haar wezen zelf, is in God. Dit kan door niemand ontkend worden; want Hij heeft allen lief vanuit de liefde in Zich, en Hij leidt allen vanuit de wijsheid in Zich. Ook het geschapen heelal met betrekking tot de orde beschouwd, is aldus vol van wijsheid vanuit liefde, dat u kunt zeggen dat alle dingen in één samenvatting die zelf zijn; want eindeloze dingen zijn in een zodanige orde, achtereenvolgens en gelijktijdig, dat zij tegelijk genomen één maken. Daarvanuit en nergens anders vandaan is het dat zij samengehouden en voortdurend in stand gehouden kunnen worden.

30. Omdat het Goddelijk Wezen Zelf de Liefde en de Wijsheid is, is het dat de mens een tweetal vermogens voor het leven heeft; vanuit het ene heeft hij het verstand, en vanuit het andere heeft hij de wil. Het vermogen waaruit het verstand is, trekt al zijn dingen vanuit de invloeiing van de wijsheid uit God; en het vermogen waaruit de wil is, trekt al zijn dingen vanuit de invloeiing van de liefde uit God. Dat de mens niet op de juiste wijze wijs is en niet op de juiste wijze liefheeft, neemt de vermogens niet weg, maar sluit die slechts op; en zolang hij die opsluit, wordt het verstand weliswaar verstand genoemd, eender de wil, maar toch zijn zij het niet wezenlijk; en daarom, indien die vermogens werden weggenomen, zou al het menselijke te gronde gaan, want het menselijke is denken en vanuit het denken spreken en willen en vanuit willen handelen. Hieruit is het duidelijk dat het Goddelijke bij de mens zetelt in dat tweetal vermogens, welke zijn het vermogen van wijs zijn en het

vermogen van liefhebben, dat wil zeggen, dat hij wijs kán zijn en kán liefhebben. Dat in de mens een mogelijkheid is om lief te kúnnen hebben, hoewel hij niet wijs is en niet liefheeft zoals hij zou kunnen, is mij door veel ondervinding bekend geworden, en zal elders overvloedig worden getoond.

31. Omdat het Goddelijk Wezen Zelf de liefde en de wijsheid is, is het dat het heelal en alle dingen daarin betrekking hebben op het goede en ware, want alles wat voortgaat uit liefde wordt goed genoemd en alles wat voortgaat uit wijsheid wordt waarheid genoemd. Maar meer hierover hierna.

32. Omdat het Goddelijk Wezen Zelf de Liefde en de Wijsheid is, is het dat het heelal en alle dingen daarin, zowel de levende als de niet levende, blijven bestaan vanuit de warmte en het licht; want warmte stemt overeen met liefde, en licht stemt overeen met wijsheid. Daarom ook is geestelijke warmte liefde, en is geestelijk licht wijsheid. Maar ook over deze dingen beneden meer.

33. Vanuit de Goddelijke Liefde en vanuit de Goddelijke Wijsheid, die het Wezen zelf maken dat God is, komen alle aandoeningen vanuit de Goddelijke Liefde, en het denken vanuit de Goddelijke Wijsheid; en alle en de afzonderlijke dingen van de mens zijn niets anders dan van de aandoening en het denken; die twee zijn zoals de bronnen van alle dingen van het leven van de mens. Alle verkwikking en liefelijkheden van zijn leven zijn daarvan, de verkwikkingen vanuit de aandoening van de liefde van hem, en de liefelijkheden vanuit het denken daaruit. Omdat nu de mens geschapen is opdat hij een opnemende zal zijn, en hij een opnemende is voor zoveel hij God liefheeft, en vanuit de liefde in God wijs is, dat wil zeggen, voor zoveel hij wordt aangedaan door die dingen die uit God zijn, en voor zoveel hij denkt vanuit die aandoening, zo volgt daaruit dat de Goddelijke Essentie, die de Schepper is, de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid is.

Deze nieuwe Nederlandse vertaling door Henk Weevers wordt in de volgende editie voortgezet.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

ENGELENWIJSHEID OVER DE GODDELIJKE LIEFDE EN OVER DE GODDELIJKE WIJSHEID.

34. DE GODDELIJKE LIEFDE IS VAN DE GODDELIJKE WIJSHEID EN DE GODDELIJKE WIJSHEID IS VAN DE GODDELIJKE LIEFDE.

Dat het Goddelijk Zijn en het Goddelijk Bestaan in God-Mens onderscheiden één zijn, kan men boven in nrs. 14 tot 16 zien. En omdat het Goddelijk Zijn de Goddelijke Liefde is en het Goddelijk Bestaan de Goddelijke Wijsheid is, zijn deze daarom eender onderscheiden één. Onderscheiden één worden zij genoemd, omdat de liefde en de wijsheid twee onderscheiden dingen zijn, maar zo verenigd dat de liefde van de wijsheid is, en de wijsheid van de liefde; want de liefde Is in de wijsheid, en de wijsheid Bestaat in de liefde; en omdat de wijsheid haar Bestaan vanuit de liefde trekt, zoals boven in nr. 15 is gezegd, is vandaar ook de Goddelijke Wijsheid, het Zijn. Waaruit volgt dat de Liefde en de Wijsheid tezamen genomen het Goddelijk Zijn zijn; maar onderscheiden wordt de Liefde het Goddelijk Zijn genoemd, en de Wijsheid het Goddelijk Bestaan. Zodanig is de idee van de engelen over de Goddelijke Liefde en over de Goddelijke Wijsheid.

35. Aangezien er een zodanige vereniging van liefde en wijsheid en van wijsheid en liefde in God-Mens is, is het Goddelijk Wezen één; want het Goddelijk Wezen is de Goddelijke Liefde omdat die van de Goddelijke Wijsheid is, en de Goddelijke Wijsheid omdat die van de Goddelijke Liefde is; en aangezien er een zodanige vereniging ervan is, is daarom ook het Goddelijk Leven één. Het Leven is het Goddelijk Wezen. Dat de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid één zijn, is omdat de vereniging wederkerig is, en wederkerige vereniging maakt één. Maar over de wederkerige vereniging zullen elders meer dingen worden gezegd.

36. Er is eveneens een vereniging van liefde en wijsheid in elk Goddelijk werk; daaruit is het altijd voortdurende, ja zelfs de eeuwigheid ervan. Indien er meer van Goddelijke Liefde dan van Goddelijke Wijsheid, of indien er meer van Goddelijke Wijsheid dan van Goddelijke Liefde in enig geschapen werk zou zijn, zou het niet blijven bestaan, tenzij voor zoveel deze twee daar in gelijke mate in zijn; het overschot door het ongelijke, gaat voorbij.

37. De Goddelijke Voorzienigheid neemt in de te hervormen, weder te verwekken, en te behouden mensen gelijkelijk deel vanuit de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid. Vanuit méér van Goddelijke Liefde dan van Goddelijke wijsheid, of vanuit méér van Goddelijke Wijsheid dan van Goddelijke Liefde, kan de mens niet hervormd, wederverwekt, en behouden worden. De Goddelijke Liefde wil allen zaligen, maar kan niet zaligen tenzij door de Goddelijke Wijsheid; en van de Goddelijke Wijsheid zijn alle wetten waardoor het behoud geschiedt; en de Liefde kan die wetten niet overstijgen, aangezien de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid één zijn en in vereniging handelen.

38. De Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid worden in het Woord verstaan onder gerechtigheid en gericht; de Goddelijke Liefde onder gerechtigheid, en de Goddelijke Wijsheid onder gericht; en daarom wordt in het Woord gerechtigheid en gericht gezegd van God; als bij David, ‘Gerechtigheid en gericht de schraag Uws troons’ (Psalm 89:15); bij dezelfde, ‘Jehovah zal zoals het licht uitleiden de gerechtigheid, en het gericht zoals de middag’ (Psalm. 37:6); bij Hosea, ‘Ik zal u Mij ondertrouwen tot in het eeuwige, in gerechtigheid en gericht’ (Hosea 2:19); bij Jeremia, ‘Ik zal aan David opwekken een gerechte spruit, die als Koning zal regeren, en Hij zal gericht en gerechtigheid doen in het land’ (Jeremia 23:5); Bij Jesaja, ‘Hij zal zitten op de troon van David, en op het koninkrijk van hem, om dat te bevestigen in gericht en in gerechtigheid’ (Jesaja 9:6); bij dezelfde, ‘Jehovah zal verhoogd worden, omdat Hij het land heeft vervuld met gericht en gerechtigheid’ (Jesaja 33:5); bij David, ‘Wanneer ik geleerd zal hebben de gerichten Uwer gerechtigheid; zevenmaal daags loof ik U over de gerichten Uwer gerechtigheid’, (Psalm 119:7,164). Hetzelfde wordt verstaan onder het leven en het licht bij Johannes, ‘In Hetzelve was het leven, en het leven was het licht van de mensen’ (Johannes 1:4); onder leven wordt daar de Goddelijke Liefde van de Heer verstaan, en onder licht de Goddelijke Wijsheid van Hemzelf. Eender ook onder leven en geest bij Johannes, ‘Jezus zei: de woorden die Ik tot u spreek zijn geest en leven’(Johannes 6:63).

39. In de mens verschijnen de liefde en de wijsheid als twee gescheiden dingen, maar toch zijn zij in zich onderscheiden één, aangezien bij de mens de wijsheid zodanig is als de liefde is, en de liefde zodanig als de wijsheid is. Wijsheid die niet één maakt met haar liefde, verschijnt alsof het wijsheid is, maar is het niet; en liefde die niet één maakt met haar wijsheid, verschijnt alsof het de liefde van de wijsheid is, hoewel zij het niet is; want het ene zal zijn wezen en leven trekken vanuit het andere, en dat wederkerig. Dat de wijsheid en de liefde bij de mens als twee gescheiden dingen verschijnen, is omdat het vermogen van verstaan bij hem kan worden opgeheven in het licht van de hemel, maar niet het vermogen van liefhebben, tenzij voor zoveel de mens doet zoals hij verstaat. Daarom glijdt elke vorm van schijnbare wijsheid die niet één maakt met de liefde van de wijsheid, terug in de liefde die één maakt met een liefde van de niet-wijsheid, ja, zelfs een liefde van de waanzin kan zijn;

want de mens kan vanuit de wijsheid weten dat het hem betaamt dit of dat te doen, maar toch doet hij het niet omdat hij dat niet liefheeft; maar voor zoveel als hij vanuit de liefde doet wat de wijsheid leert, voor zoveel is hij een beeld van God.

40. GODDELIJKE LIEFDE EN GODDELIJKE WIJSHEID ZIJN SUBSTANTIE EN ZIJN VORM.

De idee van mensen in het algemeen over liefde en over wijsheid is zoals over iets zwevends en vloeiends in de ijle lucht of de ether; of zoals over de uitwaseming daarvan; en nauwelijks iemand denkt dat deze werkelijk en inderdaad substantie en vorm zijn. Degenen die zien dat ze substantie en vorm zijn, doorvatten niettemin de liefde en de wijsheid buiten het subject als voortvloeiende dingen daaruit; en wat zij buiten het subject als voortvloeiende dingen daaruit doorvatten, hoewel als zwevend en vloeiend, noemen ze ook substantie en vorm, niet wetend dat de liefde en wijsheid het subject zelf zijn, en dat wat daar buiten als zwevend en vloeiend wordt doorvat, slechts een schijnbaarheid van de staat van het subject in zich is. De oorzaken dat dit tot dusver niet gezien is, zijn verscheidene. Hierbij is deze oorzaak, dat het de eerste schijnbaarheden zijn waarvanuit het menselijk gemoed zijn verstand vormt, en dat het die niet kan uiteenslaan tenzij vanuit de onderzoek naar de oorzaak; en indien de oorzaak hoog verborgen ligt, kan het die niet naspeuren, tenzij het gemoed het verstand lang in het geestelijk licht houdt, waarin het dat niet lang kan houden vanwege het natuurlijk licht, dat aanhoudend terugtrekt. Niettemin is het de waarheid dat de liefde en de wijsheid de reële en actuele substantie en vorm zijn die het subject zelf maken.

41. Maar omdat dit tegen de schijn is, kan het schijnen alsof dit geen geloof verdient tenzij het wordt aangetoond; en dit kan niet worden aangetoond tenzij door zulke dingen die de mens kan doorvatten vanuit de zinnen van zijn lichaam; en daarom zal het door die dingen worden aangetoond. De mens heeft vijf uitwendige zinnen, die: de tast, de reuk, de smaak, het gehoor en het gezicht worden genoemd. Het subject van de tast is de huid waarmee de mens is omkleed; de substantie en de vorm zelf van de huid maken dat die gewaarwordt als het door iets wordt aangeraakt. Die tastzin is niet in die dingen die worden aangeraakt, maar is in de substantie en de vorm van de huid, die het subject zijn; die zin is slechts de aandoening van het subject door de aangeraakte dingen. Hetzelfde is het met de smaak; deze zin is slechts de aandoening van de substantie en de vorm van de tong, en de tong is het subject. Het is eender met de reuk; de geur doet de neusvleugels aan en is in de neusvleugels, en de neusvleugels worden aangedaan door de geurdragende dingen die ze aanraken, dit is overbekend. Het is eender met het gehoor; het schijnt alsof het gehoor is in de plaats waar het geluid inzet, maar het gehoor is in het oor en het is de aandoening van de substantie en de vorm ervan, en dat het horen op een afstand van het oor is, is een schijnbaarheid. Eender is het met het gezicht; het schijnt als de mens voorwerpen op een afstand ziet, alsof het gezicht daar is, maar het is in het oog, dat het subject is, en eender is het de aandoening ervan; de afstand is er alleen vanuit het oordeel dat concludeert over de ruimte vanuit de bemiddelende dingen, ofwel vanuit de verkleining en vandaar het moeilijk kunnen onderscheiden van het voorwerp, waarvan het beeld zich binnen in het oog volgens de hoek van inval vertoont. Daaruit is duidelijk dat het gezicht niet uitgaat uit het oog tot het voorwerp, maar dat het beeld van het voorwerp het oog binnentreedt, en de substantie en de vorm ervan aandoet; want het is hetzelfde met het gezicht als het is met het gehoor; ook het gehoor gaat niet uit het oor om het geluid op te vangen, maar het geluid treedt het oor binnen en doet aan. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat de aandoening van de substantie en van de vorm, die de zin maakt, niet iets is dat gescheiden is van het subject, maar alleen een verandering daarin maakt, terwijl het subject dan, als eerder, het subject blijft en ook daarna. Daaruit volgt dat gezicht, gehoor, reuk, smaak, en tast niet een vluchtig iets is, uitvloeiend vanuit de organen ervan, maar dat het de organen zijn in hun substantie en vorm beschouwd; en als deze worden aangedaan, ontstaat de zin.

42. Het is hetzelfde met de liefde en de wijsheid, alleen met dit verschil dat de substanties en de vormen die de liefde en de wijsheid zijn, niet duidelijk voor ogen komen zoals de organen van de uitwendige zinnen. Toch kan niemand ontkennen dat de substanties en de vormen die dingen van de wijsheid en van de liefde zijn die gedachten, doorvattingen en aandoeningen worden genoemd; en dat het geen uitwasemingen zijn vanuit niets, of geabstraheerd van de reële en actuele substantie en vorm, die de subjecten zijn. Want er zijn in het cerebrum ontelbare substanties en vormen, waarin alle innerlijke zin, die betrekking heeft op het verstand en de wil, zetelt. Dat alle aandoeningen, doorvattingen en gedachten daar niet uitademingen zijn vanuit die zetels, maar dat zij inderdaad en werkelijk subjecten zijn die niets uit zich uitzenden, maar slechts veranderingen ondergaan volgens de aanspoelende dingen die aandoen, kan vanuit het bovengezegde over de uitwendige zinnen vaststaan. Over de aanspoelende dingen die aandoen, zullen hierna meer dingen worden gezegd.

43. Vanuit deze eerste dingen kan nu worden gezien dat de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid in zich substantie en vorm zijn, want zij zijn het Zijn en Bestaan zelf; en indien zij niet zodanig Zijn en Bestaan waren zoals zij substantie en vorm zijn, zouden zij slechts iets van het redeneren zijn, dat in zich niet iets is.

44. GODDELIJKE LIEFDE EN GODDELIJKE WIJSHEID ZIJN IN ZICH DE SUBSTANTIE EN DE VORM, DUS HET ZELF EN HET ENIGE.

Dat de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid de substantie en de vorm is, is hier boven bevestigd; en dat het Goddelijk Zijn en Bestaan het Zijn en Bestaan in zich is, is ook boven gezegd. Het kan niet worden gezegd dat het Zijn en Bestaan is úit zich, omdat dit een begin inhoudt, en eveneens uit een zeker iets daarin, wat Zijn en Bestaan in zich moet zijn; maar het Zijn en Bestaan zelf, in zich, is uit het eeuwige. Het Zijn en Bestaan zelf in zich is ook ongeschapen en elk geschapene kan niet zijn tenzij uit het Ongeschapene; en wat geschapen is, is ook eindig, en het eindige kan ook niet bestaan tenzij vanuit het Oneindige.

45. Wie met enig denken er bij kan komen en begrijpen de idee van het Zijn en Bestaan in zich, die zal alleszins er toe komen en begrijpen dat dit het Zelf en het Enige is; het Zelf wordt gezegd van dat wat alleen Is; en het Enige van dat waaruit al het andere is. Omdat nu het Zelf en het Enige de substantie en de vorm is; en omdat de substantie en de vorm zelf de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid is, volgt dat dit de Liefde zelf en de enige liefde is, en de Wijsheid zelf en de enige Wijsheid; bijgevolg dat dit het Wezen zelf en het enige Wezen is, voorts het Leven zelf en het enige Leven, want de Liefde en de Wijsheid is het Leven.

46. Vanuit dit alles kan vaststaan hoe zinlijk, dat wil zeggen, vanuit de zinnen van het lichaam, en vanuit de duisternissen ervan in geestelijke dingen, diegenen denken die zeggen dat de natuur uit zichzelf is. Zij denken vanuit het oog en kunnen het niet vanuit het verstand. Het denken vanuit het oog sluit het verstand toe, maar het denken vanuit het verstand opent het oog. Dezen kunnen niet iets denken over het Zijn en Bestaan in zich, en dat dit het Eeuwige, Ongeschapene, en Oneindige is; noch kunnen zij iets denken over het leven tenzij zoals over iets vluchtigs, verdwijnend in het niets; noch anders over de liefde en de wijsheid, en in het geheel niet dat daaruit alle dingen van de natuur zijn. Dat daaruit alle dingen van de natuur zijn, kan ook niet worden gezien tenzij de natuur wordt beschouwd vanuit de nutten in hun reeks en in hun orde, en niet indien zij wordt bezien vanuit enige vormen ervan; deze zijn slechts voorwerpen van het gezicht alleen. Want de nutten zijn alleen vanuit het leven, en de reeks en orde ervan vanuit de wijsheid en liefde; maar de vormen zijn de samenhoudende dingen van de nutten. Daarom, indien alleen de vormen worden beschouwd, kan in de natuur niet iets van het leven worden gezien, te minder iets van de liefde en wijsheid en dus niet iets van God.

47. GODDELIJKE LIEFDE EN GODDELIJKE WIJSHEID KAN NIET ANDERS DAN ZIJN EN BESTAAN IN ANDERE, UIT ZICH GESCHAPENEN.

Het is het wezen van de liefde zichzelf niet lief te hebben, maar het is anderen liefhebben, en met die door de liefde verbonden worden. Het zelf van de liefde is ook uit anderen liefgehad te worden, want zo wordt het verbonden. Het wezen van alle liefde bestaat in de verbinding, ja zelfs het leven ervan, dat: verkwikking, liefelijkheid, verrukking, zoetheid, gezegendheid, heilzaam en gelukzaligheid wordt genoemd. De liefde bestaat hierin dat wat van haar is ook van de ander zal zijn en dat beide het verkwikkelijke van de ander als het verkwikkelijke in zichzelf gewaarworden; dit is liefhebben. Maar het eigen verkwikkelijke in een ander gewaarworden, en niet het verkwikkelijke van de ander in zich, is niet liefhebben, want dit is zichzelf liefhebben, het eerstgenoemde echter is de naaste liefhebben. Die twee geslachten van liefde zijn lijnrecht aan elkaar tegenovergesteld; het ene en het andere verbindt weliswaar, en het schijnt niet dat zichzelf liefhebben, dat wil zeggen, zichzelf in de ander, ontbindt; maar toch ontbindt dit zodanig, dat voor zoveel als iemand een ander op die wijze heeft liefgehad, hij die daarna voor zoveel haat; want zo’n verbinding wordt uit zich achtereenvolgens geslaakt, en dan wordt de liefde haat in een eendere graad.

48. Wie, die het wezen van de liefde kan onderscheiden, kan dit niet zien: want wat is zichzelf alleen liefhebben en niet een ander buiten zich door wie hij wordt wedergeliefd; dit is veeleer scheiding dan verbinding. De verbinding van de liefde is uit het wederkerige, en het wederkerige is er niet in zich alleen. Indien gemeend wordt dat dit er wel is, is het uit een verbeeld wederkerige in anderen. Vanuit deze dingen is het duidelijk dat de Goddelijke Liefde niet anders kan dan zijn en bestaan in anderen die zij liefheeft en door wie zij geliefd zal worden; want wanneer een zodanige behoefte in elke liefde is, moet het dit zijn in de grootste mate, dat wil zeggen, oneindig zijn in de Liefde zelf.

49. Met betrekking tot God; liefhebben en wederkerig geliefd worden kan er niet zijn in anderen in wie iets van het oneindige is, of iets van het wezen en leven van de liefde in zich, of iets van het Goddelijke; want indien iets van het oneindige, of van het wezen en leven van de liefde in zich, dat wil zeggen, iets van het Goddelijke, in die ander zou zijn, dan zou Hij niet worden geliefd uit anderen, maar zou Hij zichzelf liefhebben; want het oneindige of het Goddelijke is enig; indien dit in anderen was, zou dit het Zelf zijn, en zou het de zelfliefde zelf zijn, waarvan er niet het minste in God kan zijn, want dit is geheel en al tegenovergesteld aan het Goddelijk Wezen. Daarom moet het er zijn in anderen in wie niets is

van het Goddelijke in zich. Dat dit mogelijk is in wezens die uit het Goddelijke geschapenen zijn, zal beneden worden gezien. Maar opdat het mogelijk is, moet er Oneindige Wijsheid zijn die één maakt met de Oneindige Liefde, dat wil zeggen, moet de Goddelijke Liefde zijn van de Goddelijke Wijsheid, en de Goddelijke Wijsheid van de Goddelijke Liefde; waarover boven, nr. 34 tot 39.

50. Vanuit het inzicht en erkentenis van deze verborgenheid hangt de doorvatting en de erkentenis van alle dingen van het bestaan, of van de schepping, af; voorts van alle dingen van het blijven bestaan of van de instandhouding uit God; dat wil zeggen, van alle werken van God in het geschapen heelal; die hierna behandeld zullen worden.

51. Maar ik smeek u, vermeng uw ideeën niet met tijd en ruimte, want voor zoveel er van tijd en ruimte in de ideeen is wanneer u de volgende dingen leest, verstaat u die niet; want het Goddelijke is niet in de tijd en in de ruimte. Dit zal duidelijk gezien worden in de voortzetting van dit werk, in het bijzonder over de Eeuwigheid, de Oneindigheid en over de Alomtegenwoordigheid.

52. ALLE DINGEN IN HET HEELAL ZIJN UIT DE GODDELIJKE LIEFDE EN DE GODDELIJKE WIJSHEID DOOR GOD-MENS GESCHAPEN.

Het heelal in grootsten en kleinsten en in eersten en laatsten, is zo vol van de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid, dat gezegd kan worden dat het de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid in een beeld is. Dat dit zo is, staat duidelijk vast vanuit de overeenstemming van alle dingen van het heelal met alle dingen van de mens. Alle en de afzonderlijke dingen die in het geschapen heelal bestaan, hebben een zodanige overeenstemming met alle en de afzonderlijke dingen van de mens, dat gezegd kan worden dat de mens ook een soort heelal is. Er is een overeenstemming van zijn aandoeningen en vandaar van het denken, met alle dingen van het dierenrijk; van zijn wil en vandaar van het verstand, met alle dingen van het plantenrijk; en van het laatste, zijn buitenste leven, met alle dingen van het delfstoffenrijk. Dat er een zodanige overeenstemming is, verschijnt niet duidelijk aan iemand in de natuurlijke wereld, maar wel aan iedereen die daaraan aandacht geeft, in de geestelijke wereld. In die wereld zijn alle dingen die in de natuurlijke wereld in de drie rijken ervan bestaan, en het zijn overeenstemmingen van de aandoeningen en van de gedachten; van de aandoeningen vanuit de wil, en van de gedachten vanuit het verstand, voorts ook van de laatste dingen van het leven van diegenen die in die wereld daar zijn; die verschijnen rondom hen en worden getoond zoals het geschapen heelal is, met dit verschil dat het in een kleinere afbeelding is. Vanuit deze dingen is het voor de engelen duidelijk dat het geschapen heelal een representatief beeld is van God-Mens, en dat het de Liefde en de Wijsheid van Hemzelf zijn die zich in het heelal in een beeld vertonen. Niet dat het geschapen heelal God-Mens is, maar dat het is uit Hemzelf; want niets, wat ook, in het geschapen heelal is substantie en vorm in zich, noch het leven in zich, noch de liefde en de wijsheid in zich, ja zelfs is ook niet de mens mens in zich, maar alles is uit God, die de Mens, de Wijsheid en de Liefde, en de Vorm en de Substantie in zich is. Wat ‘Zijn-in-Zich’ is, is ongeschapen en oneindig; wat echter uit Hemzelf is, dat is, omdat het niets in zich heeft wat ‘in zich’ is, geschapen en eindig, en dit representeert het beeld van Hemzelf, uit wie het is en bestaat.

53. Van de geschapen en eindige dingen kan gezegd worden: ‘zijn en bestaan’, voorts substantie en vorm, en ook leven, ja zelfs liefde en wijsheid, maar al die dingen zijn geschapen en eindig. De oorzaak dat ze gezegd kunnen worden, is niet dat die enig Goddelijke hebben, maar dat ze ín het Goddelijke zijn en dat het Goddelijke daarin is; want al wat geschapen is, is in zich onbezield en dood, maar het wordt bezield en levend gemaakt hierdoor, dat het Goddelijke daarin is, en dat die schepselen in het Goddelijke zijn.

54. Het Goddelijke is in het ene subject niet verschillend van het andere, maar het ene geschapen subject is anders dan het ander, want er zijn niet twee hetzelfde, en vandaar is het samenhoudende anders. Daarom heeft het beeld van het Goddelijke een verschillende verschijning. Over de tegenwoordigheid van Hemzelf in de tegenovergestelde dingen zal in het volgende iets worden gezegd.

55. ALLES IN HET GESCHAPEN HEELAL IS OPNEMEND VAN DE GODDELIJKE LIEFDE EN DE GODDELIJKE WIJSHEID UIT GOD-MENS.

Het is bekend dat alle en de afzonderlijke dingen van het heelal uit God zijn geschapen; vandaar wordt het heelal met alle en de afzonderlijke dingen ervan in het Woord ‘het werk van de handen van Jehovah’ genoemd. Er wordt gezegd dat de wereld in haar samenvatting, geschapen is vanuit niets, en over niets wordt een idee van volslagen niets gekoesterd, terwijl toch vanuit volslagen niets, niets wordt, noch iets worden kan. Dit is een vaststaande waarheid; en daarom kon het heelal, dat een beeld van God is en vandaar vol van God, niet anders dan in God uit God geschapen worden; want God is het Zijn zelf, en uit het Zijn moet zijn wat er ook maar is. Uit niets, dat niet is, scheppen wat er is, is geheel en al in tegenspraak. Niettemin is het geschapene in God uit God niet continu uit Hemzelf; want God is het Zijn in zich, en in de geschapen dingen is niet enig Zijn in zich. Indien in de geschapen dingen enig Zijn in zich was, zou dit continu uit God zijn, en het continue uit God is God.

De idee van de engelen hierover is zodanig, dat het geschapene in God uit God is zoals in de mens wat hij vanuit zijn leven had getrokken, maar waaruit het leven is weggetrokken; wat zodanig is dat het overeenkomt met zijn leven maar toch niet het leven van hem is. Dit bevestigen de engelen vanuit vele dingen, die in de hemel van hen bestaan, waar zij zeggen in God te zijn en God in hen en evenwel niets van God dat God is, in hun zijn te hebben. Meer dingen waarvanuit zij dit bevestigen, zullen in het volgende worden aangevoerd; laat dit voor nu even voldoende informatie zijn.

56. Al het geschapene is vanuit deze oorsprong zodanig in zijn natuur dat het een opnemende van God is, niet door het ononderbrekende maar door het aangrenzende; door het laatstgenoemde en niet door het eerdergenoemde volgt de mogelijkheid tot verbinding; want het is verenigend omdat het in God uit God geschapen is; en omdat het zo geschapen is, is het een analogie, en door die verbinding is het zoals een beeld Gods in een spiegel.

57. Daar is het vandaan dat de engelen niet engelen zijn uit zich, maar engelen zijn vanuit die verbinding met God-Mens; en die verbinding is volgens het opnemen van de wetten van de orde, die de Goddelijke Waarheden zijn, bij zich, vanuit het vrije van denken en willen volgens de rede, die zij hebben uit de Heer, zoals van henzelf. Hierdoor hebben zij die opneming van het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware zoals uit zichzelf, en hierdoor is er een wederkerige van liefde; want, zoals boven is gezegd, liefde is er niet tenzij zij wederkerig is. Het eendere is het met de mensen op aarde. Vanuit wat is gezegd nu kan voor het eerst worden gezien dat alle dingen van het geschapen heelal opnemende dingen zijn van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid van God-Mens.

58. Dat de overige dingen van het heelal, die niet zijn zoals de engelen en zoals de mensen, ook opnemende dingen zijn van de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid van God-Mens, zoals die beneden de mensen zijn in het dierenrijk, en die beneden deze zijn in het delfstoffenrijk, kan nog niet tot het verstand uiteengezet worden; want tevoren moeten verscheidene dingen over de graden van het leven, en over de graden van de opnemende dingen van het leven gezegd worden. De verbinding met die schepselen is volgens de nutten ervan, want alle nutten van het goede hebben nergens anders hun oorsprong vandaan dan door een eendere verbinding met God, maar een oneendere volgens de graden. Deze verbinding in achtereenvolgende afdaling wordt zodanig dat daar niets meer van het vrije in is, omdat er niets meer van de rede in is en vandaar niets van de schijn van het leven; maar niettemin zijn zij opnemende dingen. Omdat zij opnemend zijn, zijn zij ook reagerend; en voor zoveel zij reageren zijn zij ook opnemend. Over verbinding met nutten die niet goed zijn, zal iets gezegd worden nadat de oorsprong van het boze is getoond.

59. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat het Goddelijke is in alle en in de afzonderlijke dingen van het geschapen heelal en vandaar dat het geschapen heelal het werk van ‘de handen van Jehovah’ is, zoals in het Woord wordt gezegd; dat wil zeggen, het werk van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid, want deze worden verstaan onder de handen van Jehovah. En hoewel het Goddelijke is in alle en de afzonderlijke dingen van het geschapen heelal, is toch niets van het Goddelijke in zich in het zijn daarvan; want het geschapen heelal is niet God, maar uit God; en omdat het is uit God, is daarin het beeld van Hemzelf, zoals het beeld van een mens in een spiegel, dat weliswaar als mens verschijnt, maar toch is daarin niets van de mens.

60. Ik heb verscheidenen in de geestelijke wereld rondom mij horen spreken en zeggen dat zij weliswaar willen erkennen dat in alle en de afzonderlijke dingen van het heelal het Goddelijke is, omdat zij die wonderbaarlijke dingen van God zien, en hoe innerlijker die worden beschouwd des te wonderbaarlijker zijn ze. Maar toch werden zij, toen zij hoorden dat in alle en in de afzonderlijke dingen van het geschapen heelal het Goddelijke daar inderdaad in is, verontwaardigd; een aanwijzing dat zij dit weliswaar zeggen, maar niet geloven. Daarom werd hun gezegd of zij dit niet kunnen zien alleen al vanuit het wonderbaarlijk vermogen dat elk willekeurig zaad een idee is van het oneindige en eeuwige, want daarin is de drang van zich te vermenigvuldigen en vrucht te maken in het oneindige en in het eeuwige. Is dat niet ook duidelijk in elk dier, ook het kleinste, dat daarin organen van de zinnen zijn, dat er hersenen zijn, harten, longen, en overige dingen, en slagaders, aders, vezels, spieren, en de activiteiten die daaruit voorkomen; behalve de verbazingwekkende dingen in het karakter ervan, waarover hele reeksen boeken geschreven en voorhanden zijn? Al die wonderbaarlijke dingen zijn vanuit God; de vormen echter waarmee zij bekleed zijn, zijn vanuit de materies van de aarde; daarvanuit zijn de plantaardige dingen en in hun eigen orde de mensen; en daarom wordt van de mens gezegd: ‘dat hij geschapen is vanuit humus, en dat hij stof van de aarde is, en dat de ziel van het leven hem is ingeblazen’, (Genesis 2:7); waarvanuit het duidelijk is dat de mens niet het Goddelijke heeft, maar dat het hem is aangebonden.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

61. **ALLE DINGEN DIE GESCHAPEN ZIJN, HEBBEN IN EEN ZEKER BEELD BETREKKING OP DE MENS.**

Dit kan men constateren vanuit alle en de afzonderlijke dingen van het dierenrijk; en vanuit alle en de afzonderlijke dingen van het plantenrijk; en vanuit alle en de afzonderlijke dingen van het delfstoffenrijk. Een betrekking tot de mens in alle en de afzonderlijke dingen van het dierenrijk is duidelijk vanuit deze dingen: dat de dieren van elk geslacht ledematen hebben waarmee zij zich bewegen, organen waardoor zij gewaarworden en inwendige delen waardoor zij die in werking stellen; deze dingen hebben zij met de mens gemeen. Ze hebben eveneens eetlust en aandoeningen, eender aan de natuurlijke eetlust een aandoeningen bij de mens; en ze hebben meegeboren kennis, die met de aandoeningen ervan overeenstemmen en in sommige ervan verschijnt als het ware iets geestelijks, wat min of meer duidelijk is bij de beesten van de aarde, de vogels van de hemel, bij de bijen, zijdewormen, mieren, enzovoort. Vandaar is het dat de louter natuurlijke mensen de bezielde dingen van dat rijk aan zichzelf gelijk maken, op de spraak na. De betrekking tot de mens vanuit alle en de afzonderlijke dingen van het plantenrijk is duidelijk vanuit deze dingen: dat zij vanuit zaad ontstaan, en vanuit dat zaad achtereenvolgens in leeftijd voortgaan. Ze hebben ook enige dingen die aan echtverbintenis verwant zijn en daarna de voortteling. Hun vegetatieve ziel is nut, en zij zijn de vormen ervan, behalve nog bijzonderheden van andere dingen die betrekkingen tot de mens zijn. Deze dingen zijn ook door verschillende auteurs beschreven. De betrekking tot de mens uit alle en de afzonderlijke dingen van het delfstoffenrijk verschijnt alleen in het streven van vormen voort te brengen die betrekking op elkaar hebben, en deze zijn, zoals gezegd is, alle en de afzonderlijke dingen van het plantenrijk en om zo nutten te betrachten. Want zodra een zaadje in de schoot van de aarde glijdt, koestert zij dat en van overal vandaan geeft zij vanuit zich de middelen opdat het kan uitspruiten en zich vertonen in een representatieve vorm van de mens. Dat een zodanig streven ook is in de vaste en harde dingen is duidelijk uit de koralen op de bodem van de zeeën en door de bloemen in mijnen, waar ze vanuit de mineralen ontstaan en ook vanuit de metalen. Het streven naar zich plantaardig te maken en zo nutten te betrachten, is het laatste vanuit het Goddelijke in de geschapen dingen.

Zaailing.

63. Dat er een betrekking is van alle dingen van het geschapen heelal tot de mens, kan weliswaar vanuit de aangehaalde dingen worden geweten, maar niet worden gezien tenzij duister; maar in de geestelijke wereld wordt het helder gezien. Daar zijn alle dingen van de drie rijken ook; in het midden daarvan is de engel. Hij ziet die dingen rondom zich, en eveneens weet hij dat dit representaties van hemzelf zijn; ja zelfs, wanneer het binnenste van zijn verstand wordt geopend, leert hij zich kennen en ziet hij zijn beeld in die dingen, nauwelijks anders dan zoals in een spiegel.

64. Vanuit deze en vanuit vele andere samenstemmende dingen, die om hier aan te voeren niet de juiste plaats is, kan men zeker weten dat God is Mens en dat het geschapen heelal een beeld van Hemzelf is; want er is een algemene betrekking van alle dingen tot hemzelf, zoals er een bijzondere betrekking is tot de mens.

65. **DE NUTTEN VAN ALLE DINGEN DIE GESCHAPEN ZIJN, KLIMMEN OP DOOR GRADEN UIT DE LAATSTE DINGEN TOT AAN DE MENS EN DOOR DE MENS TOT GOD DE SCHEPPER, DE BRON VAN ALLES.**

‘De laatste dingen’ zijn, zoals boven is gezegd, alle en de afzonderlijke dingen van het delfstoffenrijk, die materies zijn van verschillend geslacht uit: steenachtige, zoutachtige, olieachtige, minerale en metalen substatie, bedekt met humus vanuit plantaardige en dierlijke dingen die vervallen zijn tot het fijnste stof. In deze dingen is het einde en eveneens de aanvang gelegen van alle nutten die vanuit het leven zijn; het einde van alle nutten is het streven om nutten voort te brengen, en de aanvang is de drijvende kracht vanuit dat streven; deze behoren tot het delfstoffenrijk. ‘De middelste dingen’ zijn alle en de afzonderlijke dingen van het plantenrijk, zoals: de grassen en kruiden van elk geslacht, en bomen van elk geslacht. De nutten van deze zijn voor alle en de afzonderlijke dingen van het dierenrijk, zowel voor de onvolmaakte, als de volmaakte; zij voeden die, maken die levend en verlustigen die; zij voeden de lichamen ervan met hun plantaardige materies, en verlustigen de dierlijke zinnen met smaak, geur en schoonheid, en maken de aandoeningen ervan levend. Het streven tot die dingen is daarin ook van het dierenrijk. De laagste daar worden wormen en insecten genoemd, de middelste vogels en beesten, en de hoogste mensen; want in elk rijk zijn

laagsten, middelsten en de hoogste; de laagsten voor het nut van de middelsten, en de middelsten voor het nut van de hoogste. Zo klimmen in orde de nutten op van alle dingen die geschapen zijn, uit laatste dingen tot de mens, die de eerste in orde is.

66. Er zijn drie graden van opklimming in de natuurlijke wereld, en er zijn drie graden van opklimming in de geestelijke wereld. Alle dieren zijn opnemende schepsels van het leven; de meer volmaakte dieren zijn de opnemende dingen van het leven van de drie graden van de natuurlijke wereld; de minder volmaakte zijn de opnemende dingen van het leven van twee graden van die wereld, en de onvolmaakte zijn de opnemende dingen van de ene graad ervan; maar alleen de mens is de opnemende van het leven van de drie graden, niet slechts van de natuurlijke wereld, maar ook van de drie graden van de geestelijke wereld. Vandaar is het, dat de mens kan verheven worden boven de natuur, anders dan enig dier. Hij kan analytisch en redelijk denken over de burgerlijke en de zedelijke dingen die binnen de natuur zijn, en hij kan het eveneens over de geestelijke en de hemelse dingen, die boven de natuur zijn; ja zelfs kan hij verheven worden in wijsheid, tot hij God ziet. Maar over de zes graden, waardoor de nutten van alle dingen die geschapen zijn, in hun orde opklimmen tot aan God de Schepper toe, moet op betreffende plaats gehandeld worden. Vanuit deze beknopte samenvatting kan dit worden gezien dat er een opklimming is van alle dingen die geschapen zijn, tot de Eerste, die alleen het Leven is, en dat de nutten van alle dingen de opnemende dingen zelf zijn van het leven, en daaruit de vormen van de nutten.

67. Met weinig dingen zal ook worden gezegd hoe de mens uit de laatste graad tot de eerste opklimt, dat wil zeggen, verheven wordt. Geboren wordt hij in de laatste graad van de natuurlijke wereld; daarop wordt hij door de wetenschappen verheven in de tweede graad; en zoals hij vanuit de wetenschappen het verstand vervolmaakt, wordt hij verheven in de derde graad, en dan wordt hij redelijk. De drie graden van opklimming in de geestelijke wereld zijn daarin boven de drie natuurlijke graden; zij verschijnen ook niet vooraleer hij het aardse lichaam heeft uitgetrokken. Wanneer hij dit heeft uitgetrokken, wordt bij hem de eerste geestelijke graad geopend, daarna de tweede, en tenslotte de derde; maar alleen bij degenen die engelen van de derde hemel worden; dezen zijn het die God zien. Engelen van de tweede en van de laatste hemel worden zij bij wie de tweede en de laatste graad geopend kan worden. Elke geestelijke graad bij de mens wordt Goddelijke Wijsheid uit de Heer. Wie iets opnemen, komen in de eerste of laatste geestelijke graad; wie meer opnemen, in de tweede of middelste graad; en wie veel opnemen, in de derde of hoogste graad. Wie echter niets opnemen, blijven in de natuurlijke graden, en trekken uit de geestelijke graden niet meer dan dat zij kunnen denken en vandaar spreken, en willen en vandaar handelen, maar niet met inzicht.

68. Ten aanzien van de verheffing van de innerlijke dingen van de mens, die van het gemoed van hem zijn, moet men ook dit weten. In al het geschapene uit God is reactie. Het leven alleen heeft actie en de reactie wordt opgewekt door de actie van het leven. Die reactie verschijnt wanneer het door actie wordt aangedreven; zo verschijnt zij in de mens alsof zij van hem is, omdat hij niet anders gewaarwordt dan dat het leven van hem is, terwijl toch de mens alleen een opnemende van het leven is. Vanuit deze oorzaak is het, dat de mens vanuit zijn erfboze reageert tegen God; maar als hij gelooft dat al het leven van hem uit God is, en al het goede van het leven uit de actie van God is, en al het boze van het leven uit de reactie van de mens, dan wordt de reactie ván de actie, en handelt de mens mét God zoals uit zich. Het evenwicht van alle dingen is uit actie en tegelijk reactie en in het evenwicht moet alles zijn. Deze dingen zijn gezegd opdat niet de mens zal geloven dat hijzelf tot God opklimt, maar uit de Heer.

69. **HET GODDELIJKE VULT ALLE RUIMTEN VAN HET HEELAL ZONDER RUIMTE.**

Er zijn twee dingen die aan de natuur eigen zijn: ruimte en tijd. Vanuit deze vormt de mens in de natuurlijke wereld de ideeën van zijn denken en daaruit het verstand. Indien hij in die ideeën blijft, en het gemoed niet daarboven verheft, kan hij nooit enig geestelijke en Goddelijke doorvatten; want hij omwikkelt die in ideeën die vanuit ruimte en tijd getrokken worden; en voor hoeveel hij dit doet, voor zoveel wordt het schijnsel van het verstand van hem louter natuurlijk. Vanuit dit denken over geestelijke en Goddelijke dingen te redeneren, is zoals vanuit de donkerheid van de nacht te denken over die dingen die alleen in het daglicht verschijnen.

Daaruit is het denken: God is natuur. Maar wie het gemoed weet te verheffen boven de ideeën van het denken dat vanuit ruimte en tijd wordt getrokken, die gaat vanuit de donkerheid over in het licht en is wijs in de dingen die daarin en daaruit zijn; en dan slaat hij vanuit dat licht de donkerheid van het natuurlijk schijnsel uiteen, en verbant de begoochelingen ervan vanuit het midden tot de zijden. Elk mens die verstand heeft, kan denken boven de dingen die aan de natuur eigen zijn, en eveneens denkt hij zo; en dan bevestigt hij en ziet dat het Goddelijke, omdat het alomtegenwoordig is, niet in de ruimte is; en eveneens kan hij die dingen bevestigen en zien die boven zijn aangevoerd; maar indien hij de Goddelijke Alomtegenwoordigheid ontkent, en alle dingen aan de natuur toeschrijft, dan wil hij niet verheven worden, hoewel hij dat wel kan.

70. Die twee aan de natuur eigen dingen, die zoals gezegd, de ruimte en de tijd zijn, trekken allen uit die overlijden en engelen worden; want zij treden dan in het geestelijk licht binnen, waarin de voorwerpen van het denken de ware dingen zijn, en de voorwerpen van het gezicht eender zijn als die in de natuurlijke wereld, maar overeenstemmend met het denken daarvan. De voorwerpen van het denken daarvan, die zoals gezegd, de ware dingen zijn, trekken in het geheel niets vanuit ruimte en tijd; de voorwerpen van het gezicht van hen echter verschijnen weliswaar zoals in de ruimte en de tijd, maar toch denken zij niet daarvanuit. De oorzaak is omdat ruimten en tijden niet zijn vastgesteld zoals in de natuurlijke wereld, maar veranderlijk zijn volgens de staten van het leven van hen. Vandaar zijn voor die dingen in de ideeën van het denken van hen, staten van het leven; voor de ruimten, zulke dingen die betrekking hebben op de staten van de liefde, en voor de tijden, zulke dingen die betrekking hebben op de staten van de wijsheid. Vandaar is het dat het geestelijke denken en vandaar eveneens de geestelijke spraak, zozeer verschilt van het natuurlijke denken en vandaar van de natuurlijke spraak, dat zij niets gemeen hebben, behalve ten aanzien van de innerlijke dingen ervan, die alle geestelijk zijn; over welk verschil elders meer zal worden gezegd. Omdat nu het denken van de engelen niets trekt vanuit ruimte en tijd, maar vanuit de staten van het leven, is het duidelijk dat die niet begrijpen, wanneer gezegd wordt dat het Goddelijke de ruimten vult, want zij weten niet wat ruimten zijn; maar zij begrijpen het wel helder wanneer zonder idee van enige ruimte wordt gezegd dat het Goddelijke alle dingen vult.

71. Opdat duidelijk wordt dat de louter natuurlijke mens over de geestelijke en de Goddelijke dingen denkt vanuit ruimte, en de geestelijke mens zonder ruimte, volgt dit ter illustratie: de louter natuurlijke mens denkt door ideeën die hij zich vanuit de voorwerpen van het gezicht heeft verworven, waarin altijd een figuur is die bestaat uit de lengte, de breedte, en de hoogte, en dus vanuit een daardoor begrensde vorm, die of hoekig, of rond is. Deze dingen zijn klaarblijkelijk de ideeën van het denken van hem over de zichtbare dingen op de aarde, en eveneens zijn het ideeën van het denken van hem over de niet zichtbare dingen, zoals de burgerlijke en de zedelijke dingen. Hij ziet deze dingen weliswaar niet, maar niettemin zijn zij daar als continue dingen. Anders de geestelijke mens, voornamelijk de hemelse engel; het denken van hem heeft niets gemeen met een figuur en een vorm die iets neemt vanuit het lange, het brede en het hoge van de ruimte, maar vanuit de staat van iets, die voortkomt vanuit de staat van het leven. Vandaar denkt hij voor het lange van de ruimte het goede van iets, vanuit het goede van het leven, voor het brede van de ruimte het ware van iets, vanuit het ware van het leven, en voor het hoge de graden ervan; zo denkt hij vanuit de overeenstemming die er is van geestelijke en natuurlijke dingen tussen elkaar; vanuit welke overeenstemming het is dat de lengte in het Woord het goede van iets betekent, de breedte het ware van iets, en de hoogte de graden ervan. Vanuit deze dingen is duidelijk dat een hemelse engel wanneer hij over de Goddelijke Alomtegenwoordigheid denkt, geenszins anders kan denken dan dat het Goddelijke alle dingen vult zonder ruimte. Hetgeen een engel denkt is het ware, omdat het licht dat het verstand van hem verlicht, de Goddelijke Wijsheid is.

72. Dit is de fundamentele gedachte over God; want zonder die kunnen weliswaar die dingen die gezegd zullen worden over de schepping van het heelal uit God-Mens, over de Voorzienigheid, Almacht, Alomtegenwoordigheid, en Alwetendheid van Hemzelf, worden verstaan, maar toch niet worden onthouden, aangezien de louter natuurlijke mens als hij die verstaat, toch weer terugglijdt in de liefde van zijn leven, die van zijn wil is; en deze verstrooit die dingen, en dompelt het denken onder in de ruimte, waarin het schijnsel van hem is dat hij het redelijke noemt, terwijl hij niet weet dat hij voor zoveel hij die dingen loochent, onredelijk is. Dat dit zo is, kan bevestigd worden door de idee over dit ware: ‘dat God is Mens’. Lees, verzoek ik u, met aandacht de dingen die boven, nrs. 11 tot 13, en daarna geschreven zijn; dan zult u inzien dat het zo is. Maar laat het denken neer in het natuurlijk schijnsel dat trekt vanuit de ruimte, zult u die dingen dan niet als paradoxen zien? En indien u dit denken diep daarin neerlaat, zult u ze dan niet verwerpen? Dit is de oorzaak dat gezegd wordt dat het Goddelijke alle ruimten van het heelal vult, en dat niet wordt gezegd dat God-Mens dit vult; want indien dit werd gezegd, zou het louter natuurlijk schijnsel daarmee niet instemmen; maar dat het Goddelijke vult, met dit stemt het in, omdat het strookt met de spreekformule van de theologen dat God alomtegenwoordig is, en alle dingen hoort en weet; meer dingen over dit onderwerp kan hier boven in de nrs. 7 tot 10, worden gezien.

73. HET GODDELIJKE IS IN ALLE TIJD ZONDER TIJD.

Zoals het Goddelijke is in alle ruimte zonder ruimte, zo is het in alle tijd zonder tijd, want niet iets wat aan de natuur eigen is kan aan het Goddelijke worden toegekend, en eigen aan de natuur is meetbaar, eender de tijd. De tijd wordt gemeten door dagen, weken, maanden, jaren, en eeuwen; en de dag door uren, de week en maand door dagen en het jaar door de vier jaargetijden, en de eeuwen door jaren. Deze meting trekt de natuur vanuit het schijnbare rondcirkelen en de jaarlijkse beweging van de zon van de wereld. Anders is het echter in de geestelijke wereld; daar verschijnen de voortgangen van het leven eender in de tijd; want zij leven daar tussen elkaar zoals de mensen van de wereld tussen elkaar leven, wat niet voorkomt zonder de schijnbaarheid van tijd. Maar de tijd wordt daar niet onderscheiden in tijden zoals in de wereld, want de Zon van hen is bestendig in het oosten, en beweegt zich nooit van hen vandaan; want het is de Goddelijke Liefde van de Heer die als Zon daar verschijnt. Vandaar hebben zij niet dagen, weken, maanden, jaren, eeuwen, maar in plaats daarvan zijn er staten van leven waardoor er onderscheiding is, en die niet een onderscheiding in tijden, maar in staten genoemd kan worden. Vandaar is het dat de engelen niet weten wat tijd is, en dat zij, wanneer dat wordt genoemd, in plaats ervan de staat doorvatten; en daar de staat de tijd bepaalt, is de tijd slechts een schijnbaarheid; want het verkwikkelijke van de staat maakt dat de tijd kort schijnt en het onverkwikkelijke van de staat maakt dat de tijd lang schijnt. Hiervanuit is het duidelijk dat de tijd daar niet is, tenzij dan als het hoedanige van de staat. Daarvanuit is het dat door uren, dagen, weken, maanden, en jaren in het Woord staten worden aangeduid, en de voortgangen ervan in een reeks en in een samenvatting; en wanneer van tijden wordt gesproken met betrekking tot de Kerk, dat onder de morgen ervan de eerste staat wordt verstaan, onder de middag het volle ervan, onder de avond de afneming ervan, en onder de nacht het einde ervan. De vier jaargetijden: lente, zomer, herfst, en winter hebben een soortgelijke betekenis

74. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat de tijd één maakt met het denken vanuit de aandoening; want het hoedanige van de staat van de mens is daaruit. Dat de afstanden in de voortgang door de ruimten in de geestelijke wereld één maken met de voortgang van de tijden, kan vanuit vele dingen worden toegelicht; want de wegen worden daar inderdaad ingekort volgens de verlangens, die van het denken vanuit de aandoening zijn, en omgekeerd worden zij verlengd. Vandaar is het ook dat 'tijdsruimten' wordt gezegd. In zodanige dingen echter wanneer het denken zich niet verbindt met de eigen aandoening van de mens, verschijnt de tijd niet, zoals in de slaap.

75. Omdat nu de tijden die aan de natuur eigen zijn in de wereld ervan, zuivere staten zijn in de geestelijke wereld, die daar zoals 'voorwaarts gaand' verschijnen omdat de engelen en geesten eindig zijn, kan het vaststaan dat zij in God niet voorwaarts gaan omdat Hij Oneindig is, en de oneindige dingen in Hemzelf één zijn, volgens de dingen die boven, nrs. 17 tot 22, zijn aangetoond; vanuit welke dingen volgt dat het Goddelijke in alle tijd is zonder tijd.

76. Wie niet weet en niet vanuit enige doorvatting kan denken over God zonder tijd, kan het eeuwige in het geheel niet anders begrijpen dan als een eeuwige van tijd; en dan kan hij niet dan ijlen in zijn denken over God uit het eeuwige; want hij denkt vanuit een begin, en een begin is enig en alleen een begin van tijd. Dat ijlen van hem wordt dan dat God uit Zich is ontstaan, waarvanuit hij voorover glijdt in de idee van 'een oorsprong van de natuur uit zich'; en hij kan niet van dit idee worden verlost tenzij dan door de geestelijke idee of die van de engelen over het eeuwige, en die is zonder tijd; en als die zonder tijd is, is het Eeuwige en het Goddelijke hetzelfde; het Goddelijke is Goddelijk ín zichzelf, niet úit zich. De engelen zeggen dat zij wel God uit het eeuwige kunnen doorvatten, maar op geen enkele wijze de natuur uit het eeuwige en te minder een natuur uit zich en in het geheel niet een natuur in zich als natuur; want 'in zich' is, het Zijn zelf, waaruit alle dingen zijn; en het Zijn in zich is het Leven zelf, hetwelk is de Goddelijke Liefde

van de Goddelijke Wijsheid en de Goddelijke Wijsheid van de Goddelijke Liefde. Dit is voor de engelen het Eeuwige en zo dus onttrokken aan de tijd, zoals het Ongeschapene het is aan het geschapene, of het Oneindige aan het eindige, waarin zelfs niet een verhouding is.

77. HET GODDELIJKE IS IN DE GROOTSTE EN IN DE KLEINSTE DINGEN HETZELFDE.

Dit volgt vanuit de twee artikelen die voorafgaan, dat het Goddelijke in alle ruimte is zonder ruimte, en in alle tijd zonder tijd; en er zijn grotere en grootste ruimten, en er zijn kleinere en kleinste; en omdat ruimten en tijden één maken, zoals boven gezegd, is het eender zo met de tijden. Dat het Goddelijke daarin hetzelfde is, is omdat het Goddelijke niet wijzigt en veranderlijk is zoals alles is wat van ruimte en tijd is, of alles wat van de natuur is, maar het is ongewijzigd en onveranderlijk; vandaar is het waar dan ook altijd hetzelfde.

78. Het verschijnt alsof het Goddelijke niet hetzelfde is in de ene mens als in de andere; alsof het iets anders is in de wijze mens dan in de eenvoudige, en iets anders in de grijsaard dan in het kleine kind. Maar dit is een begoocheling vanuit de schijnbaarheid; de mens is een andere, maar het Goddelijke is niet iets anders in hem. De mens is een opnemende, en het opnemende of het receptakel is verschillend. De wijze mens is een meer evenredig en dus voller opnemende van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid dan de eenvoudige mens; en de grijsaard die ook wijs is, meer dan een klein kind en een knaap; toch is het Goddelijke hetzelfde in de een en in de ander. Eender is het een begoocheling vanuit de schijnbaarheid dat het Goddelijke verschillend is bij de engelen van de hemel en bij de mensen op aarde, omdat de engelen van de hemel in een onuitsprekelijke wijsheid zijn, en de mensen niet; maar het schijnbaar verschillende is in de subjecten, volgens het hoedanige van de opneming van het Goddelijke, en niet in de Heer.

79. Dat het Goddelijke hetzelfde is in grootsten en in kleinsten, kan worden toegelicht vanuit de hemel en vanuit de engel daar. Het Goddelijke in de gehele hemel en het Goddelijke in de engel is hetzelfde; en daarom ook kan de gehele hemel verschijnen als één engel. Eender is dit met de Kerk en met de mens ervan. Het grootste waarin het Goddelijke is, is de gehele hemel en tegelijk de gehele kerk; het kleinste is de hemelse engel en de mens van de kerk. Enige malen verscheen mij een volledig hemels gezelschap zoals één engel-mens; en het werd gezegd dat dit kan verschijnen zoals een mens, zo groot als een reus, en zoals een mens zo klein als een klein kind; en dit omdat het Goddelijk hetzelfde is in grootsten en in kleinsten.

80. Het Goddelijke is ook hetzelfde in grootsten en kleinsten van alle dingen die geschapen zijn en niet leven; want het is in elk goede van het nut ervan. Dat deze echter niet leven, is omdat zij niet vormen van het leven, maar vormen van nutten zijn; en de vorm is volgens de goedheid van het nut verschillend. Maar hoe het Goddelijke in die dingen is, zal in de volgende dingen, waar over de schepping wordt gehandeld, worden gezegd.

81. Abstraheer de ruimte en ontken geheel en al het ledige en denk dan over de Goddelijke Liefde en over de Goddelijke Wijsheid, dat zij het Wezen zelf zijn: dus de ruimte geabstraheerd en het ledige dan ontkend. Denk daarop vanuit de ruimte, en u zult doorvatten dat het Goddelijke hetzelfde is in grootsten en kleinsten van de ruimte; want er is in het Wezen, geabstraheerd van ruimte, noch groot, noch klein, maar alleen hetzelfde.

82. Hier zal iets over het ledige worden gezegd. Ik heb engelen eens horen spreken met Newton over het ledige; zij zeiden dat zij de idee van het ledige als van een niets niet verdragen, omdat zij in hun wereld, die geestelijk is, en binnen of boven de ruimten en de tijden van de natuurlijke wereld, evengelijk gewaarworden, denken, aangedaan worden, liefhebben, willen, ademen, ja zelfs spreken en handelen; welke dingen er nooit zouden kunnen zijn in een ledige als een niets, omdat niets is niets, en er met betrekking tot niets, niets gezegd kan worden. Newton zei dat hijzelf huivert bij de idee van het niets over het ledige, omdat die vernietigend is voor alle dingen, en dat hij diegenen vermaande die over het ledige met hem spreken, dat zij moesten waken voor de idee van het niets, dit noemde hij een bezwijming, omdat er in het niets niet enige daadwerkelijkheid van het gemoed is.

Einde van het eerste deel van Swedenborgs werk: *ENGELENWIJSHEID OVER DE GODDELIJKE LIEFDE EN DE GODDELIJKE WIJSHEID*.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

83. DE GODDELIJKE LIEFDE EN DE GODDELIJKE WIJSHEID VERSCHIJNEN IN DE GEESTELIJKE WERELD ALS ZON.

Er zijn twee werelden, de geestelijke en de natuurlijke; en de geestelijke wereld trekt niet wat ook vanuit de natuurlijke wereld, noch de natuurlijke wereld vanuit de geestelijke wereld; zij zijn geheel en al onderscheiden. Zij hebben alleen verbinding door overeenstemmingen, en hoedanig die zijn, werd elders met veel dingen getoond. Om dit te illustreren dient dit voorbeeld: de warmte in de natuurlijke wereld stemt overeen met het goede van de naastenliefde in de geestelijke wereld, en het licht in de natuurlijke wereld stemt overeen met het ware van het geloof in de geestelijke wereld. Dat de warmte en het goede van de naastenliefde, en het licht en het ware van het geloof geheel en al onderscheiden zijn, wie ziet dit niet? Op het eerste gezicht verschijnen ze zo onderscheiden zoals twee geheel en al uiteenlopende dingen; zo verschijnen ze, als gedacht wordt wat het goede van de naastenliefde gemeen heeft met de warmte, en wat het ware van het geloof met het licht; terwijl toch de geestelijke warmte dat goede is, en het geestelijk licht dat ware. Hoewel deze dingen zo onderscheiden in zich zijn, maken zij niettemin één door overeenstemming. Zij maken aldus één dat als de mens in het Woord warmte en licht leest, de geesten en engelen die bij de mens zijn, dan voor de warmte de naastenliefde doorvatten en voor het licht het geloof. Dit voorbeeld is aangevoerd opdat men zal weten dat de twee werelden, de geestelijke en de natuurlijke, zodanig gescheiden zijn dat zij tussen elkaar niets gemeen hebben; maar toch zijn zij zo geschapen dat ze gemeenschap hebben, ja zelfs verbonden worden, door overeenstemmingen.

84. Aangezien die twee werelden zo onderscheiden zijn, kan duidelijk worden gezien dat de geestelijke wereld onder een andere zon is dan de natuurlijke wereld; want in de geestelijke wereld is evengelijk warmte en licht als in de natuurlijke wereld; maar de warmte daar is geestelijk, en het licht eender; en de geestelijke warmte is het goede van de naastenliefde, en het geestelijk licht is het ware van het geloof. Omdat nu de warmte en het licht niet ergens anders vandaan de oorsprong kunnen leiden dan vanuit de zon, kan het vaststaan dat in de geestelijke wereld een andere zon is dan in de natuurlijke wereld. Voorts ook dat de Zon van de geestelijke wereld in haar wezen zodanig is, dat daar vanuit de geestelijke warmte en het geestelijk licht kan ontstaan; en dat de zon van de natuurlijke wereld in haar wezen zodanig is, dat daar vanuit de natuurlijke warmte kan ontstaan. Al het geestelijke, dat betrekking heeft op het goede en ware, kan niet ergens anders vandaan komen dan vanuit de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid; want al het goede is van de liefde, en al het ware is van de wijsheid; dat het niet ergens anders vandaan is, kan elk wijs mens zien.

85. Dat er een andere zon is dan de zon van de natuurlijke wereld, was tot nu toe onbekend.
De oorzaak is omdat het geestelijke van de mens zozeer in het natuurlijke van hem is overgegaan dat hij niet meer weet wat het geestelijke is, en dus ook niet dat er een geestelijke wereld is waarin geesten en engelen zijn, anders en verschillend van de natuurlijke wereld.
Aangezien de geestelijke wereld zo diep verborgen heeft gelegen voor de kennis van degenen die in de natuurlijke wereld zijn, heeft het daarom de Heer behaagd het gezicht van mijn geest te openen opdat ik die dingen zie die in die wereld zijn, en daarop die wereld beschrijven, wat is gedaan in het werk ‘HEMEL EN HEL’, waarin in één artikel ook is gehandeld over de Zon van die wereld. Want zij is aan mij verschenen, en zij verscheen van een zelfde grootte als de zon van de natuurlijke wereld, en eveneens net zoals vurig, maar meer roodschitterend; en het is mij bekend gemaakt dat de gehele engelenhemel die Zon bij voortduur zien, de engelen van de tweede hemel meermalen, en de engelen van de eerste of laatste hemel soms. Dat alle warmte en alle licht daar, voorts alle dingen die in die wereld verschijnen, vanuit die Zon zijn, zal in de volgende dingen worden gezien.

86. Die Zon is niet de Heer zelf, maar vanuit de Heer; zij is de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid, voortgaande, die als Zon in die wereld verschijnen; en omdat Liefde en Wijsheid in de Heer één zijn, zoals in het eerste deel is getoond, wordt gezegd dat die Zon de Goddelijke Liefde is; want de Goddelijke Wijsheid is van de Goddelijke Liefde, en dus eveneens die Liefde.

87. Dat die Zon voor de ogen van de engelen zoals vurig verschijnt, is omdat de liefde en het vuur met elkaar overeenstemmen; want met hun ogen kunnen

zij de liefde niet zien, maar wel dat wat ermee overeenstemt. Want engelen hebben gelijk als mensen eveneens een innerlijk en een uitwendige; het innerlijk van hen is dat wat gewaarwordt, ziet, spreekt, en handelt; en alle uitwendige dingen van hen zijn overeenstemmingen van de innerlijke dingen, maar dit zijn geestelijke overeenstemmingen, niet natuurlijke. De Goddelijke Liefde wordt door de geestelijken ook als vuur waargenomen; vandaar is het dat het vuur, waar het in het Woord wordt gezegd, de liefde betekent. Het gewijde vuur in de Israëlitische Kerk betekent dit; waar vanuit het is dat het in de gebeden tot God ook een plechtig gebruik is te zeggen, dat het hemelse vuur, dat wil zeggen, de Goddelijke Liefde, het hart moge ontsteken.

88. Aangezien er een zodanig onderscheid is tussen het geestelijke en het natuurlijke, als boven, nr. 83, is getoond, kan er daarom hoegenaamd niets vanuit de zon van de natuurlijke wereld overgaan in de geestelijke wereld, dat wil zeggen, hoegenaamd niets van het licht en de warmte ervan, of van enig voorwerp op de aarde. Het licht van de natuurlijke wereld is daar dikke duisternis, en de warmte ervan daar is de dood. Niettemin kan de warmte van de wereld levend gemaakt worden door de invloeiing van de warmte van de hemel en het licht van de wereld kan verlicht worden door de invloeiing van het licht van de hemel. De invloeiing geschiedt door overeenstemmingen en kan niet geschieden op een ononderbroken, continue wijze.

89. VANUIT DE ZON DIE VANUIT DE GODDELIJKE LIEFDE EN DE GODDELIJKE WIJSHEID BESTAAT, GAAT WARMTE EN LICHT VOORT.

In de geestelijke wereld, waarin engelen en geesten zijn, zijn evenzo warmte en licht als in de natuurlijke wereld, waarin de mensen zijn; en eveneens wordt de warmte als warmte waargenomen, en het licht wordt eender als licht gezien. Maar toch verschillen de warmte en het licht van de geestelijke wereld en van de natuurlijke wereld zozeer, dat zij niets gemeen hebben, zoals boven is gezegd. Zij verschillen met elkaar zoals het levende en het dode.

De warmte van de geestelijke wereld in zich is levend, evenzo het licht; want de warmte en het licht van de geestelijke wereld gaan voort vanuit de Zon die zuiver liefde is; maar de warmte en het licht van de natuurlijke wereld gaan voort vanuit de zon die zuiver vuur is; en de liefde is levend en de Goddelijke Liefde is het leven zelf; terwijl het wereldse vuur dood is, en het vuur van de wereldse zon is de dood zelf; en kan dus zo genoemd worden omdat daarin in het geheel niets van leven is.

90. De engelen kunnen, omdat zij geestelijk zijn, niet in een andere warmte, noch in een ander licht dan het geestelijke zijn, de mensen echter kunnen niet in een andere warmte en in een ander licht dan in het natuurlijke leven; want wat geestelijk is komt overeen met het geestelijke, en wat natuurlijk is met het natuurlijke. Indien een engel ook maar het geringste vanuit de natuurlijke warmte en het natuurlijk licht trok, zou hij vergaan, want het komt in het geheel niet overeen met het leven van hem. Ieder mens is naar de innerlijke dingen van zijn gemoed een geest. Wanneer een mens sterft, gaat hij geheel en al van de wereld van de natuur uit en laat hij alles ervan achter, en gaat hij een wereld binnen waarin niets van de natuur is; en in deze wereld leeft hij aldus van de natuur gescheiden. Er is niet enige verbinding door het continue, dat wil zeggen, zoals tussen het meer zuivere en het grovere, maar alleen zoals het eerdere en het latere, waarvan er niet een andere verbinding is dan door overeenstemmingen. Vandaar kan vaststaan dat de geestelijke warmte niet een zuiverder natuurlijk licht is, maar dat zij geheel en al van een andere inborst zijn; want de geestelijke warmte en het geestelijk licht trekken het wezen vanuit de Zon die zuiver Liefde is, welke het Leven zelf is; en de natuurlijke warmte en het natuurlijk licht trekken het wezen vanuit de zon die zuiver vuur is, waarin volstrekt niets van leven is, zoals boven gezegd.

91. Aangezien er een zodanig onderscheid is tussen de warmte en het licht van de ene en van de andere wereld, is het duidelijk vanwaar het is dat degenen die in de ene wereld zijn, niet degenen kunnen zien die in de andere wereld zijn. Want de ogen van de mens, die vanuit het natuurlijk licht zien, zijn vanuit de substantie van zijn wereld, en de ogen van de engel zijn vanuit de substantie van zijn wereld; zo zijn zij, van welke kant ook bekeken, gevormd om op evenredige wijze hun licht op te nemen. Hieruit kan worden gezien hoezeer degenen denken vanuit onkunde, en in hun geloof niet toelaten, dat engelen en geesten mensen zijn, omdat zij die met de ogen niet zien.

92. Het was tot nu toe onbekend dat engelen en geesten in een geheel ander licht en in een geheel andere warmte zijn dan mensen; ja zelfs was het onbekend dat er een ander licht en een andere warmte is. Want de mens is met zijn denken niet hoger doorgedrongen dan in de meer innerlijke of zuiverder dingen van de natuur; en daarom ook hebben velen de verblijven van de engelen en van de geesten verzonnen in de ether, en sommigen in de sterren en zo dus binnen de natuur en niet daarboven of daarbuiten, terwijl toch de engelen en de geesten geheel en al boven of buiten de natuur zijn, en in hun eigen wereld, die onder de andere Zon is. En omdat in die wereld ruimten schijnbaarheden zijn, zoals boven is aangetoond, kan daarom niet worden gezegd dat zij in de ether, noch dat zij in de sterren zijn; want zij zijn samen met de mens, verbonden met de aandoening en het denken van de geest van hem; want de mens is een geest, waar vanuit hij denkt en wil; en daarom is de geestelijke wereld daar waar de mens is, en in het geheel niet verwijderd van hem. In één woord, elk mens is naar de innerlijke dingen van het gemoed in die wereld in het midden van de geesten en de engelen daar; en hij denkt vanuit het licht daar, en hij heeft lief vanuit de warmte ervan.

93. DIE ZON IS NIET GOD, MAAR ZIJ IS HET VOORTGAANDE VANUIT DE GODDELIJKE LIEFDE EN GODDELIJKE WIJSHEID VAN GOD-MENS; ZOALS DE WARMTE EN HET LICHT VANUIT DIE ZON.

Onder die Zon die zichtbaar is voor de engelen, waar vanuit zij warmte en licht hebben, wordt niet de Heer zelf verstaan, maar verstaan wordt het eerste voortgaande uit Hemzelf, dat het opperste of de hoogste graad van de geestelijke warmte is. Het opperste van de geestelijke warmte is het geestelijk vuur, dat de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid in haar eerste overeenstemming is. Vandaar is het dat die Zon vurig verschijnt en eveneens dat zij vurig is voor de engelen, maar niet voor de mensen. Het vuur dat vuur is voor de mensen, is niet geestelijk, maar is natuurlijk, hier tussen is het onderscheid zoals tussen het levende en het dode; en daarom maakt de geestelijke Zon door de warmte de geestelijken levend, en maakt zij de geestelijke dingen weer nieuw; de natuurlijke zon echter doet weliswaar eender met de natuurlijken en natuurlijke dingen, maar niet vanuit zich, maar door de invloed van de geestelijke warmte, waaraan zij aanvullende hulp verleent.

94. Dat geestelijk vuur, waarin ook het licht is in zijn oorspong, wordt de geestelijke warmte en het geestelijk licht, die afnemen in het voortgaan; en die afname vindt plaats door graden, waarover in de volgende dingen. Dit werd door de Ouden voorgesteld door ringen, rood gloeiend vanuit vuur en blinkend vanuit licht rondom het hoofd van God, welke representatie ook heden gebruikelijk is wanneer God als Mens wordt vertoond op schilderijen.

95. Dat de liefde warmte voortbrengt en de wijsheid licht, is overduidelijk vanuit de ondervinding zelf; als de mens liefheeft, wordt hij warm, en wanneer hij vanuit wijsheid denkt, ziet hij dingen als het ware in het licht; waar vanuit duidelijk is dat het eerste voortgaande van de liefde de warmte is, en het eerste voortgaande van de wijsheid het licht is.
Dat het ook overeenstemmingen zijn, is duidelijk; want de warmte bestaat niet in de liefde zelf, maar daar vanuit in de wil en daaruit in het lichaam; en het licht bestaat niet in de wijsheid, maar in het denken van het verstand en daaruit in de spraak. En daarom zijn de liefde en de wijsheid het wezen en het leven van de warmte en het licht; de warmte en het licht zijn voortgaande dingen; en omdat zij voortgaande dingen zijn, zijn zij ook overeenstemmingen.

96. Dat het geestelijk licht geheel en al onderscheiden is van het natuurlijk licht, kan eenieder weten indien hij let op het denken van zijn gemoed. Want het gemoed ziet, wanneer het denkt, de voorwerpen

in het licht, en degenen die geestelijk denken, zien de ware dingen, en dit midden in de nacht even goed als overdag. Daarom wordt ook met betrekking tot het verstand, licht gezegd, en wordt zien gezegd, want van die dingen die iemand spreekt, zegt de ander soms dat hij ziet dat het zo is, dat wil zeggen, dat hij het verstaat. Omdat het verstand geestelijk is, kan het niet zo zien vanuit het natuurlijk licht; want het natuurlijk licht kleeft niet aan maar verdwijnt met de zonsondergang. Waarvandaan openligt dat het verstand zich in een ander licht verheugt dan het oog, en dat het licht vanuit een andere oorsprong is.

97. Ieder dient ervoor te waken dat hij zal denken dat de Zon van de geestelijke wereld God zelf is; God zelf is Mens; het eerste voortgaande vanuit de Liefde en de Wijsheid van Hemzelf is het Geestelijk Vurige dat verschijnt voor de engelen als Zon; en daarom, wanneer de Heer zich aan de engelen in Persoon manifesteert, manifesteert Hij zich als Mens, en dit soms in de Zon, en soms buiten de Zon.

98. Vanuit die overeenstemming is het, dat de Heer in het Woord niet slechts Zon wordt genoemd, maar ook Vuur, en Licht; en onder de Zon wordt Hijzelf verstaan ten aanzien van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid tegelijk; en onder het Vuur Hijzelf ten aanzien van de Goddelijke Wijsheid.

99. DE GEESTELIJKE WARMTE EN HET GEESTELIJK LICHT UIT HET VOORTGAANDE UIT DE HEER ALS ZON MAKEN ÉÉN, ZOALS DE GODDELIJKE LIEFDE EN DE GODDELIJKE WIJSHEID VAN HEMZELF ÉÉN MAKEN.

Hoe de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid in de Heer één maken, is in het eerste deel gezegd. Eender maken de warmte en het licht één, omdat deze voortgaan, en de dingen die voortgaan, maken één door overeenstemming; want de warmte stemt overeen met de liefde, en het licht met de wijsheid. Daaruit volgt dat zoals de Goddelijke Liefde het Goddelijk Zijn is, en de Goddelijke Wijsheid het Goddelijk Bestaan is, zie boven in nrs.14 tot 16, de geestelijke warmte dus het Goddelijke is, voortgaande vanuit het Goddelijke Zijn, en het geestelijk licht het Goddelijke is, voortgaande vanuit het Goddelijk bestaan; en daarom, zoals voortgaand vanuit het Goddelijk bestaan. Daarom, zoals door die vereniging de Goddelijke Liefde is van de Goddelijke Wijsheid, en de Goddelijke Wijsheid is van de Goddelijke Liefde, zie boven nrs. 34 tot 39, is de geestelijke warmte van het geestelijke licht, en is het geestelijk licht van de geestelijke warmte; en omdat er een zodanige vereniging is, volgt dat de warmte en het licht in het voortgaan uit de Heer als de Zon, één zijn. Dat zij echter niet als één worden opgenomen door de engelen en door de mensen, zal in de volgende dingen worden gezien.

100. De warmte en het licht die uit de Heer als Zon voortgaan, zijn het die bij uitstek het geestelijke worden genoemd; en zij worden het geestelijke in het enkelvoud genoemd omdat zij één zijn; en daarom wordt in de volgende dingen waar het geestelijke wordt gezegd, het ene en het andere tegelijk verstaan. Vanuit dat geestelijke is het dat die gehele wereld geestelijk wordt genoemd; alle dingen van die wereld trekken uit dat geestelijke hun oorsprong, en vandaar eveneens de benaming. Dat die warmte en dat licht geestelijk worden genoemd, is omdat God Geest wordt genoemd, en God als Geest is dit Voortgaande. God vanuit Zijn Wezen zelf wordt Jehovah genoemd; maar door dat Voortgaande maakt Hij levend en verlicht Hij de engelen van de hemel en de mensen van de Kerk; daarom wordt ook van de levendmaking en de verlichting gezegd dat zij geschieden door de Geest van Jehovah.

101. Dat de warmte en het licht, dat wil zeggen, het geestelijke, voortgaande uit de Heer als Zon, één maken, kan verhelderd worden door de warmte en het licht die voortgaan uit de zon van de natuurlijke wereld. Die twee maken ook één in het uitgaan uit die zon. Dat zij niet één maken op aarde, is niet vanuit die zon, maar vanuit de aarde; want deze wordt dagelijks om haar as gewenteld, en wordt jaarlijks rondgevoerd volgens de ecliptica; vandaar is de schijnbaarheid dat de warmte en het licht niet één maken; want midden in de zomer is er meer van de warmte dan van het licht, en midden in de winter is er meer van het licht dan van de warmte. Het is eender zo in de geestelijke wereld; maar de aarde daar wordt niet rondgewenteld en rondgevoerd, maar de engelen keren zich meer en minder tot de Heer; en wie zich meer toekeren, nemen meer vanuit de warmte en minder vanuit het licht op; en wie zich minder keren tot de Heer, nemen meer vanuit

het licht en minder vanuit de warmte op. Vandaar is het dat de hemelen, die vanuit de engelen zijn, onderscheiden zijn in twee rijken, waarvan het ene het hemelse wordt geheten en het andere het geestelijke; de hemelse engelen nemen meer op vanuit de warmte, en de geestelijke engelen meer vanuit het licht. Volgens hun opneming van de warmte en van het licht variëren eveneens de landen waar zij wonen in aanblik. De overeenstemming is volledig, als slechts in plaats van de beweging van de aarde de verandering van staat van de engelen wordt genomen.

102. Dat ook alle geestelijke dingen die ontstaan door de warmte en het licht van hun Zon, in zich beschouwd eender één maken, maar, dat die beschouwd als dingen die voortgaan vanuit de aandoeningen van de engelen, niet één maken, zal in de volgende dingen worden gezien. Wanneer de warmte en het licht één maken in de hemelen, is als het ware het lenteachtige bij de engelen; wanneer die echter niet één maken, is het zoals het zomerse, ofwel zoals het midwinterse, niet zoals het midwinterse in de koude regio’s, maar in de warmere zônes. Dus de opneming van liefde en wijsheid in gelijke mate is bij uitstek de staat van de engelen. Het eendere is het met de mens van de Kerk indien bij hem de liefde en de wijsheid, of de naastenliefde en het geloof, één maken.

103. DE ZON VAN DE GEESTELIJKE WERELD VERSCHIJNT OP GEMIDDELDE HOOGTE OP EEN AFSTAND VAN DE ENGELEN, ZOALS DE ZON VAN DE NATUURLIJKE WERELD VAN DE MENSEN.

De meesten dragen vanuit de wereld de idee over God met zich mee dat Hij boven het hoofd in de ‘hoge’ is, en over de Heer dat Hij in de hemel tussen de engelen is. Dat zij die idee over God dragen dat Hij boven het hoofd in de hoge is, is omdat God in het Woord de Hoogste wordt genoemd en gezegd wordt dat Hij woont in de hoge. Daarom heffen zij de ogen en handen omhoog wanneer zij smeken en aanbidden; niet wetend dat door de Hoogste het binnenste wordt aangeduid. Dat zij de idee over de Heer hebben dat Hij in de hemel tussen de engelen is, is omdat zij over Hem niet anders denken dan zoals over een ander mens, en sommigen zoals over een engel, niet wetend dat de Heer God zelf en de Enige God is, die het heelal regeert, die, indien Hij tussen de engelen in de hemel was, niet het heelal onder Zijn blik, en onder Zijn toezicht en regering zou kunnen hebben; en als Hij niet voor degenen die in de geestelijke wereld zijn, lichtte als de Zon, zouden de engelen niet enig licht kunnen hebben; want de engelen zijn geestelijk, en daarom komt niet een ander licht met het wezen van hen overeen dan het geestelijk licht. Dat er licht in de hemelen is, dat onmetelijk ver het licht op aarde te boven gaat, zal beneden worden gezien waar over de graden wordt gehandeld.

104. Wat dus de Zon betreft waar vanuit de engelen licht en warmte hebben, die verschijnt boven de landen waar de engelen wonen op omstreeks 45 graden, wat de gemiddelde hoogte is; en eveneens verschijnt zij op een afstand van de engelen zoals de zon van de wereld van de mensen. Die Zon verschijnt bestendig op deze hoogte en op deze afstand en beweegt ook niet van haar plaats. Vandaar is het dat de engelen niet tijden hebben, onderscheiden in dagen en jaren en ook niet enige voortgang van de dag, van de morgen door de middag tot de avond in de nacht; noch een voortgang van het jaar van de lente door de zomer tot de herfst in de winter; maar er is voortdurend licht en een voortdurende lente; en daarom zijn daar in de plaats van tijden staten, als boven is gezegd.

105. Dat de Zon van de geestelijke wereld op gemiddelde hoogte verschijnt, heeft voornamelijk de volgende oorzaken. De eerste: dat zo de warmte en het licht die voortgaan uit die Zon, in hun middelste graad zijn en vandaar in hun gelijkheid en zo in hun juiste gematigdheid; want indien de Zon boven de gemiddelde hoogte verscheen, zou meer van warmte dan van licht worden doorvat; indien beneden die gemiddelde hoogte zou meer van licht dan van warmte worden doorvat, zoals het is op aarde als de zon boven of beneden het midden van de hemel is. Als zij boven is, groeit de warmte boven het licht, en als zij beneden is, groeit het licht boven de warmte; want het licht blijft hetzelfde in de tijd van de zomer en in de tijd van de winter, maar de warmte wordt volgens de graden van hoogte van de zon vermeerderd en verminderd. De tweede oorzaak dat de Zon van de geestelijke wereld in gemiddelde hoogte boven de engelenhemel verschijnt, is, omdat er zo een voortdurende lente is in alle engelenhemelen, waar vanuit de engelen in de staat van vrede zijn, want deze staat stemt overeen met de tijd van de lente op aarde. De derde oorzaak is dat zo de

engelen hun aangezichten bij voortduur tot de Heer kunnen wenden, en Hemzelf met de ogen zien; want de engelen hebben met elke wending van het lichaam van hen het oosten, dus de Heer, voor hun aangezichten; wat eigenaardig is in die wereld; dit zou niet gebeuren indien de Zon van die wereld boven of beneden het midden verscheen, en het minst indien boven het hoofd in het zenit.

106. Indien de Zon van de geestelijke wereld niet van de engelen op een afstand verscheen, zoals de zon van de natuurlijke wereld bij de mensen, zou de gehele engelenhemel en daaronder de hel, en daaronder alle dingen van onze aarde niet zijn onder: Blik, Toezicht, Alomtegenwoordigheid, Alwetendheid, Almacht, en Voorzienigheid van de Heer; vergelijkenderwijs zoals de zon van onze wereld; als die niet op zo’n afstand van de aarde was waarin zij verschijnt, zou zij niet tegenwoordig en machtig kunnen zijn in alle landen door de warmte en het licht, en dus niet aanvullende hulp aan de Zon van de geestelijke wereld kunnen verlenen.

107. Het is ten zeerste noodzakelijk dat men weet dat er twee zonnen zijn, de ene Geestelijk en de andere natuurlijk; de geestelijke Zon voor degenen die in de geestelijke wereld zijn, en de natuurlijke zon voor degenen die in de natuurlijke wereld zijn. Als men dit niet weet kan niet iets juist worden verstaan over de schepping en over de mens, waarover gehandeld moet worden. Uitwerkingen kunnen weliswaar worden gezien, maar alleen als tegelijkertijd de oorzaken met de uitwerkingen worden gezien, de uitwerkingen kunnen niet anders aan de mens verschijnen dan zoals in de nacht.

108. DE AFSTAND TUSSEN DE ZON EN TUSSEN DE ENGELEN IN DE GEESTELIJKE WERELD IS EEN SCHIJNBAARHEID VOLGENS DE OPNEMING VAN DE GODDELIJKE LIEFDE EN GODDELIJKE WIJSHEID DOOR HEN.

Alle begoochelingen die bij de bozen en bij de eenvoudigen regeren, rijzen op vanuit bevestigde schijnbaarheden. Zolang de schijnbaarheden schijnbaarheden blijven, zijn die schijnbare waarheden, volgens welke eenieder kan denken en spreken; maar als zij aangenomen worden voor de waarheden zelf, wat geschiedt als zij worden bevestigd, dan worden schijnbare waarheden valsheden en begoochelingen. Zoals bijvoorbeeld: het is een schijnbaarheid dat de zon dagelijks rondom de aardbol wordt gevoerd en jaarlijks volgens de ecliptica voortschrijdt; zolang dit niet bevestigd wordt, is het een schijnbare waarheid, volgens welke ieder kan denken en spreken; want hij kan zeggen dat de zon opgaat en ondergaat, en hierdoor morgen, middag, avond, en nacht maakt; voorts dat de zon nu in die of in die graden van de ecliptica of van haar hoogte is, en dat zij hierdoor lente, zomer, herfst, en winter maakt. Maar als bevestigd wordt dat die schijnbaarheid de waarheid zelf is, denkt en spreekt de bevestiger een valsheid vanuit begoocheling. Het eendere is het met talloze andere schijnbaarheden, niet slechts in de natuurlijke, burgerlijke en zedelijke, maar ook in de geestelijke dingen.

109. Hetzelfde is het met de afstand van de Zon van de geestelijke wereld, welke Zon het eerste voortgaande van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid van de Heer is. De waarheid is dat er geen afstand is, maar dat de afstand een schijnbaarheid is volgens de opneming van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid in haar graad door de engelen . Dat de afstanden in de geestelijke wereld schijnbaarheden zijn, kan vaststaan vanuit die dingen die boven zijn aangetoond, zoals in, n. 7 tot 9, ‘dat het Goddelijke niet in de ruimte is’, n. 69 tot 72, ‘dat het Goddelijke alle ruimten zonder ruimte vult’; en indien er geen ruimten zijn, zijn er ook geen afstanden; of, wat hetzelfde is, indien de ruimten schijnbaarheden zijn, zijn ook de afstanden schijnbaarheden, want de afstanden zijn van de ruimte.

110. Dat de Zon van de geestelijke wereld op zekere afstand van de engelen verschijnt, is omdat de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid wordt opgenomen door hen in een evenredige graad van warmte en het licht; want de engel kan niet, omdat hij geschapen en eindig is, de Heer opnemen in de eerste graad van warmte en van het licht zoals Hij is in de Zon, want dan zou hij volledig verteerd worden; en daarom wordt de Heer opgenomen daaruit in de graad van de warmte en het licht die met de liefde en wijsheid van hen overeenstemt. Dit kan worden verlicht door dit, dat een engel van de laatste hemel niet kan opklimmen tot de engelen van de derde hemel; want indien hij opklimt en de hemel van hen binnentreedt, valt hij als het ware in zwijm en zijn leven worstelt als het ware met de dood. De oorzaak

is omdat hij liefde en wijsheid heeft in een mindere graad en in een eendere graad is de warmte van de liefde van hem en het licht van de wijsheid van hem. Wat dan, indien de engel opklom tot bij de Zon en in het vuur van haar kwam? Vanwege de verschillen van opneming van de Heer door de engelen verschijnen ook de hemelen tussen elkaar onderscheiden. De hoogste hemel, die de derde wordt genoemd, verschijnt boven de tweede, en deze boven de eerste; niet dat de hemelen gescheiden zijn, maar zij schijnen van elkaar af te staan; want de Heer is even zo goed aanwezig bij hen die in de laatste hemel zijn als Hij is bij hen die in de derde zijn; dat wat de schijnbaarheid van afstand maakt is in de subjecten, die de engelen zijn, niet in de Heer.

111. Dat dit zo is, kan bezwaarlijk met de natuurlijke idee worden begrepen, omdat daarin de ruimte is; maar het kan begrepen worden met de geestelijke idee, omdat daarin niet de ruimte is; in deze idee zijn de engelen. Niettemin kan dit met de natuurlijke idee worden begrepen dat de liefde en de wijsheid, of wat hetzelfde is, dat de Heer die de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid is, niet kan voortgaan door de ruimten, maar dat Hij is bij eenieder volgens de opneming. Dat de Heer bij allen aanwezig is, leert Hijzelf bij, (Matthéus 28:20); en dat Hij verblijf maakt bij hen die Hemzelf liefhebben, (Johannes 14:21).

112. Maar dit kan schijnen zoals van hogere wijsheid, omdat het bevestigd is door de hemelen en door de engelen; maar toch is het hetzelfde bij de mensen. De mensen worden naar de innerlijke dingen van hun gemoed uit dezelfde Zon warm en verlicht; uit de warmte van haar worden zij warm, en uit het licht van haar worden zij verlicht voor zoveel zij uit de Heer liefde en wijsheid opnemen. Het verschil tussen engelen en mensen is, dat de engelen alleen maar onder die Zon zijn, de mensen echter niet slechts onder die Zon, maar ook onder de zon van de wereld; want de lichamen van de mensen kunnen niet bestaan en blijven bestaan tenzij zij zijn onder de ene èn de andere zon; anders dan de lichamen van de engelen, die geestelijk zijn.

113. DE ENGELEN ZIJN IN DE HEER EN DE HEER IS IN HEN; EN OMDAT DE ENGELEN OPNEMENDEN ZIJN, IS DE HEER ALLEEN DE HEMEL.

De hemel wordt 'de woning van God' genoemd en eveneens 'de troon van God'; en vandaar wordt geloofd dat God daar is zoals een koning is in zijn koninkrijk. Maar God, dat wil zeggen, de Heer, is in de Zon boven de hemelen, en door de aanwezigheid van Hemzelf in de warmte en in het licht, is Hij in de hemelen, zoals in het tweetal artikelen hierboven is getoond; en hoewel de Heer op deze wijze in de hemel is, is Hij daar niettemin als in zich, want zoals vlak boven in n. 108 tot 112, is aangetoond, is de afstand tussen de Zon en de hemel niet een afstand, maar een schijnbaarheid van afstand; en daarom, daar die afstand alleen een schijn is, volgt, dat de Heer zelf in de hemel is, want Hij is in de liefde en wijsheid van de engelen van de hemel, en omdat Hij in de liefde en wijsheid van alle engelen is, en de engelen de hemel samenstellen, is Hij in de algehele hemel.

114. Dat de Heer niet slechts in de hemel is, maar ook dat Hij de hemel zelf is, is omdat de liefde en wijsheid de engel maken, en die twee zijn van de Heer bij de engelen. Daaruit volgt dat de Heer de hemel is. Want de engelen zijn niet engelen uit het eigene van hen; het eigene van hen is geheel en al zoals het eigene van de mens, dat boos is. Dat het eigene van de engelen dit is, is omdat alle engelen mensen zijn geweest, en dit eigene allen uit geboorte aankleeft; het wordt slechts terzijde geplaatst; en voor zoveel dit naar de zijden geplaatst wordt, nemen zij de liefde en wijsheid, dat wil zeggen, de Heer in zich op. Ieder kan, indien hij slechts enigermate het verstand verheft, zien dat de Heer niet kan wonen tenzij dan in het Zijne bij de engelen, dat wil zeggen, in Zijn Eigene, hetwelk de Liefde en de Wijsheid is, en in het geheel niet in het eigene van de engelen, dat boos is. Vandaar is het dat voor zoveel het boze wordt verwijderd, de Heer in hen is en in zoverre zij engelen zijn. Het engellijke zelf van de hemel is de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid. Dit Goddelijke wordt het engellijke genoemd als het in de engelen is. Daaruit is het opnieuw duidelijk dat de engelen engelen zijn uit de Heer, en niet uit zichzelf; en dus ook de hemel.

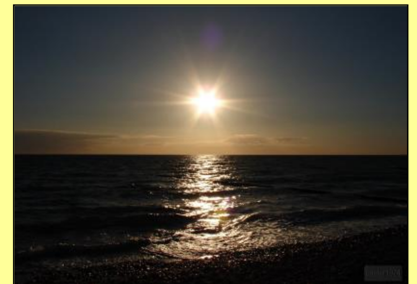
115. Maar hoe de Heer in de engel is en de engel in de Heer, kan niet begrepen worden tenzij men weet hoedanig de verbinding is. De verbinding is van de Heer met de engel en van de engel met de Heer; en daarom is die verbinding wederkerig. Die is van de zijde van de engel als volgt: de engel doorvat niet

anders dan dat hij in de liefde en wijsheid is uit zich, net als de mens en vandaar alsof de liefde en wijsheid van hemzelf zijn. Tenzij hij het aldus zou doorvatten, zou er niet enige verbinding zijn; dan zou de Heer niet in hem zijn, en hij niet in de Heer. Ook kan het niet bestaan dat de Heer in enige engel en mens is, tenzij in wie Hij met liefde en wijsheid is, en het zoals het zijne doorvat en gewaarwordt; door dit wordt Hij niet slechts opgenomen, maar indien Hij wordt opgenomen, ook vastgehouden, en eveneens wedergeliefd; en daarom wordt de engel hierdoor wijs, en hij blijft wijs. Wie kan de Heer en de naaste willen liefhebben en wie kan willen wijs zijn, tenzij het dat wat hij liefheeft, leert, en put, zoals van hemzelf gewaarwordt en doorvat. Wie kan dat anders bij zich vasthouden? Indien het niet zo was, zou de invloeiende liefde en wijsheid niet enige zetel hebben, want zij zou doorheen vloeien en niet aandoen; zo zou de engel niet een engel zijn, noch zou de mens een mens zijn, ja zelfs zou hij niet iets anders zijn dan zoals het onbezielde is. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat er een wederkerige moet zijn opdat er verbinding kan zijn.

116. Maar hoe dit geschiedt dat de engel het doorvat en gewaarwordt als van hemzelf en zo opneemt en vasthoudt, terwijl het toch niet van hem is, want boven is gezegd dat een engel niet engel is uit het zijne, maar uit die dingen die bij hem zijn vanuit de Heer, zal nu worden gezegd. De zaak in zich is als volgt: bij elke willekeurige engel is het vrije en de redelijkheid; deze twee zijn bij hem daarom, opdat hij ontvankelijk kan zijn voor de liefde en wijsheid uit de Heer; maar het ene en het andere, zowel het vrije als de redelijkheid, is niet van hem, maar is van de Heer bij hem; maar omdat die twee het innerlijkst met het leven van hem verbonden zijn, dus zo intiem dat gezegd kan worden dat zij in het leven zijn aaneengevoegd, verschijnen die daarom als de eigen dingen van hem. Daar vanuit kan hij denken en willen, en spreken en handelen; en dat hij daar vanuit denkt, wil, spreekt, en handelt, verschijnt het zoals uit zich; dit maakt het wederkerige, waardoor er verbinding is. Maar toch, voor zoveel de engel gelooft dat de liefde en wijsheid in hem zijn, en dus die dingen voor zich opeist als de zijne, is er niet iets van de engel in hem, en is er vandaar voor evenzoveel geen verbinding van hem met de Heer; want hij is niet in de waarheid; en omdat de waarheid met het licht van de hemel één maakt, kan hij voor zóveel niet in de hemel zijn; want daar vanuit ontkent hij dat hij leeft vanuit de Heer en gelooft hij dat hij leeft vanuit zich, bijgevolg dat hij Goddelijke kenmerken heeft; in die twee: het vrije en de redelijkheid, bestaat het leven van engelen en mensen. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat de engel het wederkerige heeft vanwege de verbinding met de Heer, maar dat het wederkerige, op zichzelf beschouwd, niet van hem is maar van de Heer; vandaar is het dat indien hij dat wederkerige, waaruit hij dat wat van de Heer is zoals het zijne doorvat en gewaarwordt, misbruikt, wat geschiedt door zich toe te eigenen, hij uit de staat van de engelen afvalt.
Dat de verbinding wederkerig is, leert de Heer zelf bij (Johannes 14:20 tot 24; 15:4,5,6); en dat de verbinding van de Heer met de mens en van de mens met de Heer, is in die dingen die van de Heer zijn, welke woorden door Hemzelf worden genoemd, (Joh. 15:7).

117. Er zijn mensen die menen dat Adam in een zodanig vrije of vrije keuze is geweest dat hij uit zich God kon liefhebben en wijs zijn, en dat deze vrije keuze in de nakomelingen van hem te gronde is gegaan; maar dit is een dwaling; want de mens is niet het leven maar een opnemende van het leven; men zie boven n. 4 tot 6, 54 tot 60; en wie een opnemende van het leven is, kan niet vanuit iets van het eigene van hem liefhebben en wijs zijn, daarom ook gleed hij, toen hij vanuit het eigene wilde wijs zijn en liefhebben, af uit de wijsheid en de liefde en werd hij uit het Paradijs geworpen.

118. Hetzelfde dat nu gezegd is over de engel, moet gezegd worden over de hemel die vanuit de engelen bestaat, aangezien het Goddelijke in grootsten en kleinsten hetzelfde is, zoals boven n. 77 tot 82 is aangetoond. Hetzelfde dat gezegd is over de engel en de hemel, moet gezegd worden over de mens en de Kerk, want de hemelse engel en de mens van de Kerk handelen één door verbinding; en eveneens is de mens van de Kerk naar de innerlijke dingen die van het gemoed van hem zijn, een engel; maar onder de mens van de Kerk wordt verstaan de mens in wie de Kerk is.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

In vervolg op de vorige editie staan hieronder de nummers 119-145 van het werk: **Engelenwijsheid over de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid.**

---

119. IN DE GEESTELIJKE WERELD IS HET OOSTEN DAAR WAAR DE HEER ALS ZON VERSCHIJNT EN DE OVERIGE STREKEN ZIJN DAARUIT.

Er is gehandeld over de Zon van de geestelijke wereld en het wezen ervan; en over de warmte en het licht ervan; en over de tegenwoordigheid van de Heer daaruit; nu zal ook over de streken van die wereld gehandeld worden. Dat over die Zon en over die wereld wordt gehandeld, heeft als oorzaak, omdat gehandeld wordt over God en over de Liefde en de Wijsheid; en over die handelen anders dan vanuit de oorsprong zelf, zou handelen zijn uit uitwerkingen en niet uit oorzaken. Evenwel van die uitwerkingen kan men niets leren dan uitwerkingen, en wanneer die alleen beschouwd worden, openbaren die niet enige oorzaak; maar de oorzaken openbaren de uitwerkingen; en de uitwerkingen weten vanuit de oorzaken, is wijs zijn; maar oorzaken navorsen uit uitwerkingen is niet wijs zijn, omdat zich dan begoochelingen voordoen die de navorser oorzaken noemt en dit is de wijsheid verdwazen. Want de oorzaken zijn de eerdere dingen en de uitwerkingen zijn de latere; en vanuit de latere kunnen de eerdere niet worden gezien, maar wel de latere vanuit de eerdere; dit is de orde. Dit is de oorzaak dat hier eerst over de geestelijke wereld wordt gehandeld, want alle oorzaken zijn daar, en daarna over de natuurlijke wereld, waar alle dingen die verschijnen, uitwerkingen zijn.

120. Hier zal nu iets over de streken in de geestelijke wereld worden gezegd. Er zijn streken die eender zijn zoals in de natuurlijke wereld; maar de streken van de geestelijke wereld zijn, zoals die wereld zelf is, geestelijk; maar de streken van de natuurlijke wereld zijn, zoals de wereld zelf, natuurlijk; en daarom verschillen ze zoveel dat ze niets gemeen hebben. Er zijn vier streken in de ene en de andere wereld, welk het oosten, westen, zuiden, en noorden worden genoemd; die vier streken zijn in de natuurlijke wereld bestendig, bepaald uit de zon in het zuiden, naar voren is het noorden, aan de ene zijde is het oosten, aan de andere is het westen, welke streken uit het zuiden van elke willekeurige plaats worden bepaald, want de standplaats van de zon in het zuiden is waar dan ook steeds dezelfde en dus vast. Anders in de geestelijke wereld; daar worden de streken bepaald uit de Zon daar, die bestendig op haar plaats verschijnt, en waar zij verschijnt is het oosten; en daarom is de bepaling van de streken in die wereld niet zoals in de natuurlijke wereld uit het zuiden, maar zij is uit het oosten; naar voren is het westen, aan de ene zijde is het zuiden; aan de andere is het noorden. Maar dat de streken niet zijn uit de Zon daar, maar uit de inwoners van die wereld, die de engelen en de geesten zijn, zal in de volgende dingen worden gezien.

121. Aangezien die streken vanuit haar oorsprong, die de Heer als Zon is, geestelijke zijn, zijn daarom de woningen van engelen en geesten, die alle volgens die streken zijn, ook geestelijk; en zij zijn geestelijk omdat zij wonen volgens de opnemingen van de liefde en wijsheid uit de Heer. Degenen die in een hogere graad van liefde zijn, wonen in het oosten; wie in een lagere graad van liefde zijn, in het westen; wie in een hogere graad van wijsheid zijn, in het zuiden; en wie in een lagere graad van wijsheid zijn, in het noorden. Vandaar is het, dat in het Woord onder het oosten in de hoogste zin de Heer wordt verstaan, en in de betrekkelijke zin de liefde in Hem; onder het westen de liefde in Hemzelf afnemend; onder het zuiden de wijsheid in het licht en onder het noorden de wijsheid in de schaduw; of eendere dingen ten opzichte van de staat van hen over wie gehandeld wordt.

122. Aangezien het het oosten is waaruit alle streken in de geestelijke wereld worden bepaald, en onder het oosten in de hoogste zin de Heer wordt verstaan en eveneens de Goddelijke Liefde, is het duidelijk dat het de Heer en de Liefde in Hemzelf is, waaruit alle dingen zijn; en dat voor zoveel iemand niet in die liefde is, hij uit Hemzelf verwijderd is, en woont ofwel in het westen, of in het zuiden, of in het noorden, op afstanden daar volgens de opnemingen van de liefde.

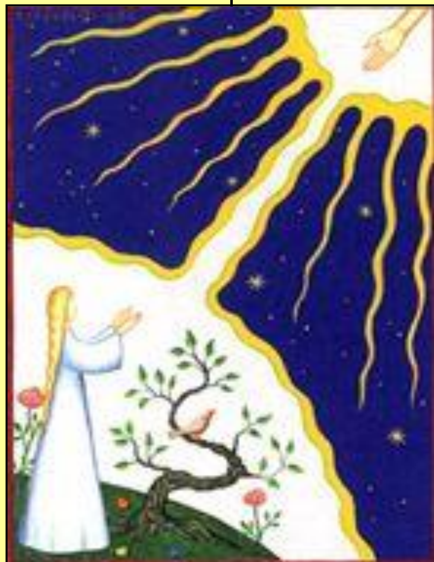
123. Aangezien de Heer als Zon bestendig in het oosten is, keerden de Ouden, bij wie alle dingen van de eredienst representaties waren van geestelijke dingen, daarom tijdens hun aanbiddingen hun aangezichten tot het oosten; en opdat zij het eendere in alle eredienst zouden doen, keerden zij hun tempels ook daarheen. Hier vanuit is het ook dat ook de tempels eender worden gebouwd.

124. DE STREKEN IN DE GEESTELIJKE WERELD ZIJN NIET UIT DE HEER ALS ZON MAAR ZIJ ZIJN UIT DE ENGELEN VOLGENS HUN OPNEMING.

Er is gezegd dat de engelen onder elkaar onderscheiden wonen, sommigen in de oostelijke streek, sommigen in de westelijke en anderen in de zuidelijke of in de noordelijke streek; en dat wie in de oostelijke streek wonen, in een hogere graad van liefde zijn; wie in de westelijke wonen in een lagere graad van liefde; wie in de zuidelijke in het licht van de wijsheid, en wie in de noordelijke in de schaduw van de wijsheid.

De verscheidenheid van woningen verschijnt alsof dit is uit de Heer als Zon, terwijl het toch is uit de engelen. De Heer is niet in een grotere en kleinere graad van liefde en wijsheid, of Hijzelf als Zon is niet in een grotere en kleinere graad van warmte en licht bij de een dan bij de ander, want Hij is waar dan ook dezelfde; maar Hij wordt niet door de een en de ander in een eendere graad opgenomen; en dit maakt dat het hun toeschijnt van elkaar meer en minder af te staan; en eveneens verschillend volgens de streken; waar vanuit volgt dat de streken in de geestelijke wereld niet iets anders zijn dan de verschillende opnemingen van de liefde en de wijsheid, en vandaar van de warmte en het licht vanuit de Heer als de Zon; dat dit zo is, komt duidelijk in de aangetoonde dingen in de n. 108 tot 112 uit, namelijk dat de afstanden in de geestelijke wereld schijnbaarheden zijn.

125. Omdat de streken de verschillende opnemingen van de liefde en de wijsheid uit de engelen zijn, zal worden gesproken over de verscheidenheid waar vanuit die schijnbaarheid bestaat. De Heer is in de engel en de engel in de Heer, als in het voorafgaande artikel is getoond; maar omdat het verschijnt alsof de Heer als Zon buiten hem is, verschijnt ook dat de Heer hem ziet vanuit de Zon, en dat de engel de Heer ziet in de Zon, wat bijna is zoals een beeld dat verschijnt in een spiegel; en daarom, indien vanuit die schijnbaarheid gesproken moet worden, dan is de zaak zodanig dat de Heer ieder willekeurig engel ziet en aanschouwt van aangezicht tot aangezicht, maar dat omgekeerd de engelen zo niet de Heer zien. Zij die in de liefde in de Heer uit de Heer zijn, zien Hemzelf rechtstreeks; daarom zijn zij in het oosten en westen; die echter meer in de wijsheid zijn, zien de Heer schuin naar rechts, en wie minder in de wijsheid zijn, schuin naar links; dezen en eerstgenoemden zijn daarom in het noorden en zuiden. Dat dezen in een schuine aanblik zijn, is omdat de liefde en de wijsheid als één uit de Heer voortgaan, maar niet als één worden opgenomen door de engelen, zoals ook eerder is gezegd; en een wijsheid die overmatig boven de liefde uitgaat, verschijnt weliswaar als wijsheid, maar is het toch niet, omdat in het overschot van de wijsheid niet het leven vanuit de liefde is. Deze dingen verklaren vanwaar de verscheidenheid van opneming is, waarnaar de woningen van de engelen volgens de streken in de geestelijke wereld verschijnen.

126. Dat de verschillen in opneming van liefde en wijsheid de streek in de geestelijke wereld bepaalt, kan vaststaan daar vanuit dat de engel van streek verandert volgens de aanwassing en de afneming van de liefde bij hem; hier vanuit is het duidelijk dat de streek niet is uit de Heer als Zon, maar dat zij is uit de engel volgens de opneming. Het eendere is het met de mens naar de geest van hem; die is naar de geest in een zekere streek van de geestelijke wereld, in onverschillig welke streek van de natuurlijke wereld hij ook moge zijn, want, zoals boven is gezegd, de streken van de geestelijke wereld hebben niet iets gemeen met de streken van de natuurlijke wereld; in deze is de mens naar het lichaam, in de geestelijke wereld echter naar de geest.

127. Opdat de liefde en de wijsheid bij de engel en bij de mens één maken, zijn er paren in alle dingen van het lichaam van hem: de handen, de lendenen en de voeten zijn paren; het cerebrum is in twee halfbollen verdeeld, het hart in twee kamers, de long in twee lobben; eender de overige dingen. Zo is er in de engel en in de mens het rechter en het linker; en al de rechterdelen van hen hebben betrekking op de liefde waar vanuit de wijsheid is, en alle linkerdelen op de wijsheid vanuit de liefde, of, wat hetzelfde is, alle rechterdelen op het goede waar vanuit het ware is, en alle linkerdelen op het ware vanuit het goede. De engel en de mens hebben deze paren opdat de liefde en de wijsheid, of het goede en het ware, één handelen, en als één tot de Heer schouwen; maar over deze zaak meer in de volgende dingen.

128. Vanuit deze dingen kan worden gezien in welke begoocheling en vandaar valsheid diegenen zijn die menen dat de Heer vanuit willekeur de hemel toebedeelt, of dat Hij vanuit willekeur het geeft dat de een meer wijs is en meer liefheeft dan de ander, terwijl toch de Heer evengelijk wil dat de een en de ander wijs zal zijn en behouden wordt, want Hij voorziet allen van de middelen. Zoals ieder die opneemt en volgens die leeft, zo wordt hij wijs en gezaligd, want de Heer is dezelfde bij de een en bij de ander; maar de opnemenden, die de engelen en de mensen zijn, zijn oneender doordat ze een oneendere opneming hebben en een oneender leven. Dat het aldus is, kan vaststaan vanuit die dingen die nu over de streken en over de woningen van de engelen in overeenstemming met hen zijn gezegd, namelijk dat die verscheidenheid niet is uit de Heer, maar uit de opnemenden.

129. DE ENGELEN KEREN HUN AANGEZICHT BIJ VOORTDUUR TOT DE HEER ALS ZON DAAR EN DUS HEBBEN ZIJ HET ZUIDEN AAN DE RECHTERZIJDE, HET NOORDEN AAN DE LINKER- EN HET WESTEN AAN DE RUGZIJDE.

Alle dingen die hier over engelen en over de toekering van hen tot de Heer als Zon worden gezegd, moeten ook over de mens ten aanzien van zijn geest worden verstaan, want de mens is naar zijn gemoed een geest, en indien hij in de liefde en de wijsheid is, is hij een engel; en daarom ook wordt hij na de dood, als hij zijn uitwendige dingen, die hij vanuit de natuurlijke wereld had getrokken, uittrekt, een geest of een engel; en omdat de engelen bij voortduur hun aangezicht tot de opgang van de Zon, en dus tot de Heer keren, wordt het ook gezegd van de mens die in liefde en wijsheid uit de Heer is, dat hij God schouwt, dat hij God voor ogen heeft, waaronder wordt verstaan dat hij leeft zoals een engel. Zulke dingen worden gezegd in de wereld, zowel omdat zij inderdaad bestaan in de hemel en omdat zulke dingen inderdaad bestaan in de geest van de mens; wie ziet niet vóór zich God, tot onverschillig welke streek het aangezicht van hem is gekeerd, als hij bidt.

130. Dat de engelen hun aangezichten voortdurend tot de Heer als Zon toekeren, is omdat de engelen in de Heer zijn en de Heer in hen, en de Heer innerlijk de aandoeningen en het denken van hen leidt en die voortdurend tot zich keert; vandaar kunnen zij niet anders dan tot het oosten, waar de Heer als Zon verschijnt, schouwen. Vandaar is het duidelijk dat de engelen zichzelf niet tot de Heer keren, maar dat de Heer hen naar zich keert; want wanneer de engelen innerlijk over de Heer denken, dan denken zij over Hem niet anders dan in zich. Het werkelijk innerlijke denken zelf maakt niet de afstand, maar het uiterlijke denken, dat met het gezicht van de ogen één handelt, maakt dit. De oorzaak is, omdat het uiterlijke denken in de ruimte is, niet echter het innerlijke, en wanneer het niet in de ruimte is als in de geestelijke wereld, is het toch in een schijnbaarheid van ruimte. Maar deze dingen kunnen weinig worden verstaan door de mens die over God denkt vanuit de ruimte; want God is waar dan ook en evenwel niet in de ruimte; aldus is Hij zowel binnen als buiten de engel; en vandaar kan de engel God zien, dat wil zeggen, de Heer, zowel binnen zich als buiten zich; binnen zich als hij vanuit de liefde en de wijsheid denkt, buiten zich als hij over de liefde en de wijsheid denkt. Maar over deze dingen zal in het bijzonder iets worden gezegd in de verhandelingen over de: Alomtegenwoordigheid. Alwetendheid, en Almacht. Eenieder dient ervoor te waken dat hij niet in die verfoeilijke ketterij valt dat God zich in de mensen heeft ingegoten, en dat Hij in hen is, en niet langer in zich; terwijl toch God waar dan ook is zowel binnen de mens als buiten hem, want Hij is in alle ruimte zonder ruimte, zoals boven, n. 7 tot 10, en 69 tot 72 is getoond. Want indien Hij in de mens was, zou Hij niet slechts verdeeld, maar ook in de ruimte ingesloten zijn, ja zelfs zou ook de mens dan zich kunnen denken God te zijn; deze ketterij is zo gruwelijk dat zij in de geestelijke wereld stinkt als een lijk.

131. De toekering van de engelen tot de Heer is zodanig dat zij in elke toekering van het lichaam tot de Heer als Zon voor zich schouwen; de engel kan zich om en om keren en daardoor de verschillende dingen zien die rondom hem zijn, niettemin verschijnt de Heer als Zon bij voortduur vóór het aangezicht van hem. Dit kan wonderbaarlijk schijnen, maar toch is het de waarheid; het is mij ook gegeven zo de Heer als Zon te zien; vóór mijn aangezicht zie ik Hemzelf en al vele jaren lang, tot welke streek van de wereld ik mij ook heengekeerd had, heb ik Hem op dezelfde wijze, dus eender gezien.

132. Aangezien de Heer als Zon, aldus in het oosten, vóór de aangezichten van alle engelen van de hemel is, volgt dat voor hen de rechterzijde het zuiden is, de linkerzijde het noorden, en in de rug het westen, zo ook bij elke wending van het lichaam van hen. Want, als eerder gezegd, alle streken in de geestelijke wereld zijn bepaald uit het oosten; en daarom zijn degenen die het oosten voor ogen hebben, in die streken zelf, ja zelfs zijn zij zelf de bepalingen ervan, want, zoals boven n. 124 tot 128 is getoond, zijn de streken niet uit de Heer als Zon, maar uit de engelen volgens hun opneming.

133.Omdat nu de hemel vanuit de engelen is en de engelen zodanig zijn, volgt dat de gehele hemel zich tot de Heer keert, en dat de hemel door die toekering wordt geregeerd uit de Heer als één mens op de wijze zoals ook de hemel één mens is in de aanblik van de Heer is. Dat de hemel in de aanblik van de Heer is zoals één mens, kan men zien in het werk 'Hemel en Hel', n. 59 tot 87; vandaar zijn ook de streken van de hemel.

134. Aangezien de streken zo de engel en eveneens de algehele hemel als het ware zijn ingeschreven, weet daarom de engel zijn huis en zijn woning, waarheen hij ook gaat, anders dan de mens in de wereld. De oorzaak dat de mens het huis en de woning niet weet vanuit de streek in zich, is omdat hij denkt vanuit de ruimte, aldus vanuit de streken van de natuurlijke wereld, die niet iets gemeen hebben met de streken van de geestelijke wereld. Niettemin hebben de vogels en de dieren wel een zodanige wetenschap in zich, want het is hun ingeënt hun huizen en woningen vanuit zich te weten, zoals bekend is vanuit vele ondervinding, een aanwijzing dat dit in de geestelijke wereld zo is, want alle dingen die in de natuurlijke wereld vorm hebben zijn uitwerkingen en alle dingen die vorm hebben in de geestelijke wereld zijn de oorzaken van die uitwerkingen. Iets natuurlijks dat niet zijn oorzaak trekt vanuit iets geestelijks, bestaat niet.

135. ALLE INNERLIJKE DINGEN, ZOWEL VAN HET GEMOED ALS VAN HET LICHAAM VAN DE ENGELEN ZIJN TOT DE HEER ALS NAAR DE ZON GEKEERD.

De engelen hebben verstand en wil en zij hebben een aangezicht en een lichaam; en eveneens hebben zij de innerlijke dingen van het verstand en van de wil, voorts van het aangezicht en van het lichaam. De innerlijke dingen van het verstand en van de wil zijn de dingen die van de innerlijke aandoening en het denken van hen zijn; de innerlijke dingen van het aangezicht zijn de hersenen, en de innerlijke dingen van het lichaam zijn de inwendige delen, waarvan de voornaamste het hart en de long zijn; in één woord, de engelen hebben alle en de afzonderlijke dingen die de mensen op aarde hebben; vanuit die dingen is het dat engelen mensen zijn. De uitwendige vorm zonder die innerlijke dingen maakt niet dat zij mensen zijn, maar de uitwendige vorm tezamen daarmee, ja zelfs vanuit die; anders zouden zij alleen beelden van de mens zijn, waarin niet het leven is, omdat van binnen niet de vorm van het leven is.

136. Het is bekend dat de wil en het verstand het lichaam op een wenk regeren, want wat het verstand denkt dat spreekt de mond en wat de wil wil zo handelt het lichaam; waar vanuit duidelijk is dat het lichaam een vorm is die overeenstemt met het verstand en de wil; en omdat met betrekking tot het verstand en de wil ook gezegd wordt vorm, is helder dat de vorm van het lichaam overeenstemt met de vorm van het verstand en de wil; maar het is hier niet de plaats om te beschrijven hoedanig de ene en de andere vorm is; er zijn ook ontelbare dingen in het ene en het andere en de ontelbare dingen beiderzijds handelen één omdat zij onderling met elkaar overeenstemmen. Vandaar is het dat het gemoed of de wil en het verstand, het lichaam op de wenk regeert, en zo dus geheel en al zoals het zichzelf regeert. Vanuit deze dingen volgt dat de innerlijke dingen van het gemoed één handelen met de innerlijke dingen van het lichaam, en de uiterlijke dingen van het gemoed met de uiterlijke dingen van het lichaam. Over de innerlijke dingen van het gemoed zal beneden gesproken worden, als daarvoor over de graden van het leven zal worden gehandeld; daarna eender over de innerlijke dingen van het lichaam.

137. Aangezien de innerlijke dingen van het gemoed één maken met de innerlijke dingen van het lichaam, volgt dat als de innerlijke dingen van het gemoed zich keren tot de Heer als Zon, ook de innerlijke dingen van het lichaam eender doen; en omdat de uiterlijke dingen van het een en het ander, zowel van het gemoed als van het lichaam, van de innerlijke dingen ervan afhangen, dat ook die dan eender doen; want wat het uitwendige doet, dat doet het uit de innerlijke dingen, want het algemene trekt al het zijne uit de bijzondere dingen waaruit het bestaat. Hieruit is duidelijk dat, omdat de engel het aangezicht en het lichaam tot de Heer als Zon keert, ook alle innerlijke dingen van zijn gemoed en lichaam daarheen gekeerd zijn. Het eendere is het met de mens indien die bij voortduur de Heer voor ogen heeft, wat geschiedt indien hij in de liefde en de wijsheid is; dan ziet hij Hem niet slechts met de ogen en het aangezicht, maar ook met het gehele gemoed en het gehele hart, dat wil zeggen, met alle dingen van de wil en van het verstand en tegelijk met alle dingen van het lichaam.

138. Die toekering tot de Heer is een werkelijke toekering; het is een zekere verheffing; want hij wordt opgeheven in de warmte en het licht van de hemel, wat daardoor geschiedt dat de innerlijke dingen worden geopend; en wanneer die geopend zijn, vloeit de liefde en wijsheid in de innerlijke dingen van het gemoed, en de warmte en het licht van de hemel in de innerlijke dingen van het lichaam; vandaar de verheffing die is zoals vanuit een nevel in de lucht, of vanuit de lucht in de ether; en de liefde en de wijsheid met de warmte en het licht ervan zijn bij de mens de Heer, die, als eerder is gezegd, hem tot zich keert. Het tegendeel is bij degenen die niet in de liefde en de wijsheid zijn, en nog meer bij degenen die tegen de liefde en de wijsheid zijn; van die personen zijn de innerlijke dingen zowel van het gemoed als van het lichaam gesloten; en wanneer zij gesloten zijn, reageren de uiterlijke dingen tegen de Heer, want een zodanige natuur is daarin; vandaar is het dat zulke personen zich achterwaarts van de Heer afkeren, en zich achterwaarts keren is zich tot de hel keren.

139. Die daadwerkelijke toekering tot de Heer is vanuit de liefde en de wijsheid tegelijk, niet vanuit liefde alleen, noch vanuit wijsheid alleen. Liefde alleen is zoals zijn zonder bestaan, want de liefde bestaat in de wijsheid; en wijsheid zonder liefde is zoals bestaan zonder het zijn, want de wijsheid bestaat vanuit de liefde. Er is weliswaar liefde zonder wijsheid, maar die liefde is van de mens en niet van de Heer; en eveneens is er wijsheid uit de Heer, maar heeft niet de Heer in zich, want die is zoals het winterse licht, dat weliswaar uit de zon is, maar evenwel is het wezen van de zon, dat de warmte is, niet daarin.

140. IEDERE GEEST, HOEDANIG HIJ OOK IS, KEERT ZICH OP DEZELFDE WIJZE TOT ZIJN REGERENDE LIEFDE.

Wat een geest en wat een engel is, zal eerst worden gezegd; elk mens komt na de dood eerst in de wereld van de geesten, die midden tussen de hemel en de hel is; en daar brengt hij zijn tijden of zijn staten door, en wordt hij volgens zijn leven voorbereid ofwel tot de hemel, ofwel tot de hel. Zolang hij in die wereld vertoeft wordt hij een geest genoemd; wie vanuit die wereld in de hemel is verheven, wordt een engel genoemd; wie echter in de hel is neergeworpen, wordt een satan of een duivel genoemd. Zolang iemand in de wereld van de geesten is, wordt degene die tot de hemel wordt voorbereid, een engelgeest genoemd, en degene die tot de hel wordt

voorbereid, een helse geest. De engelgeest is intussen verbonden met de hemel en de helse geest met de hel. Alle geesten die in de wereld van de geesten zijn, zijn de mensen aangebonden, omdat de mensen naar de innerlijke dingen van hun gemoed eender tussen de hemel en de hel zijn en door die geesten gemeenschap hebben met de hemel ofwel met de hel, volgens hun leven. Men moet weten dat iets anders is de ‘wereld van de geesten’ en iets anders de ‘geestelijke wereld’. De wereld van de geesten is die waarover nu gesproken is; de geestelijke wereld echter is in één samenvatting zowel die wereld als de hemel en de hel.

141. Ook zal iets gezegd worden over de liefden, omdat gehandeld wordt over de toekering van engelen en van geesten vanuit de liefde tot hun liefden. De gehele hemel is in gezelschappen onderscheiden volgens alle verschillen van de liefden; eender de hel; en eender de wereld van de geesten. Maar de hemel is onderscheiden in gezelschappen volgens de verschillen van de hemelse liefde, de hel echter in gezelschappen volgens de verschillen van de helse liefden. Maar de wereld van de geesten volgens de verschillen zowel van de hemelse als van de helse liefden. Er zijn twee liefden, die de hoofden van alle overige zijn, of waarop alle overige liefden betrekking hebben. De liefde die het hoofd is of waarop alle hemelse liefden betrekking hebben, is de liefde in de Heer; en de liefde die het hoofd is, of waarop alle helse liefden betrekking hebben, is de liefde van heersen vanuit zelfliefde; dat tweetal liefden zijn lijnrecht aan elkaar tegenovergesteld.

142. Aangezien dat tweetal liefden, de liefde in de Heer, en de liefde van heersen vanuit de zelfliefde, geheel en al aan elkaar zijn tegenovergesteld, en omdat allen die in de liefde in de Heer zijn, zich tot de Heer als Zon keren, zoals in het voorafgaande artikel is getoond, kan vaststaan, dat allen in die liefde van heersen vanuit de zelfliefde zijn, zich achterwaarts van de Heer afkeren. Dat zij zich dus uit het tegenovergestelde omkeren, is omdat degenen die in de liefde in de Heer zijn, niet méér liefhebben dan uit de Heer geleid te worden en willen dat de Heer alleen heerst; maar wie in de liefde van heersen vanuit zelfliefde zijn, hebben niet méér lief dan uit zichzelf geleid te worden en willen ook dat zij zelf alleen heersen. Gezegd wordt liefde van heersen vanuit de zelfliefde, omdat er ook een liefde is van heersen vanuit de liefde van nutten doen, welke liefde een geestelijke liefde is; deze liefde kan echter niet liefde van heersen worden genoemd maar liefde van nutten doen.

143. Dat iedere geest, hoedanig hij ook mag zijn, zich tot zijn regerende liefde keert, is omdat de liefde het leven van ieder willekeurig persoon is, zoals in het eerste deel, n. 1, 2, 3, is getoond; en het leven keert zijn receptakels, die leden, organen, en inwendige delen worden genoemd, dus de gehele mens, tot dat gezelschap dat in een eendere liefde ermee is, dus waar zijn liefde is.

144. Aangezien de liefde van heersen vanuit de zelfliefde geheel en al is tegenovergesteld aan de liefde in de Heer, keren daarom de geesten die in die liefde van heersen zijn, het aangezicht achterwaarts van de Heer af, en schouwen vandaar met de ogen naar het westen van die wereld; en omdat zij zo in tegengestelde richting naar het lichaam zijn, is in de rug voor hen het oosten, is aan de rechterzijde voor hen het noorden, en aan de linkerzijde voor hen het zuiden. In de rug is voor hen het oosten omdat zij de Heer haten, aan de rechterkant is voor hen het noorden, omdat zij de begoochelingen en de valsheden daaruit liefhebben, en aan de linkerkant is voor hen het zuiden, omdat zij het licht van de wijsheid versmaden. Zij kunnen zich om en om keren maar alle dingen die zij rondom zich zien, verschijnen eender aan hun liefde. Die allen zijn zinlijk-natuurlijk en sommigen zijn zodanig dat zij menen dat zij alleen leven en anderen zoals beelden beschouwen; zij geloven wijs te zijn boven allen, hoewel zij waanzinnig zijn.

145. In de geestelijke wereld verschijnen wegen, bestraat zoals de wegen in de natuurlijke wereld; sommige leiden tot de hemel en sommige tot de hel; maar die wegen die tot de hel leiden, verschijnen niet aan hen die tot de hemel gaan, noch verschijnen de wegen die tot de hemel leiden aan hen die tot de hel gaan. Er zijn talloze zulke wegen; want er zijn wegen die leiden tot elk willekeurig gezelschap van de hemel, en tot elk willekeurig gezelschap van de hel; iedere geest slaat die weg in die leidt tot het gezelschap van zijn liefde; ook ziet hij de wegen niet die een andere kant opgaan; vandaar is het, dat iedere geest zoals hij zich tot zijn regerende liefde keert, ook voortgaat.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

**146. DE GODDELIJKE LIEFDE EN DE GODDELIJKE WIJSHEID, DIE VOORTGAAN UIT DE HEER ALS ZON,
MAKEN DE WARMTE EN HET LICHT IN DE HEMEL, EN HET GODDELIJK VOORTGAANDE, WAT DE HEILIGE GEEST IS.**

In de 'Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Heer', is getoond dat God één is in Persoon en Wezen, in wie de Drievuldigheid is, en dat die God de Heer is; voorts dat de Drievuldigheid in Hem wordt genoemd: Vader, Zoon, en Heilige Geest; en dat het Goddelijke, de bron van alles, wordt genoemd de Vader, het Goddelijk Menselijke de Zoon, en het voortgaande, de Heilige Geest. Niettemin weet niemand vanwaar het is dat gezegd wordt 'voortgaande'. Dat het niet word geweten, is omdat het tot dusver onbekend was dat de Heer voor de engelen verschijnt als Zon, en dat vanuit die Zon de warmte voortgaat die in haar wezen de Goddelijke Liefde is, voorts het licht dat in zijn wezen de Goddelijke Wijsheid is. Zolang deze dingen onbekend waren kon men niet anders weten dan dat het Goddelijke, voortgaande, een Goddelijke door zich was; en daarom ook wordt in de Leer van Athanasius over de Drievuldigheid gezegd dat een ander de Persoon van de Vader is, een ander die van de Zoon, en een ander die van de Heilige Geest. Nu echter, wanneer men weet dat de Heer als Zon verschijnt, kan men een juist idee hebben van het Goddelijke, voortgaande, dat de Heilige Geest wordt genoemd, namelijk dat het één is met de Heer, maar dat het voortgaat uit Hemzelf zoals de warmte en het licht uit een zon. Dit is ook de oorzaak dat voor zoveel de engelen in de liefde en wijsheid zijn, zij in de Goddelijke Warmte en het Goddelijke Licht zijn. Zonder de erkentenis dat de Heer in de geestelijke wereld als Zon verschijnt, en dat het Goddelijke van Hemzelf zo voortgaat, kan nooit iemand weten wat wordt verstaan onder voortgaan, of het alleen een vergemeenschappen is van die dingen die van de Vader en van de Zoon zijn, of alleen een verlichting en lering. Maar toch is het zo niet vanuit de verlichte rede, dit voortgaand Goddelijke als een 'Goddelijke door zich' te erkennen, en het God te noemen en te onderscheiden, wanneer het ook bekend was dat God één is, en die God Alomtegenwoordig is.

147. Boven werd getoond dat God niet in de ruimte is en dat Hij daardoor Alomtegenwoordig is, voorts dat het Goddelijke hetzelfde is waar dan ook, maar dat het schijnbaar verschillende ervan in engelen en mensen is vanuit de verschillende opneming. Omdat nu het Goddelijke, voortgaande uit de Heer als Zon in het licht en de warmte is, en het licht en de warmte eerst in de universele opnemende dingen invloeien, die in de wereld atmosferen worden genoemd, en deze de opnemende dingen van de wolken zijn, kan het vaststaan dat zodanig als de innerlijke dingen die van het verstand zijn bij de mens of de engel met zodanige wolken omsluierd zijn, en zo dus het receptakel van het Goddelijke, voortgaande, is. Onder wolken worden geestelijke wolken verstaan, die gedachten zijn en die, indien ze vanuit de ware dingen zijn, samenstemmen met de Goddelijke Wijsheid, indien zij zich aan het gezicht vertonen, zoals blinkend witte wolken, en het denken vanuit valse dingen zoals zwarte wolken. Hieruit kan vaststaan dat het Goddelijke, voortgaande, weliswaar ín elke mens is, maar dat het úit hem verschillend is.

148. Aangezien het Goddelijke zelf door de geestelijke warmte en het geestelijk licht in de engel en in de mens aanwezig is, wordt er daarom gezegd van degenen die in de ware dingen van de Goddelijke Wijsheid en in de goede dingen van de Goddelijke Liefde zijn, en als zij daardoor worden aangedaan, en vanuit aandoening daarover denken, dat 'zij warm worden voor God', wat ook soms tot doorvatting en gewaarwording toe geschiedt, net als een prediker terwijl die met vuur spreekt; van dezelfden wordt ook gezegd dat zij verlicht worden uit God, omdat de Heer door Zijn Goddelijke, voortgaande, niet slechts de wil ontsteekt met geestelijke warmte, maar ook het verstand verlicht met geestelijk licht.

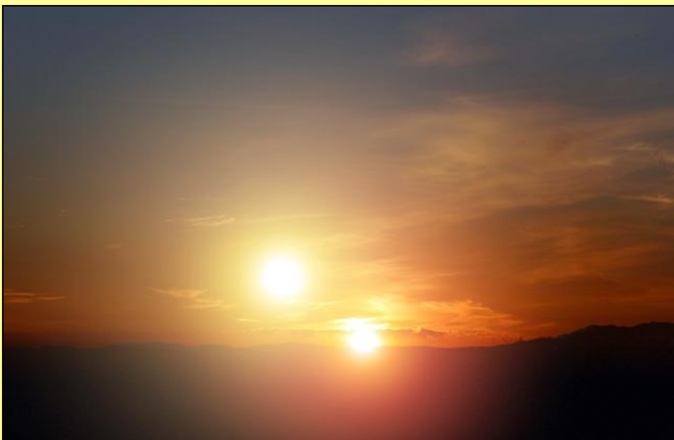
149. Dat de Heilige Geest hetzelfde is als de Heer, en dat hij de Waarheid zelf is, vanuit welke de mens verlichting heeft, is duidelijk vanuit deze plaatsen in het Woord: 'Jezus zei: wanneer de Geest der Waarheid zal gekomen zijn, zal Hij u leiden in al de Waarheid; niet zal Hij spreken uit zichzelven, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken', (Johannes 16:13). 'Die zal Mij verheerlijken, omdat Hij vanuit het Mijne zal aannemen, en u verkondigen zal', (Johannes 16:14,15). 'Dat Hij bij de discipelen en in die zal zijn', (Johannes 15:26). 'Jezus zeide; de dingen die Ik u spreek, zijn Geest en Leven', (Johannes 6:63); vanuit deze dingen is het helder dat de Waarheid zelf die uit de Heer voortgaat, de Heilige Geest wordt genoemd; die, omdat zij in het licht is, verlicht.

150. De verlichting die aan de Heilige Geest wordt toegeschreven, is weliswaar in de mens uit de Heer, maar toch vindt dit plaats door middel van geesten en engelen; maar hoedanig die bemiddeling is, kan nog niet beschreven worden; alleen dat engelen en geesten geenszins de mens kunnen verlichten uit zich, omdat die eender als de mens verlicht worden uit de Heer; en omdat die eender worden verlicht, volgt dat alle verlichting uit de Heer alleen is. Dat het plaatsvindt door middel van engelen en geesten, is omdat de mens die in verlichting is, dan gesteld wordt in het midden van zulke engelen en geesten die de verlichting uit de Heer allen meer dan de anderen opnemen.

151. DE HEER HEEFT HET HEELAL EN ALLE DINGEN ERVAN GESCHAPEN DOOR MIDDEL VAN DE ZON, DIE HET EERSTE VOORTGAANDE VAN DE GODDELIJKE LIEFDE EN GODDELIJKE WIJSHEID IS.

Onder de Heer wordt verstaan God uit het eeuwige, of Jehovah, die Vader en Schepper wordt genoemd, omdat Hij één is met Die, zoals in de 'Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Heer' is getoond; en daarom wordt Hij in het volgende, waar ook over de schepping wordt gehandeld, de Heer genoemd.

152. Dat alle dingen in het heelal uit de Goddelijke Liefde en uit de Goddelijke Wijsheid geschapen zijn, is in het eerste deel ten volle getoond, in het bijzonder in n. 52, 53; hier nu, dat het was door middel van de Zon die het eerste voortgaande van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid is. Niemand die uitwerkingen vanuit oorzaken kan zien, en daarna uit oorzaken de uitwerkingen in haar orde en in een reeks, kan ontkennen dat de Zon het eerste van de schepping is, want daaruit blijven al die dingen daaruit bestaan, en zijn zij ook daaruit ontstaan; het een sluit het ander in en betuigt het; want alle dingen zijn onder de blik van de zon, omdat die ze zo geplaatst heeft om zo te zijn, en onder die blik houden is aanhoudend plaatsen; en daarom wordt ook gezegd dat het blijven bestaan een voortdurend ontstaan is; indien ook maar iets geheel en al aan de invloed van de zon door de atmosferen werd onttrokken, zou dit terstond worden opgelost; want de atmosferen, die zuiverder en zuiverder zijn en uit de Zon werkzaam gemaakt in potentie, houden alle dingen in de nexus samen. Omdat nu het blijven bestaan van het heelal en van alle dingen ervan uit de Zon is, is het duidelijk dat de Zon het eerste van de schepping is, de bron van alles. Gezegd wordt uit de Zon, maar verstaan wordt uit de Heer door de Zon, want ook de Zon is uit de Heer geschapen.

153. Er is een tweetal zonnen waardoor alle dingen uit de Heer zijn geschapen, de Zon van de geestelijke wereld en de zon van de natuurlijke wereld. Door de Zon van de geestelijke wereld zijn uit de Heer alle dingen geschapen, niet echter door de zon van de natuurlijke wereld, want deze zon is ver beneden die Zon; zij is in gemiddelde afstand, daarboven is de geestelijke wereld; en de zon van de natuurlijke wereld is geschapen om aanvullende hulp te verlenen; over welke hulp hierna iets zal worden gezegd.

154. Dat het heelal en alle dingen ervan door middel van de Zon van de geestelijke wereld uit de Heer geschapen zijn, is omdat de Zon het eerste voortgaande van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid is, en vanuit de Goddelijke Liefde en vanuit de Goddelijke Wijsheid zijn alle dingen, zoals boven in n. 52 tot 82 is aangetoond. Er zijn drie dingen die in elk geschapen ding, zowel in het grootste als het kleinste, zijn: einddoel, oorzaak, en uitwerking; een geschapen ding waarin die drie niet zijn, is er niet. Deze drie bestaan in het grootste of in het heelal in deze orde: in de Zon, die het eerste voortgaande van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid is, is het einddoel van alle dingen; in de geestelijke wereld zijn de oorzaken van alle dingen; in de natuurlijke wereld zijn de uitwerkingen van alle dingen.
Hoe echter deze drie in eersten en in laatsten zijn, zal hierna worden gezegd. Omdat er nu niet een geschapen ding bestaat waarin die drie niet zijn, volgt dat heelal en alle dingen ervan uit de Heer door de Zon, waar het einddoel van alle dingen is, geschapen zijn.

155. De schepping zelf kan niet tot de bevatting worden gebracht indien niet uit het denken ruimte en tijd verwijderd worden. Maar indien deze worden verwijderd, kan zij wel begrepen worden. Verwijder dit, indien u kunt of zoveel u kunt en houd het gemoed in een idee geabstraheerd van ruimte en tijd, en u zult doorvatten dat het grootste van ruimte en het kleinste van ruimte niets verschillen, en dan kunt u niet dan een eendere idee over de schepping van het heelal hebben als over de schepping van de afzonderlijke dingen in het heelal; en dat de verscheidenheid in de geschapen dingen bestaat daaruit dat oneindige dingen zijn in God-Mens, en vandaar eindeloze dingen in de Zon, die het eerste voortgaande uit Hemzelf is; en deze eindeloze dingen bestaan zoals in een beeld in het geschapen heelal.
Vandaar is het dat nergens iets gevonden kan worden dat identiek is aan iets anders; vandaar is de variëteit van alle dingen die zich tezamen met de ruimte in de natuurlijke wereld voor de ogen vertoont en in de schijnbaarheid van ruimte in de geestelijke wereld. En deze variëteit is in de algemene dingen en in de afzonderlijke dingen. Dit zijn punten die in het eerste deel zijn aangetoond; zoals: 'Dat in God-Mens oneindige dingen onderscheiden één zijn', n. 17 tot 22. 'Dat alle dingen in het heelal uit de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid geschapen zijn', n. 52, 53. 'Dat alle dingen in het geschapen heelal opnemend zijn van de Goddelijke Liefde

en Goddelijke Wijsheid van God-Mens', n. 54 tot 60. 'Dat het Goddelijke niet in de ruimte is', n. 7 tot 10. 'Dat het Goddelijke in grootsten en kleinsten hetzelfde is', n. 77 tot 82.

156. Van de schepping van het heelal en van alle dingen ervan kan niet worden gezegd dat zij is geschied uit de ruimte tot de ruimte, noch uit de tijd tot de tijd en dus voortschrijdend en achtereenvolgens, maar uit het Eeuwige en uit het Oneindige; niet uit een eeuwige van tijd, omdat dit er niet is, maar uit het eeuwige 'niet van tijd', want dit is hetzelfde met het Goddelijke; noch uit een oneindige van ruimte, omdat dit er ook niet is, maar uit het oneindige 'niet van ruimte', wat ook hetzelfde is met het Goddelijke. Ik weet dat deze dingen de ideeën van het denken dat in het natuurlijk licht is, overstijgen, maar zij overstijgen niet de ideeën van het denken van hen die in het geestelijk licht zijn; want daarin is niets van ruimte en tijd; ja, zelfs overstijgen zij ook niet geheel de ideeën in het natuurlijk licht, want wanneer wordt gezegd dat een oneindige van ruimte er niet is, bevestigt ieder dit vanuit de rede; het eendere is het met het eeuwige, want dit is een oneindige van tijd; indien gezegd wordt in het eeuwige, wordt dit uit de tijd begrepen, niet echter uit het eeuwige tenzij de tijd verwijderd wordt.

157. DE ZON VAN DE NATUURLIJKE WERELD IS ZUIVER VUUR EN VANDAAR DOOD, EN DE NATUUR, OMDAT DIE VANUIT DIE ZON DE OORSPRONG LEIDT, IS EVENEENS DOOD.

De schepping zelf kan niet in het minst aan de zon van de natuurlijke wereld worden toegeschreven, maar geheel aan de Zon van de geestelijke wereld, aangezien de zon van de natuurlijke wereld volkomen dood is, maar de Zon van de geestelijke wereld levend is, want zij is het eerste voortgaande van de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid. En wat dood is handelt niet wat ook uit zich maar wordt gedreven. Daarom zou daaraan iets van de schepping toeschrijven zijn zoals dit toeschrijven aan het instrument dat door de hand van de bewerker is gemaakt. De zon van de natuurlijke wereld is zuiver vuur, waaraan alles van leven onttrokken is; maar de Zon van de geestelijke wereld is een vuur waarin het Goddelijk Leven is. De idee van de engelen over het vuur van de zon van de natuurlijke wereld en over het vuur van de Zon van de geestelijke wereld, is deze; dat het Goddelijk Leven van binnen in het vuur van de Zon van de geestelijke wereld is, maar van buiten in het vuur van de zon van de natuurlijke wereld. Daaruit kan men zien dat de daadwerkelijkheid van de natuurlijke zon niet is uit zich maar uit de levende kracht, voortgaande uit de Zon van de geestelijke wereld; daarom zou, indien de levende kracht van deze Zon werd teruggetrokken of weggenomen, die zon ineenstorten. Vandaar is het dat de eredienst van de zon van alle erediensten van God de laagste is, want hij is volslagen dood zoals de zon zelf; en daarom wordt die eredienst in het Woord een gruwel genoemd.

158.Aangezien de zon van de natuurlijke wereld zuiver vuur is en vandaar dood, is daarom ook de warmte die daaruit voortgaat dood; eender is het zo met het licht dat daaruit voortgaat; desgelijks zijn de atmosferen, die ether en lucht worden genoemd en in haar boezem de warmte en het licht van die zon opnemen en neerdragen, dood. Aangezien deze dingen dood zijn, zijn ook alle en de afzonderlijke dingen van de aarde die daaronder liggen en de landen worden genoemd, dood. Niettemin zijn alle dingen en de afzonderlijke dingen omgord met geestelijke dingen, die vanuit de Zon van de geestelijke wereld voortgaan en voortvloeien; als zij daardoor niet omgord waren, zouden de landen niet geactiveerd kunnen worden, en vormen van nutten voortbrengen, die de plantaardige dingen zijn, noch vormen van leven, dus de dieren, noch de materies verschaffen, waardoor de mens bestaat en blijft bestaan.

159. Omdat nu de natuur uit die zon inzet, en al datgene wat daar vanuit bestaat en blijft bestaan, het natuurlijke wordt genoemd, volgt, dat de natuur met alle dingen en de afzonderlijke ervan dood is. Dat de natuur in de mens en in het dier zoals levend verschijnt, is vanuit het Leven dat begeleidt en activeert.

160. Aangezien de laagste dingen van de natuur, die de landen maken, dood zijn, en die niet veranderlijk en verschillend zijn, volgens de staten van de aandoeningen en van het denken, als in de geestelijke wereld, maar onveranderlijk en vast, zijn daarom daar ruimten en zijn er afstanden van ruimten; zodanige dingen zijn er omdat de schepping daar stilhoudt en in haar rust blijft bestaan. Hieruit is het duidelijk dat de ruimten aan de natuur eigen zijn; en omdat de ruimten daar niet schijnbaarheden van ruimten zijn volgens de staten van het leven, als in de geestelijke wereld, kunnen ook die dood worden genoemd.

161. Aangezien de tijden eender gesteld en bestendig zijn, zijn ook die aan de natuur eigen, want de tijd van de dag is bestendig 24 uren, en de tijd van het jaar is bestendig 365 dagen; de staten zelf van het licht en schaduw en van warmte en koude, die deze variëren, komen ook bestendig terug. De staten die elke willekeurige dag terugkomen zijn: morgen, middag, avond, en nacht; en elk willekeurig jaar, de lente, zomer, herfst, en winter. De staten van het jaar variëren ook bestendig de staten van het daglicht. Al deze staten zijn, omdat zij niet staten van het leven zijn als in de geestelijke wereld, eveneens dood; want in de geestelijke wereld is aanhoudend licht en aanhoudende warmte, en het licht stemt overeen met de staat van de wijsheid, en de warmte met de staat van de liefde bij de engelen, waar vanuit de staten van deze levend zijn.

162. Vanuit deze dingen kan de dwaasheid worden gezien van die mensen die alle dingen aan de natuur toeschrijven. Zij die zich voor de natuur hebben bevestigd, hebben over zich een staat gebracht dat zij niet langer het gemoed boven de natuur willen verheffen; en daarom wordt het gemoed van het hogere gesloten en het lagere geopend, en zo wordt de mens zinlijk natuurlijk, en deze mens is geestelijk dood; en omdat hij dan niet denkt tenzij dan vanuit zulke dingen die hij vanuit de zinnen van het lichaam geput had, of door die vanuit de wereld, ontkent hij ook God met het hart. Dan, omdat de verbinding met de hemel verbroken is, geschiedt verbinding met de hel, terwijl alleen het vermogen van denken en willen aanblijft, het vermogen van denken vanuit de redelijkheid, en het vermogen van willen vanuit het vrije, welke twee vermogens elk willekeurig mens heeft uit de Heer, en die ook niet worden weggenomen, Deze twee vermogens hebben zowel duivels als engelen, maar de duivels plooien die aan om waanzinnig te zijn en om boos te doen, maar de engelen om wijs te zijn en om wel te doen.

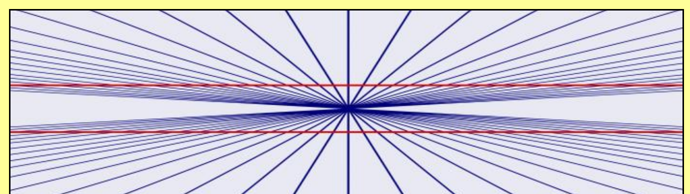
163. ZONDER BEIDE ZONNEN, DE ENE LEVEND EN DE ANDERE DOOD, IS ER NIET EEN SCHEPPING.

Het heelal in het algemeen is onderscheiden in twee werelden, de geestelijke en de natuurlijke; in de geestelijke wereld zijn de engelen en de geesten, in de natuurlijke wereld zijn de mensen. Die twee werelden zijn geheel en al eender naar het uitwendig aanzicht, en zo eender dat zij niet onderscheiden kunnen worden; maar naar hun innerlijke verschijning zijn zij geheel en al oneender. De mensen zelf die in de geestelijke wereld zijn, die, zoals gezegd is, engelen en geesten worden genoemd, zijn geestelijk, en omdat zij geestelijk zijn, denken zij geestelijk en spreken zij geestelijk. Maar de mensen die in de natuurlijke wereld zijn, zijn natuurlijk, en daarom denken zij natuurlijk en spreken natuurlijk, en het geestelijke denken en de spraak heeft met het natuurlijke denken en spraak niets gemeen. Daar vanuit is het helder dat die twee werelden, de geestelijke en de natuurlijke, tussen elkaar geheel en al onderscheiden zijn, dermate dat zij op geen wijze tezamen kunnen zijn.

164. Omdat nu die twee werelden zo onderscheiden zijn, is het nodig dat er twee zonnen zijn, de ene waar vanuit alle geestelijke dingen zijn en de tweede waar vanuit alle natuurlijke dingen zijn; en omdat alle geestelijke dingen in hun oorsprong levend zijn, en alle natuurlijke dingen vanuit hun oorsprong dood, en de zonnen de oorsprongen zijn, zo volgt daaruit dat de ene Zon levend is en dat de tweede zon dood is, voorts dat de dode zon zelf door de levende Zon uit de Heer geschapen is.

165. Dat de dode zon geschapen is, heeft als oorzaak dat in laatsten, alle dingen vastgesteld en constant zijn, en opdat er vandaar dingen bestaan die de jaren kunnen doorstaan en duurzaam zijn; zo en niet anders is de schepping gegrondvest. De land- en watervormen, waarin en waarop, en waar er rondom zulke dingen zijn, is zoals de basis en het firmament, want het is het laatste werk waarin alle dingen stilhouden, en waarop zij rusten, Dat het ook is zoals een matrijs waar vanuit de uitwerkingen, die de doelen van de schepping zijn, worden voortgebracht, zal in de volgende dingen worden gezegd.

166. Dat alle dingen uit de Heer door de levende Zon geschapen zijn, en niets door de dode zon, kan vaststaan daar vanuit dat het levende het dode tot volgzaamheid aan zich ondergeschikt maakt, en dat tot nutten vormt die de doelen ervan zijn, niet echter omgekeerd. Denken dat alle dingen uit de natuur zijn, en dat daaruit het leven is, kan alleen maar door een van rede beroofd mens; deze weet niet wat het leven is; de natuur kan het leven niet tot wat ook beschikken, want de natuur in zich is volslagen inert. Dat het dode in het levende of de dode kracht in de levende kracht, of wat hetzelfde is, het natuurlijke in het geestelijke handelt, is geheel en al tegen de orde, en vandaar is zo te denken tegen het licht van de gezonde rede. Weliswaar kan het dode of het natuurlijke op vele wijzen uit uitwendige voorvallen verdraaid of veranderd worden, maar toch kan het niet in het leven handelen. Maar het leven handelt daarin volgens de aangebrachte verandering van vorm. Dit is hetzelfde met de fysieke invloed in de geestelijke werkingen van de ziel, en dat die niet voorkomt, omdat het onbestaanbaar is, wat bekend is.

167. HET DOEL VAN DE SCHEPPING BESTAAT IN LAATSTEN: DAT ALLE DINGEN TERUGKOMEN TOT DE SCHEPPER EN DAT ER VERBINDING ZAL ZIJN.

Eerst zal iets worden gezegd over de doelen; er zijn drie dingen die in orde op elkaar volgen, en die het eerste doel, het middelste doel en het laatste doel worden genoemd, en eveneens worden zij doel, oorzaak, en uitwerking genoemd. Die drie moeten tegelijk in elk ding zijn opdat het iets zal zijn; want het eerste doel zonder het middelste doel en tegelijk het laatste is er niet, of, wat hetzelfde is, het doel alleen zonder oorzaak en uitwerking is er niet. Desgelijks is er ook niet een uitwerking alleen of een uitwerking zonder oorzaak en het doel ervan. Dat dit zo is, kan begrepen worden indien men denkt dat een doel zonder uitwerking of gescheiden van een uitwerking niet iets bestaand is; en daarom is het niets anders dan een woord; want het doel moet opdat het daadwerkelijk een doel is, bepaald zijn en het is bepaald in de uitwerking waarin het eerste doel wordt genoemd omdat dit het doel is; het verschijnt alsof het handelende of het uitwerkende door zichzelf bestaat, maar dit is een schijnbaarheid daardoor, dat het in de uitwerking is, maar indien het van de uitwerking wordt gescheiden, wordt het in één ogenblik afgezonderd. Vanuit deze dingen is het duidelijk dat die drie: doel, oorzaak, en uitwerking, in elk ding moeten zijn opdat het iets zal zijn.

168. Verder moet men weten dat het doel het al is in de oorzaak, en eveneens het al in de uitwerking; vandaar is het, dat doel, oorzaak, en uitwerking het eerste, het middelste, en het laatste doel worden genoemd. Maar opdat het doel het al in de oorzaak kan zijn, moet er iets zijn vanuit het doel, waarin het moet zijn; want het doel kan niet in zich alleen zijn, maar het moet zijn in iets dat bestaat uit zich, waarin het ten aanzien van zijn totaliteit kan zijn en door te handelen uitwerken zolang totdat het blijft bestaan; dat waarin het blijft bestaan is het laatste doel, dat de uitwerking wordt genoemd.

169. In het geschapen heelal, zowel in grootsten ervan als in kleinsten, zijn die drie, namelijk: doel, oorzaak, en uitwerking. Dat die drie in grootsten en kleinsten van het geschapen heelal zijn, is omdat in God de Schepper, die de Heer uit het eeuwige is, die drie zijn; maar omdat Hij oneindig is en oneindige dingen in het Oneindige onderscheiden één zijn, als boven in n. 17 tot 22 is aangetoond, zijn daarom eveneens die drie in Hemzelf en die drie in de oneindige dingen van Hemzelf, onderscheiden één. Vandaar is het, dat het heelal, dat geschapen is uit het Zijn van Hemzelf, en ten aanzien van de nutten beschouwd het beeld van Hemzelf is, die drie moet bezitten in alle en de afzonderlijke dingen ervan.

170. Het universele doel of het doel van alle dingen van de schepping is, dat er eeuwige verbinding zal zijn van de Schepper met het geschapen heelal, en die is er niet tenzij er subjecten zijn waarin het Goddelijke van Hemzelf kan zijn zoals in zichzelf, dus waarin het kan worden en blijven; welke subjecten, opdat zij de woningen en de verblijven van Hemzelf zijn, opnemende dingen moeten zijn van de Liefde en de Wijsheid van Hemzelf zoals uit zich, en dus zich zoals uit zichzelf moeten verheffen en verbinden. Dat de mensen zulke subjecten zijn en dat zij de opnemenden van het Goddelijke zijn zoals uit zich, is boven meermalen getoond. Door die verbinding is de Heer aanwezig in elk uit Hemzelf geschapen werk; want alles is met het uiteindelijke doel ter wille van de mens geschapen; en daarom klimmen de nutten van alle dingen die geschapen zijn door graden uit laatsten tot de mens op en door de mens tot God de Schepper, als bron van alles, zoals boven in n. 65 tot 68, is getoond.

171. De schepping gaat tot dit laatste doel aanhoudend door die drie, welke zijn: doel, oorzaak en uitwerking, omdat in de Heer de Schepper die drie zijn, zoals hier vlak boven is gezegd; en het Goddelijke is in alle ruimte zonder ruimte, n. 69 tot 72, en in grootsten en kleinsten hetzelfde, n. 77 tot 82. Hier vanuit is het duidelijk dat het geschapen heelal in de algemene voortgang tot het laatste doel, betrekkelijk het middelste doel is. Want vanuit de aarde worden uit de Heer de Schepper aanhoudend vormen van nutten in hun orde verheven tot aan de mens, die naar het lichaam ook daaruit is. De mens wordt daarop verheven door de opneming van de liefde en de wijsheid uit de Heer; en opdat hij liefde en wijsheid kan opnemen, is in alle middelen voorzien; en hij is zodanig gemaakt dat hij kan opnemen indien hij slechts wil. Vanuit wat nu gezegd is kan het worden gezien, hoewel nog niet dan op een algemene wijze, dat het doel van de schepping bestaat in laatsten en dit doel is, dat alle dingen terugkomen tot de Schepper en dat er verbinding zal zijn.

172. Dat die drie: doel, oorzaak en uitwerking, zijn in alle en de afzonderlijke dingen die geschapen zijn, kan ook vaststaan daar vanuit dat alle uitwerkingen, die laatste doelen worden genoemd, opnieuw nieuwe eerste doelen worden in een aanhoudende reeks uit het Eerste, dat de Heer de Schepper is, tot aan het laatste, dat de verbinding van de mens met Hemzelf is.

Dat alle laatste doelen nieuwe eerste doelen worden, is daaruit duidelijk dat er niet iets is dat zodanig inert en dood is, dat er niets werkzaam in is. Zelfs ook vanuit zand ademt iets zodanigs uit dat hulp bijdraagt om iets voort te brengen, en zo dus om iets uit te werken.

Einde van deel 2.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

173. IN DE GEESTELIJKE WERELD ZIJN ATMOSFEREN, WATEREN EN LANDEN, ZOALS IN DE NATUURLIJKE WERELD, MAAR DIE ZIJN DAAR GEESTELIJK, IN DE NATUURLIJKE WERELD ECHTER NATUURLIJK.

Dat de geestelijke wereld en de natuurlijke wereld eender zijn, met alleen dit verschil dat alle en de afzonderlijke dingen van de geestelijke wereld geestelijk zijn en alle en de afzonderlijke dingen van de natuurlijke wereld natuurlijk, is in de voorafgaande dingen gezegd, en in het werk 'Hemel en Hel' getoond. Aangezien die twee werelden eender zijn, zijn er daarom in elk van deze beide werelden: atmosferen, wateren en landen, die de algemene dingen zijn waardoor en waar vanuit alle en de afzonderlijke dingen met oneindige verscheidenheid bestaan.

174. Wat de atmosferen betreft, die ethers en luchten worden genoemd, die zijn in elk van beide werelden, de geestelijke en de natuurlijke, eender, met dit verschil dat die in de geestelijke wereld geestelijk zijn en die in de natuurlijke wereld natuurlijk zijn. Geestelijk zijn ze omdat ze uit de Zon die het eerste voortgaande van de Goddelijk Liefde en Goddelijke Wijsheid van de Heer is, bestaan en uit Hemzelf het Goddelijk vuur in zich opnemen dat de Liefde is, en het Goddelijk licht dat de Wijsheid is, en deze neerdragen naar de hemelen waar de engelen zijn, en de aanwezigheid van die Zon maken in grootsten en in kleinsten daar. De geestelijke atmosferen zijn discrete substanties of kleinste vormen, die hun oorsprong vinden uit de Zon; en omdat zij afzonderlijk de Zon opnemen, wordt vandaar het vuur van de Zon in veel substanties of vormen verdeeld, en daaruit als het ware ingewikkeld en door de inwikkelingen getemperd, en wordt warmte en tenslotte aangepast aan de liefde van de engelen in de hemel en van de geesten onder de hemel; hetzelfde geldt voor het licht van de Zon. De natuurlijke atmosferen zijn daarin eender aan de geestelijke atmosferen, zij zijn ook discrete substanties en kleinste vormen, die opkomen uit de zon van de natuurlijke wereld, die eveneens afzonderlijk de zon opnemen en het vuur ervan in zich neerdragen naar de aarde waar de mensen zijn; hetzelfde geldt voor het licht.

175. Het verschil tussen de geestelijke atmosferen en tussen de natuurlijke atmosferen is, dat de geestelijke atmosferen de receptakels zijn van het Goddelijk vuur en het Goddelijk licht, dus van de Liefde en Wijsheid, want binnen in zich houden zij die samen. Maar de natuurlijke atmosferen zijn niet de receptakels van het Goddelijk vuur en het Goddelijk licht, maar het zijn de receptakels van het vuur en het licht van haar zon, die in zich dood is, zoals boven is getoond; en daarom is daarin inwendig niets vanuit de Zon van de geestelijke wereld, niettemin worden zij omgeven door de geestelijke atmosferen die vanuit die Zon zijn. Dat dit het verschil is tussen de geestelijke atmosferen en tussen de natuurlijke atmosferen, is vanuit de engelenwijsheid.

176. Dat er atmosferen zijn in de geestelijke wereld zoals in de natuurlijke wereld, kan vaststaan daar vanuit dat de engelen en de geesten evenzo ademen, voorts ook zo spreken en eveneens horen zoals de mensen in de natuurlijke wereld en de ademhaling geschiedt door de laatste atmosfeer, die de lucht wordt genoemd; eender de spraak en het gehoor. Voorts daaruit dat de engelen en de geesten net zo zien zoals de mensen in de natuurlijke wereld; en het gezicht is er niet tenzij door een atmosfeer zuiverder dan de lucht; voorts daaruit, dat engelen en geesten even gelijk denken en aangedaan worden zoals de mensen in de natuurlijke wereld, en denken en aandoeningen zijn er niet tenzij door middel van nog zuiverder atmosferen; en tenslotte daaruit dat alle dingen van het lichaam van engelen en van geesten, zowel de uitwendige als de innerlijke, in een verbinding worden samengehouden, de uitwendige door de luchtatmosfeer en de innerlijke door etherische atmosferen. Dat zonder deze druk rondom en actie van die atmosferen de innerlijke en de uiterlijke vormen van het lichaam zouden oplossen, is duidelijk. Aangezien engelen geestelijk zijn en alle en de afzonderlijke dingen van het lichaam van hen worden samengehouden in een verbinding, vorm en orde door de atmosferen, volgt dat die atmosferen geestelijk zijn; en zij zijn geestelijk omdat zij opkomen uit de geestelijke Zon die het eerste voortgaande is van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid van de Heer.

177. Dat in de geestelijke wereld ook wateren zijn en eveneens landen, zoals in de natuurlijke wereld, met het verschil dat de wateren en de landen van de geestelijke wereld geestelijk zijn, is boven gezegd en in het werk 'Hemel en Hel' getoond; en die dingen worden, omdat zij geestelijk zijn, geactiveerd en gewijzigd door de warmte en het licht van de geestelijke Zon door middel van de atmosferen daaruit. Geheel zoals de wateren en het licht in de natuurlijke wereld worden geactiveerd en

gewijzigd door de warmte en het licht van de zon van die wereld door middel van de atmosferen ervan.

178. Atmosferen, wateren en landen wordt hier gezegd, omdat die drie de algemene dingen zijn waardoor en waar vanuit alle dingen en de afzonderlijke dingen met oneindige verscheidenheid bestaan. De atmosferen zijn de actieve krachten, de wateren de bemiddelende krachten en de landen zijn de passieve krachten, waar vanuit alle uitwerkingen bestaan. Dat die drie zulke krachten zijn in haar reeks, is enig en alleen vanuit het Leven dat voortgaat uit de Heer als de Zon, en dat maakt dat zij actief is.

179. ER ZIJN GRADEN VAN LIEFDE EN WIJSHEID, EN VANDAAR GRADEN VAN WARMTE EN LICHT, VOORTS GRADEN VAN ATMOSFEREN.

Indien niet geweten wordt dat er graden zijn, voorts wat zij zijn en hoedanig, kunnen de volgende dingen niet begrepen worden, aangezien in elk geschapen iets graden zijn, dus in elke vorm; en daarom zal in dit deel van de engelenwijsheid over graden worden gehandeld. Dat er graden van liefde en wijsheid zijn, kan men duidelijk vaststellen vanuit de engelen van de drie hemelen. De engelen van de derde hemel munten in liefde en wijsheid uit boven de engelen van de tweede hemel en dezen boven de engelen van de laatste hemel, zozeer dat zij niet tezamen kunnen zijn; de graden van liefde en wijsheid onderscheiden en scheiden die. Vandaar is het dat de engelen van de lagere hemelen niet kunnen opklimmen tot de engelen van de hogere hemelen, en indien het hun gegeven wordt op te klimmen, dan zien zij hen niet, noch iets van hun omgeving. De oorzaak dat zij hen niet zien is omdat de liefde en wijsheid van hen in een hogere graad is en hun waarneming overstijgt. Want iedere engel is zijn liefde en zijn wijsheid en de liefde, één met de wijsheid, is in haar vorm een mens, omdat God, die de Liefde zelf en de Wijsheid zelf is, Mens is. Het is mij enige malen gegeven te zien dat engelen van de laatste hemel opklommen tot de engelen van de derde hemel en toen zij zich tot daar hadden opgewerkt heb ik die horen klagen dat zij niemand zagen, toch waren zij temidden van hen; en daarna werden zij onderricht dat zij voor hen onzichtbaar waren omdat de liefde en wijsheid van de hogere engelen voor hen niet waar te nemen waren en dat de liefde en de wijsheid maken dat een engel als mens verschijnt.

180. Dat er graden van liefde en wijsheid zijn, blijkt nog duidelijker vanuit de liefde en de wijsheid van de engelen ten opzichte van de liefde en de wijsheid van de mensen. Dat de wijsheid van de engelen naar verhouding onuitsprekelijk is, is bekend; dat zij ook voor de mensen, wanneer die in de natuurlijke liefde zijn, onbegrijpelijk is, zal in de volgende dingen worden gezien; de oorzaak dat zij onuitsprekelijk en onbegrijpelijk verschijnt, is omdat zij in een hogere graad is.

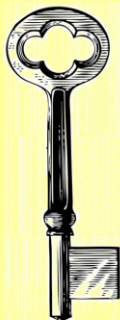
181. Aangezien er graden van liefde en wijsheid zijn, zijn er ook graden van warmte en licht. Onder warmte en licht worden de geestelijke warmte en het geestelijk licht verstaan zoals de engelen in de hemelen die hebben en zoals de mensen hebben naar de innerlijke dingen die van het gemoed van hen zijn; want de mensen hebben eenzelfde warmte van liefde en een eender licht van wijsheid als de engelen hebben. In de hemelen is het als volgt: hoedanige de liefde en hoeveel liefde de engelen hebben, zodanige liefde en zoveel warmte hebben zij ook; eender licht ten aanzien van de wijsheid. De oorzaak is omdat de liefde in de warmte is en de wijsheid in het licht bij hen, zoals eerder is getoond. Het eendere is het op aarde bij de mensen, met dit verschil evenwel, dat de engelen die warmte gewaarworden en dat licht zien, niet echter de mensen. Dit vanuit de oorzaak omdat de mensen in de natuurlijke warmte en het natuurlijk licht zijn en zolang worden zij niet de geestelijke warmte gewaar, tenzij dan door een zekere verkwikking van hun liefde, en zien zij niet het geestelijk licht, tenzij dan door een doorvatting van het ware. Omdat nu de mens als hij in de natuurlijke warmte en het natuurlijk licht is, niets weet over de geestelijke warmte en het geestelijk licht bij zich en hij dit niet weten kan dan door ondervinding vanuit de geestelijke wereld, zal daarom hier voornamelijk gesproken worden over de warmte en over het licht waarin de engelen en de hemelen van hen zijn; vandaar en nergens anders vandaan is er verlichting in deze zaak.

182. Maar de graden van de geestelijke warmte kunnen niet uit ondervinding beschreven worden, omdat de liefde waarmee de geestelijke warmte overeenstemt, niet zo valt in het rijk van de ideeën van het denken; maar de graden van het geestelijk licht kunnen beschreven worden, omdat het licht wèl daaronder valt, want dit is verbonden met het denken. Vanuit de graden van het licht kunnen niettemin de graden van de geestelijke warmte begrepen worden, want zij zijn in een gelijksoortige graad. Wat dus het geestelijk licht betreft waarin de engelen zijn, het is gegeven dit met mijn ogen te zien; het licht bij de engelen van de hogere hemelen is zo blinkend wit dat het niet beschreven kan worden, zelfs niet door het blinkend witte van sneeuw, en eveneens zo roodschitterend dat het ook niet beschreven kan worden, zelfs niet door het stralend licht van de zon van de wereld; in één woord, dat licht gaat duizenden malen boven het middaglicht op aarde uit. Maar het licht van de engelen van de lagere hemelen kan enigermate door vergelijkingen worden beschreven, maar toch gaat het boven het hoogste licht van onze wereld uit. Dat het licht van de engelen van de hogere hemelen niet beschreven kan worden heeft deze oorzaak omdat het licht van hen één

maakt met de wijsheid van hen; en omdat de wijsheid van hen ten opzichte van de wijsheid van de mensen onuitsprekelijk is, is het dus eveneens zo met het licht. Vanuit deze weinige dingen kan vaststaan dat er graden van licht zijn; en omdat de wijsheid en de liefde in een eendere graad zijn, volgt dat er eendere graden van warmte zijn.

183. Aangezien de atmosferen de ontvangers en de samenhouders van warmte en licht zijn, volgt dat er even zovele graden van atmosferen zijn als er graden van warmte en licht zijn, en eveneens dat er even zovele zijn als er graden van liefde en wijsheid zijn. Dat er verscheidene atmosferen zijn en die tussen elkaar door graden onderscheiden zijn, was voor mij duidelijk uit vele ondervindingen in de geestelijke wereld, voornamelijk hier vanuit dat de engelen van de lagere hemelen in het gebied van de engelen van de hogere hemelen niet kunnen ademen, en dat het hun toeschijnt dat ze naar adem snakken zoals de levende schepselen plegen te doen die uit de lucht in de ether worden verheven, of zoals de levende schepselen die uit de wateren in de lucht worden verheven; ook verschijnen de geesten beneden de hemelen zoals in een nevel. Dat er verscheidene atmosferen zijn en die door graden tussen elkaar onderscheiden worden, kan men boven zien in n. 176.

184. GRADEN ZIJN ER VAN TWEEVOUDIG GESLACHT: GRADEN VAN HOOGTE EN GRADEN VAN BREEDTE.

De wetenschap van de graden is zoals een sleutel om de oorzaken van de dingen te openen en om daarin binnen te treden. Zonder die wetenschap kan nauwelijks iets van een oorzaak worden geweten, want de voorwerpen en de subjecten van de ene en de andere wereld zonder die kennis verschijnen zo eenstemmig alsof er niets meer in zou zijn behalve datgene wat met het oog gezien kan worden, terwijl toch dit ten opzichte van de dingen die er innerlijk in verborgen liggen is, zoals één ten opzichte van duizenden, ja zelfs van myriaden. De innerlijke dingen die niet open liggen, kunnen geenszins ontdekt worden, tenzij er een kennis is van de graden; want de uiterlijke dingen gaan tot de innerlijke dingen, en door deze tot de binnenste, door graden, niet door continue graden, maar door discrete graden. Continue graden is een term die wordt gebruikt bij de verminderingen of afmetingen van het grovere tot het fijnere, of van het dichtere tot het dunnere genoemd, of liever, als het ware, de aanwassingen en toenemingen van het fijnere tot het grovere, of van het dunnere tot het dichtere, geheel en al zoals het is van het licht tot de schaduw of van de warmte tot de koude. Maar de discrete graden zijn geheel en al andere, zij zijn zoals eerdere en latere en laatste dingen, en zoals doel, oorzaak, en uitwerking. Deze graden worden discreet genoemd, omdat het eerdere op zichzelf staat, het latere eveneens, en ook het laatste op zichzelf, maar zij niettemin tegelijk genomen één maken. De atmosferen van het hoogste tot het laagste, of van de zon tot de aarde, die ethers en luchten worden genoemd, zijn discreet in zodanige graden, en zij zijn zoals enkelvoudige dingen verzameld daaruit, en dan weer vanuit deze verzameld, en die tegelijk genomen een samengestelde worden genoemd. Deze graden zijn discreet [of gescheiden] omdat zij duidelijk onderscheiden bestaan en deze graden worden bedoeld met ‘graden van hoogte’; maar de eerdergenoemde graden zijn continu, omdat zij continu aanwassen, en zij worden verstaan onder ‘graden van breedte’.

185. Alle en de afzonderlijke dingen die in de geestelijke wereld en die welke in de natuurlijke wereld bestaan, hebben een verbonden bestaan vanuit de discrete graden en tegelijk vanuit de continue graden, of vanuit de graden van hoogte en vanuit de graden van breedte. Die dimensie die bestaat vanuit de discrete graden, wordt hoogte genoemd, en die welke bestaat vanuit continue graden, wordt breedte genoemd. De relatieve ligging ervan ten opzichte van het gezicht van het oog verandert de benaming niet. Zonder de erkentenis van deze graden kan niet iets geweten worden over het onderscheid tussen de drie hemelen; noch over het onderscheid tussen de liefde en de wijsheid van de engelen daar, noch over het onderscheid tussen de warmte en het licht waarin zij zijn, noch over het onderscheid tussen de atmosferen die ze omgeven en samenhouden. Voorts kan zonder de kennis van deze graden niets geweten worden over het onderscheid van de innerlijke vermogens, die van het gemoed zijn bij de mensen, en dus ook niet over de staat van hen ten aanzien van de hervorming en de wederverwekking; noch over het onderscheid van de uiterlijke vermogens, die van het lichaam zijn, zowel bij de engelen als bij de mensen; en niets over het onderscheid tussen het geestelijke en het natuurlijke en vandaar niets over ‘overeenstemming’; ja, zelfs niets over enig onderscheid tussen meer volmaakte en meer onvolmaakte beesten; noch over de verschillen tussen de vormen van het plantenrijk en tussen de materies van het delfstoffenrijk. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat degenen die deze graden niet kennen, niet vanuit enig oordeel de oorzaken kunnen zien; zij zien slechts de uitwerkingen, en oordelen over de oorzaken daaruit, wat voornamelijk wordt gedaan door voortdurende gevolgtrekkingen vanuit uitwerkingen; terwijl toch de oorzaken niet de uitwerkingen voortbrengen door het continue, maar door het discrete; want iets anders is de oorzaak en iets anders is de uitwerking. Daartussen is een onderscheid zoals tussen het eerdere en het latere, of zoals tussen het vormende en het gevormde.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

Leer der Graden; in vervolg op de vorige editie, de nummers 186-198 uit het werk: **Engelenwijsheid**

186. Opdat het nog beter begrepen kan worden wat en hoedanig discrete graden zijn, en wat het verschil is met de continue graden, dienen de engelenhemelen als voorbeeld. Er zijn drie hemelen en die zijn onderscheiden door graden van hoogte; en daarom is de ene hemel onder de andere; ook hebben zij tussen elkaar niet anders verbinding dan door invloeiing, die uit de Heer geschiedt door de hemelen in hun orde tot de laagste, en niet omgekeerd. Maar elke willekeurige hemel op zich is niet door graden van hoogte, maar door graden van breedte onderscheiden. De engelen die in het midden zijn, of in het centrum, zijn in het licht van de wijsheid, maar die in de omtrekken zijn tot aan de grenzen toe, zijn in de schaduw van de wijsheid; en zo neemt de wijsheid af tot aan onwetendheid toe, zoals het licht tot de schaduw afneemt, wat geschiedt door het continue. Het eendere is bij de mensen; de innerlijke dingen, die van het gemoed van hen zijn, zijn in even zovele graden onderscheiden door de discrete graden of de graden van hoogte; vandaar is het dat de mens in de laagste graad kan zijn, maar ook in de hogere en eveneens in de hoogste, volgens de graad van wijsheid van hem; en dat wanneer hij alleen in de laagste graad is, de hogere graad gesloten is, en dat deze geopend wordt naar de mate waarin hij wijsheid uit de Heer opneemt. Er zijn ook bij de mens, zoals in de hemel, continue graden en graden van breedte. Dat de mens eender is aan de hemelen, is omdat hij naar de innerlijke dingen van zijn gemoed een hemel is in kleinste vorm, voor zoveel hij in de liefde en de wijsheid is, uit de Heer. Dat de mens naar de innerlijke dingen van zijn gemoed een hemel is in kleinste vorm, kan men zien in het werk ‘Hemel en Hel’, n. 51 tot 58.

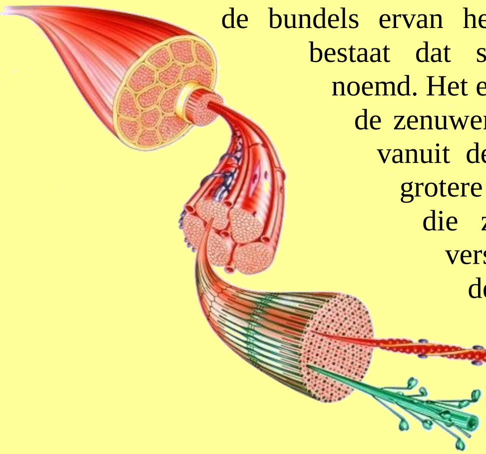
187. Vanuit deze weinige dingen kan vaststaan dat wie niet iets weet over de discrete graden of de graden van hoogte, ook niet iets weten kan over de staat van de mens ten aanzien van de hervorming en wederverwekking van hem, die plaatsvinden door de opneming van de liefde en wijsheid uit de Heer, en daarop door de opening van de innerlijke graden van het gemoed van hem, in hun orde. Ook kan hij niet iets weten over de invloed door de hemelen uit de Heer, noch iets over de orde waarin hij geschapen is; want indien iemand daarover denkt niet vanuit de discrete graden of de graden van hoogte, maar vanuit de continue graden of de graden van breedte, dan kan hij niet wat dan ook daarover zien dan alleen uit de uitwerkingen, en niets vanuit de oorzaken, en vanuit de uitwerkingen alleen zien, is vanuit begoochelingen zien, waar vandaan de dwalingen zijn, de ene na de andere, die door gevolgtrekkingen zo vermenigvuldigd kunnen worden dat tenslotte ontzaglijke valsheden waarheden worden genoemd.

188. Ik weet niet of tot nu toe iets bekend is geworden over de discrete en continue graden of de graden van hoogte en breedte; evenwel kan niet iets van een oorzaak in zijn waarheid bekend worden zonder de kennis van de graden van het ene en het andere geslacht. Daarom moet over die dingen in dit gehele deel gehandeld worden; want het doel van dit werkje is dat de oorzaken worden ontdekt en daar vanuit de uitwerkingen worden gezien en zo de duisternissen worden uiteengeslagen waarin de mens van de Kerk is, over God en over de Heer en in het algemeen over de Goddelijke dingen, die de geestelijke dingen worden genoemd. Dit kan ik vermelden dat de engelen bedroefd zijn vanwege de duisternissen op de aarde. Zij zeggen dat zij nauwelijks ergens licht zien, en dat de mensen begoochelingen gretig aangrijpen en die bevestigen en daardoor valsheden op valsheden vermenigvuldigen, en om die te bevestigen door redeneringen vanuit valse dingen en vanuit vervalste ware dingen zodanige dingen naspeuren die vanwege de duisternissen over de waarheden, niet uiteengeslagen kunnen worden. Het meest weeklagen zij over de bevestigingen over het ‘van de naastenliefde gescheiden geloof’, en over de rechtvaardiging daardoor; voorts over de ideeën over God, over engelen en geesten en over de onwetendheid omtrent wat liefde en wijsheid zijn.

189. GRADEN VAN HOOGTE ZIJN GELIJK VAN GESLACHT, EN DE EEN IS UIT DE ANDER IN EEN REEKS, ZOALS DOEL, OORZAAK, EN UITWERKING ZIJN.

Aangezien de graden van breedte, of de continue graden, zijn zoals die van licht tot schaduw, van warmte tot koude, van het harde tot het weke, van het dichte tot het dunne, van het grove tot het fijne, enzovoort, en deze graden uit zintuiglijke en zichtbare ondervinding bekend zijn, en de graden van hoogte of de discrete graden niet, moet daarom hierover in dit deel voornamelijk gehandeld worden, want zonder de erkentenis van deze graden kunnen de oorzaken niet worden gezien. Weliswaar is het bekend dat doel, oorzaak en uitwerking in orde zo volgen, dat het doel de oorzaak voortbrengt, en door de oorzaak de uitwerking, opdat het doel zal bestaan, en eveneens verscheidene andere dingen hierover; evenwel is die dingen weten en ze niet door toepassen aan bestaande dingen, slechts abstracte dingen weten, die slechts zo lang in het geheugen blijven zolang het denken is in de analytische dingen vanuit metafysische dingen; vandaar is het dat hoewel doel, oorzaak en uitwerking door discrete graden gaan, toch over die graden weinig, indien al iets in de wereld wordt geweten; want het denken alleen van abstracte dingen is zoals iets luchtigs, dat wegvliegt, maar indien de abstracte dingen worden toegepast aan zulke dingen die in de wereld zijn, zijn zij zoals dat wat met de ogen op de aarde wordt aanschouwd, en blijft in het geheugen.

190. Alle dingen die in de wereld bestaan, waaraan de drievoudige dimensie wordt toegekend, of die samenstellingen worden genoemd, bestaan vanuit zulke graden van hoogte of discrete graden; voorbeelden zullen dit verlichten.
Uit de zichtbare ervaring dat elke spier in het menselijk lichaam bestaat vanuit kleinste vezels, en dat vanuit de bundels ervan het samengestelde bestaat dat spier wordt genoemd. Het eendere is het met de zenuwen; daarin worden vanuit de kleinste vezels grotere samengevoegd die zoals filamenten verschijnen; vanuit deze worden die verzameld en wordt de zenuw samengevoegd.

Het is hetzelfde in de overige samenstellingen, samenbundelingen en verzamelingen, waar vanuit de organen en de ingewanden zijn; want deze zijn samenstellingen vanuit vezels en vaten door eendere graden verschillend samengevormd.
Het is ook hetzelfde in alle en de afzonderlijke dingen van het plantenrijk en in alle en de afzonderlijke dingen van het delfstoffenrijk. In hout zijn samenvoegingen van filamenten in drievoudige orde, in metalen en stenen zijn groeperingen van delen, ook in drievoudige orde. Vanuit deze dingen is het karakter van de discrete graden duidelijk, namelijk dat de ene is uit de tweede en door de tweede de derde, die samengesteld wordt genoemd; en dat elke graad discreet van de andere is.

191. Vanuit deze voorbeelden kan een conclusie worden getrokken ten aanzien van die dingen die niet zichtbaar voor de ogen verschijnen, omdat hiermee de zaak eender is als met de organische substanties die de receptakels en habitakels zijn van het denken en de aandoeningen in de hersenen; met de atmosferen; met de warmte en het licht; en met de liefde en de wijsheid. Want de atmosferen zijn de receptakels van de warmte en het licht; en de warmte en het licht zijn de receptakels van de liefde en de wijsheid, en daarom, wanneer er graden van atmosferen zijn, zijn er ook eendere graden van warmte en licht, en eendere van liefde en wijsheid; want er is niet een andere verhouding hiervan dan van de genoemde.
192. Dat die graden homogeen zijn, dat wil zeggen, van dezelfde aard en natuur, staat vast vanuit wat pas is gezegd: de beweegvezels van de spieren, kleinste, grotere en grootste, zijn gelijkslachtig; de zenuwvezels, kleinste, grotere, en grootste zijn gelijkslachtig; de houtachtige filamenten van de kleinste tot de samengestelde ervan, zijn gelijkslachtig; de stenige en metaalachtige delen van elk willekeurig geslacht zijn eender; de organische substanties, die de receptakels en de habitakels van de gedachten zijn, van de eenvoudigste tot het verzamelde complex, wat het cerebrum is, zijn gelijkslachtig; de graden van warmte en licht in de reeks volgens de graden van de atmosferen zijn gelijkslachtig; en vandaar zijn eveneens de graden van liefde en wijsheid gelijkslachtig. Die dingen welke niet van dezelfde aard en natuur zijn, zijn ongelijkslachtig en stemmen niet samen met de gelijkslachtige dingen; en dus kunnen zij niet tegelijk met die discrete graden optreden, maar slechts met die, die van dezelfde aard en natuur zijn, waarmee zij gelijkslachtig zijn.

193. Dat deze dingen in hun orde zijn zoals: doelen, oorzaken, en uitwerkingen, is duidelijk, want het eerste dat het kleinste is, drijft zijn oorzaak door het middelste en zijn uitwerking door het laatste.

194. Men moet weten dat elke graad van de andere is onderscheiden door eigen omhulsels en alle graden tegelijk onderscheiden zijn door een gezamenlijk omhulsel; en dat het gezamenlijke omhulsel gemeenschap heeft met de innerlijke en met de binnenste dingen in hun orde; vandaar is de verbinding van alle dingen en de eensgezinde werking.

195. DE EERSTE GRAAD IS HET AL IN ALLE DINGEN VAN DE VOLGENDE GRADEN.
De oorzaak is omdat de graden van elk willekeurig subject en van elk willekeurig ding gelijkslachtig zijn; en zij zijn gelijkslachtig omdat zij zijn voortgebracht uit de eerste graad; want de vorming daarvan is zodanig dat de eerste door samenbundelingen of samenstellingen, in één woord, door verzamelingen de tweede voortbrengt, en hierdoor de derde, en elke willekeurige onderscheidt zich van de andere door een rondom aangebracht omhulsel. Vandaar is het duidelijk dat de eerste graad de voornaamste en enig regerende in de volgende is; daarom is de eerste graad het al in alle dingen van de volgende graden.

196. Gezegd wordt dat zodanig de graden tussen elkaar zijn, maar verstaan wordt dat zodanig de substanties in hun graden zijn. Deze manier van spreken door graden is abstract dat wil zeggen, universeel, aldus toepasbaar aan elk willekeurig subject of ding die in graden van dien aard zijn.

197. De toepassing kan geschieden aan al die dingen die in het voorafgaande artikel zijn opgesomd, zoals aan: de spieren, de zenuwen, de materies en de delen van het planten- en het delfstoffenrijk, aan de organische substanties die de subjecten van de gedachten en van de aandoeningen in de mens zijn, aan de atmosferen, aan de warmte en het licht, aan de liefde en de wijsheid. In alle

dingen is het eerste enig regerend in de volgende, ja, zelfs het enige daarin; en omdat het het enige daarin is, is dit het al daarin. Dat het zo is, is ook duidelijk vanuit deze dingen die bekend zijn, namelijk dat het doel het al van de oorzaak is, en dat het door de oorzaak het al van de uitwerking is; en daarom worden doel, oorzaak, en uitwerking, het eerste, het middelste en het laatste doel genoemd; voorts dat de oorzaak van de oorzaak ook de oorzaak van het veroorzaakte is; en dat er niets wezenlijk is in de oorzaken dan het doel, en niets wezenlijk in de beweging dan het streven; voorts dat de enige substantie die substantie is in zich de enige substantie is.

198. Vanuit deze dingen kan klaar worden gezien dat het het Goddelijke is, hetwelk de substantie in zich is of de enige en allene, vanuit welke alle en de afzonderlijke dingen zijn die geschapen zijn, aldus dat God het al is in alle dingen van het heelal, volgens die dingen welke in het ‘eerste deel’ zijn aangetoond, als: Dat de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid de substantie en vorm is, n. 40 tot 43. Dat de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid de substantie en vorm in zich is, aldus het zelf en het enige, n. 44 tot 46. Dat alle dingen in het heelal uit de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid geschapen zijn, n. 52 tot 60. Dat vandaar het geschapen heelal het beeld van Hemzelf is, n. 61 tot 65. Dat de Heer alleen de hemel is, waar de engelen zijn, n. 113 tot 118.

199. ALLE VERVOLMAKINGEN GROEIEN EN KLIMMEN OP MET DE GRADEN EN VOLGENS DIE.

De graden zijn van tweevoudig geslacht: graden van breedte en graden van hoogte, dit is boven, n. 184 tot 188, getoond; en de graden van breedte zijn zoals die van het licht dat neigt tot schaduw, of zoals die van de wijsheid die neigt tot de onwetendheid; maar de graden van hoogte zijn zoals het eerdere, het latere, en het laatste; van deze graden wordt gezegd dat zij opklimmen of afdalen, want zij zijn van de hoogte; van de eerstgenoemde echter wordt gezegd dat zij groeien of afnemen, want zij zijn van de breedte. Deze graden verschillen zozeer van elkaar dat zij niets gemeen hebben; daarom moeten zij onderscheiden begrepen en allerminst verward worden.

200. Alle vervolmakingen groeien en klimmen op met de graden en volgens die, dit is omdat alle predikaten hun subjecten volgen en de volmaaktheid en de niet-volmaaktheid zijn algemene predikaten; want zij worden gezegd met betrekking tot het leven, tot de krachten en tot de vormen. De Vervolmaking van het Leven is de vervolmaking van de liefde en de wijsheid; en omdat de wil en het verstand de receptakels daarvan zijn, is de Vervolmaking van het Leven ook de vervolmaking van de wil en van het verstand en vandaar van de aandoeningen en van het denken; en omdat de geestelijke warmte het samenhoudende van de liefde is, en het geestelijk licht het samenhoudende van de wijsheid, kan de vervolmaking ervan ook teruggebracht worden tot de vervolmaking van het leven. De Vervolmaking van de Krachten is de vervolmaking van alle dingen die door het leven aangedreven en bewogen worden, waarin evenwel niet het leven is. Zodanige krachten zijn de atmosferen ten aanzien van de daadwerkelijkheden; en zodanige krachten zijn eveneens de innerlijke en uiterlijke organische substanties bij de mens, voorts ook bij de dieren van elk geslacht; zodanige krachten zijn ook alle dingen in de natuurlijke wereld die uit de zon daar onmiddellijk en middellijk met activiteiten worden bedeeld. De Vervolmaking van de Vormen en de vervolmaking van de krachten maken één, want hoedanig de krachten zijn, zodanig zijn de vormen, met alleen dit verschil dat de vormen substanties zijn, de krachten echter de activiteiten ervan; en daarom behoren eendere graden van vervolmaking bij beide; vormen die niet tegelijk krachten zijn, zijn ook volmaakt volgens de graden.

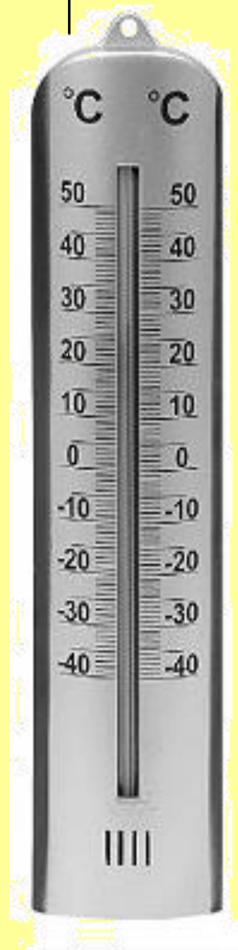
201. Hier zal niet iets gezegd worden over de vervolmakingen van het leven, van de krachten, en van de vormen die groeien of afnemen volgens de graden van breedte of de continue graden, omdat deze graden in de wereld bekend zijn; maar alleen over de vervolmakingen van het leven, van de krachten en van de vormen die opklimmen en afdalen volgens de graden van hoogte of de discrete graden, omdat deze graden in de wereld niet bekend zijn. Maar hoe de vervolmakingen volgens de graden opklimmen en afdalen, kan men weinig leren kennen uit de zichtbare dingen in de natuurlijke wereld, maar klaar uit de zichtbare dingen in de geestelijke wereld. Vanuit de zichtbare dingen in de natuurlijke wereld wordt slechts ontdekt dat hoe innerlijker zij worden bezien, zij zich des te wonderlijker voordoen. Zoals bijvoorbeeld in de ogen, in de oren, in de tong, in de spieren, in het hart, de long, de lever, de alvleesklier, de nieren en in de overige ingewanden; voorts in de zaden vruchten en bloemen; en eveneens in de metalen, mineralen en stenen. Dat wonderen hierin toenemen hoe innerlijker zij worden bezien, is bekend; evenwel is het daar vanuit weinig bekend geworden dat die dingen innerlijk volmaakter zijn volgens de graden van hoogte of de discrete graden. De onwetendheid omtrent deze graden heeft dit verborgen gehouden. Maar omdat diezelfde graden in de geestelijke wereld duidelijk uitkomen, want die gehele wereld is van het hoogste tot het laagste onderscheiden discreet daarin, kan daarom daar vandaan de kennis ervan worden geput; vanuit welke daarop geconcludeerd kan worden ten aanzien van de vervolmakingen van de krachten en de vormen die in de eendere graden zijn in de natuurlijke wereld.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

Leer der Graden; in vervolg op de vorige editie, de nummers 202 - 216 uit het werk: **Engelenwijsheid**

202. In de geestelijke wereld zijn drie hemelen, volgens de graden van hoogte geordend; in de hoogste hemel zijn de engelen in alle vervolmaking, úitmuntend boven de engelen in de middelste hemel; en in de middelste hemel zijn de engelen in alle vervolmaking úitmuntend boven de engelen van de laagste hemel. De graden van de vervolmakingen zijn zodanig dat de engelen van de laagste hemel niet kunnen opklimmen tot de eerste drempel van de vervolmakingen van de engelen van de middelste hemel, noch kunnen dezen opklimmen tot de eerste drempel van de vervolmakingen van de engelen van de hoogste hemel. Dit schijnt een paradox, maar is toch de waarheid. De oorzaak is omdat zij vergezelschapt zijn volgens de discrete graden en niet volgens de continue graden. Door ondervinding is het mij bekend gemaakt, dat er een zodanig onderscheid van aandoeningen en gedachten en vandaar van spraak is tussen de engelen van de hogere en van de lagere hemelen, dat zij niets gemeen hebben; en dat de vergemeenschappelijking alleen geschiedt door overeenstemmingen, die bestaan door de onmiddellijke invloed van de Heer in alle hemelen en door de onmiddellijke invloed door de hoogste hemel in de laagste. Deze onderscheiden kunnen, omdat zij zodanig zijn, niet in de natuurlijke taal uitgedrukt, aldus niet beschreven worden, want de gedachten van de engelen vallen niet in de natuurlijke ideeën, zij zijn immers geestelijk. Ze kunnen alleen uitgedrukt en beschreven worden door henzelf door de talen, woorden en geschriften van hen, en niet door menselijke; daar vanuit is het dat gezegd wordt dat in hemelen onuitsprekelijke dingen zijn gehoord en gezien. Die onderscheiden kunnen enigermate begrepen worden door deze dingen:
dat de gedachten van de engelen van de hoogste of de derde hemel, gedachten van de doelen zijn; en de gedachten van de engelen van de middelste of tweede hemel, gedachten van de oorzaken zijn, en de gedachten van de engelen van de laagste of eerste hemel gedachten van de uitwerkingen zijn. Men moet weten dat het iets anders is vanuit doelen denken en iets anders over doelen denken; voorts dat het iets anders is vanuit oorzaken denken, en iets anders over oorzaken denken; alsmede dat het iets anders is vanuit uitwerkingen denken en iets anders over uitwerkingen denken. De engelen van de lagere hemelen denken over oorzaken en over doelen, maar de engelen van de hogere hemelen vanuit oorzaken en vanuit doelen; en vanuit deze denken is van de hogere wijsheid, maar daaróver denken is van de lagere. Denken vanuit doelen is van de wijsheid, vanuit de oorzaken is van het inzicht en vanuit de uitwerkingen is van de wetenschap. Vanuit deze dingen ligt open dat alle vervolmaking opklimt en afdaalt met de graden en volgens deze.

203. Aangezien de innerlijke dingen van de mens, die van de wil en het verstand van hem zijn, eender zijn aan de hemelen ten aanzien van de graden, want de mens is ten aanzien van de innerlijke dingen die van het gemoed van hem zijn, een hemel in kleinste vorm, zijn daarom ook de vervolmakingen ervan eender; maar die vervolmakingen verschijnen niet aan enig mens zolang hij in de wereld leeft, want dan is hij in de laagste graad; en vanuit de laagste graad kunnen de hogere graden niet gekend worden, maar na de dood worden zij gekend, want dan komt de mens in die graad die met de liefde en wijsheid van hem overeenstemt, want dan wordt hij een engel en denkt en spreekt hij dingen die onuitsprekelijk zijn voor de natuurlijke mens; want dan is er een verheffing van alle dingen van het gemoed van hem niet in een éénvoudige rede, maar in een drievoudige rede; in deze rede zijn de graden van hoogte, in eerstgenoemde echter de graden van breedte. Maar in die graden klimmen niet anderen op en worden daarin verheven dan zij die in de wereld in de ware dingen zijn geweest en die hebben aangepast aan het leven.

204. Het schijnt alsof de eerdere dingen minder volmaakt zijn dan de latere, of de eenvoudige minder dan de samengestelde, maar toch zijn de eerdere dingen waar vanuit de latere zijn, of de eenvoudige waar vanuit de samengestelde zijn, meer volmaakt. De oorzaak is omdat de eerdere of eenvoudigere naakter zijn en minder versluierd met substanties en materies waar geen leven in is; en zij zijn als het ware Goddelijker; daarom zijn zij de geestelijke Zon waar de Heer is, nader; want de vervolmaking zelf is in de Heer, en vandaar in de Zon, die het voortgaande eerste van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid van Hemzelf is; en vandaar in die dingen die het naast opvolgen, en zo in orde tot aan de laagste, die zoals zij verder verwijderd staan, onvolmaakter zijn.
Indien er niet een zodanige uitmuntende vervolmaking was in de eerdere en eenvoudige dingen, zou noch de mens, noch enig dier vanuit zaad kunnen ontstaan en daarna blijven bestaan, noch zouden de zaden van bomen en struiken kunnen groeien en spruiten maken; want hoe eerder al het eerdere is, en hoe eenvoudiger al het eenvoudige is, te meer is het, omdat het volmaakter is, immuun voor schade.

205. IN DE OPEENVOLGENDE ORDE MAAKT DE LAAGSTE GRAAD HET HOOGSTE EN DE DERDE HET LAAGSTE, MAAR IN DE GELIJKTIJDIGE ORDE MAAKT DE EERSTE GRAAD HET BINNENSTE EN DE DERDE HET BUITENSTE.

Er is een opeenvolgende orde en een gelijktijdige orde; de opeenvolgende orde van deze graden is van het hoogste tot het laagste, of van de hoogste tot het laagste; in deze orde zijn de hemelen van de engelen; de derde hemel daar is het hoogste, de tweede is het middelste en de eerste is het laagste; de ligging ervan tussen elkaar is zodanig. In een eendere orde zijn alle vervolmakingen van de vormen en krachten daar. Wanneer de graden van hoogte of de discrete graden in opeenvolgende orde zijn, kunnen die vergeleken worden met een in drie graden verdeelde zuil, waardoor opklimming en afdaling plaatsvindt. In de hoogste verdieping ervan zijn de volmaaktste en schoonste dingen, in de middelste minder volmaakte en schone dingen, in de laagste nog minder volmaakte en schone dingen. De gelijktijdige orde echter, die vanuit eendere graden bestaat, is in een andere schijnbaarheid; daarin zijn de hoogste dingen van de opeenvolgende orde, die, zoals gezegd is, de volmaaktste en schoonste zijn, in het binnenste, de lagere dingen in het midden en de laagste in de omtrekken. Zij zijn zoals in een vanuit die drie graden bestaand vast lichaam: in het midden of centrum zijn de fijnste delen, rondom dit de minder fijne delen en in de buitenste, die de omtrekken maken, zijn de delen die daar vanuit zijn samengesteld en vandaar grover. Het is zoals die zuil waarover hier boven, in een vlak ineengezakt, waarvan het hoogste het binnenste maakt, het middelste het midden en het laagste het buitenste maakt.

206. Aangezien het hoogste van de opeenvolgende orde het binnenste van de gelijktijdige orde wordt, en het laagste het buitenste, wordt daarom in het Woord door het ‘hogere’ het ‘innerlijke’ aangeduid, en wordt door het ‘lagere’ het ‘uiterlijke’ aangeduid; eenzelfde betekenis hebben ‘omhoog en omlaag’, en ook het ‘hoge en het diepe’.

207. In elk laatste zijn de discrete graden in gelijktijdige orde; de beweegvezels in elke spier, de vezels in elke zenuw, voorts de vezels en vaatjes in elk ingewand en orgaan zijn in een zodanige orde; het binnenste daarin zijn de meest enkelvoudige dingen, die de volmaaktste zijn, het buitenste is een samengestelde vanuit die dingen. Een eendere orde van die graden is in elk zaad en in elke vrucht, verder ook in elk metaal en in elke steen; de delen daarvan, vanuit welke het geheel is, zijn zodanig. De binnenste, de middelste en de buitenste dingen van de delen zijn in die graden, want zij zijn opeenvolgende samenstellingen, of samenbundelingen en samenballingen uit de eenvoudige dingen, die de eerste substanties of materies ervan zijn.

208. In één woord, zulke graden zijn in elk laatste, dus in elke uitwerking; want elk laatste bestaat vanuit eerdere dingen en deze uit hun eersten; en elke uitwerking bestaat vanuit een oorzaak en deze vanuit een doel, en het doel is het al van de oorzaak, en de oorzaak is het al van de uitwerking, als boven is aangetoond; en het doel maakt het binnenste, de oorzaak het midden, en de uitwerking het laatste. Dat het hetzelfde is met de graden van de liefde en wijsheid, van de warmte en het licht, voorts met de organische vormen van de aandoeningen en van het denken bij de mens, zal in wat volgt worden gezien. Over de reeks van deze graden in opeenvolgende orde en in de gelijktijdige orde is ook gehandeld in ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Gewijde Schrift’ n. 38 en elders; er is getoond dat eendere graden in alle en de afzonderlijke dingen van het Woord zijn.

209. DE LAATSTE GRAAD IS DE SAMENVATTING, HET SAMENHOUDENDE EN DE BASIS VAN DE EERDERE GRADEN.

De leer van de graden, die in dit deel geleerd wordt, is tot nu toe toegelicht door verschillende dingen die in de ene en de andere wereld bestaan, zoals door de graden van de hemelen waar de engelen zijn, door de graden van warmte en licht bij hen, en door de graden van de atmosferen en door de verschillende dingen in het menselijk lichaam en eveneens in het dieren- en delfstoffenrijk. Maar die Leer is van wijdere omvang. Die omvang behelst niet slechts de natuurlijke dingen, maar ook de burgerlijke, de zedelijke en de geestelijke dingen, en alle en de afzonderlijke dingen ervan. De oorzaken dat de Leer van de graden zich ook tot zulke dingen uitstrekt, zijn tweevoudig. De eerste, omdat in elk ding waaraan iets kan worden toegekend, een drievuldige is, dat doel, oorzaak, en uitwerking wordt genoemd, en deze drie zijn tussen elkaar volgens de graden van hoogte. De tweede is, dat elk burgerlijke, zedelijke, en geestelijke, niet iets is dat geabstraheerd van substantie is, maar dat zij substanties zijn; want zoals de liefde en de wijsheid niet abstracte zaken zijn, maar dat zij substanties zijn, als boven n. 40 en 43 is aangetoond, aldus eender zijn alle zaken die burgerlijke, zedelijke en, geestelijke worden genoemd. Deze kunnen weliswaar als abstract van substanties worden gedacht, niettemin zijn zij in zich niet abstract; zoals bijvoorbeeld de aandoening en het denken, de naastenliefde en het geloof, de wil en het verstand. Want met deze is het hetzelfde zoals het is met de liefde en de wijsheid, namelijk dat zij er niet zijn buiten de subjecten die de substanties zijn, maar dat zij staten

van de subjecten of van de substanties zijn. Dat zij de veranderingen ervan zijn, die variaties tot stand brengen, zal in de hierna worden gezien. Onder substantie wordt ook vorm verstaan, want substantie zonder vorm is er niet.

210. Daar vanuit, dat over de wil en het verstand en over de aandoening en het denken, voorts over de naastenliefde en het geloof, abstract van de substanties die de subjecten ervan zijn, gedacht kon worden en gedacht is, is het geschied dat de juiste idee over die dingen is vergaan. Die idee is dat dit staten van substanties of van vormen zijn; geheel en al zoals gewaarwordingen en handelingen zijn, die ook niet zaken zijn abstract van de zin- en beweegorganen. Geabstraheerd of gescheiden ervan zijn het slechts verzinsels van de rede; want zo zijn ze zoals het gezicht zonder het oog, het gehoor zonder het oor, de smaak zonder de tong, enzovoort.

211. Aangezien alle burgerlijke, zedelijke en geestelijke zaken eender door graden voortgaan zoals de natuurlijke zaken, niet alleen door continue graden, maar ook door discrete graden, en de voortgangen van de discrete graden zich gedragen zoals de voortgangen van de doelen tot de oorzaken, en van de oorzaken tot de uitwerkingen, heb ik de voorliggende zaak, welke is, dat de laatste graad de samenvatting, het samenhoudende en de basis van de eerdere graden is, willen verlichten en bevestigen door de boven gezegde dingen, namelijk door die dingen die van de liefde en van de wijsheid, van de wil en van het verstand, van de aandoening en van het denken en van de naastenliefde en van het geloof zijn.

212. Dat de laatste graad de samenvatting, het samenhoudende en de basis van de eerdere graden is, is duidelijk te zien vanuit de voortgang van de doelen en de oorzaken tot de uitwerkingen. Dat de uitwerking, de samenvatting, het samenhoudende en de basis van de oorzaken en de doelen is, kan uit de verlichte rede begrepen worden; maar niet zo helder dat het doel met al de dingen ervan en de oorzaak met al de dingen ervan, daadwerkelijk in de uitwerking zijn, en dat de uitwerking de volle samenvatting ervan is. Dat de zaak zodanig is, kan uit de boven gezegde dingen in dit deel vaststaan, daaruit voornamelijk, dat het ene is uit het andere in een drievoudige reeks; en dat de uitwerking niets anders is dan het doel in zijn laatste; en omdat het laatste de samenvatting is, volgt dat het laatste het samenhoudende is, en eveneens de basis.

213. Wat de liefde en de wijsheid aangaat: de liefde is het doel, de wijsheid de oorzaak, het instrument, en het nut is de uitwerking; en het nut is de samenvatting, het samenhoudende en de basis van de wijsheid en de liefde; en het nut is een zodanige samenvatting en een zodanig samenhoudende, dat alle dingen van de liefde en alle dingen van de wijsheid daadwerkelijk daar in zijn; het is het gelijktijdige ervan. Maar men moet terdege weten dat alle dingen van de liefde en van de wijsheid die gelijkslachtig en samenstemmend zijn, in het nut zijn, volgens die dingen welke boven in artikel n. 189 tot 194 gezegd en getoond zijn.

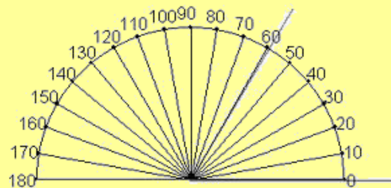
214. In een reeks van eendere graden zijn eveneens: de aandoening, het denken en de handeling, omdat alle aandoening betrekking heeft op de liefde, het denken op de wijsheid en de handeling op het nut. In een reeks van eendere graden zijn: de naastenliefde, het geloof en het goede werk, want de naastenliefde is van de aandoening, het geloof is van het denken en het goede werk is van de handeling. In een reeks van eendere graden zijn ook: de wil, het verstand en de uitoefening, want de wil is van de liefde en vandaar van de aandoening, het verstand is van de wijsheid en vandaar van het geloof en de uitoefening is van het nut en vandaar van het werk. Zoals dus het nut in alle dingen van de wijsheid en van de liefde is en dus van de handeling, zijn alle dingen van het denken en van de aandoening aanwezig in de handeling Alle dingen van het geloof en van de naastenliefde in goede werken, enzovoort; maar alle zijn gelijkslachtig, dat wil zeggen, samenstemmend.

215. Dat het laatste van elke willekeurige reeks, dat het nut, de handeling, het werk en de uitoefening is, de samenvatting en het samenhoudende van alle eerdere dingen is, is nog niet bekend. Het schijnt alsof er in het nut, de handeling, het werk en de uitoefening niet méér is dan een zodanige dat in de beweging is, maar toch zijn alle eerdere dingen daar daadwerkelijk in en zo ten volle dat niets ontbreekt. Zij zijn daarin ingesloten zoals de wijn in het vat en zoals de huisraad in het huis. Dat deze dingen niet verschijnen is omdat zij alleen uiterlijk worden geschouwd en uiterlijk geschouwd zijn het slechts activiteiten en bewegingen. Het is zoals wanneer armen en handen zich bewegen en het wordt niet geweten dat duizend beweegvezels tot elke gewenste beweging daarvan samenlopen en dat met de duizend beweegvezels duizenden dingen van het denken en van de aandoening overeenstemmen, die de beweegvezels aanzetten; en omdat zij het binnenste aandrijven, verschijnen zij niet voor enige zin van het lichaam. Dit is bekend, dat niets wordt gehandeld in het lichaam of het is hierdoor, tenzij dan vanuit de wil door het denken; en omdat de ene en de andere handelt, kan het niet anders dan dat alle en de afzonderlijke dingen van de wil en van het denken in de handeling zijn; zij kunnen niet gescheiden worden. Vandaar is het dat vanuit de daden of de werken geoordeeld wordt door anderen over het denken van de wil van de mens, die de intentie wordt genoemd. Dit is mij bekend gemaakt dat de engelen vanuit de daad alleen of het werk

alleen van een mens het al van de wil en van het denken van hem die een bepaald iets gedaan heeft, doorvatten en zien; de engelen van de derde hemel vanuit zijn wil ten behoeve van het doel en de engelen van de tweede hemel de oorzaak waardoor het doel handelt. Daarvandaan is het dat in het Woord de werken en de daden zo vaak geboden worden, en gezegd dat de mens daaruit wordt gekend.

216. Het is vanuit de engelenwijsheid dat indien niet de wil en het verstand, of de aandoening en het denken, voorts de naastenliefde en het geloof, zich bekleden en inwikkelen in werken of daden, wanneer het mogelijk is, zij niet bestaan, tenzij dan zoals iets luchtigs dat voorbij-gaat of zoals luchtspiegelingen die vergaan; en dat die dan pas blijven bij de mens die dit werkt en doet. De oorzaak is omdat het laatste de samenvatting, het samen-houdende en de basis van de eerdere dingen is. Een zo-danig luchtige en een zodanig beeld is het van de goede werken gescheiden geloof, en een zodanige is eveneens het geloof en de naastenliefde zonder hun uitoefeningen, met dit verschil alleen dat wie het geloof en de naasten-liefde stellen, de goede dingen weten en kunnen willen deze te doen, niet echter degenen die in een van de naas-tenliefde gescheiden geloof zijn.

217. DE GRADEN VAN HOOGTE ZIJN IN HUN LAATSTE HET VOLLE EN IN DE MACHT.

In het voorafgaande artikel is getoond dat de laatste graad de samenvatting en het samenhoudende van de eerdere graden is; daaruit volgt, dat de eerdere graden in hun laatsten zijn in het volle, want zij zijn in hun uitwer-king en alle uitwerking is het volle van de oorzaken.

Wordt vervolgd.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

Leer der Graden

in vervolg op de vorige editie (76 DEC 2011),
de nummers 217-250 uit het werk: **Engelenwijsheid.**

217. DE GRADEN VAN HOOGTE ZIJN IN HUN LAATSTE HET VOLLE EN IN DE MACHT.

In het voorafgaande artikel is getoond dat de laatste graad de samenvatting en het samenhoudende van de eerdere graden is; daaruit volgt, dat de eerdere graden in hun laatsten zijn in het volle, want zij zijn in hun uitwerking en alle uitwerking is het volle van de oorzaken.

218. Dat die opklimmende en afnemende graden, die ook de eerdere en de latere worden genoemd, voorts de graden van hoogte en de discrete graden, in hun laatste in hun macht zijn, kan bevestigd worden uit al die dingen die in de voorafgaande dingen uit de waarneembare en de doorvatbare dingen tot bevestigingen zijn aangevoerd; maar hier wil ik die alleen bevestigen door: het streven, de krachten en de bewegingen in de dode subjecten en in de levende subjecten.

Het is bekend dat het streven vanuit zich niets handelt, maar door daarmee overeenstemmende krachten, en dat het daardoor beweging tot stand brengt; en dat het vandaar is, dat het streven het al in de krachten is, en door de krachten in de beweging is; en omdat de beweging de laatste graad van het streven is, dat het daardoor zijn macht uitoefent.
Het streven, de kracht en de beweging zijn niet anders verbonden dan volgens de graden van hoogte, waarvan de verbinding niet is door het continue, want zij zijn discreet, maar door overeenstemmingen; want het streven is niet de kracht, noch is de kracht de beweging, maar de kracht wordt voortgebracht uit het streven, want de kracht is opgewekt streven en de beweging wordt voortgebracht door de kracht.
Daarom is er niet enige macht in het streven alleen, noch in de kracht alleen, maar in de beweging, die het product ervan is.

Dat het zo is, mag nog twijfelachtig schijnen omdat het niet door toepassingen aan waarneembare en doorvatbare dingen in de natuur verlicht is; niettemin is zodanig de voortgang van die in macht.

219. Maar laat er een toepassing hiervan zijn aan het levend streven en aan de levende kracht en aan de levende beweging.
Het levend streven in de mens, die een levend subject is, is de wil van hem verenigd met het verstand; de levende krachten in de mens zijn de dingen die van binnen het lichaam van hem samenstellen waar in al die dingen de beweegvezels zijn, op verschillende wijze samengevlochten; en de levende beweging in de mens is de handeling, die wordt voortgebracht door die krachten uit de met het verstand verenigde wil.
Want de innerlijke dingen die van de wil en van het verstand zijn, maken de eerste graad; de innerlijke dingen die van het lichaam zijn, maken de tweede en het gehele lichaam dat de samenvatting ervan is, maakt de derde graad.
Daar de innerlijke dingen die van het gemoed zijn, in geen macht zijn tenzij door de krachten in het lichaam, en dat de krachten ook niet in de macht zijn tenzij door de handeling van het lichaam zelf, is bekend.
Deze drie handelen niet door het continue, maar door het discrete, en handelen door het discrete is handelen door overeenstemmingen.
De innerlijke dingen, die van het gemoed zijn, stemmen overeen met de innerlijke dingen van het lichaam; en de innerlijke dingen van het lichaam stemmen overeen met de uiterlijke dingen ervan, waardoor handelingen bestaan; en daarom zijn de twee eerdere door de uiterlijke dingen van het lichaam in de macht.
Het kan schijnen alsof het streven en de krachten in de mens in enige macht zijn, hoewel er geen handeling is, zoals slapen en in staten van rust, maar toch zijn dan de bepalingen van de strevingen en van de krachten in de algemene motorische organen van het lichaam, welke het hart en de long zijn; maar bij het ophouden van de handeling hiervan houden ook de krachten op en met de krachten het streven.

220. Aangezien het geheel of het lichaam zijn machten voornamelijk heeft bepaald in de armen en de handen, die de laatsten zijn, wordt daarom door de armen en de handen in het Woord de macht aangeduid, en door de rechterzijde de hogere macht.
Aangezien zodanig de ontwikkeling en het tonen van de graden in de macht is, wordt daarom vanuit de handeling alleen die door de handen geschiedt, door de engelen die bij de mens zijn en in de overeenstemming van al de dingen van hem, gekend hoedanig de mens is naar het verstand en de wil, voorts naar de naastenliefde en het geloof en dus naar het innerlijk leven, dat daar vanuit in het lichaam is.

Dat de engelen een zodanige erkentenis hebben vanuit de handeling alleen van het lichaam door de handen, daarover heb ik mij meermalen verwonderd, maar toch is het door levende ondervinding enige malen getoond en gezegd dat het daaruit is dat de inwijdingen in de bediening geschieden door oplegging van de handen en dat door met de hand aanraken wordt aangeduid vergemeenschappen, behalve andere eendere dingen.
Vanuit deze dingen is de gevolgtrekking gemaakt dat het al van de naastenliefde en van het geloof in de werken is, en dat de naastenliefde en het geloof zonder de werken zijn zoals regenbogen rondom de zon, die verdwijnen en door een wolk worden verstrooid.
En daarom wordt zo vaak in het Woord gezegd 'de werken', en wordt gezegd 'doen', en dat het heil van de mens daarvan afhangt; ook wordt hij die doet, een wijze genoemd, en hij die niet doet wordt een dwaas genoemd.
Maar men moet weten dat onder werken hier nutten worden verstaan die daadwerkelijk geschieden; want daarin en volgens die is het al van de naastenliefde en van het geloof.
Met de nutten is er die overeenstemming, omdat die overeenstemming geestelijk is, maar ze worden uitgevoerd door de substanties en de materies, welke de subjecten zijn.

221. Hier kunnen twee verborgenheden, die door de boven gezegde dingen in het verstand vallen, onthuld worden.
De Eerste Verborgenheid is, dat het Woord in de zin van de letter is in zijn volheid en in zijn macht; want er zijn drie zinnen volgens drie graden in het Woord: de hemelse zin, de geestelijke zin, en de natuurlijke zin.
Aangezien die zinnen volgens de drie graden van hoogte in het Woord zijn, en de verbinding ervan geschiedt door overeenstemmingen, is daarom de laatste zin, die de natuurlijke is en de zin van de letter wordt genoemd, niet slechts de samenvatting, het samenhoudende en de basis van de overeenstemmende innerlijke zinnen, maar is ook het Woord in de laatste zin in zijn volheid en in zijn macht.
Dat dit zo is, is met veel dingen getoond en bevestigd in de 'Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Gewijde Schrift', n. 27 tot 35, 36 tot 49, 50 tot 61, 62 tot 69.

De Tweede Verborgenheid is, dat de Heer in de wereld is gekomen en het Menselijke heeft opgenomen opdat Hij zich in de macht zou brengen van de hellen te onderwerpen, en alle dingen zowel in de hemelen als op aarde in orde terug te brengen.
Dit Menselijke deed Hij aan over Zijn eerder Menselijke.
Het Menselijke dat Hij in de wereld daarover aandeed, was zoals het menselijke van de mens in de wereld, het ene en het andere evenwel Goddelijk, en vandaar oneindig overtreffend de eindige menselijke dingen van engelen en mensen.
En omdat Hij ten volle het natuurlijk Menselijke tot aan de laatste dingen ervan heeft verheerlijkt, is Hij derhalve opgestaan met het gehele lichaam, anders dan enig mens.
Door de aanneming van dit Menselijke trok Hij de Goddelijke Almacht aan, niet slechts door de hellen te onderjukken en de hemelen in de orde terug te brengen, maar ook door de hellen in het eeuwige onderjukt te houden en de mensen te zaligen.
Deze Macht wordt daaronder verstaan dat Hij zit aan de rechter van de macht en van de deugd Gods.
Aangezien de Heer door de aanneming van het natuurlijk Menselijke zich het Goddelijk Ware in laatsten maakte, wordt Hij daarom het Woord genoemd, en wordt gezegd dat het Woord vlees geworden is.
En het Goddelijk Ware in laatsten is het Woord naar de zin van de letter.
Dit maakte Hij zich door de vervulling van alle dingen van het Woord over Hemzelf in Mozes en de Profeten.
Want eenieder mens is zijn goede en zijn ware; de mens is nergens anders vandaan mens; de Heer echter is door de aanneming van het natuurlijk Menselijke, het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware zelf, of, wat hetzelfde is, de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid zelf, zowel in eersten als in laatsten.
Vandaar is het dat Hij in de engelenhemelen verschijnt als de Zon, na de Komst van Hemzelf in de wereld in een sterker straling en in een grotere glans dan vóór de Komst van Hemzelf.
Deze verborgenheid is het, die door de Leer van de graden in het verstand kan vallen.
Over de Almacht van Hemzelf vóór de Komst in de wereld zal in de volgende dingen iets worden gezegd.

222. DE GRADEN VAN HET ENE EN HET ANDERE GESLACHT ZIJN IN DE GROOTSTE EN DE KLEINSTE DINGEN VAN ALLES WAT GESCHAPEN IS.

Dat de grootste en de kleinste van alle dingen vanuit discrete en continue graden of die van hoogte en die van breedte bestaan, kan niet worden verlicht door voorbeelden vanuit de zichtbare dingen, omdat de kleinste niet voor de ogen zichtbaar zijn, en de grootste die wel zichtbaar zijn, niet in graden onderscheiden verschijnen.
Daarom is het niet geoorloofd deze zaak anders dan door universele dingen aan te tonen; en omdat de engelen in de wijsheid vanuit de universele dingen zijn en daaruit in de wetenschap over de afzonderlijke dingen, is het geoorloofd over deze dingen de uitspraken ervan naar voren te brengen.

223. De verklaringen van de engelen over deze zaak zijn deze: dat er niet een zo kleinste is waarin niet de graden van het ene en het andere geslacht zijn, zoals bijvoorbeeld niet een kleinste in enig dier, niet een kleinste in enige plant, noch een kleinste in enig mineraal, noch een kleinste in de ether en in de lucht.
En omdat de ether en de lucht receptakels zijn van de warmte en het licht, dat er niet een geringste van warmte en licht is; en omdat de geestelijke warmte en het geestelijk licht de receptakels zijn van de liefde en de wijsheid, dat er ook niet een kleinste van deze is waarin niet de graden van het ene en het andere geslacht zijn.
Vanuit de verklaringen van de engelen is het ook dat het kleinste van de aandoening, en het kleinste van het denken, ja zelfs dat het kleinste van de idee van het denken bestaat vanuit de graden van het ene en het andere geslacht, en dat het kleinste dat niet daaruit bestaat, niets is; want het heeft geen vorm en dus geen hoedanige, ook niet enige staat die veranderd en gevarieerd kan worden, en dat de oneindige dingen in God de Schepper, die de Heer uit het eeuwige is, onderscheiden één zijn, en dat er oneindige dingen in de oneindige dingen van Hemzelf zijn, en dat er in oneindig oneindige dingen graden van het ene en het andere geslacht zijn, die ook in Hemzelf onderscheiden één zijn; en omdat die in Hemzelf zijn en uit Hemzelf alle dingen geschapen zijn, en de dingen die geschapen zijn in een zeker beeld terugslaan op de dingen die in Hemzelf zijn, volgt dat er niet een kleinste eindige is waarin niet zulke graden zijn.
Dat die graden even gelijk in kleinsten als in grootsten zijn, is omdat het Goddelijke in grootsten en in kleinsten hetzelfde is.
Dat in God-Mens de oneindige dingen één zijn, kan men boven n. 17 tot 22 gezien; en dat het Goddelijke in grootsten en kleinsten hetzelfde is, n. 77 tot 82; welke dingen nog verder verlicht zijn, n. 155, 169, 171.

224. Dat er niet het kleinste van liefde en van wijsheid, noch het kleinste van aandoening en van denken, en ook niet het kleinste van een idee van het denken is waarin niet de graden van het ene en het andere geslacht zijn, is omdat de liefde en de wijsheid substantie en vorm zijn, zoals boven n.
40 tot 43 is getoond; eender de aandoening en het denken; en omdat er geen vorm is waarin die graden niet zijn, zoals boven is gezegd, volgt dat zij eendere graden hebben; want de liefde en de wijsheid, voorts de aandoening en het denken scheiden van de substantie in de vorm, is die vernietigen, omdat zij er niet zijn buiten haar subjecten, want zij zijn de staten ervan, door de mens doorvat in de variatie, die deze staten aanbieden aan de waarneming.

225. De grootste dingen waarin de graden van het ene en het andere geslacht zijn, is het heelal in zijn gehele samenvatting; het is de natuurlijke wereld in haar samenvatting; en het is de geestelijke wereld in de hare; en het is elke willekeurig keizerrijk en elk willekeurig koninkrijk in zijn samenvatting; het is al het burgerlijke, al het zedelijke en al het geestelijke ervan, in hun samenvatting; het gehele dierenrijk, het gehele plantenrijk en het gehele delfstoffenrijk, elk in zijn samenvatting.
Het zijn alle atmosferen tegelijk genomen van de ene en de andere wereld en de warmte en lichten van haar.
Desgelijks de minder algemene dingen, als de mens in zijn samenvatting, elk dier in de zijne, elke boom en elke struik in de zijne.
De vormen van deze zijn eender, daarnaar dat zij vanuit de graden van het ene en het andere geslacht bestaan.
De oorzaak is omdat het Goddelijke uit hetwelk zij geschapen zijn, in grootsten en kleinsten hetzelfde is, als boven n. 77 tot 82 is aangetoond.
De afzonderlijke en de afzonderlijkste dingen van al deze zijn eendere als de algemene en de algemeenste dingen daarin, dat zij de vormen zijn van de graden van het ene en het andere geslacht.

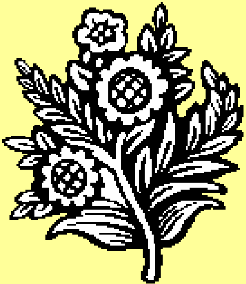
226. Daar vanuit dat grootsten en kleinsten de vormen zijn van de graden van het ene en het andere geslacht, is er verbinding van hen van eersten tot laatsten, want de eenderheid verbindt die.
Niettemin is er niet enig onderscheid van alle afzonderlijke en meest afzonderlijke dingen.
Dat er niet enig kleinste in enige vorm of tussen enige vormen is dat hetzelfde is, is omdat er in grote dingen eendere graden zijn, en grote dingen uit kleinste dingen bestaan.
Wanneer er zodanige graden in grootten zijn en voortdurende onderscheiden volgens die graden van het opperste tot het onderste, en van het centrum tot de omtrekken, volgt dat er niet enige kleinere of kleinste dingen ervan zijn waarin eendere graden zijn die hetzelfde zijn.

227. Vanuit de engelenwijsheid is het ook dat de vervolmaking van het geschapen heelal is vanuit de eenderheid van de algemene, samengestelde dingen en van de afzonderlijke dingen, of van de grootste en van de kleinste ten aanzien van die graden, want dan schouwt het een het ander als zijn eendere waarmee het tot elk nut verbonden kan worden en elk doel in de uitwerking tot stand brengen.

228. Maar deze dingen kunnen als paradoxen schijnen, omdat zij niet door toepassingen aan zichtbare dingen zijn getoond; niettemin plegen abstracte dingen, omdat zij universeel zijn, beter begrepen te worden dan de toegepaste dingen, want deze zijn van voortdurende variteit, en variëteit verduistert.

229. Het wordt door sommigen geleerd dat er een zo eenvoudige substantie is, dat zij niet een vorm is uit kleinere vormen en dat vanuit die substantie door opeen-

hopingen de gesubstantieerde of samengestelde dingen bestaan en tenslotte de substanties die materies worden genoemd Toch zijn er zodanige eenvoudigste substanties niet; want wat is substantie zonder vorm; het is een zodanige waaraan niet iets kan worden toegekend; en vanuit een 'zijn' waaraan niets kan worden toegekend, kan niet iets door opeenhopingen worden samengesmolten.
Dat er ontelbare dingen zijn in de eerste geschapen substanties van alle dingen, die de kleinste en de eenvoudigste zijn, zal men in de volgende dingen zien waar over de vormen zal worden gehandeld.

230. IN DE HEER ZIJN DRIE ONEINDIGE EN ONGESCHAPEN GRADEN VAN HOOGTE EN IN DE MENS ZIJN DEZE DRIE EINDIG EN GESCHAPEN.

Dat in de Heer drie oneindige en ongeschapen graden van hoogte zijn, is omdat de Heer de Liefde zelf en de Wijsheid zelf is, zoals in de voorgaande dingen is aangetoond; en omdat de Heer de Liefde zelf en de Wijsheid zelf is, is Hij daarom eveneens het Nut zelf; want de liefde heeft het nut ten doel, dat zij voortbrengt door de wijsheid; want liefde en wijsheid zonder nut hebben niet een grens of einde, of hebben geen eigen woonplaats; daarom kan niet worden gezegd dat zij zijn en bestaan, tenzij er het nut is waarin zij zijn.
Deze drie stellen de drie graden van hoogte in de subjecten van het leven samen.
Deze drie zijn zoals het eerste doel, het middelste doel, dat de oorzaak wordt genoemd, en het laatste doel, dat de uitwerking wordt genoemd.
Dat doel, oorzaak, en uitwerking de drie graden van hoogte samenstellen, is boven getoond en met vele dingen bevestigd.

231. Dat die drie graden in de mens zijn, kan vaststaan vanuit de verheffing van het gemoed van hem tot aan de graden van de liefde en wijsheid toe waarin de engelen van de tweede en de derde hemel zijn; want alle engelen zijn als mensen geboren geweest, en de mens is naar de innerlijke dingen, die van het gemoed van hem zijn, een hemel in kleinste vorm; zovele hemelen er dus zijn, zovele graden van hoogte zijn bij de mens uit de schepping.
De mens is ook een beeld en een gelijkenis van God; en daarom zijn die drie graden de mens ingeschreven, omdat zij in God-Mens, dus in de Heer zijn.
Dat die graden in de Heer oneindig en ongeschapen zijn, kan vaststaan vanuit die dingen die in het eerste deel zijn aangetoond; zoals vanuit deze dat de heer de Liefde en Wijsheid in Zich is; en dat de mens een opnemende van de liefde en wijsheid uit de Heer is; voorts dat over de Heer niets gezegd kan worden, tenzij over wat oneindig is en over de mens niets tenzij over wat eindig is.

232. De drie graden bij de engelen worden genoemd Hemels, Geestelijk en Natuurlijk; en voor hen is de hemelse graad van de liefde, de geestelijke graad van de wijsheid en de natuurlijke graad van de nutten.
De oorzaak dat die graden zo worden genoemd, is omdat de hemelen in twee rijken zijn onderscheiden; het ene rijk wordt genoemd het hemelse en het andere het geestelijke, waartoe nog een derde rijk toetreedt, waarin de mensen in de wereld zijn, dat het natuurlijk rijk is.
Ook zijn de engelen vanuit wie het hemels rijk bestaat, in de liefde, en de engelen vanuit wie het geestelijk rijk bestaat, zijn in de wijsheid; maar de mensen in de wereld zijn in de nutten; en daarom zijn die rijken verbonden.
Hoe het verstaan moet worden dat de mensen in de nutten zij, zal in het volgende deel worden gezegd.

233. Vanuit de hemel is mij gezegd dat in de Heer uit het eeuwige, die Jehovah is, voor de aanneming van het Menselijke in de wereld, het tweetal eendere graden daadwerkelijk waren, en de derde graad in potentie, zoals die ook zijn bij de engelen; maar dat Hij na de aanneming van het Menselijke in de wereld ook de derde graad, die de natuurlijke wordt genoemd, daarover aantrok, en daarbij Mens werd, zoals een mens in de wereld, maar met dit onderscheid evenwel dat deze graad zoals de eerdere, oneindig en ongeschapen is, terwijl die bij engel en mens geschapen zijn.
Want het Goddelijke dat alle ruimten zonder ruimte had gevuld, n. 69 tot 72, drong ook tot de laatsten van de natuur door; maar vóór de aanneming van het Menselijke was de Goddelijke invloed in de natuurlijken graad middellijk door de engelenhemelen, maar na de aanneming onmiddellijk uit Hemzelf; wat de oorzaak is dat alle Kerken in de wereld vóór de Komst van Hemzelf representatief waren voor de geestelijke en de hemelse dingen, maar na de Komst van Hemzelf geestelijk en hemels-natuurlijk zijn geworden, en dat de representatieve eredienst is afgeschaft; hetgeen ook de oorzaak was dat de Zon van de engelenhemel, die, zoals boven gezegd, het eerste voortgaande van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid van Hemzelf is, na de aanneming van het Menselijke met een uitnemender straling en glans schitterde dan voor de aanneming.
Dit wordt eveneens verstaan onder deze dingen bij Jesaja: 'In dien dag zal het licht van de maan zijn zoals het licht van de zon, en het licht van de zon zal zevenvoudig zijn zoals het licht van zeven dagen' (Jesaja 30:26); deze dingen zijn gezegd over de staat van de hemel en van de Kerk na de Komst van de Heer in de wereld; en in de Apocalyps: 'Gezien werd het aangezicht van de Zoon van de mens zoals de zon schijnt in hare macht' (Apocalyps 1:16); en elders, als (Jesaja 60:20; 2 Samuel 23:3,4;

Mattheüs 17:1, 2).
De verlichting van de mensen middellijk door de engelenhemel, welke was vóór de Komst van de Heer, kan worden vergeleken met het licht van de maan, hetwelk het middellijke licht van de zon is; en omdat zij na de Komst van Hemzelf onmiddellijk is geworden, wordt gezegd bij Jesaja dat ‘het licht van de maan zal zijn zoals het licht van de zon’; en bij David: ‘In die dagen van Hemzelf zal de gerechte bloeien, en veel vrede totdat de maan niet zij’, (Psalm 72:7); dit wordt ook gezegd over de Heer.

234. Dat de Heer uit het eeuwige, of Jehovah, die derde graad door de aanneming van het Menselijke in de wereld aangetrokken heeft, was vanuit de oorzaak omdat Hij daarin niet kon binnentreden dan door een natuur eender aan de menselijke natuur, aldus niet tenzij dan door de ontvangenis uit Zijn Goddelijke en door de geboorte uit een maagd, want zo kon Hij een natuur die in zich dood is, en niettemin een receptakel van het Goddelijke, uittrekken, en het Goddelijke aantrekken.
Dit wordt verstaan onder het tweetal staten van de Heer in de wereld, die genoemd worden de staat van Exinanitie en de staat van Verheerlijking, waarover in ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Heer’ is gehandeld.

235. Deze dingen zijn over de drievoudige opklimming van de graden van hoogte in het algemeen gezegd; maar omdat die graden er in grootsten en kleinsten zijn, als in het vlak voorafgaande artikel is gezegd, kan daarover hier niets in het bijzonder worden gezegd; alleen dit, dat er zulke graden zijn in alle en de afzonderlijke dingen van de liefde, en vandaar zulke graden in alle en de afzonderlijke dingen van de wijsheid, en vandaar zulke graden in alle en de afzonderlijke dingen van de nutten; maar dat die alle in de Heer oneindig zijn, in de engel echter en in de mens eindig.
Maar hoe die graden zijn in de liefde, in de wijsheid en in de nutten, kan niet worden beschreven en ontvouwd tenzij in een reeks.

236. DIE DRIE GRADEN VAN HOOGTE ZIJN IN ELK WILLEKEURIG MENS UIT GEBOORTE EN KUNNEN ACHTEREENVOLGENS GEOPEND WORDEN; EN WANNEER ZIJ WORDEN GEOPEND IS DE MENS IN DE HEER, EN DE HEER IN DE MENS.

Dat er drie graden van hoogte in elk willekeurig mens zijn, was tot dusver onbekend; de oorzaak is omdat die graden niet gekend waren, en zolang die graden verborgen lagen, kunnen niet andere graden geweten worden dan de continue graden; en wanneer deze graden alleen geweten worden, kan men geloven dat de liefde en de wijsheid bij de mens slechts door het continue groeien.
Maar men moet weten dat bij een elk willekeurig mens uit geboorte de drie graden van hoogte of discrete graden zijn, de een boven of binnen de ander; en dat een enkele graad van hoogte of discrete graad ook graden van breedte of continue graden heeft, volgens welke die groeit door het continue, want de graden van het ene en het andere geslacht zijn in de grootsten en kleinsten aller dingen, als boven n.
222 tot 229 is getoond; want er kan niet een graad van het ene geslacht zonder de andere zijn.

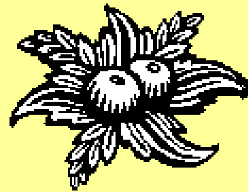
237. De drie graden van hoogte worden genoemd: de natuurlijke, de geestelijke, en de hemelse, als boven n.232 is gezegd; de mens komt, als hij geboren wordt, eerst in de natuurlijke graad en deze groeit bij hem door het continue volgens de wetenschappen en volgens het daardoor verworven verstand, tot aan het opperste van het verstand dat het redelijke wordt genoemd.
Toch wordt daardoor niet de tweede graad geopend, die de geestelijke wordt genoemd.
Deze graad wordt geopend door de liefde van de nutten vanuit de verstandelijke dingen, hoewel door een geestelijke liefde van de nutten, welke liefde de liefde jegens de naaste is.
Deze graad kan eender groeien door het continue van de graad tot aan het opperste ervan en hij groeit door de erkentenissen van het ware en goede, of door geestelijke waarheden.
Niettemin wordt hierdoor niet de derde graad geopend die de hemelse wordt genoemd, maar deze wordt geopend door de hemelse liefde van het nut, welke liefde de liefde in de Heer is; en de liefde in de Heer is niets anders dan de voorschriften van het Woord opdragen aan het leven, welke in hoofdzaak zijn: de boze dingen schuwen omdat die hels en duivels zijn en de goede dingen doen omdat die hemels en goddelijk zijn.
Die drie graden worden dus zo achtereenvolgens bij de mens geopend.

238. Zolang de mens in de wereld leeft, weet hij niets over de opening van die graden bij zich.
De oorzaak hiervan is dat hij dan in de natuurlijke graad is, die de laatste is, en daar vanuit dan denkt, wil, spreekt en handelt, en de geestelijke graad die innerlijk is, met de natuurlijke graad geen verbinding heeft door het continue, maar door overeenstemmingen, en de vergemeenschapping door overeenstemmingen wordt niet waargenomen.
Niettemin als de mens de natuurlijke graad uittrekt, wat plaatsvindt als hij sterft, dan komt hij in die graad die bij hem in de wereld geopend was; in de geestelijke bij degene bij wie de geestelijke graad geopend was, in de hemelse bij hem bij wie de hemelse graad geopend was.

De mens die na de dood in de geestelijke graad komt, denkt, wil, spreekt en handelt niet langer natuurlijk maar geestelijk; en wie in de hemelse komt, die denkt, wil, spreekt en handelt volgens zijn graad.
En omdat er verbinding van de drie graden onder elkaar alleen door overeenstemmingen is, zijn daarom de onderscheiden van de liefde, de wijsheid en het nut ten aanzien van die graden zodanig, dat zij niet een gezamenlijk vlak hebben door middel van enig continue tussen elkaar.
Vanuit deze dingen is het duidelijk dat de mens drie graden van hoogte heeft en dat die achtereenvolgens geopend worden.

239. Aangezien er drie graden van liefde en wijsheid en van nut daaruit bij de mens zijn, volgt dat er drie graden van de wil en het verstand en van het geconcludeerde daaruit, en zo van de bepaling tot nut ervan zijn; want de wil is het receptakel van de liefde en het verstand is het receptakel van de wijsheid; en het geconcludeerde is het nut daar vanuit.
Hieruit is het nu duidelijk dat bij elk willekeurig mens natuurlijke, geestelijke en hemelse wil en verstand is in potentie uit geboorte en in daadwerkelijk als ze geopend worden.
In één woord, het gemoed van de mens, dat bestaat uit de wil en het verstand, is vanuit drie graden vanuit de schepping en vandaar vanuit geboorte, en dus dat de mens een natuurlijk, een geestelijk, en een hemels gemoed heeft en dat de mens daardoor verheven kan worden in de wijsheid van de engelen en die bezitten kan wanneer hij in de wereld leeft, maar toch daarin niet komt tenzij dan na de dood indien hij een engel wordt.
Dan spreekt hij onuitsprekelijke en voor de natuurlijke mens onbegrijpelijke dingen.
Ik heb een mens gekend, middelmatig geleerd in de wereld en na de dood zag ik hem en sprak met hem in de hemel en ik doorvatte duidelijk dat hij sprak zoals een engel en dat de dingen die hij sprak ondoorvatbaar waren voor de natuurlijke mens.
De oorzaak was omdat hij in de wereld de voorschriften van het Woord in het leven had toegepast en de Heer had vereerd, en vandaar uit de Heer in de derde graad van de liefde en wijsheid is verheven.
Het is van belang dat men weet heeft van deze verheffing van het menselijk gemoed, want daarvan hangt het begrip van de volgende dingen af.

240. Er zijn een tweetal vermogens bij de mens uit de Heer, waardoor de mens van de beesten wordt onderscheiden: het ene vermogen is dat hij kan verstaan wat waar is en wat goed; dit vermogen wordt de redelijkheid genoemd, en is het vermogen van het verstand bij de mens; het andere vermogen is dat hij het ware en goede kan doen; dit vermogen wordt de vrijheid genoemd en is het vermogen van de wil van de mens.
Want de mens kan vanuit zijn redelijkheid denken al wat hem belieft, zowel voor God als tegen God, en voor de naaste en tegen hem; en eveneens kan hij de dingen willen en doen die hij denkt, maar wanneer hij het boze ziet en straf vreest, kan hij vanuit het vrije aflaten het te doen.
De mens is vanuit dat tweetal vermogens mens en wordt daardoor van de beesten onderscheiden.
Dat tweetal vermogens heeft de mens uit de Heer en ze zijn aanhoudend uit Hemzelf.
Ze worden de mens ook niet afgenomen, want indien zij zouden worden afgenomen, zou het menselijke van hem vergaan.
In dit tweetal vermogens is de Heer bij ieder willekeurig mens, zowel bij de goede als bij de boze; zij zijn de woonplaats van de Heer in het menselijk geslacht; vandaar is het dat elk mens, zowel de goede als de boze, leeft in het eeuwige.
Maar dit verblijf van de Heer is nader bij de mens naar gelang de mens door middel van die vermogens de hogere graden opent; want door de opening ervan komt hij in de hogere graden van de liefde en de wijsheid en zo nader tot de Heer.
Vanuit deze dingen kan nu vaststaan dat zoals die graden geopend worden, zo de mens in de Heer is en de Heer in hem.

241. Boven werd gezegd dat de drie graden van hoogte zijn zoals doel, oorzaak en uitwerking; en dat volgens die graden de liefde, de wijsheid en het nut opeenvolgen.
Daarom zal hier met weinige dingen worden gesproken over de liefde, wat het doel is, over de wijsheid, wat de oorzaak is en over het nut wat de uitwerking is.
Eenieder die zijn rede, als die in verlicht is, raadpleegt, kan zien dat de liefde van de mens het doel van alle dingen van hem is, want wat
hij liefheeft, dat denkt hij, dat besluit hij en dat doet hij en dat heeft hij dus ten doel.
De mens kan ook vanuit zijn rede zien dat de wijsheid de oorzaak is, want die, dus de liefde van hem, die het doel is, zoekt in het verstand de middelen bijeen waardoor zij haar doel kan bereiken; zo raadpleegt zij haar wijsheid, en die middelen maken de oorzaak waardoor zij haar doel bereikt; dat het nut de uitwerking is, is duidelijk zonder ontvouwing.
Maar de liefde bij de ene mens is niet dezelfde als bij de andere, zo is ook de wijsheid bij de een niet dezelfde als bij de ander, vandaar ook niet het nut.
Omdat die drie gelijkslachtig zijn, zoals boven in n.
189 tot 194 werd getoond, volgt, dat hoedanig bij de mens de liefde is, zodanig is bij hem de wijsheid, en zodanig is het nut. Gezegd wordt wijsheid, maar bedoeld wordt dat wat van het verstand van hem is.

242. HET GEESTELIJK LICHT VLOEIT IN BIJ DE MENS DOOR DE DRIE GRADEN, MAAR NIET DE GEESTELIJKE WARMTE, TENZIJ VOOR ZOVEEL DE MENS DE BOZE DINGEN ALS ZONDEN SCHUWT EN TOT DE HEER SCHOUWT.

Vanuit de boven aangetoonde dingen staat vast dat uit de Zon van de hemel, die het eerste voortgaande van de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid is, waarover in het tweede deel werd gehandeld, het licht en de warmte voortgaat; uit de Wijsheid van Hemzelf het licht en uit de Liefde van Hemzelf de warmte; en dat het licht het receptakel van de wijsheid is, en dat voor zoveel als de mens in de wijsheid komt, hij in dat Goddelijke licht komt en voor zoveel in de liefde, in die Goddelijke warmte.

Vanuit de boven aangetoonde dingen staat ook vast dat er drie graden van licht en drie graden van warmte zijn, of drie graden van wijsheid en drie graden van liefde en dat die graden bij de mens gevormd zijn opdat de mens een receptakel zou zijn van de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid, en zo dus van de Heer.

Hier nu moet worden aangetoond dat het geestelijk licht door de drie graden bij de mens invloeit, maar niet de geestelijke warmte, tenzij voor zoveel de mens de boze dingen als zonden schuwt en tot de Heer schouwt; of wat hetzelfde is, dat de mens de wijsheid tot aan de derde graad kan opnemen, maar niet de liefde, tenzij hij de boze dingen als zonden schuwt en tot de Heer schouwt; of wat hetzelfde is, dat het verstand van de mens verheven kan worden in de wijsheid, niet echter de wil van hem, tenzij voor zoveel hij de boze dingen schuwt als zonden.

243. Dat het verstand verheven kan worden in het licht van de hemel of in de wijsheid van de engelen en dat de wil van hem niet verheven kan worden in de warmte van de hemel of in de liefde van de engelen, tenzij hij de boze dingen als zonden schuwt en tot de Heer schouwt, lag duidelijk voor mij open uit ondervinding in de geestelijke wereld.

Ik heb meermalen gezien en doorvat dat eenvoudige geesten, die slechts wisten dat God is en dat de Heer als mens geboren is en nauwelijks verder iets, de verborgenheden van de wijsheid van de engelen ten volle verstonden, bijna zoals de engelen; ook niet alleen die, maar ook verscheidenen vanuit de duivelse bende.

Maar zij verstonden die wanneer zij toehoorden, niet echter wanneer zij in zich dachten; want toen zij toehoorden, trad licht binnen uit het hogere, toen zij echter in zich dachten, kon niet een ander licht binnentreden dan dat wat overeenstemde met de warmte of liefde ervan.

Daarom ook onthielden zij nadat zij die verborgenheden hadden gehoord en die doorvat hadden, terwijl zij de oren hadden afgekeerd, niets.

Ja, zelfs wezen degenen die vanuit de duivelse bende waren die dingen met walging af, en ontkenden ze geheel en al.

De oorzaak was omdat het vuur van de liefde ervan en het licht ervan, die dwaas waren, duisternis over hen brachten, waardoor het hemels licht, terwijl dit vanuit het hogere binnentrad, werd uitgedoofd.

244. Hetzelfde geschiedt in de wereld; een mens die niet volslagen stompzinnig is en die niet vanuit de hoogmoed van het eigen inzicht valse dingen bij zich heeft bevestigd, verstaat, als hij anderen over een hogere zaak hoort spreken of als hij zodanige dingen leest, indien hij in enige aandoening van weten is, die dingen dan en onthoudt ze ook en kan die daarna bevestigen.

Hetzelfde kan zowel de goede als de boze; ook de boze hoewel hij met het hart de Goddelijke dingen die van de Kerk zijn, ontkent, kan die toch verstaan en eveneens spreken en prediken en verder ook in geschriften die geleerde dingen bevestigen.

Maar wanneer hij aan zichzelf overgelaten denkt, denkt hij vanuit zijn helse liefde daartegen en ontkent die dingen.

Hier vanuit is duidelijk dat het verstand niet de wil leidt of dat de wijsheid niet de liefde voortbrengt, maar dat het alleen leert en de weg wijst; leert hoe de mens zal leven en wijst welke weg hij zal gaan.

Eveneens volgt hieruit dat de wil het verstand leidt en uitwerkt dat het met zich één handelt; en dat de liefde die van de wil is, datgene wijsheid noemt in het verstand, dat samenstemt.

In de volgende dingen zal het worden gezien dat de wil door zich zonder het verstand niets handelt, maar al wat hij handelt, in verbinding met het verstand handelt; maar dat de wil het verstand met zich in gemeenschap opneemt, door invloed, niet echter omgekeerd.

245. Nu zal worden gezegd hoedanig de invloed van het licht is in de drie graden van het leven, die van het gemoed van de mens zijn.

De vormen die de receptakels van de warmte en het licht zijn, of van de liefde en de wijsheid bij hem, en die zoals gezegd, in drievoudige orde of van drie graden zijn, zijn uit geboorte doorschijnend en zij laten het geestelijk licht door zoals een kristallen ruit het natuurlijk licht.

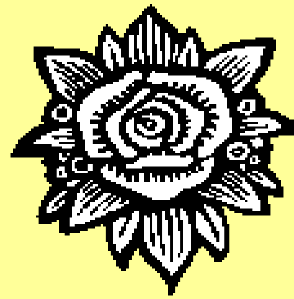
Vandaar is het dat de mens ten aanzien van de wijsheid tot in de derde graad verheven kan worden.

Maar toch worden die vormen niet geopend tenzij als de geestelijke warmte zich aan het geestelijk licht verbindt, of de liefde aan de wijsheid; door deze verbinding wor-

den die doorschijnende vormen volgens de graden geopend.
Dit is hetzelfde met het licht en de warmte van de zon van de wereld ten aanzien van de plantaardige dingen op de aarde; het winterlicht dat even blinkend is als het zomerlicht, opent niet iets in het zaad of in de boom, maar wanneer de lentewarmte zich aan het licht verbindt, dan opent het.
De zaak is hetzelfde, want het geestelijk licht stemt overeen met de natuurlijke warmte.

246. Die geestelijke warmte kan niet anders verworven worden dan door de boze dingen als zonden te schuwen en dan tot de Heer te schouwen.
Want zolang de mens in de boze dingen is, is hij ook in de liefde ervan, want hij is in de begeerte ervan; en de liefde van het boze en de begeerte is in een liefde die tegenovergesteld is aan de geestelijke liefde en aandoening.
Die liefde of begeerte kan niet verwijderd worden dan door de boze dingen als zonden te schuwen, en omdat de mens die niet kan schuwen uit zich maar uit de Heer, moet hij daarom tot Hem schouwen.
Wanneer hij die dingen dus schuwt uit de Heer, dan wordt de liefde van het boze en de warmte in hem verwijderd, en in plaats ervan de liefde van het goede en de warmte ervan ingebracht, waardoor de hogere graad wordt geopend, want de Heer vloeit uit het hogere in en opent die, en dan verbindt Hij de liefde of de geestelijke warmte aan de wijsheid of het geestelijk licht, vanuit welke verbinding de mens aanvangt geestelijk te bloeien zoals een boom in de lentetijd.

247. Door de invloeiing van het geestelijk licht in alle drie graden van het gemoed wordt de mens van de beesten onderscheiden.
De mens heeft op de beesten voor dat hij analytisch kan denken, niet alleen de natuurlijke maar ook de geestelijke ware dingen zien en wanneer hij die ziet kan hij die erkennen en zo hervormd en wederverwekt worden.
Het is het vermogen van het geestelijk licht op te nemen dat wordt verstaan onder de redelijkheid, waarover boven, dit heeft ieder willekeurig mens uit de Heer en wordt hem niet afgenomen, want als het werd afgenomen, zou hij niet hervormd kunnen worden.
Vanuit dat vermogen, dat de redelijkheid wordt genoemd, is het dat de mens niet alleen kan denken, maar ook vanuit het denken kan spreken, anders dan de beesten; en daarop, vanuit het andere vermogen bij hem, dat de vrijheid wordt genoemd, waarover ook eerder, kan hij die dingen doen die hij vanuit het verstand denkt.
Aangezien over dit tweetal vermogens: de redelijkheid en de vrijheid, die de mens eigen zijn, boven n.
240, werd gehandeld, zal daarom hier niet meer daarover worden gezegd.

248. INDIEN BIJ DE MENS NIET DE HOGERE GRAAD, DIE DE GEESTELIJKE IS, WORDT GEOPEND, WORDT HIJ NATUURLIJK EN ZINLIJK.

Eerder werd getoond dat er drie graden van het menselijk gemoed zijn, die de natuurlijke, de geestelijke en de hemelse worden genoemd en dat die graden bij de mens achtereenvolgens geopend kunnen worden.
Verder is ook getoond dat eerst de natuurlijke graad wordt geopend, en daarna indien hij de boze dingen als zonden schuwt en tot de Heer schouwt, de geestelijke graad wordt geopend en tenslotte de hemelse.
Aangezien die graden achtereenvolgens geopend worden volgens het leven van de mens, volgt dat het tweetal hogere graden misschien ook niet geopend kunnen worden en dat de mens dan in de natuurlijke graad, die de laatste is, blijft.
Bekend is het ook in de wereld dat er een natuurlijk mens en een geestelijke mens is of een uitwendig en een innerlijk mens, maar het is niet bekend dat de natuurlijke mens geestelijk wordt door de opening van een hogere graad bij hem, en dat die opening plaatsvindt door een geestelijk leven, dat een leven is volgens de Goddelijke voorschriften; en dat zonder een leven volgens die de mens natuurlijk blijft.

249. Er zijn drie geslachten van natuurlijke mensen, het ene geslacht is van degenen die niets weten over de Goddelijke voorschriften; het tweede is van diegenen die weten dat zij bestaan, maar niets denken over een leven ernaar; en het derde is van degenen die deze voorschriften verachten en ontkennen.
Wat het eerste geslacht betreft, dat is van degenen die niets weten over de Goddelijke voorschriften: zij kunnen niet anders dan natuurlijk blijven omdat ze door zichzelf niet geleerd kunnen worden; elk mens wordt over de Goddelijke leringen geleerd door anderen die deze weten vanuit de religie en niet door onmiddellijke openbaringen, waarover men zie in ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Gewijde Schrift’, n. 114 tot 118.
Wie vanuit het tweede geslacht zijn en die wel weten dat de Goddelijke leringen er zijn, maar niets denken over een leven daarnaar, die blijven eveneens natuurlijk.
Zij bekommeren zich ook niet om andere dingen dan om die welke van de wereld en van het lichaam zijn.
Deze mensen worden na de dood slavernijen en knechtschappen volgens de nutten die zij kunnen betrachten voor die welke geestelijk zijn, want de natuurlijke mens is een slaaf en een knecht en de geestelijke mens is een meester en een heer.

Wie vanuit het derde geslacht zijn en de Goddelijke leringen verachten en ontkennen, die blijven niet slechts natuurlijk maar worden ook zinlijk volgens de verachting en de ontkenning.
De zinlijken zijn de laagste natuurlijken, die niet kunnen denken boven de schijnbaarheden en de begoochelingen van de zinnen van het lichaam; dezen zijn na de dood in de hel.

250. Omdat in de wereld niet wordt geweten wat de geestelijke en wat de natuurlijke mens is en door velen hij geestelijk wordt genoemd die louter natuurlijk is, en omgekeerd, moet daarom over deze onderscheiden het volgende worden gezegd:
1. Wat de natuurlijke mens is en wat de geestelijke mens.
2. Hoedanig de natuurlijke mens is bij wie de geestelijke graad is geopend,
3. Hoedanig de natuurlijke mens is bij wie de geestelijke graad niet is geopend, maar toch niet toegesloten.
4. Hoedanig de natuurlijke mens is bij wie de geestelijke graad geheel en al toegesloten is.
5. Tenslotte hoedanig onderscheid er is tussen het leven van de louter natuurlijke mens en tussen het leven van een beest.

Wordt vervolgd.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

Vervolg op de vorige editie (77 Maart 2012),
de nummers 251-255 uit het werk: **Engelenwijsheid.**

EW 251. 1.
Wat de natuurlijke mens is en wat de geestelijke mens.

De mens is niet mens vanuit het aangezicht en het lichaam, maar vanuit het verstand en de wil; en daarom wordt onder de natuurlijke mens en de geestelijke mens het verstand en de wil van hem verstaan, dat die ofwel geestelijk ofwel natuurlijk zijn. De natuurlijke mens is naar zijn verstand en zijn wil zoals de natuurlijke wereld en hij kan eveneens wereld of microkosmos worden genoemd; en de geestelijke mens is naar zijn verstand en zijn wil zoals de geestelijke wereld en hij kan ook die wereld of een hemel worden genoemd. Daar vandaan is het duidelijk dat de natuurlijke mens omdat hij in een zeker beeld een natuurlijke wereld is, die dingen liefheeft die van de natuurlijke wereld zijn; en dat de geestelijke mens, omdat hij in een zeker beeld een geestelijke wereld is, die dingen liefheeft die van die wereld of van de hemel zijn. De geestelijke mens heeft weliswaar ook de natuurlijke wereld lief, maar niet anders dan zoals een meester zijn slaaf door wie hij nutten betracht. Volgens de nutten ook wordt de natuurlijke mens zoals de geestelijke, wat geschiedt wanneer de natuurlijke mens het verkwikkelijke van het nut vanuit het geestelijke gewaarwordt; deze natuurlijke mens kan geestelijk-natuurlijk worden genoemd. De geestelijke mens heeft de geestelijke ware dingen lief; hij heeft het niet slechts lief die te weten en te verstaan, maar ook wil hij die; de natuurlijke mens echter heeft het lief die ware dingen te spreken en eveneens te doen; de ware dingen doen is nutten betrachten. Deze onderordening is vanuit de verbinding van de geestelijke wereld en de natuurlijke wereld; want al wat verschijnt en plaatsvindt in de natuurlijke wereld, leidt de oorzaak vanuit de geestelijke wereld. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat de geestelijke mens geheel en al onderscheiden is van de natuurlijke mens en dat er geen andere verbinding ertussen optreedt dan hoedanig die is tussen de oorzaak en de uitwerking.

252. 2. Hoedanig de natuurlijke mens is bij wie de geestelijke graad is geopend, is duidelijk uit de eerder gezegde dingen; hieraan is het volgende toe te voegen, dat de natuurlijke mens een volledig mens is als de geestelijke graad bij hem is geopend, want dan is hij in verbinding met de engelen in de hemel en tegelijk in gezelschap met de mensen in de wereld en ten aanzien van het ene als het andere leeft hij onder het toezicht van de Heer. Want de geestelijke mens neemt de geboden in zich op door het Woord uit de Heer en voert die uit door de natuurlijke mens. De natuurlijke mens van wie de geestelijke graad is geopend, weet niet dat hij denkt en handelt vanuit zijn geestelijke mens, want het verschijnt zoals uit zich, terwijl het toch niet is vanuit zich maar uit de Heer. De natuurlijke mens van wie de geestelijke graad is geopend, weet ook niet dat hij door zijn geestelijke mens in de hemel is, terwijl toch de geestelijke mens van hem in het midden van de engelen van de hemel is; soms verschijnt hij ook aan de engelen, maar omdat hij zich tot zijn natuurlijke mens terugtrekt, verdwijnt hij daar weer na korte tijd. De natuurlijke mens bij wie de geestelijke graad is geopend weet ook niet dat het geestelijk gemoed van hem gevuld wordt met duizenden verborgenheden van de wijsheid en met duizenden verkwikkelijkheden van de liefde uit de Heer, en dat hij in die dingen na de dood komt wanneer hij een engel wordt. De oorzaak dat de natuurlijke mens die dingen niet weet, is omdat de verbinding tussen de natuurlijke en de geestelijke mens plaatsvindt door overeenstemmingen, en de verbinding door overeenstemmingen wordt niet anders in het verstand doorvat dan dat de ware dingen in het licht worden gezien, en in de wil alleen door het feit dat de nutten vanuit de aandoening worden betracht.

253. 3. Hoedanig de natuurlijke mens is bij wie de geestelijke graad niet is geopend, maar toch niet is toegesloten.

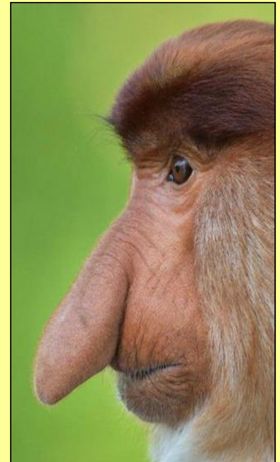

De geestelijke graad is bij hen niet geopend maar toch niet toegesloten, die enig leven van naastenliefde hebben geleid, maar evenwel weinig van het echte ware hebben geweten. De oorzaak is omdat die graad geopend wordt door verbinding van de liefde en de wijsheid of van de warmte met het licht. De liefde alleen of de geestelijke warmte alleen opent die niet, noch de wijsheid alleen of het geestelijk licht alleen, maar de ene en de andere in verbinding; daarom, indien de echte ware dingen, waar vanuit de wijsheid of het licht is, niet worden geweten, de liefde niet in staat is die graad te openen; maar zij behoudt alleen de potentie dat hij geopend kan worden; hetgeen daaronder wordt verstaan dat hij niet toegesloten is. Dit geschiedt eender zoals in het plantenrijk, namelijk dat de warmte alleen niet aan de zaden en de bomen groei geeft, maar de warmte in verbinding met het licht doet dit. Men moet weten dat alle ware dingen zijn van het geestelijk licht en dat alle goede dingen zijn van de geestelijke warmte, en dat het goede door de ware dingen de geestelijke graad opent, want het goede werkt door de ware dingen het nut, en de nutten zijn de goede dingen van de liefde, die hun wezen trekken vanuit de verbinding van het goede en het ware. Het lot van hen bij wie de geestelijke graad niet is geopend en toch niet is toegesloten, na de dood, is dat zij, omdat zij immers natuurlijk zijn

en niet geestelijk, in de laagste dingen van de hemel zijn, waar zij soms zware dingen lijden. Zij kunnen ook in enige hogere hemel zijn, in de grenzen daarvan waar zij als het ware in het licht van de avond zijn; want, zoals boven gezegd, in de hemel en in elk willekeurig gezelschap ervan neemt het licht af vanuit het midden tot de grenzen, en in het midden zijn zij die in de Goddelijke ware dingen zijn boven de anderen; en in de grenzen degenen die in weinig ware dingen zijn, en in weinige ware dingen zijn zij die niet méér vanuit religie weten dan dat God is en dat de Heer daarvoor heeft geleden, verder ook dat de naastenliefde en het geloof de wezenlijke dingen van de Kerk uitmaken, en niet genoeg moeite doen om te weten wat geloof en wat naastenliefde is. Terwijl toch het geloof in zijn wezen de waarheid is en de waarheid veelvuldig is en de naastenliefde het al van het werk van het ambt is dat de mens doet vanuit de Heer, wat hij dan doet vanuit de Heer wanneer hij de boze dingen als zonden schuwt. Het is geheel zoals eerder is gezegd, dat het doel het al van de oorzaak is en de uitwerking het al van het doel door de oorzaak. Het doel is de naastenliefde of het goede, de oorzaak is het geloof of het ware en de uitwerking zijn de goede werken of de nutten; waar vanuit duidelijk is dat er vanuit de naastenliefde niet meer werken kunnen worden ingebracht dan voor zoveel de naastenliefde verbonden is aan de ware dingen die van het geloof worden genoemd. Hierdoor treedt de naastenliefde in de werken binnen en kwalificeert die.

254. 4. Hoedanig de natuurlijke mens is bij wie de geestelijke graad geheel en al is toegesloten.

De geestelijke graad wordt toegesloten bij degenen die in de boze dingen zijn ten aanzien van het leven en te meer bij degenen die vanuit de boze dingen in de valse dingen zijn. Het is hetzelfde zoals met het vezeltje van een zenuw dat zich uit de minste aanraking van een of ander ongelijkslachtige samentrekt; eender elke beweegvezel van een spier, ja de spier zelf, en ook het gehele lichaam uit de aanraking van het harde of het koude; zo dus eveneens de substanties of de vormen van de geestelijke graad bij de mens uit de boze dingen en de valse dingen daaruit, want deze zijn ongelijkslachtig; want de geestelijke graad laat, omdat hij in de vorm van de hemel is, niet dan alleen de goede dingen toe en de ware dingen die vanuit het goede zijn; deze zijn gelijkslachtig voor hem; maar de boze dingen en de valse, die van het boze zijn, zijn ongelijkslachtig voor hem. Deze graad wordt samengetrokken en door de samentrekking toegesloten vooral bij hen die in de wereld vanuit de zelfliefde in de liefde van heersen zijn, aangezien deze liefde tegenovergesteld is aan de liefde in de Heer. Hij wordt ook toegesloten bij hen die vanuit de wereldliefde in de waanzinnige begeerte van het bezitten van de goederen van anderen zijn, maar niet in die mate. De oorzaak dat die liefden de geestelijke graad sluiten, is omdat zij de oorsprongen van de boze dingen zijn. De samentrekking of toesluiting van die graden is zoals het terug wringen van een spiraal in het tegenovergestelde; dit is er de oorzaak van dat hij nadat die graad is toegesloten, het licht van de hemel terugkaatst; vandaar is er voor het licht van de hemel daar donkerheid; daarom wordt de waarheid die in het licht van de hemel is, walgelijk. Bij dezen wordt niet slechts de graad zelf toegesloten, maar ook het hogere gebied van de natuurlijke graad, dat redelijk wordt genoemd, totdat het laagste gebied van de natuurlijke graad alleen open staat, dat zinlijk wordt genoemd. Deze is de wereld en de uitwendige zinnen van het lichaam het naast, waar vanuit die mens daarna denkt, spreekt en redeneert.

De natuurlijke mens die zinlijk is geworden door de boze dingen en de valse dingen daaruit, verschijnt in de geestelijke wereld in het licht van de hemel niet zoals een mens, maar zoals een monster, zelfs met een teruggetrokken neus.
Dat hij met ingetrokken neus verschijnt is omdat de neus overeenstemt met de doorvatting van het ware; ook houdt die de straal van het licht van de hemel niet uit. Zij hebben in hun holen geen ander licht dan zoals het licht van gloeiende steenkolen of vurige houtskolen.

Vanuit deze dingen is het duidelijk wie en hoedanig degenen zijn bij wie de geestelijke graad is toegesloten.

255. 5. Welk onderscheid er is tussen het leven van de natuurlijke mens en het leven van een beest.

Over dit onderscheid zal in de volgende dingen waar over het leven wordt gehandeld, in het bijzonder gesproken worden; hier alleen dit: dat het onderscheid is dat de mens drie graden van het gemoed heeft, of drie graden van verstand en wil; en dat die graden achtereenvolgens geopend kunnen worden en omdat ze doorschijnend zijn, de mens naar het verstand in het licht van de hemel verheven kan worden en de ware dingen zien, niet alleen de burgerlijke en de zedelijke, maar ook de geestelijke en vanuit verscheidene dingen die gezien worden de ware dingen in orde kan concluderen, en zo het verstand vervolmaken in het eeuwige. Maar de beesten hebben niet het tweetal hogere graden, maar hebben slechts de natuurlijke graden, die zonder de hogere graden in geen vermogen zijn van te denken over enige burgerlijke, zedelijke en geestelijke zaak; en omdat de natuurlijke graden van die niet te openen zijn en vandaar niet te verheffen in een hoger licht, kunnen zij niet denken in een opeenvolgende orde maar in een gelijktijdige orde; dit is niet denken, maar handelen vanuit een wetenschap die met de liefde van hen overeenstemt. Omdat zij niet analytisch kunnen denken en een lager denken uit een zeker hogere zien, kunnen ze daarom niet spreken maar op een met de wetenschap van de liefde van hen overeenkomende wijze geluid maken. Niettemin verschilt de zinlijke mens, die de laagst natuurlijke is, van het beest niet, tenzij door dit dat hij het geheugen kan vullen met wetenschappelijke dingen en daar vanuit denken en spreken. Dit neemt hij vanuit het vermogen dat elk willekeurig mens eigen is, en wat is, dat hij het ware kan verstaan, indien hij wil; dit vermogen maakt het onderscheid; niettemin hebben zich velen door misbruik van dit vermogen lager dan de beesten gemaakt.

Wordt vervolgd.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

Engelenwijsheid.

Vervolg op de vorige editie (78 Juni 2012),
de nummers 256-266 uit het werk: ***Engelenwijsheid***.

EW 256. DE NATUURLIJKE GRAAD VAN HET MENSELIJK GEMOED IS IN ZICH BESCHOUWD CONTINU, MAAR DOOR DE OVEREENSTEMMING MET HET TWEETAL HOGERE GRADEN, VERSCHIJNT DIT, ALS HET VERHEVEN WORDT, ALSOF HET DISCREET WAS.

Dit kan weliswaar bezwaarlijk worden begrepen door degenen die nog niet in de wetenschap van de graden van hoogte zijn, maar toch moet het geopenbaard worden, omdat dit van de wijsheid van de engelen is. Deze wijsheid, hoewel die door de natuurlijke mens niet op de wijze zoals door de engelen gedacht kan worden, kan wel met het verstand worden begrepen als dit tot aan de graad van het licht waarin de engelen zijn, verheven wordt; want het verstand kan tot daartoe worden verheven en volgens de verheffing verlicht. Maar de verlichting van het natuurlijk gemoed klimt niet op door discrete graden, maar zij groeit aan door de continue graad. Zoals die dan aangroeit zo wordt het gemoed uit het innerlijke vanuit het licht van het tweetal hogere graden verlicht. Hoe dit plaatsvindt kan begrepen worden vanuit de doorvatting van de graden van hoogte dat de ene boven de andere is en dat de natuurlijke graad, die de laatste is, als het ware het algeheel omhulsel is van de twee hogere graden. Zoals dan de natuurlijke graad tot de graad van het hogere wordt verheven, zo handelt de hogere uit het innerlijke in het natuurlijk uiterlijke en verlicht dit. Weliswaar geschiedt de verlichting uit het innerlijke vanuit het licht van de hogere graden, maar die wordt uit de natuurlijke graad, die omwikkelt en omgeeft, opgenomen door het continue, en dus lichtender en zuiverder volgens de opklimming. Dit wil zeggen, de natuurlijke graad wordt uit het innerlijke vanuit het licht van de hogere graden, discreet verlicht, maar wordt in zichzelf continu verlicht. Vanuit deze dingen is het duidelijk dat de mens zolang hij in de wereld leeft en daardoor in de natuurlijke graad is, niet verheven kan worden in de wijsheid zelf hoedanig die bij de engelen is, maar slechts in een hoger licht tot aan de engelen toe, en verlichting opnemen uit het licht van hen dat uit het innerlijke invloeit en verlicht. Maar deze dingen kunnen niet nog duidelijker worden beschreven; het kan beter worden begrepen uit de uitwerkingen, want de uitwerkingen stellen de oorzaken in zich in het licht en verlichten deze zo, als er tevoren enige kennis is van de oorzaken.

257. De uitwerkingen zijn:
1. Dat het natuurlijk gemoed tot aan het licht van de hemel toe waarin de engelen zijn, verheven kan worden en natuurlijk de dingen doorvatten die de engelen geestelijk doorvatten, dus niet zo in volheid. Toch kan het natuurlijk gemoed van de mens niet verheven worden in het licht zelf van de engelen.
2. Dat de mens, door zijn, tot het licht van de hemel verheven natuurlijk gemoed, met de engelen kan denken, ja zelfs spreken, maar dan vloeit het denken en de spraak van de engelen in het natuurlijke denken en de spraak van de mens in en niet omgekeerd. Daarom spreken de engelen met de mens de natuurlijke taal die de moedertaal van de mens is.
3. Dat dit geschiedt door geestelijke invloeiing in het natuurlijke en niet door de een of andere natuurlijke invloed in het geestelijke.
4. Dat de menselijke wijsheid, die natuurlijk is zolang de mens in de natuurlijke wereld leeft, geenszins verheven kan worden in de wijsheid van de engelen, maar slechts tot een bepaald beeld ervan. De oorzaak is omdat de verheffing van het natuurlijk gemoed plaatsvindt door het continue zoals uit de schaduw tot het licht of uit het grovere tot het steeds meer zuivere. Niettemin komt de mens bij wie de geestelijke graad is geopend, in die wijsheid wanneer hij sterft en eveneens kan hij daarin komen door een bedwelming van de gewaarwordingen van het lichaam, en dan door de invloeiing vanuit het hogere in de geestelijke dingen van dit gemoed.
5. Het natuurlijk gemoed van de mens bestaat vanuit geestelijke substanties en tegelijk vanuit natuurlijke substanties; vanuit de geestelijke substanties ervan geschiedt het denken, niet echter vanuit de natuurlijke substanties. De natuurlijke substanties treden terug wanneer de mens sterft, niet echter de geestelijke substanties en daarom blijft dat zelfde gemoed na de dood, als de mens een geest of een engel wordt, in een eendere vorm als waarin het in de wereld was.
6. De natuurlijke substanties van dat gemoed, die zoals gezegd, na de dood terugtreden, maken het huidachtige omhulsel van het geestelijk lichaam waarin geesten en engelen zijn. Door zo’n omhulsel dat vanuit de natuurlijke wereld genomen is, blijven de geestelijke lichamen van hen bestaan, want het natuurlijke is het laatste samenhoudende, vandaar is het dat er niet enige geest en engel is die niet als mens geboren is geweest. Deze verborgenheden van de wijsheid van de engelen worden hier aangevoerd opdat men kan weten hoedanig het natuurlijk gemoed bij de mens is, waarover verder in de volgende dingen ook gehandeld wordt.

258. Elk mens wordt geboren in het vermogen van de ware dingen te verstaan tot aan de binnenste graad waarin de engelen van de derde hemel zijn. Want het menselijk verstand, oprijzend door het continue rond het tweetal hogere graden,

neemt het licht van de wijsheid van die graden op, op de wijze waarover boven n. 256, is gezegd. Vandaar is het dat de mens redelijk kan worden volgens de verheffing. Indien hij wordt verheven tot de derde graad wordt hij redelijk vanuit de derde graad; indien hij wordt verheven tot de tweede graad, wordt hij redelijk vanuit de tweede graad en indien hij niet wordt verheven is hij redelijk in de eerste graad. Gezegd wordt dat hij redelijk wordt vanuit die graden omdat de natuurlijke graad de algemene ontvanger van dat licht is. Dat de mens niet redelijk wordt tot aan het toppunt zoals hij worden kan, is omdat de liefde, die van de wil is, niet zoals de wijsheid, die van het verstand is, verheven kan worden. De liefde, die van de wil is, wordt alleen verheven door de boze dingen als zonden te schuwen en dan door de goede dingen van de naastenliefde, die de nutten zijn, die de mens vanuit de Heer heeft, daarop betracht. Daarom, indien de liefde, die van de wil is, niet tegelijk wordt verheven, glijdt de wijsheid, die van het verstand is, hoezeer zij ook was opgeklommen, terug tot aan haar eigen liefde. Vandaar is het dat de mens, indien niet de liefde van hem in de geestelijke graad tegelijk wordt verheven, toch niet redelijk is, tenzij in de laatste graad. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat het redelijke van de mens in schijn is als van drie graden; een redelijke vanuit het hemelse, een redelijke vanuit het geestelijke en een redelijke vanuit het natuurlijke, voorts dat de redelijkheid, wat het vermogen is waardoor de mens verheven kan worden, steeds in de mens aanwezig is, of hij nu wordt verheven of niet.

259. Er is gezegd dat elk mens wordt geboren in dat vermogen of in die redelijkheid, maar bedoeld wordt elk mens bij wie de uitwendige dingen niet door enig voorval gekwetst zijn, ofwel in de baarmoeder ofwel na de geboorte vanuit ziekte, ofwel vanuit een toegebrachte wond op het hoofd, ofwel vanuit een waanzinnige liefde die uitbarst en de banden losmaakt. Bij dezen kan het redelijke niet worden verheven; want het leven dat van de wil en het verstand is, heeft bij deze mensen geen grenzen waarin het stil houdt, en zo beschikt dat het volgens de orde laatste daden kan verrichten, want het handelt volgens de laatste bepalingen, maar daar vanuit. Dat het er ook niet kan zijn bij kleine kinderen en knapen, kan men zien in n. 266 aan het einde.

260. HET NATUURLIJK GEMOED IS REAGEREND, OMDAT HET DE BEDEKKER EN SAMENHOUDER IS VAN DE HOGERE GRADEN VAN HET MENSELIJK GEMOED, EN INDIEN DE HOGERE GRADEN NIET WORDEN GEOPEND, HANDELT HET DAARTEGEN, MAAR INDIEN ZIJ WEL WORDEN GEOPEND, HANDELT HET MET DIE.

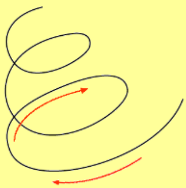
In het voorafgaande artikel is getoond dat het natuurlijk gemoed omdat het in de laatste graad is, het geestelijk gemoed en het hemels gemoed, die de hogere zijn naar de graad, omhult
en insluit. Hier nu valt aan te tonen dat het natuurlijk gemoed reageert tegen de hogere of innerlijke gemoederen. De oorzaak dat het reageert, is omdat het die omhult, insluit en samenhoudt, en dit kan niet zonder reactie plaatsvinden, want tenzij het reageert, zouden de innerlijke of ingesloten dingen zich losmaken en zich naar buiten storten en zo uiteenvallen. Het zou zijn zoals de ingewanden, die de inwendige dingen van het lichaam zijn, die tenzij de vliezen rondom het menselijk lichaam in reactie waren, zich zouden uitwerpen en zo zouden vervloeien; en het zou zijn zoals indien het vlies dat de beweegvezels van een spier omhult, niet tegen de krachten van die vezels in de handelingen zou reageren; niet slechts de handeling zou ophouden, maar ook zouden al die inwendige weefsels opgelost worden. Het eendere is het geval met elke laatste graad van de graden van de hoogte, en dus met het natuurlijk gemoed ten opzichte van de hogere graden; want, zoals boven werd gezegd, er zijn drie graden van het menselijk gemoed: de natuurlijke, de geestelijke en de hemelse; en het natuurlijk gemoed is in de laatste graad. Dat het natuurlijk gemoed tegen het geestelijk gemoed reageert, is eveneens de oorzaak, omdat het natuurlijk gemoed niet slecht bestaat vanuit substanties van de geestelijke wereld, maar ook vanuit substanties van de natuurlijke wereld, zie n. 257.
De substanties van de natuurlijke wereld reageren vanuit haar natuur tegen de substanties van de geestelijke wereld, want de substanties van de natuurlijke wereld in zich zijn dood en worden van buitenaf gedreven door de substanties van de geestelijke wereld; en de dingen die dood zijn en van buitenaf gedreven worden, weerstaan vanuit hun natuur en zo reageren zij vanuit hun natuur. Hieruit kan vaststaan dat de natuurlijke mens reageert tegen de geestelijke mens en dat er strijd is. Het is hetzelfde als gezegd wordt de natuurlijke en de geestelijke mens, dan wel gezegd wordt het natuurlijk en het geestelijk gemoed.

261. Vanuit deze dingen nu kan vaststaan, dat indien het geestelijk gemoed toegesloten is, het natuurlijk gemoed aanhoudend handelt tegen de dingen die van het geestelijk gemoed zijn, en vreest dat daaruit iets invloeit dat zijn eigen staten verstoort. Al wat door het geestelijk gemoed invloeit, is vanuit de hemel, want het geestelijk gemoed is in vorm een hemel; en al wat in het natuurlijk gemoed invloeit, is vanuit de wereld. Hier vanuit volgt dat het natuurlijk gemoed wanneer het geestelijk gemoed is toegesloten, reageert tegen alle dingen van de hemel en die ook niet in zich toelaat, tenzij voor zoveel zij hem tot middelen zijn om zich die dingen te verwerven die van de wereld zijn en om die te bezitten; en wanneer die dingen die van de hemel zijn, het natuurlijk gemoed van dienst zijn als middelen tot zijn doelen, dan worden die middelen, hoewel zij hemels verschijnen, niettemin natuurlijk. Want het doel kwalificeert die dingen, want zij worden zoals de wetenschappelijke dingen van de natuurlijke mens waarin van binnen niets van leven is. Maar omdat de hemelse dingen niet zo verbonden kunnen worden met de natuurlijke dat zij één handelen, scheiden zij zich daarom, en de hemelse dingen bij de louter natuurlijke mensen leggen zich aan de buitenzijde neer, rondom de natuurlijke dingen die er binnen zijn. Vandaar is het dat de louter natuurlijke mens hemelse dingen kan spreken en prediken en die ook door daden nabootsen, hoewel hij van binnen daartegen denkt. Het eerstgenoemde doet hij wanneer hij alleen is, het laatstgenoemde echter wanneer hij in gezelschap is, maar meer over deze dingen hierna.

262. Het natuurlijk gemoed of de natuurlijke mens handelt vanuit de hem meegeboren reactie tegen de dingen die van het geestelijk gemoed of van de geestelijke mens zijn, wanneer hij zich en de wereld boven alle dingen liefheeft. Dan wordt hij ook een verkwikking gewaar in boze dingen van elk geslacht,

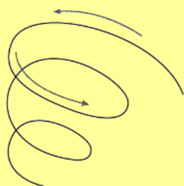
zoals in: echtbreuk, bedrog, wraaknemingen en laster, en in andere eendere dingen. Dan erkent hij eveneens de natuur als de schepper van het heelal en hij bevestigt alle dingen door zijn redelijke; en na de bevestigingen ofwel verdraait hij de goede en ware dingen van de hemel en van de Kerk, ofwel hij verstikt ze, ofwel kaatst ze terug, ofwel schuwt die tenslotte, ofwel verafschuwt ze, ofwel haat ze; dit in zijn geest, en voor zoveel in het lichaam als hij vanuit zijn geest met anderen zonder vrees voor verlies van faam ter wille van de eer en het gewin durft te spreken. Wanneer de mens zodanig is, dan sluit hij het geestelijk gemoed achtereenvolgens nauwer en nauwer toe. Vooral bevestigingen van het boze door valse dingen sluiten toe. Vandaar is het dat het bevestigde boze en valse na de dood niet uitgeroeid kan worden; het wordt slechts in de wereld uitgeroeid door berouw.

263. Maar geheel anders is de staat van het natuurlijk gemoed wanneer het geestelijk gemoed is geopend; dan wordt het natuurlijk gemoed tot volgzaamheid aan het geestelijk gemoed beschikt en ondergeordend. Want het geestelijk gemoed handelt uit het hogere of uit het innerlijke in het natuurlijk gemoed en verwijdert die dingen die daar reageren en het past die dingen aan zich aan die met zich eender handelen. Vandaar wordt achtereenvolgens de bovenmatige reactie weggenomen. Men moet weten dat in de grootste en kleinste dingen van het heelal, zowel in de levende als in de dode, actie en reactie is; daaruit is het evenwicht van alle dingen. Dit wordt weggenomen wanneer de actie de reactie overtreft en omgekeerd. Het eendere is het met het natuurlijk gemoed en met het geestelijk gemoed; wanneer het natuurlijk gemoed vanuit de verkwikkingen van zijn liefde en vanuit de genoeglijke dingen van zijn denken, die in zich boze en valse dingen zijn, handelt, dan verwijdert de reactie van het natuurlijk gemoed die dingen die van het geestelijk gemoed zijn en verspert de deur opdat zij niet binnentreden, en maakt dat de actie plaatsvindt vanuit zulke dingen die met de reactie ervan samenstemmen. Zo vindt de actie en de reactie van het natuurlijk gemoed plaats dat tegenovergesteld is aan de actie en de reactie van het geestelijk gemoed; vandaar geschiedt toesluiting van het geestelijk gemoed zoals de terugkromming van een spiraal.

Maar indien het geestelijk gemoed wordt geopend, wordt de actie en de reactie van het natuurlijk gemoed omgekeerd; want het geestelijk gemoed handelt uit het hogere of innerlijke en tegelijk door die dingen die tot volgzaamheid eraan zijn geschikt in het natuurlijk gemoed uit het lagere of uiterlijke en het kromt de spiraal terug waarin de actie en de reactie van het natuurlijk gemoed is. Want dit gemoed is vanuit geboorte in het tegenovergestelde, dus tegen die dingen die van het geestelijk gemoed zijn; dit trekt het door erfelijkheid uit de ouders, zoals bekend is. Zodanig is de verandering van staat die hervorming en wederverwekking worden genoemd.

De staat van het natuurlijk gemoed vóór de hervorming kan worden vergeleken met een zich neerwaarts krommende of ombuigende spiraal; maar na de hervorming kan hij worden vergeleken met een zich opwaarts krommende of ombuigende spiraal;

en daarom schouwt de mens vóór zijn hervorming neerwaarts tot de hel, maar schouwt hij na zijn hervorming tot de hemel.

264. DE OORSPRONG VAN HET BOZE IS VANUIT HET MISBRUIK VAN DE VERMOGENS DIE DE MENS EIGEN ZIJN, EN REDELIJKHEID EN VRIJHEID WORDEN GENOEMD.

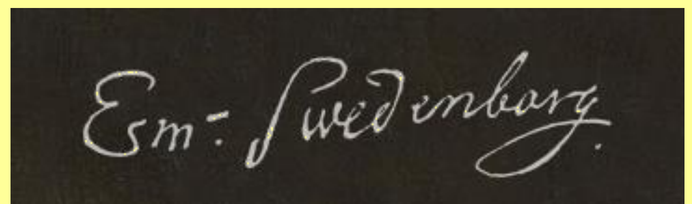
Onder de redelijkheid wordt het vermogen verstaan van de ware dingen en vandaar de valse dingen te verstaan, en de goede dingen en vandaar de boze dingen; en onder de vrijheid wordt het vermogen verstaan van die dingen in vrijheid te denken, te willen en te doen. Vanuit het voorafgaande kan vaststaan en vanuit de volgende dingen zal verder vaststaan dat elk willekeurig mens uit de schepping en vandaar uit geboorte deze twee vermogens heeft, en dat die uit de Heer zijn; en dat ze niet worden weggenomen, en dat het vanuit de schijn is dat de mens denkt, spreekt, wil en doet zoals vanuit zich; en dat de Heer in die vermogens woont bij ieder willekeurig mens. Vanuit die verbinding leeft de mens in het eeuwige, en dat de mens door die vermogens, en niet zonder die, hervormd en wederverwekt kan worden; voorts dat de mens daardoor van de beesten wordt onderscheiden.

265. De oorsprong van het boze is vanuit het misbruik van die vermogens, dit zal in deze orde worden gezegd:

1. Dat de boze mens zich even gelijk als de goede verheugt in die twee vermogens.
2. Dat de boze mens die misbruikt om boze en valse dingen te bevestigen, en dat de goede mens die gebruikt om goede en ware dingen te bevestigen.
3. Dat de bevestigde boze en valse dingen bij de mens aanblijven, en van zijn liefde en vandaar van het leven van hem worden.
4. Dat die dingen die van de liefde en van het leven zijn geworden in het kroost worden meegeboren.
5. Dat alle boze dingen, zowel de aangeboren als de daarboven opgenomen, in het natuurlijk gemoed zetelen.

Wordt vervolgd.

Uiteraard wordt deze tekst voortgezet in de volgende editie, waarin Swedenborg zal aantonen dat de oorsprong van het boze bij de mens ligt en niet bij God. Daarmee zal tevens deel drie van het werk ***Engelenwijsheid*** compleet zijn.
Oorspronkelijke titel: *Engellijke Wijsheid over de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid / Sapientia Angelica de Divion Amore et de Divina Sapientia*

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

Vervolg op de vorige editie (nr. 79 September 2012), de nummers 264-281 uit het werk: ***Engelenwijsheid.***

264. DE OORSPRONG VAN HET BOZE IS VANUIT HET MISBRUIK VAN DE VERMOGENS DIE DE MENS EIGEN ZIJN, EN GENOEMD WORDEN:

REDELIJKHEID EN VRIJHEID.

Onder de **redelijkheid** wordt het vermogen verstaan van de ware dingen en vandaar de valse dingen te verstaan, en de goede dingen en vandaar de boze dingen.
Onder de **vrijheid** wordt het vermogen verstaan van die dingen in vrijheid te denken, te willen en te doen.

Vanuit het voorafgaande kan vaststaan en vanuit de volgende dingen zal verder vaststaan dat elk willekeurig mens uit de schepping en vandaar uit geboorte deze twee vermogens heeft, en dat die uit de Heer zijn; en dat ze niet worden weggenomen, en dat het vanuit de schijn is dat de mens denkt, spreekt, wil en doet zoals vanuit zich; en dat de Heer in die vermogens woont bij ieder willekeurig mens. Vanuit die verbinding leeft de mens in het eeuwige, en dat de mens door die vermogens, en niet zonder die, hervormd en wederverwekt kan worden; voorts dat de mens daardoor van de beesten wordt onderscheiden.

265. De oorsprong van het boze is vanuit het misbruik van die vermogens, dit zal in deze orde worden gezegd:

1. Dat de boze mens zich even gelijk als de goede verheugt in die twee vermogens.

2. Dat de boze mens die misbruikt om boze en valse dingen te bevestigen, en dat de goede mens die gebruikt om goede en ware dingen te bevestigen.

3. Dat de bevestigde boze en valse dingen bij de mens aanblijven, en van zijn liefde en vandaar van het leven van hem worden.

4. Dat die dingen die van de liefde en van het leven zijn geworden in het kroost worden meegeboren.

5. Dat alle boze dingen, zowel de aangeboren als de daarboven opgenomen, in het natuurlijk gemoed zetelen.

266. 1. De boze mens verheugt zich net als de goede mens in die twee vermogens. Dat het natuurlijk gemoed naar het verstand verheven kan worden tot aan het licht waarin de engelen van de derde hemel zijn en de ware dingen zien, die erkennen en die daarop spreken, is in het voorafgaande artikel getoond. Waar vanuit het duidelijk is dat omdat het natuurlijk gemoed zo verheven kan worden, de boze mens evenals de goede mens zich verheugt in dat vermogen dat de redelijkheid wordt genoemd. En omdat het natuurlijk gemoed dermate verheven kan worden, volgt, dat het ook die dingen kan denken en spreken. Dat het echter die dingen kan willen en doen hoewel het die niet wil en doet, dit getuigt de rede en de ondervinding. De rede: wie kan niet de dingen willen en doen die hij denkt? Maar dat hij niet wil en doet, is omdat hij het niet liefheeft die dingen te willen en te doen. Dat hij kán willen en doen is de vrijheid die elk willekeurig mens uit de Heer heeft, maar dat hij niet het goede wíl en doet wanneer hij kan, is vanuit de liefde van het boze die tegenstreeft; hij kan die evenwel weerstaan, en velen weerstaan die ook. Dit is uit ondervinding in de geestelijke wereld vaak bevestigd. Ik heb boze geesten gehoord die van binnen duivels waren en die de ware dingen van de hemel en van de Kerk in de wereld hadden verworpen. Zoals de aandoening van weten, waarin elk mens uit de knapenjaren is, door de glorie die elke willekeurige liefde zoals een glans van vuur omkranst, werd opgewekt, dan doorvatten die de verborgenheden van de engelenwijsheid, even goed als de goede geesten die van binnen engelen waren die doorvatten. Ja, die duivelse geesten zeiden zelfs dat zij weliswaar kunnen willen en doen volgens die dingen, maar dat zij niet willen. Toen hun werd gezegd dat zij die dingen willen als zij slechts de boze dingen als zonden schuwen, zeiden zij dat zij zelfs dit kunnen, maar dat zij niet willen. Hieruit is het duidelijk dat de bozen even gelijk als de goeden het vermogen hebben dat vrijheid wordt genoemd. Eenieder ga bij zich te rade en hij zal bemerken dat dit zo is. Dat de mens kan willen is omdat de Heer, uit wie dat vermogen is, aanhoudend geeft dat hij kan; want zoals boven is gezegd; de Heer woont in dit tweetal vermogens bij ieder willekeurig mens, en dus in het vermogen of in de macht dat hij kan willen. Wat het vermogen van verstaan, dat redelijkheid wordt genoemd, betreft, dat is er niet bij de mens vooraleer het natuurlijk gemoed van hem tot volwassenheid komt; intussen is het zoals het zaad in een onrijpe vrucht dat niet in de aarde geopend kan worden en tot een struik uitgroeien; dat vermogen is er ook niet bij degenen waarover boven is gehandeld n. 259.

267. 2. De boze mens misbruikt die vermogens om boze en valse dingen te bevestigen en de goede mens gebruikt die om goede en ware dingen te bevestigen. Vanuit het verstandelijk vermogen, dat redelijkheid wordt genoemd en vanuit het wilsvermogen, dat vrijheid wordt genoemd, trekt de mens datgene, dat al wat hij wil, kan bevestigen. Want de natuurlijke mens kan zijn verstand verheffen tot een hoger licht zover hij maar verlangt; maar hij die in boze en daaruit in valse dingen is, verheft dat niet hoger dan tot het hoger gebied van zijn natuurlijk gemoed en zelden tot het gebied van zijn geestelijk gemoed. De oorzaak is omdat hij in de verkwikkingen van de liefde van zijn natuurlijk gemoed is en indien hij het daarboven verheft, vergaat het verkwikkelijke van de liefde van hem. Indien het hoger wordt verheven en ware dingen ziet die tegengesteld zijn aan de verkwikkelijke dingen van zijn leven of aan de beginselen van zijn eigen inzicht, dan vervalst hij die of gaat er aan voorbij en laat die vanuit verachting liggen, of houdt die in het geheugen achter opdat ze als middelen de liefde van zijn leven of de trots van zijn eigen inzicht van dienst zijn. Dat de natuurlijke mens kan bevestigen al wat hij wil, is duidelijk vanuit de zovele ketterijen in de Christelijke wereld, waarvan elke naar believen wordt bevestigd door haar aanhangers. Dat boze en valse dingen van elk geslacht bevestigd kunnen worden, wie weet dit niet; het kan bevestigd worden en wordt ook door de bozen bij zich bevestigd dat God niet is en dat de natuur alles is en dat zij zichzelf heeft geschapen; dat religie slechts een middel is waarmee de eenvoudige gemoederen in banden worden gehouden; dat de menselijke voorzichtigheid alle dingen doet, en dat de Goddelijke Voorzienigheid niets doet, behoudens dat zij het heelal in de orde waarin het geschapen is, onderhoudt; voorts dat: moorden, echtbreuken, diefstallen, bedriegerijen en wraaknemingen geoorloofd zijn, volgens Macchiavelli en de volgelingen van hem. Deze en eendere dingen meer kan de natuurlijke mens bevestigen, ja zelfs boeken met zulke bevestigingen vullen; en wanneer zij bevestigd zijn verschijnen die valse dingen in hun dwaas licht en de ware dingen in zulk een schaduw dat zij niet dan zoals fantomen in de nacht kunnen worden gezien. In één woord, neem het meest valse en geef dat tot stelling, en zeg aan een scherpzinnig persoon: Bevestig dit, en hij zal het bevestigen tot volle uitdoving van het licht van het ware toe; maar leg de bevestigingen terzijde, keer terug en beschouw de stelling zelf vanuit uw redelijkheid en u zult het valse ervan zien in al zijn misvormdheid. Vanuit deze dingen kan nu vaststaan dat de mens die twee vermogens die uit de Heer bij hem zijn, kan misbruiken om boze en valse dingen van elk geslacht te bevestigen. Dat kan niet enig beest, omdat het zich niet in die vermogens verheugt; daarom wordt het beest in alle orde van zijn leven en in alle wetenschap van zijn natuurlijke liefde geboren, anders dan de mens.

268. 3. De bevestigde boze en valse dingen blijven bij de mens aan en worden van de liefde en het leven van hem. Bevestigingen van het boze en valse zijn niets anders dan verwijderingen van het goede en ware, en indien die aanwassen zijn het verwerpingen. Want het boze verwijdert en verwerpt het goede en het valse het ware; vandaar ook zijn bevestigingen van het boze en valse, toesluitingen van de hemel; want al het goede en ware vloeit uit de Heer door de hemel in. En wanneer de hemel gesloten is, dan is de mens in de hel en daar in een gezelschap waar een eender boze en valse regeert, waaruit hij daarop niet bevrijd kan worden. Het werd gegeven te spreken met enigen die voor eeuwen bij zich de valse dingen van hun religie hadden bevestigd en ik heb gezien dat zij in dezelfde dingen, eender als zij daarin waren geweest in de wereld, aanblijven. De oorzaak is omdat alle dingen die de mens bij zich bevestigt, van de liefde en het leven van hem worden; ze worden van de liefde omdat ze van de wil en van het verstand worden, en wil en verstand maken het leven van ieder willekeurig mens; en wanneer ze van het leven van de mens worden, worden ze niet alleen van het gehele gemoed van hem maar ook van zijn gehele lichaam. Daar vandaan is het duidelijk dat de mens die zich heeft bevestigd in boze en valse dingen, van hoofd tot hiel zodanig is, en wanneer hij geheel zodanig is kan hij niet door enige omkering of terugkromming in een daaraan tegenovergestelde staat worden teruggebracht en zo uit de hel worden uitgetrokken. Vanuit deze en vanuit de voorgaande dingen in dit artikel kan worden gezien vanwaar de oorsprong van het boze is.

269. 4. Dat die dingen die van de liefde zijn en vandaar van het leven zijn geworden, het nakroost worden meegeboren. Het is bekend dat de mens wordt geboren in het boze, en dat hij dit als het erfelijke trekt uit de ouders, en door sommige wordt het geloofd dat het niet is uit de ouders, maar door de ouders vanuit Adam, maar dit is een dwaling. De mens trekt het uit de vader uit wie hij de ziel heeft, en wordt met een lichaam bekleed in de moeder; want het zaad, dat vanuit de vader is, is het eerste receptakel van het leven, maar een zodanig receptakel zoals het was bij de vader; want het is in de vorm van de liefde van hem en de liefde van elk willekeurig mens is in grootste en kleinste dingen aan zichzelf eender; en daarin is het streven tot de menselijke vorm waarin het ook achtereenvolgens uitkomt. Daaruit volgt dat de boze dingen die erfelijk worden genoemd, zijn uit de vaders en dus uit de grootvaders en overgrootvaders in de afstammelingen achtereenvolgens afgeleid. Dit leert ook de ervaring, want er is naar de aandoeningen een eenderheid van de natiën met haar eerste verwekker en een grotere eenderheid van families en een nog grotere eenderheid van huizen, ja zelfs een zodanige eenderheid dat generaties niet slechts worden onderkend uit het gemoed, maar ook uit de aangezichten.

Maar over de inverwekking van de liefde van het boze uit de ouders in de kinderen, zal in het volgende meer worden gezegd, waar gehandeld wordt over de overeenstemming van het gemoed, of van de wil en het verstand, met het lichaam en de leden en organen ervan. Hier zijn alleen deze weinige dingen aangevoerd opdat men zal weten dat de boze dingen uit de ouders achtereenvolgens worden afgeleid en dat ze door opeenhopingen van de een na de ander aanwassen, totdat de mens vanuit geboorte alleen maar het boze is, en dat de boosaardigheid van het boze groeit volgens de graad van de toesluiting van het geestelijk gemoed, want zo wordt het natuurlijk gemoed ook hoger gesloten. Dit wordt in de nakomelingen niet hersteld tenzij door de boze dingen als zonden te schuwen vanuit de Heer; zo en niet anders wordt het geestelijk gemoed geopend en door het natuurlijk gemoed in de overeenstemmende vorm teruggebracht.

270. 5. Dat alle boze dingen en de valse dingen daaruit, zowel de inverwekte als de daaroverheen opgenomen, in het natuurlijk gemoed zetelen. Dat de boze dingen en de valse dingen daaruit in het natuurlijk gemoed zetelen, is omdat dat gemoed in vorm of in beeld de wereld is; het geestelijk gemoed is echter in vorm of in beeld de hemel, en in de hemel kan het boze niet geherbergd worden. Daarom is dit gemoed uit geboorte niet geopend, maar slechts in de macht dat het geopend kan worden. Het natuurlijk gemoed leidt zijn vorm ook voor een deel uit de substanties van de natuurlijke wereld, maar het geestelijk gemoed alleen uit de substanties van de geestelijke wereld. Dit gemoed wordt in zijn ongereptheid uit de Heer in stand gehouden, opdat de mens mens kan worden; want hij wordt als dier geboren, maar hij wordt mens. Het natuurlijk gemoed met al die dingen ervan is rondgebogen in kringen van rechts naar links, het geestelijk gemoed echter in kringen van links naar rechts, dus die gemoederen zijn over en weer in tegengestelde richting, een aanwijzing dat het boze in het natuurlijk gemoed zetelt en dat het vanuit zich tegen het geestelijk gemoed ageert; en de ronddraaiing van rechts naar links is neerwaarts gekeerd, dus naar de hel, maar de ronddraaiing van links naar rechts gaat opwaarts en dus naar de hemel. Dat dit zo is, was voor mij duidelijk uit deze ervaring dat een boze geest zijn lichaam niet kan ronddraaien van links naar rechts, maar wel van rechts naar links. Een goede geest kan alleen met moeite het lichaam ronddraaien van rechts naar links, maar gemakkelijk van links naar rechts. De ronddraaiing volgt de stroom van de innerlijke dingen die van het gemoed zijn.

271. DE BOZE EN DE VALSE DINGEN ZIJN IN AL HET TEGENOVERGESTELDE TEGEN DE GOEDE EN WARE DINGEN, … … OMDAT DE BOZE EN VALSE DINGEN DUIVELS EN HELS ZIJN EN DE GOEDE EN WARE DINGEN GODDELIJK EN HEMELS.

Dat het boze en het goede tegenovergestelde dingen zijn, eveneens het valse van het boze en het ware van het goede, dat erkent eenieder als hij het hoort. Maar omdat diegenen die in het boze zijn niet anders gewaarworden en vandaar niet anders doorvatten dan dat het boze het goede is, want het boze verkwikt de zinnen van hen, vooral het gezicht en het gehoor, en verkwikt vandaar ook het denken en zo het doorvatten, erkennen zij daarom weliswaar dat het boze en het goede tegenovergestelde dingen zijn, maar wanneer zij in het boze zijn, zeggen zij vanuit de verkwikkingen ervan, dat het boze het goede is, en omgekeerd.
Tot voorbeeld diene: wie zijn vrijheid om het boze te denken en te doen misbruikt, die noemt het vrijheid en het tegenovergestelde ervan, dat het goede denken is dat in zich het goede is, knechtschap, terwijl toch dit waarlijk het vrije is, eerstgenoemde echter het slaafse.
Wie echtbreuken liefheeft noemt echtbreken het vrije en niet mogen echtbreken noemt hij het slaafse, want hij wordt in wulpsheid het verkwikkelijke gewaar en in kuisheid het onverkwikkelijke.
Wie in de liefde van heersen vanuit zelfliefde is, wordt in die liefde een verkwikkelijke van het leven gewaar dat de andere verkwikkelijke dingen van elk willekeurig geslacht overtreft. Vandaar noemt hij al wat van die liefde is het goede en verklaart voor het boze al wat daartegen indruist; terwijl het toch tegenovergesteld is.
Hetzelfde is het met elk ander boze; en daarom, hoewel ieder erkent dat het boze en het goede tegenovergestelde dingen zijn, koesteren toch diegenen die in boze dingen zijn, een tegengesteld idee ten aanzien van die tegenoverstelling, en niet anderen een juist idee dan wie in de goede dingen zijn; niemand kan als hij in het boze is, het goede zien, maar wie in het goede is, kan het boze zien. Het boze is beneden zoals in een spelonk, het goede is boven zoals op een berg.

272. Omdat nu door velen niet wordt geweten hoedanig het boze is en dat het volledig tegenovergesteld is aan het goede en het evenwel van belang is dat het geweten wordt, moet deze zaak daarom in deze orde worden bezien:

1. Dat het natuurlijk gemoed dat in boze dingen is een vorm en beeld van de hel is.

2. Dat het natuurlijk gemoed dat een vorm en beeld van de hel is, afdaalt door drie graden.

3. Dat de drie graden van het natuurlijk gemoed dat een vorm en beeld van de hel is, tegenovergesteld zijn aan de drie graden van het geestelijk gemoed, dat een vorm en beeld van de hemel is.

4. Dat het natuurlijk gemoed dat een hel is, in al het tegenovergestelde is tegen het geestelijk gemoed dat een hemel is.

273. 1. Dat het natuurlijk gemoed dat in boze dingen en in valse dingen daaruit is, een vorm en beeld van de hel is. Hoedanig het natuurlijk gemoed in zijn substantiële vorm is bij de mens, of hoedanig het is in zijn vorm vanuit de substanties van de ene en de andere wereld samengeweven in de hersenen, waar dat gemoed in zijn eerste dingen zetelt, kan hier niet worden beschreven. De universele idee ten aanzien van die vorm zal gegeven worden in de volgende dingen waar gehandeld moet worden over de overeenstemming van het gemoed en van het lichaam. Hier zal alleen iets gezegd worden over de vorm daarvan naar de staten en de veranderingen ervan, waardoor het waarnemen, het denken, bedoelen en willen en de dingen die daarvan zijn, optreden. Want het natuurlijk gemoed dat in boze dingen en de valse dingen daaruit is, is ten aanzien daarvan een vorm en beeld van de hel. Zo'n vorm veronderstelt een substantiele vorm als subject, want veranderingen van staat zonder substantiële vorm die het subject is, kunnen er niet zijn, geheel zoals het gezicht niet zonder het oog en het gehoor zonder het oor. Wat dus de vorm of het beeld betreft waarmee het natuurlijk gemoed op de hel gelijkt, die vorm en dat beeld is zodanig dat de regerende liefde met de begeerten ervan, wat de universele staat van dit gemoed is, is zoals in de hel de duivel is en dat de gedachten van het valse die opkomen vanuit die regerende liefde, zijn zoals de duivelse bende. Onder de duivel en onder de bende van hem wordt ook niets anders in het Woord verstaan. De zaak is ook eender, want in de hel is de liefde van heersen vanuit de eigenliefde de regerende liefde; deze wordt daar de duivel geheten; en de aandoeningen van het valse met de gedachten die opkomen vanuit die liefde, worden de bende van hem geheten. Het eendere is in elk willekeurig gezelschap van de hel, met verschillen zodanig als de specifieke verschillen zijn van een enkel geslacht. In een eendere vorm is ook het natuurlijk gemoed dat in boze dingen en in valse dingen daaruit is. Daarom ook komt de natuurlijke mens die zodanig is, na de dood in een gezelschap van de hel dat aan hem eender is en dan handelt hij in alle en in de afzonderlijke dingen één hiermee, want hij komt in zijn vorm, dat wil zeggen, in de staat van zijn gemoed. Er is eveneens een andere liefde, die satan wordt geheten, deze is onder geordend aan de eerdergenoemde liefde die duivel wordt geheten. Dit is de liefde van goederen van anderen willen bezitten door onverschillig welke boze kunst; scherpzinnige boosaardigheden en arglistigheden zijn de bende van hem. Wie in deze hel zijn, die worden in het algemeen satans geheten en wie in de vorige zijn, die worden in het algemeen duivels geheten, en wie daar niet op heimelijke wijze handelen, wijzen hun naam niet af; vandaar is het dat de hellen in het samengestelde, duivel en satan worden genoemd. Dat de twee hellen volgens die twee liefden in het algemeen zijn onderscheiden, is omdat alle hemelen in twee rijken: het hemelse en het geestelijke, volgens twee liefden zijn onderscheiden; en de duivelse hel vanuit het tegenovergestelde overeenstemt met het hemels rijk en de satanische hel vanuit het tegengestelde overeenstemt met het geestelijk rijk. Dat de hemelen in twee rijken, het hemelse en het geestelijke, zijn onderscheiden, kan men zien in het werk 'Hemel en Hel', n. 20 tot 28. Dat het natuurlijk gemoed dat zodanig is, in vorm een hel is, is omdat elke geestelijke vorm in grootste en kleinste dingen aan zichzelf eender is; vandaar is het, dat iedere engel een hemel in kleinere vorm is, zoals eveneens in het werk 'Hemel en Hel' n. 51 tot 58 is getoond. Hier vanuit volgt ook dat iedere mens of geest die een duivel of een satan is, een hel in kleinere vorm is.

274. 2. Dat het natuurlijk gemoed dat een vorm of beeld van de hel is, afdaalt door drie graden. Dat in de grootste en kleinste van alle dingen graden van tweevoudig geslacht zijn, die de graden van hoogte en die van breedte worden genoemd, kan men boven zien, n. 222 tot 229. Zo ook het natuurlijk gemoed in zijn grootste en kleinste dingen; hier worden de graden van hoogte verstaan.

Het natuurlijk gemoed is vanuit zijn tweetal vermogens, die redelijkheid en vrijheid worden genoemd, in die staat dat het door drie graden kan opklimmen en door drie graden afdalen. Het klimt op vanuit de goede en ware dingen en daalt af vanuit de boze en valse dingen; en als het opklimt, worden de lagere graden gesloten die tot de hel strekken en als het afdaalt, worden de hogere graden gesloten die tot de hemel strekken. De oorzaak is omdat zij in reactie zijn. De drie hogere en lagere graden zijn niet geopend noch gesloten in de pas geboren mens; want dan is hij in onwetendheid van het goede en ware en van het boze en valse; maar zoals hij zichzelf in die dingen brengt, zo worden ook de graden geopend of gesloten ofwel van de ene ofwel van de andere kant. Wanneer zij geopend worden naar de hel, valt de hoogste of binnenste plaats aan de regerende liefde toe, die van de wil is, de tweede of de middelste plaats valt aan het denken van het valse toe, dat van het verstand is vanuit die liefde; en de laagste plaats valt toe aan het geconcludeerde van de liefde door het denken, of de wil door het verstand. Het is hier ook hetzelfde zoals het is met de graden van hoogte, waarover eerder, dat zij in een orde zijn zoals: doel oorzaak en uitwerking, of zoals: het eerste, middelste en het laatste doel. Het afdalen van deze graden is naar het lichaam; vandaar vergroven die zich in het afdalen en worden stoffelijk en lichamelijk. Indien ware dingen vanuit het Woord in de tweede graad, om die te vormen, worden ontvangen, worden die ware dingen vanuit de eerste graad, die de liefde van het boze is, vervalst en worden zij bedienden en lijfeigenen. Hieruit kan vaststaan hoedanig de ware dingen van de Kerk vanuit het Woord worden bij diegenen die in de liefde van het boze zijn, of van wie het natuurlijk gemoed in vorm een hel is, namelijk dat zij omdat zij de duivel van dienst zijn als middelen, worden geprofaneerd; want de liefde van het boze die regeert in het natuurlijk gemoed, dat een hel is, is de duivel, zoals boven is gezegd.

275. 3. De drie graden van het natuurlijk gemoed, dat een vorm en beeld van de hel is, zijn tegenovergesteld aan de drie graden van het geestelijk gemoed, dat een vorm en beeld van de hemel is. Dat er drie graden van het gemoed zijn, die de natuurlijke, de geestelijke en de hemelse worden genoemd en dat het vanuit die graden bestaande menselijke gemoed naar de hemel schouwt en zich daarheen ombuigt, is boven getoond. Vandaar kan het worden gezien dat het natuurlijk gemoed als het omlaag schouwt en zich naar de hel ombuigt, eender vanuit drie graden bestaat en dat iedere willekeurige graad daarvan is tegenovergesteld aan de graad van het gemoed dat een hemel is. Dat dit zo was duidelijk voor mij vanuit die dingen die in de geestelijke wereld zijn gezien, en die zijn: dat er drie hemelen zijn en die volgens de drie graden van hoogte onderscheiden zijn, en dat er drie hellen zijn en die volgens de drie graden van hoogte of van diepte ook onderscheiden zijn; en dat de hellen aan de hemelen in alle en de afzonderlijke dingen zijn tegenovergesteld. Voorts dat de onderste hel is tegenovergesteld aan de hoogste hemel, dat de middelste hel is tegenovergesteld aan de middelste hemel en dat de bovenste hel is tegenovergesteld aan de laatste hemel. Hetzelfde is het met het natuurlijk gemoed dat in de vorm van de hel is; want de geestelijke vormen zijn aan zichzelf eender in grootste en kleinste dingen. Dat de hemel en de hel dus zo in het tegenovergestelde zijn, is omdat de liefden van die dus tegenovergesteld zijn. De liefde in de Heer en vandaar de liefde jegens de naaste, maken de binnenste graad in de hemelen; maar de zelfliefde en de wereldliefde maken de binnenste graad in de hellen; de wijsheid en het inzicht vanuit hun liefden maken de middelste graad in de hemelen, maar de dwaasheid en de waanzinnigheid die verschijnen zoals wijsheid en inzicht, vanuit haar liefden maken de middelste graad in de hellen; de geconcludeerde dingen echter vanuit hun tweetal graden, die ofwel in het geheugen worden weggelegd als wetenschappen ofwel in het lichaam tot daden worden bepaald, maken de laatste graad in de hemelen; de geconcludeerde dingen vanuit hun tweetal graden die ofwel wetenschappen worden ofwel daden worden, maken de buitenste graad in de hellen.

Op welke wijze de goede en ware dingen van de hemel in boze en valse dingen, dus in het tegenovergestelde, worden verkeerd in de hellen, kan vaststaan vanuit deze ondervinding: Ik hoorde dat enig Goddelijk Ware vanuit de hemel neervloeide in de hel en ik hoorde dat dit op de weg in het afdalen door de graden werd verkeerd in het valse, en dus tot de laagste hel in het volslagen tegenovergestelde; waar vanuit duidelijk was dat de hellen volgens de graden in het tegenovergestelde tot de hemelen zijn ten aanzien van alle goede en ware dingen en dat ze boze en valse dingen worden door de invloeiing in vormen die in het tegengestelde zijn gekeerd. Want, dat al het invloeiende wordt doorvat en waargenomen volgens de opnemende vormen en de staten ervan, is bekend. Dat ze in het tegenovergestelde waren gekeerd, was ook voor mij duidelijk uit deze ondervinding: het

werd gegeven de hellen te zien in haar ligging ten opzichte van de hemelen en degenen die daar waren verschenen omgekeerd, met het hoofd omlaag en de voeten omhoog. Maar er werd gezegd dat zij toch aan zichzelf verschijnen rechtop op de voeten, wat kan worden vergeleken met de tegenvoeters. Vanuit deze bewijsstukken van ondervinding kan vaststaan dat de drie graden van het natuurlijk gemoed, dat in vorm en beeld een hel is, tegenovergesteld zijn aan de drie graden van het geestelijk gemoed, dat in vorm en beeld een hemel is.

276. 4. Het natuurlijk gemoed, dat een hel is, is in al het tegenovergestelde tegen het geestelijk gemoed, dat een hemel is. Wanneer de liefden tegenovergesteld zijn, dan worden alle dingen die van het inzicht zijn, tegenovergesteld; want vanuit de liefde, dat het leven van de mens zelf maakt, vloeien alle overige dingen, zoals beken uit hun bron. De dingen die niet daaruit zijn scheiden zich in het natuurlijk gemoed van de dingen die wel daaruit zijn. Die dingen die vanuit de regerende liefde van hem zijn, zijn in het midden en de overige dingen aan de zijden. Deze dingen worden, indien ze de ware dingen van de Kerk vanuit het Woord zijn, uit het midden verder weg aan de zijden heengezonden en tenslotte over de grenzen gejaagd en dan doorvat de mens of het natuurlijk gemoed het boze zoals het goede en ziet hij het valse zoals het ware en omgekeerd. Daar vanuit is het dat hij boosaardigheid als wijsheid gelooft, waanzin als inzicht, arglistigheid als voorzichtigheid, boze kunsten als scherpzinnigheid; en dan maakt hij eveneens de Goddelijke en de hemelse dingen die van de Kerk zijn en van de eredienst, tot niets en de lichamelijke en de wereldlijke dingen maakt hij tot het grootste. Zo keert hij dus de staat van zijn leven om, zodat hij wat van het hoofd is van de voetzool maakt en het vertrapt, en wat van de voetzool is van het hoofd maakt; zo wordt de mens van levend dood; levend wordt hij genoemd van wie het gemoed een hemel is en dood hij van wie het gemoed een hel is.

277. ALLE DINGEN DIE VAN DE DRIE GRADEN VAN HET NATUURLIJK GEMOED ZIJN,
ZIJN INGESLOTEN DOOR DE WERKEN DIE PLAATSVINDEN DOOR DE HANDELINGEN VAN HET LICHAAM.

Door de wetenschap van de graden die in dit deel wordt gegeven, wordt deze verborgenheid ontdekt dat alle dingen van het gemoed of van de wil en het verstand van de mens, in de daden of in de werken van hem, zijn ingesloten, nauwelijks anders dan de zichtbare en de onzichtbare dingen in een zaad, in een vrucht of in een ei. De daden of de werken zelf verschijnen niet anders dan zoals die dingen in de uitwendige dingen, toch zijn in de inwendige dingen ontelbare dingen, want er zijn de krachten van de beweegvezels van het gehele lichaam die samenlopen en er zijn al de dingen van het gemoed die krachten opwekken en bepalen, en dat die dingen van drie graden zijn, is boven getoond; en omdat het alle dingen van het gemoed zijn, zijn het alle dingen van de wil of alle aandoeningen van de liefde van de mens, die de eerste graad samenstellen. Het zijn alle dingen van het verstand of al het denken van zijn waarnemingen, die de tweede graad maken, en het zijn alle dingen van het geheugen of alle daaraan ontnomen ideeën van het denken die de spraak het naastgelegen is, die de derde graad maken. Vanuit deze dingen, in de handeling bepaald, ontstaan de werken, waarin, in de uitwendige vorm bezien, de eerdere dingen niet verschijnen, die evenwel daadwerkelijk daarin zijn. Dat het laatste de samenvatting, het samenhoudende en de basis van de eerdere dingen is, kan men zien boven in n. 209 tot 216; en dat de graden van hoogte in hun laatste in het volle zijn, n. 217 tot 221.

278. Dat de daden van het lichaam door het oog bezien zo dus eenvoudig en eenvormig verschijnen zoals in de uitwendige vorm: zaden, vruchten, eieren, en zoals noten en amandelen in de dop, en toch in zich alle eerdere dingen waar vanuit ze zijn, samenhouden, is omdat elk laatste omhuld en daardoor van de eerdere dingen onderscheiden is; iedere graad is ook omgeven met een bedekking en daardoor onderscheiden van de andere. Daarom worden die dingen die van de eerste graad zijn, niet gekend uit de tweede graad, noch worden de dingen die van deze graad zijn, gekend uit de derde; zoals bijvoorbeeld: de liefde van de wil, die de eerste graad van het gemoed is, wordt in de wijsheid van het verstand, die de tweede graad van het gemoed is, niet gekend dan alleen door een zekere verkwikking van het denken van iets; de eerste graad, die, zoals gezegd is de liefde van de wil is, wordt in de wetenschap van het geheugen, die de derde graad is, niet gekend dan door een zeker liefelijke van weten en spreken. Vanuit deze dingen volgt dat het werk, dat een daad van het lichaam is, al die dingen insluit, hoewel het in de uitwendige vorm enkelvoudig zoals één verschijnt.

279. Dit wordt bevestigd hierdoor: dat de engelen die bij de mens zijn, afzonderlijk die dingen doorvatten die vanuit het gemoed in de handeling zijn; de geestelijke engelen die dingen die daarin zijn vanuit het verstand en de hemelse engelen die dingen die daarin vanuit de wil

zijn.
Dit verschijnt als een paradox, niettemin is het waar.
Maar men moet weten dat die dingen van het gemoed die beschouwd worden of tot een aanwezige zaak behoren, in het midden zijn en de overige dingen rondom volgens de verwantschappen. De engelen zeggen dat vanuit het afzonderlijke werk van de mens wordt doorvat hoedanig hij is, maar gelijkend op zijn liefde volgens de bepalingen ervan in de aandoeningen en daaruit in het denken. In één woord, elke daad of elk werk van de geestelijke mens is voor de engelen zoals een vrucht, smakelijk, nuttig en schoon, die eenmaal geopend en gegeten, smaak, nut en verrukkingen geeft. Dat de engelen een zodanige waarneming hebben van de daden en werken van de mens, zie men ook boven in n. 220.

280. Het eendere is het met de spraak van de mens; de engelen kennen vanuit de klank van de spraak de liefde van de mens, vanuit de articulatie van de klank de wijsheid van hem, en vanuit de zin van de woorden de wetenschap van hem. Zij zeggen verder dat die drie dingen in ieder willekeurig woord zijn omdat de stem is zoals het geconcludeerde, want daarin is klank, articulatie en zin. Uit de engelen van de derde hemel werd mij gezegd dat zij vanuit elk willekeurig woord van een spreker in een reeks de algemene samengestelde staat van het hoger gemoed van hem doorvatten en eveneens enige bijzondere staten. Dat er in de afzonderlijke woorden van het Woord een geestelijke is dat van de Goddelijke Wijsheid is en een hemelse dat van de Goddelijke Liefde is, en dat die uit de engelen worden doorvat wanneer het Woord heilig gelezen wordt uit de mens, is in ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Gewijde Schrift’ met vele dingen getoond.

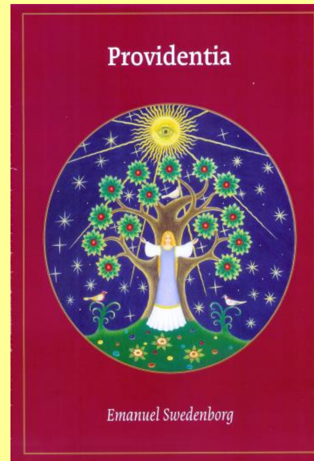
281. Vanuit deze dingen wordt geconcludeerd dat er in de werken van de mens van wie het natuurlijk gemoed door drie graden in de hel afdaalt, al de boze dingen en al de valse dingen van het boze van hem zijn; en dat er in de werken van de mens van wie het natuurlijk gemoed in de hemel opklimt, al de goede en ware dingen van hem zijn; en dat zowel de een als de ander worden doorvat uit de engelen vanuit de spraak alleen en vanuit de handeling alleen van de mens.
Vandaar is het dat in het Woord wordt gezegd dat de mens volgens zijn werken gericht moet worden en dat hij rekenschap zal geven van zijn woorden.

Einde van het derde deel van ***Engelenwijsheid.***

---

*De eerder in Swedenborgiana gepubliceerde delen 1 en 2 van **Engelenwijsheid** staan intussen op internet, deel 3 volgt weldra. De delen 4 en 5 van dit sublieme filosofische werk zullen in de volgende jaargang(en) van Swedenborgiana worden gepubliceerd.*

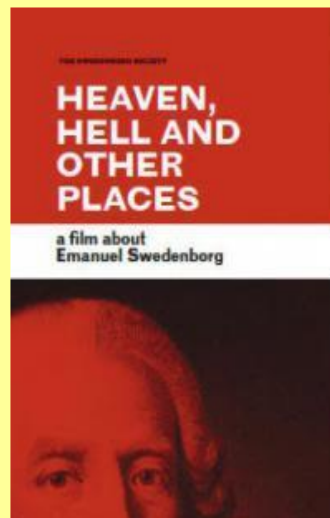
Nieuws en Berichten

PROVIDENTIA
Wijsheid van Engelen over Gods Voorzienigheid, door Emanuel Swedenborg.

ISBN 9789080144453;
harde omslag en leeslint;
223 pagina's; moderne Nederlandse vertaling door Henk Weevers;
Uitgave Swedenborg Boekhuis 2009.
Actieprijs € 23,00
per post naar ieder adres.

Providentia mag de meest filosofische titel uit Swedenborgs geïnspireerde geschriften genoemd worden.
Zelf zegt hij er over (zie pag. 19): ***“In dat boek is ten volle getoond dat de mens een ontvangend orgaan is van het leven en niet het leven zelf.”***
Waar de filosofie en de metafysica genoemd worden als opklimmende ladders tot de theologie, daar is deze titel zeer wel op zijn plaats.
Een juweel op uw boekenplank, zowel qua uitvoering en vooral qua inhoud. Een prachtig geschenk, want wie het vat wordt rijkelijk beloond met geestelijke inzichten.

De Swedenborg Society in London heeft onlangs een nieuwe (Engelstalige) DVD uitgebracht getiteld:

Heaven, Hell & Other Places: a Film about Emanuel Swedenborg

Deze boeiende documentaire duurt ongeveer 35 minuten en voert u mee naar Zweden ten tijde van Swedenborg.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

ENGELENWIJSHEID
OVER DE GODDELIJKE LIEFDE
VIERDE DEEL - § 282 t/m 304.

282. DE HEER UIT HET EEUWIGE,
DIE JEHOVAH IS,
HEEFT HET HEELAL
EN ALLE DINGEN ERVAN
UIT ZICHZELF GESCHAPEN,
EN NIET UIT NIETS.

In de gehele wereld is het bekend en door elk wijs mens door innerlijk verstaan erkend, dat er één God is, die de Schepper van het heelal is; en vanuit het Woord is het bekend dat God de Schepper van het heelal, Jehovah wordt genoemd vanuit het Zijn, omdat Hij alleen Is.
Dat de Heer uit het eeuwige die Jehovah is, is in de 'Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Heer' met vele dingen vanuit het Woord aangetoond.
Jehovah wordt de Heer uit het eeuwige geheten omdat Jehovah het Menselijke heeft aangenomen opdat Hij de mensen uit de hel zou redden; toen heeft Hij de discipelen geboden dat zij Hem Heer zouden noemen; en daarom wordt Jehovah in het Nieuwe Testament de Heer geheten, zoals kan vaststaan vanuit dit: *'Gij zult liefhebben Jehovah uw God vanuit uw ganse hart en vanuit uw ganse ziel',* (Deuteronomium 6:5); en in het Nieuwe Testament: *'Gij zult liefhebben de Heer uw God vanuit uw ganse hart en vanuit uw ganse ziel'*, (Mattheüs 22:35,37). Eender in andere plaatsen vanuit het Oude Testament genomen bij de Evangelisten.

283. Eenieder die vanuit een heldere rede denkt, ziet dat het heelal niet geschapen is vanuit niets, aangezien hij ziet dat niet iets vanuit niets gemaakt kan worden, want niets is niets en iets vanuit niets maken is een tegenstrijdigheid en wat tegenstrijdig is, is tegen het licht van het ware, hetgeen vanuit de Goddelijke Wijsheid is; en al wat niet is vanuit de Goddelijke Wijsheid, is ook niet vanuit de Goddelijke Almacht.
Ieder die vanuit een heldere rede denkt, ziet ook dat alle dingen zijn geschapen vanuit een substantie die de Substantie in zich is, want deze is het Zijn zelf waar vanuit alle dingen die zijn kunnen bestaan.
En omdat God alleen de Substantie in Zich is en vandaar het Zijn Zelf, staat vast dat niet ergens anders vandaan het bestaan van de dingen is.
Dit hebben velen gezien, omdat de rede het te zien geeft, maar zij hebben niet gewaagd het te bevestigen, omdat zij vreesden dat zij zo misschien in het denken zouden komen dat het geschapen heelal God is, omdat het uit God is, of dat de natuur is vanuit zich en dat het zo het binnenste van haar is wat God wordt genoemd.
Vandaar is het dat hoewel velen hebben gezien dat het bestaan van alle dingen niet ergens anders vandaan is dan uit God en vanuit het Zijn van Hem, zij het toch niet hebben gewaagd buiten hun eerste denken daarover voort te gaan opdat ze hun verstand niet zouden verstrikken in de zogenaamde Gordiaanse knoop, waaruit ze dat daarna niet zouden kunnen ontwarren.
Dat zij het verstand daaruit niet zouden kunnen ontwarren heeft als oorzaak omdat zij over God en over de schepping van het heelal uit God, hebben gedacht vanuit de tijd en de ruimte, en die zijn aan de natuur eigen; en vanuit de natuur de schepping van het heelal begrijpen, kan niemand, maar ieder van wie het verstand in enig innerlijk licht is, kan de natuur en de schepping ervan vanuit God doorvatten, omdat God niet is in tijd en ruimte.
Dat het Goddelijke niet in de ruimte is, zie men n. 7 tot 10. Dat het Goddelijke alle ruimte van het heelal zonder de ruimte vult, n. 69 tot 72. En dat het Goddelijke is in alle tijd zonder de tijd, n. 73 tot 76.
Hierna zal worden gezien dat hoewel God het heelal en alle dingen ervan heeft geschapen vanuit Zichzelf, er toch niet wat ook in het geschapen heelal is dat God is; behalve meer dingen die deze zaak in haar licht brengen.

284. In het Eerste Deel van dit werk is gehandeld over God, dat Hij de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid is, en dat Hij het Leven is; verder ook dat Hij de Substantie en de Vorm is, die het Zijn zelf en het enige Zijn is.
In het Tweede Deel is gehandeld over de geestelijke Zon en haar wereld en over de natuurlijke zon en de wereld daarvan; en dat door zowel de ene als de andere zon het heelal met alle dingen ervan uit God geschapen is.
In het Derde Deel is gehandeld over de graden waarin alle en de afzonderlijke dingen zijn die geschapen zijn.
In dit Vierde Deel nu zal gehandeld worden over de schepping van het heelal uit God.

De oorzaak dat over deze dingen gehandeld wordt is, omdat de engelen betreurden voor de Heer dat zij,
wanneer zij in de wereld neerzien,
zij **niets** zien dan duisternis bij de mensen over God,
de hemel, de schepping van de natuur,
en **niets** van wetenschap waarop hun wijsheid steunt !

285. DE HEER UIT HET EEUWIGE OF JEHOVAH HAD NIET HET HEELAL EN ALLE DINGEN ERVAN KUNNEN SCHEPPEN TENZIJ HIJ MENS WAS.

Zij die een lichamelijk natuurlijk idee van God als Mens hebben, kunnen in het geheel niet begrijpen hoe God als Mens het heelal en alle dingen ervan kon scheppen. Zij denken immers bij zichzelf: Hoe kan God als Mens het heelal doortrekken van ruimte tot ruimte en scheppen; of hoe kan Hij vanuit Zijn plaats een woord zeggen en dat er wanneer het gezegd is er geschapen dingen zijn.

Zulke dingen komen op in de ideeën, wanneer gezegd wordt dat God is Mens, bij hen die over God-Mens eender denken als over een mens van de wereld en die over God denken vanuit de natuur en de eigen dingen ervan, die de tijd en de ruimte zijn.

Maar zij die over God-Mens niet vanuit de mens van de wereld en niet vanuit de natuur en de ruimte en de tijd ervan denken, doorvatten duidelijk dat het heelal niet geschapen had kunnen worden tenzij God is Mens.

Breng uw denken in de idee van de engelen ten aanzien van God dat Hij Mens is, en verwijder voor zoveel u kunt de idee van ruimte en u zult met het denken tot de waarheid naderen.

Sommige ontwikkelde mensen doorvatten ook dat geesten en engelen niet in de ruimte zijn, omdat zij het geestelijke zonder ruimte doorvatten; want het is zoals het denken; hoewel zij in de mens is, kan de mens niettemin daardoor als het ware elders aanwezig zijn, op onverschillig welke plaats, ook op de meest verwijderde.

Zodanig is de staat van de geesten en de engelen, die mensen zijn ook naar de lichamen van hen; die verschijnen op de plaats waar hun denken is, aangezien de ruimten en de afstanden in de geestelijke wereld schijnbaarheden zijn en één handelen met het denken vanuit de aandoening ervan.

Vanuit deze dingen kan vaststaan dat ten aanzien van God, die ver boven de geestelijke wereld als Zon verschijnt en die niet enige schijn van ruimte kan hebben, niet gedacht moet worden vanuit de ruimte; en dat het dan begrepen kan worden dat Hij het heelal geschapen heeft, niet vanuit niets, maar vanuit Zichzelf, voorts dat ook niet het Menselijk Lichaam van Hemzelf groot of klein gedacht kan worden, of van enige gestalte, omdat dit ook van de ruimte is.

Vandaar dat Hij in eersten en laatsten en in grootsten en kleinsten dezelfde is; bovendien dat het Menselijke het binnenste is in al het geschapene, maar zonder de ruimte.

Dat het Goddelijke in grootsten en kleinsten hetzelfde is, zie men boven n. 77 tot 82; en dat het Goddelijke alle ruimten zonder de ruimte vult, n. 69 tot 72; en omdat het Goddelijke niet in de ruimte is, is het ook niet aaneensluitend of ononderbroken zoals het binnenste van de natuur is.

286. Dat God het heelal en alle dingen ervan niet had kunnen scheppen indien Hij niet Mens was, kan door een inzichtsvol iemand heel duidelijk worden begrepen daaruit dat hij bij zich niet kan ontkennen dat God de Liefde en de Wijsheid is, dat Hij de Barmhartigheid en de Mildheid is, voorts dat Hij het Goede en Ware zelf is, omdat die uit Hemzelf zijn.

Omdat zo iemand dit niet kan ontkennen, kan hij ook niet ontkennen dat God is Mens; want er kan niet iets vanuit die dingen geabstraheerd van de mens zijn, want de mens is het subject ervan, en die dingen van hun subject scheiden is zeggen dat zij niet zijn.

Denk over de wijsheid en stel die buiten de mens, is dit dan wel iets? Kunt u het opvatten als iets etherisch of als iets vlammends.

U kunt dit niet tenzij u het misschien bemerkt binnenin die dingen, en indien in die dingen, moet de wijsheid in een vorm zijn zodanig als de mens heeft; zij moet in alle vorm van hem zijn.

Niet kan één ding ontbreken dat de wijsheid in die vorm zal zijn.

In één woord, de vorm van de wijsheid is de mens; en omdat de mens de vorm van de wijsheid is, is hij ook de vorm van de liefde, de barmhartigheid, de mildheid, het goede en ware, omdat deze met de wijsheid één handelen. Dat liefde en wijsheid er niet kunnen zijn tenzij in een vorm, kan men boven zien n. 40 tot 43.

287. Dat de liefde en wijsheid de mens zijn, kan ook vaststaan vanuit de engelen van de hemel, die voor zoveel zij in de liefde en vandaar in de wijsheid uit de Heer zijn, mensen in schoonheid zijn.

Hetzelfde kan ook vaststaan daar vanuit, dat in het Woord wordt gezegd van Adam dat hij in de gelijkenis en in het beeld van God is geschapen (Genesis 1:26), omdat hij in de vorm van de liefde en wijsheid is geschapen.

Ieder mens van de aarde wordt in de menselijke vorm naar het lichaam geboren; de oorzaak is omdat de geest van hem, die ook ziel wordt genoemd, mens is; en deze is mens omdat hij bekwaam is liefde en wijsheid uit de Heer op te nemen; en voor zoveel de geest of de ziel van de mens opneemt, wordt die een mens na de dood van het stoffelijk lichaam dat hij ronddroeg; en voor zoveel hij niet opneemt, wordt hij een monster, dat iets van een mens ontleent vanuit het vermogen van opnemen.

288. Aangezien God is Mens, geeft daarom de gehele engelenhemel in een samenvatting één Mens weer; en deze is in regio's en provincies onderscheiden volgens de leden, de ingewanden en de organen van de mens.

Want er zijn gezelschappen van de hemel die de provincie van alle dingen van het cerebrum maken en van alle dingen van de organen van het aangezicht, verder ook van alle dingen van de ingewanden van het lichaam.

Die provincies zijn tussen elkaar geheel zo onderscheiden als die dingen bij de mens zijn; de engelen weten ook in welke provincie van de Mens zij zijn.
De algehele hemel is in die afbeelding omdat God is Mens; en God is de hemel, omdat de engelen die de hemel samenstellen, de opnemenden zijn van de liefde en de wijsheid uit de Heer, en opnemenden zijn beelden.
Dat de hemel in de vorm van alle dingen van de mens is, is in het Werk 'Hemelse Verborgenheden' aan het einde van verscheidene hoofdstukken getoond.

289. Vanuit deze dingen kan de ledigheid van de ideeën worden gezien bij degenen die over God anders denken dan over een Mens en over de Goddelijke attributen anders dan dat zij in God als Mens zijn, omdat zij gescheiden van de Mens alleen maar verzinsels van de rede zijn.
Dat God de Mens zelf is, vanuit wie elk mens een mens is volgens de opneming van de liefde en de wijsheid, zie men boven n. 11,12,13.

Hetzelfde wordt hier bevestigd vanwege de volgende dingen opdat men de schepping zal doorvatten van het heelal uit God omdat Hij Mens is.

290. DE HEER UIT HET EEUWIGE OF JEHOVAH HEEFT UIT ZICHZELF DE ZON VAN DE GEESTELIJKE WERELD VOORTGEBRACHT, EN VANUIT DIE ZON HET HEELAL EN ALLE DINGEN ERVAN GESCHAPEN.

Gravure door Ton Gravelijn.

Over de Zon in de geestelijke wereld is in het Tweede Deel van dit Werk gehandeld en daar zijn de volgende dingen getoond: Dat de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid in de geestelijke wereld als Zon verschijnen, n. 83 tot 88.
Dat vanuit die Zon de geestelijke warmte en het geestelijk licht voortgaan, n. 89 tot 92.
Dat die Zon niet God is, maar dat zij is het Voortgaande vanuit de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid van God-Mens, eender aan de warmte en het licht vanuit die Zon, n. 93 tot 98.
Dat de Zon van de geestelijke wereld in gemiddelde hoogte is en verschijnt op grote afstand van de engelen zoals de zon van de natuurlijke wereld op grote afstand staat van de mensen, n. 103 tot 107.
Dat in de geestelijke wereld het oosten is waar de Heer als Zon verschijnt en dat de overige streken daaruit bepaald zijn, n. 119 tot 124, 125 tot 128.
Dat de engelen hun aangezicht bij voortduur keren tot de Heer als Zon, n. 129 tot 134, 135 tot 139.
Dat de Heer het heelal en alle dingen ervan door middel van die Zon, die het eerste Voortgaande van de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid is, heeft geschapen, n. 151 tot 156.
Dat de zon van de natuurlijke wereld zuiver vuur is en dat de natuur die vanuit die zon de oorsprong leidt, vandaar dood is; en dat de zon van de natuurlijke wereld is geschapen opdat het werk van de schepping voltooid en beëindigd kan worden, n. 157 tot 162.
Dat zonder beide zonnen, de ene levend en de andere dood, er niet een schepping is, n. 163 tot 166.

291. Onder de dingen die in het Tweede Deel zijn getoond, is ook dit, dat die Zon niet de Heer is, maar dat zij is het Voortgaande vanuit de Goddelijke Liefde en vanuit de Goddelijke Wijsheid van Hemzelf.
Gezegd wordt Voortgaande omdat die Zon vanuit de Goddelijke Liefde en vanuit de Goddelijke Wijsheid, die in zich substantie en vorm zijn, is voortgebracht, en het Goddelijke hierdoor voortgaat.
Maar omdat de menselijke rede zodanig is dat zij niet rust tenzij zij een ding uit zijn oorzaak ziet, en dus tenzij hij ook begrijpt hoe, dus in dit geval hoe de Zon van de geestelijke wereld, die niet de Heer is maar Voortgaande uit Hemzelf, is voortgebracht, daarom zal hierover ook iets worden gezegd.

Over deze zaak heb ik met de engelen vele dingen gesproken; zij zeiden dat zij dit helder doorvatten in hun eigen geestelijk licht, maar dat zij dit niet gemakkelijk kunnen doen uitkomen voor de mens in het natuurlijk licht van hem, omdat zodanig het onderscheid is van het ene en het andere licht en van het denken daaruit.
Zij zeiden evenwel dat dit eender is aan de sfeer van de aandoeningen en van het denken daaruit die elke willekeurige engel omgeeft, waardoor de aanwezigheid van

hem zich vertoont aan de naasten en verder verwijderden, en dat die omgevende sfeer niet de engel zelf is, maar dat zij is vanuit alle en de afzonderlijke dingen van het lichaam van hem, waaruit substanties aanhoudend zoals een stroom uitstromen en de dingen die uitstromen dicht omgeven.
En ook dat die substanties die het lichaam van hem omgeven, door het tweetal bronnen van beweging van het leven van hem, het hart en de long, aanhoudend worden bewogen en de atmosferen in haar werkzaamheden opwekken en daardoor de waarneming tot stand brengen, zoals van diens aanwezigheid bij anderen.
Dus dat het niet een andere sfeer van aandoeningen en vandaar van denken is, hoewel het wel zo wordt genoemd, die van hem uitgaat en wordt voortgezet, omdat de aandoeningen louter staten zijn van vormen van het gemoed in hem.
Zij zeiden verder dat een zodanige sfeer rondom elke willekeurige engel is, omdat zij rondom de Heer is en dat die sfeer rondom de Heer eender uit Hemzelf is en dat die sfeer de Zon van hen is, of de Zon van de geestelijke wereld.

292. Het is mij meermalen gegeven te doorvatten dat een zodanige sfeer is rondom de engel en de geest, en eveneens een gezamenlijke sfeer rondom velen in een gezelschap en het is eveneens gegeven die te zien onder verschillende gedaante; in de hemel soms onder de gedaante van een tedere vlam, in de hel onder de gedaante van grof vuur; en soms in de hemel onder de gedaante van een tedere en blanke wolk en in de hel onder de gedaante van een grove en donkere nevel.
Eveneens werd het gegeven die sferen waar te nemen onder de verschillende gedaanten van geuren en stanken; waar vanuit ik ben bevestigd dat ieder willekeurig persoon in de hemel en ieder willekeurig persoon in de hel een sfeer omgeeft, die uit substanties bestaat die zijn losgemaakt en gescheiden van hun lichamen.

293. Het is eveneens waargenomen dat niet alleen vanuit engelen en geesten een sfeer uitgolft, maar ook vanuit alle en de afzonderlijke dingen die in die wereld verschijnen, zoals vanuit bomen en de vruchten ervan, vanuit struiken en de bloemen ervan, vanuit kruiden en grassen, ja zelfs vanuit verschillende stukken grond en de afzonderlijke dingen daarvan.
Hieruit was het duidelijk dat dit universele is zowel in de levende als in de dode dingen, en dat elk willekeurig ding uit het eendere, dat daar binnen in is, dicht wordt omgeven en dat dit aanhoudend daaruit wordt uitgeademd. Hetzelfde fenomeen vindt men in de natuurlijke wereld is, dit is uit ondervinding van vele ontwikkelde mensen bekend; zoals dat een golf van uitvloeiingen bij voortduur vanuit de mens uitvloeit, en ook vanuit elk willekeurig dier en eveneens vanuit iedere boom, vrucht, struik, bloem, ja zelfs vanuit metaal en steen.
Dit trekt de natuurlijke wereld vanuit de geestelijke wereld en de geestelijke wereld vanuit het Goddelijke.

294. Aangezien de dingen die de Zon van de geestelijke wereld samenstellen, uit de Heer zijn, en niet de Heer zijn, zijn zij daarom niet het leven in zich, zoals die dingen die voortvloeien uit engel en mens en de sferen rondom hen niet de engel of de mens maken, maar vanuit hen zijn, verstoken van het leven van hen.

Die dingen maken niet anders één met de engel of de mens dan dat zij samenstemmen, omdat zij genomen zijn vanuit de vormen van hun lichaam, die de vormen van het leven ervan in hen waren.
Dit is een verborgenheid die de engelen door hun geestelijke ideeën met het denken kunnen zien en eveneens met de spraak uitdrukken, niet echter de mensen door hun natuurlijke ideeën, aangezien duizend geestelijke ideeën één natuurlijk idee maken en één natuurlijk idee niet door de mens kan worden opgelost in enig geestelijk, te minder in zovele.
De oorzaak is omdat zij verschillen volgens de graden van hoogte, waarover in het Derde Deel.

295. Dat er een zodanig verschil is tussen het denken van de engelen en dat van de mensen, is mij door deze ondervinding bekend gemaakt: er werd aan enigen gezegd dat zij over een bepaald onderwerp geestelijk zouden denken en daarna mij zouden zeggen wat zij gedacht hadden.
Dit deden zij en toen zij het mij wilden zeggen, konden zij dit niet en zeiden dat die dingen niet konden worden uitgesproken.
Hetzelfde was het met de geestelijke spraak van hen en hetzelfde met het geestelijk schrift; er was niet enig woord van de geestelijke spraak dat eender was aan een woord van de natuurlijke spraak; ook niet iets van het geestelijk schrift eender aan het natuurlijk schrift, behalve de letters waarvan elk willekeurige een volledige zin bevatte.
Maar, wat wonderlijk is, zij zeiden dat het hun toeschijnt eender te denken, te spreken en te schrijven in de geestelijke staat zoals de mens in de natuurlijke staat, terwijl toch niets eender is.

Hier vanuit was het duidelijk dat het natuurlijke en het geestelijke verschillen volgens de graden van hoogte en dat zij alleen verbinding met elkaar hebben door overeenstemmingen.

296. ER ZIJN DRIE DINGEN IN DE HEER DIE DE HEER ZIJN: HET GODDELIJKE VAN DE LIEFDE, HET GODDELIJKE VAN DE WIJSHEID EN HET GODDELIJKE VAN HET NUT.

DIE DRIE VERTONEN ZICH IN SCHIJNBAARHEID BUITEN DE ZON VAN DE GEESTELIJKE WERELD; HET GODDELIJKE VAN DE LIEFDE DOOR DE WARMTE, HET GODDELIJKE VAN DE WIJSHEID DOOR HET LICHT EN HET GODDELIJKE VAN HET NUT DOOR DE ATMOSFEER, DIE HET SAMENHOUDENDE IS.

Dat vanuit de Zon van de geestelijke wereld de warmte en het licht voortgaan en dat de warmte voortgaat vanuit de Goddelijke Liefde van de Heer en het licht vanuit de Goddelijke Wijsheid van Hemzelf, zie men boven n. 89 tot 92, 99 tot 102, 146 tot 150.
Hier nu zal gezegd worden dat het derde dat voortgaat vanuit de Zon daar, de atmosfeer is, die het samenhoudende van de warmte en het licht is en dat die voortgaat vanuit het Goddelijke van de Heer dat het Nut wordt genoemd.

297. Ieder die in enige verlichting denkt kan zien dat de liefde het nut ten doel heeft en nastreeft, en dat zij het nut voortbrengt door de wijsheid; want de liefde kan vanuit zich niet enig nut voortbrengen, maar alleen door middel van de wijsheid.
Ja zelfs, wat is liefde als er niet iets is wat geliefd wordt; dat iets is het nut; en omdat nut datgene is wat geliefd wordt, en dat wordt voortgebracht door de wijsheid, volgt dat het nut het samenhoudende is van de wijsheid en de liefde.
Dat deze drie: de liefde, de wijsheid en het nut in orde volgens de graden van hoogte volgen, en dat de laatste graad de samenvatting, het samenhoudende en de basis van de eerdere graden is, is getoond, in n. 209 tot 216 en elders.
Vanuit deze dingen kan vaststaan dat die drie: het Goddelijke van de Liefde, het Goddelijke van de Wijsheid en het Goddelijke van het Nut, in de Heer zijn en dat zij de Heer zijn in wezen.

298. Dat de mens naar zijn uiterlijke en naar zijn innerlijke dingen beschouwd de vorm van alle nutten is en dat alle nutten in het geschapen heelal met die nutten overeenstemmen, zal hierna ten volle worden aangetoond.
Hier moet het alleen vermeld worden opdat men zal weten dat God als Mens de vorm zelf van alle nutten is, waar vanuit alle nutten in het geschapen heelal hun oorsprong ontlenen; en dat het geschapen heelal zo dus naar de nutten beschouwd een beeld van Hemzelf is.
Nutten worden die dingen genoemd die uit God-Mens, dat wil zeggen, de Heer, uit de schepping in de orde zijn.
Maar nutten worden niet die dingen genoemd die vanuit het eigene van de mens zijn, want dit is de hel en die dingen zijn tegen de orde.

299. Omdat nu deze drie: de liefde, de wijsheid en het nut, ín de Heer zijn, en de Heer zíjn, en omdat de Heer waar dan ook is, want Hij is alomtegenwoordig, en omdat de Heer Zich niet hoedanig Hij in Zich is en hoedanig Hij in Zijn Zon is, aanwezig kan vertonen aan enig engel en mens, vertoont Hij Zich daarom door zodanige dingen die opgenomen kunnen worden, en Hij vertoont Zich ten aanzien van de Liefde door de warmte, ten aanzien van de Wijsheid door het Licht en ten aanzien van het Nut door een atmosfeer.
Dat de Heer Zich ten aanzien van het Nut vertoont door een atmosfeer, is omdat de atmosfeer het samenhoudende is van de warmte en het licht, zoals het nut het samenhoudende is van de liefde en de wijsheid.
Want het licht en de warmte die voortgaan uit de Goddelijke Zon, kunnen niet in het niets, en dus niet in het ledige voortgaan, maar in een samenhoudende dat het subject is.
Dit samenhoudende noemen we een atmosfeer die de Zon omgeeft en die in haar boezem opneemt en overdraagt tot de hemel waar de engelen zijn en vandaar tot de wereld waar de mensen zijn en zo de tegenwoordigheid van de Heer waar dan ook stelt.

300. Dat er in de geestelijke wereld eveneens atmosferen zijn als in de natuurlijke wereld, is boven n. 173 tot 178, 179 tot 183 getoond.
Gezegd werd dat de atmosferen van de geestelijke wereld geestelijk zijn en de atmosferen van de natuurlijke wereld natuurlijk.
Nu kan vanuit de oorsprong van de geestelijke atmosfeer die de geestelijke Zon het naast omgeeft, vaststaan dat ieder willekeurig ding wat daartoe behoort in zijn wezen zodanig is als de Zon in het hare.
Dat dit zo is, verklaren de engelen door hun geestelijke ideeën, die zonder ruimte zijn, door het volgende, dat er een enige substantie is waar vanuit alle dingen zijn en dat de Zon van de geestelijke wereld die substantie is; en omdat het Goddelijke niet in de ruimte is en omdat het in grootsten en kleinsten hetzelfde is, dat dit ook zo is voor die Zon, die het eerste Voortgaande is van God-Mens; en verder, dat die enige substantie, die de Zon is, volgens de continue graden of graden van breedte en tegelijk volgens de discrete graden of graden van hoogte die door

middel van de atmosferen voortgaan, de verscheidenheden van alle dingen in het geschapen heelal stelt.
De engelen zeiden dat deze dingen geenszins begrepen kunnen worden, tenzij de ruimten uit de ideeën verwijderd worden en dat indien die niet verwijderd worden, het niet anders kan dan dat de schijnbaarheden begoochelingen binnen brengen; die evenwel niet kunnen worden binnengebracht als gedacht wordt dat God het Zijn Zelf is waar vanuit alle dingen zijn.

301. Bovendien is het vanuit de ideeën van de engelen, die zonder ruimte zijn, overduidelijk, dat in het geschapen heelal niets leeft dan alleen de God-Mens, dat wil zeggen, de Heer; en dat niets wordt bewogen dan door het leven uit Hem en dat niets is dan door de Zon uit Hem; en dus dat het de Waarheid is dat wij in God leven, bewogen worden en zijn.

302. DE ATMOSFEREN, WELKE ER DRIE ZIJN IN DE ENE EN IN DE ANDERE WERELD, DE GEESTELIJKE EN DE NATUURLIJKE, HOUDEN IN HAAR LAATSTEN STIL IN SUBSTANTIES EN MATERIES HOEDANIG DIE OP AARDE ZIJN.

Dat drie atmosferen in de ene en de andere wereld, de geestelijke en de natuurlijke, zijn, en dat die tussen elkaar volgens de graden van hoogte zijn onderscheiden en de lagere dingen volgens de graden van breedte bij het voortgaan afnemen, is in het Derde Deel n. 173 tot 176 getoond.
Omdat de atmosferen naar de lagere dingen bij de voortgang afnemen [in activiteit], volgt dat zij aanhoudend meer samengeperst en meer inert worden en tenslotte in laatsten zo samengeperst en inert, dat zij niet langer atmosferen zijn maar substanties van rust en in de wereld vaste stof zoals deze op aarde zijn en die materies worden genoemd.
Vanuit de oorsprong van de substanties en materies volgt ten eerste: dat die substanties en materies ook van drie graden zijn; ten tweede: dat zij in een wederzijdse samenhang tussen elkaar worden samengehouden door de omgevende atmosferen; ten derde: dat zij zijn aangepast om alle nutten in hun vormen voort te brengen.

303. Dat zulke substanties of materies zoals die op de aarden zijn, uit de Zon door de atmosferen van haar zijn voortgebracht, zal ieder die denkt dat er voortdurende bemiddelingen zijn uit het Eerste tot laatsten bevestigen; en dat niets kan bestaan tenzij uit een eerdere dan zichzelf en tenslotte uit het Eerste; en het Eerste is de Zon van de geestelijke wereld, en het Eerste van die Zon is God-Mens of de Heer.
Omdat nu de atmosferen die eerdere dingen zijn waardoor die Zon zich in laatsten vertoont, en omdat die eerdere dingen in werkzaamheid en uitbreiding aanhoudend afnemen tot aan de laatsten, volgt dat wanneer de werkzaamheid en de uitbreiding ervan stilhoudt in laatsten, zij substanties en materies worden zoals die op de aarden zijn, die vanuit de atmosferen waar vanuit ze zijn opgekomen, in zich de drang en het streven van nutten voortbrengen, behouden.
Wie de schepping van het heelal en van alle dingen ervan niet door aanhoudende bemiddelingen uit een Eerste oprichten, die kunnen niet anders dan uit haar oorzaken gebroken en losgescheurde hypothesen opstellen, die, als die uit een gemoed dat de zaak innerlijk doorziet, worden gemonsterd, niet zoals een huis verschijnen maar zoals een hoop puin zoals er bij bouwvallen is.

304. Vanuit deze universele oorsprong van alle dingen in het geschapen heelal trekken de afzonderlijke dingen daar eenzelfde orde, namelijk dat zij uit hun eerste voortgang tot laatsten, die betrekkelijk in een staat van rust zijn, opdat ze stilhouden en blijven bestaan.
In het menselijk lichaam gaan zo dus de vezels uit haar eerste vormen totdat het pezen worden, voorts de vezels met de vaatjes uit hun eerste vormen totdat het kraakbeenderen en beenderen worden, waarop zij kunnen rusten en blijven bestaan.
Omdat zodanig de voortgang uit eersten tot laatsten is van vezels en vaten in de mens, is daarom de voortgang van de staten ervan eender.
De staten ervan zijn de gewaarwordingen, het denken en de aandoeningen; deze gaan eveneens uit hun eersten waar zij in het licht zijn, voort tot laatsten waar zij in de schaduw zijn, of uit hun eersten waar zij in de warmte zijn tot laatsten waar zij niet in de warmte zijn.
Omdat zodanig de voortgang ervan is, is eveneens zodanig de voortgang van de liefde en van alle dingen ervan, voorts ook van de wijsheid en alle dingen daarvan; in één woord, zodanig is de voortgang van alle dingen in het geschapen heelal.
Dit is hetzelfde met wat boven, n. 222 tot 229, is getoond, dat er graden van tweevoudig geslacht zijn in de grootsten en kleinsten van alle dingen die geschapen zijn.
Dat er graden zowel van het ene als het andere geslacht zijn, ook in de kleinsten van alle dingen, is omdat de geestelijke Zon de enige substantie is waar vanuit alle dingen zijn, volgens de geestelijke ideeën van de engelen, n.300.

Wordt vervolgd.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

ENGELENWIJSHEID
OVER DE GODDELIJKE LIEFDE – Vierde deel.

305. IN DE SUBSTANTIES EN DE MATERIES WAAR VANUIT DE AARDEN ZIJN, IS NIETS VAN HET GODDELIJK IN ZICH, NIETTEMIN ZIJN DIE UIT HET GODDELIJKE IN ZICH.

Vanuit de oorsprong van de aarden, waarover in het voorgaande artikel, kan vaststaan dat in de substanties en de materies ervan niets van het Goddelijke in zich is, maar dat ze van al het Goddelijke in zich verstoken zijn; want ze zijn, zoals eerder gezegd, einden en begrenzingen van de atmosferen waarvan de warmte stilhield in de koude, het licht in de donkerheid en de werkzaamheid in traagheid, niettemin droegen zij door voortzetting vanuit de substantie van de geestelijke Zon, dat wat daar uit het Goddelijke was, dat, zoals boven in n. 291 tot 298 is gezegd, de sfeer was die God-Mens of de Heer omgeeft.
Vanuit deze sfeer zijn door voortzetting uit de Zon door middel van de atmosferen de substanties en de materies gevormd waar vanuit de aarden zijn.

306. De oorsprong van de aarden uit de geestelijke Zon door middel van de atmosferen kan door woorden die vanuit natuurlijke ideeën vloeien niet anders beschreven worden, maar dit kan wel door woorden vanuit geestelijke ideeën, omdat deze zonder ruimte zijn; en omdat ze zonder ruimte zijn, vallen ze niet in enige woorden van de natuurlijke taal.
Dat het geestelijk denken en de spraken en geschriften zozeer verschillen van het natuurlijke denken, de spraken en geschriften dat zij niets gemeen hebben en dat ze alleen verbinding hebben door overeenstemmingen, zie men boven n. 295. Het is dus voldoende dat de oorsprong van de aarden enigermate natuurlijk wordt begrepen.

307. ALLE NUTTEN, DIE DE DOELEN VAN DE SCHEPPING ZIJN, ZIJN IN VORMEN,
EN ZIJ NEMEN DE VORMEN AAN VANUIT DE SUBSTANTIES EN DE MATERIES ZOALS DIE OP DE AARDEN ZIJN.

Alle dingen waarover tot nu toe iets is gezegd, zoals de dingen over de Zon, de atmosferen en de aarden, zijn alleen middelen tot doelen.
De doelen van de schepping zijn de dingen die uit de Heer als Zon door de atmosferen vanuit de aarden worden voortgebracht en deze doelen worden nutten genoemd.
Deze zijn in hun uitbreiding alle dingen van het plantenrijk en alle dingen van het dierenrijk en tenslotte het menselijk geslacht en daar vanuit de engelenhemel.
Deze worden nutten genoemd omdat het de opnemende dingen zijn van de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid, voorts omdat zij tot God de Schepper schouwen uit wie zij zijn en daardoor Hemzelf verbinden aan Zijn groot werk en door die verbinding maken dat zij uit Hem blijven bestaan zoals zij ontstonden.
Gezegd wordt dat zij tot God de Schepper schouwen uit wie zij zijn en Hemzelf aan Zijn groot werk verbinden, maar dit is gezegd vanuit de schijnbaarheid.
Er wordt echter verstaan dat God de Schepper maakt dat zij als het ware schouwen en zich verbinden uit zich; maar hoe zij schouwen en daardoor verbinden, zal in wat volgt worden gezegd.
Over die dingen is eerder op de bestemde plaats gehandeld, zoals dat de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid niet anders kunnen dan zijn en bestaan in andere uit zich geschapen dingen, n. 47 tot 51.
Dat alle dingen in het geschapen heelal de opnemende dingen zijn van de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid, n. 55 tot 60. Dat de nutten van alle dingen die geschapen zijn opklimmen door graden tot de mens en door de mens tot God de Schepper, de aanvang van alles, n. 65 tot 68.

308. Wie ziet niet duidelijk dat de doelen van de schepping de nutten zijn, wanneer hij denkt dat uit God de Schepper niet iets anders kan bestaan en vandaar niet iets anders geschapen kan worden dan nut; en dat het nut opdat het er kan zijn, er moet zijn om anderen. Een nut ter wille van zich is ook ter wille van anderen, want het nut op zich is, dat men in de staat zal zijn dat men anderen van nut kan zijn. Wie dit denkt die kan ook denken dat een nut dat nut is, niet kan ontstaan uit de mens, maar bij de mens uit Degene uit wie al wat ontstaat nut is, dus uit de Heer.

309. Maar omdat hier over de vormen van de nutten wordt gehandeld, zal daarover in deze orde iets worden gezegd:

1. Dat op de aarden het streven is van nutten in vormen of vormen van nutten voortbrengen.
2. Dat in alle vormen van de nutten enig beeld van de schepping van het heelal is.
3. Dat in alle vormen van de nutten enig beeld van de mens is.
4. Dat in alle vormen van de nutten enig beeld van het oneindige en eeuwige is.

310. (**1**). Op de aarden is er een streven van nutten in vormen of vormen van nutten voortbrengen. Dat op aarden dat streven is, staat vast vanuit de oorsprong ervan. De substanties en materies van waaruit de aarden zijn, zijn de einden en de begrenzingen van de atmosferen, die uit de geestelijke Zon als nutten voortgaan, zie n. 305, 306. Omdat de substanties en materies van waaruit de aarden zijn, vanuit die oorsprong zijn en de verzamelingen ervan in een samenhangende orde worden samen gehouden door de tegendruk van de atmosferen, volgt dat die vandaar het voortdurende streven hebben van vormen van nutten voortbrengen. De hoedanigheid zelf dat zij kunnen voortbrengen, ontlenen zij vanuit hun oorsprong, en dit is dat zij de laatsten van de atmosferen zijn, waarmee zij daarom ook samenstemmen. Gezegd wordt dat dat streven en die hoedanigheid op de aarden zijn, maar verstaan wordt dat zij zijn bij die substanties en materies van waaruit de aarden zijn, om het even of ze ín de aarden zijn dan wel of ze uit de aarden uitgeademd in de atmosferen zijn. Dat de atmosferen van zodanige dingen vol zijn, is bekend. Dat de substanties en de materies van de aarden een zodanig streven en een zodanige hoedanigheid hebben, is duidelijk, daar vanuit dat zaden van elk geslacht door middel van de warmte tot aan het binnenste ervan geopend en geïmpregneerd worden uit de fijnste substanties, die niet dan vanuit geestelijke oorsprong kunnen zijn, en daardoor in de macht zijn om zich te verbinden met het nut, waar vanuit de vruchtbaarheid van hen is, en dan door de verbinding met de materies vanuit natuurlijke oorsprong, vormen van nutten kunnen voortbrengen en die daarop zoals vanuit een baarmoeder uitzenden opdat zij ook in het licht komen en zo ontkiemen en groeien. Dat streven is daarna continu vanuit de aarden door de wortel tot aan de laatsten en uit de laatsten tot de eersten, waarin het nut zelf in zijn oorsprong is. Zo dus gaan de nutten over in vormen en de vormen ontlenen het vanuit het nut, dat zoals een ziel is, in de voortgang van eersten tot laatsten en uit laatsten tot eersten, zodat alle dingen en de afzonderlijke dingen ervan van enig nut zijn. Gezegd wordt dat het nut zoals een ziel is, omdat de vorm ervan zoals een lichaam is. Dat er een nog innerlijker streven is, dat het streven is van nutten voortbrengen door het ontkiemen van planten voor het dierenrijk, volgt eveneens, omdat de dieren van elk geslacht worden daaruit gevoed. Dat er in die dingen eveneens een binnenste streven is dat het streven is om het menselijk geslacht nut bewijzen, volgt ook. Deze dingen volgen daaruit.
1. Dat er laatsten zijn en in de laatsten alle eerdere dingen tegelijk in hun orde zijn, volgens de dingen die boven geregeld zijn aangevoerd.
2. Dat er graden van het ene en het andere geslacht zijn in de grootsten en kleinsten van alle dingen, zoals boven is getoond, n. 222 tot 229, eender in dat streven.
3. Dat alle nutten uit de Heer worden voortgebracht vanuit laatsten; en daarom moet in de laatsten een streven ernaar zijn.

311. Toch zijn al die strevingen niet levend, want het zijn de strevingen van de laatste krachten van het leven en deze krachten leven vanuit het leven waaruit zij zijn; een drang die in zich heeft om tot haar oorsprong terug te komen met de middelen die voorhanden zijn. De atmosferen in laatsten worden zodanige krachten waaruit de substanties en materies, hoedanig die op de aarden zijn, worden verwerkelijkt in vormen en samengehouden in vormen zowel van binnen als van buiten. Er is geen plaats dit met meer dingen aan te tonen, omdat het tot een veelomvattend werk behoort.

312. De eerste voortbrenging vanuit die aarden toen die nog nieuw waren en in hun eenvoudige staat, was de voortbrenging van zaden; het eerste streven daarin kon niet een ander zijn.

313. (**2**). In alle vormen van de nutten is enig beeld van de schepping. De vormen van de nutten zijn van drievoudig geslacht: de vormen van de nutten van het delfstoffenrijk, de vormen van de nutten van het plantenrijk en de vormen van de nutten van het dierenrijk. De vormen van de nutten van het delfstoffenrijk kunnen niet beschreven worden omdat deze niet tot het gezicht verschijnen; de eerste vormen zijn de substanties en materies waar vanuit de aarden zijn, in kleinsten; de tweede vormen zijn de verzamelingen daaruit die van een oneindige verscheidenheid zijn; de derde vormen zijn vanuit de in de stof vervallen plantaardige dingen en overblijfselen van dode dieren en vanuit de continue uitwasemingen en uitdampingen daarvan, en die zich aan de gronden toevoegen en de humus er van maken. Deze vormen van de drie graden van het delfstoffenrijk geven in beeld de schepping weer, daarin dat zij, uit de Zon door de atmosferen en de warmte en het licht ervan verwerkelijkt, nutten in vormen voortbrengen, die de doelen van de schepping waren. Dit beeld van de schepping ligt verborgen in de strevingen ervan, waarover boven n. 310.

314. In de vormen van de nutten van het plantenrijk verschijnt een beeld van de schepping daarin dat zij uit hun eersten voortgaan tot hun laatsten en uit laatsten tot eersten. De eersten ervan zijn de zaden, de laatsten ervan zijn de met schors beklede stammen; en door de schors

die het laatste van de stammen is, streven zij naar zaden, die, zoals gezegd, de eersten ervan zijn. De met schors beklede stammen geven de met landen beklede aardbol weer, waar vanuit de schepping en de vorming van alle nutten bestaat. Dat door de schorsen, de basten en de vliezen de vegetaties plaatsvinden door zich op te werken door de omhulsels van de wortels, voortgezet rondom de stammen en de takken, in de vruchtbeginsels, en eender door de vruchten in de zaden, is velen bekend. Een beeld van de schepping in de vormen van de nutten komt uit in de voortgang van de vorming ervan uit eersten tot laatsten en uit laatsten tot eersten. Voorts dat in alle voortgang het doel is van vruchten en zaden voortbrengen, die de nutten zijn. Vanuit de dingen die boven gezegd zijn is het duidelijk dat de voortgang van de schepping van het heelal was uit zijn Eerste, die de Heer is met de Zon omgord, tot laatsten, die de aarden zijn en uit deze door de nutten tot hun Eerste of de Heer; voorts dat de doelen van de ganse schepping nutten waren.

315. Men moet weten dat de warmte, het licht en de atmosferen in de natuurlijke wereld in het geheel niets tot dit beeld van de schepping bijdragen, maar alleen de warmte, het licht en de atmosferen van de Zon van de geestelijke wereld. Deze dragen dat beeld met zich en bekleden dat met de vormen van de nutten van het plantenrijk. De warmte, het licht en de atmosferen van de natuurlijke wereld openen alleen de zaden, houden de producten ervan in een staat van uitbreiding en bekleden die met materies die ze vast maken; maar dit vindt niet plaats door de krachten vanuit hun zon, die in zich beschouwd er ook niet zijn, maar door de krachten vanuit de geestelijke Zon, waaruit zij voortdurend tot die dingen gedreven worden; maar om die het beeld van de schepping te geven dragen zij hoegenaamd niets bij, want het beeld van de schepping is geestelijk, maar opdat het kan verschijnen en nut betrachten in de natuurlijke wereld, en opdat het vast is en permanent, moet dat verstoffelijkt worden, dat wil zeggen, met materies van die wereld gevuld.

316. In de vormen van de nutten van het dierenrijk is een eender beeld van de schepping, zoals bijvoorbeeld: dat vanuit het in een baarmoeder of ei gelegde zaad een lichaam wordt gevormd, dat het laatste ervan is en dat dit wanneer het is opgegroeid, nieuwe zaden voortbrengt. Deze voortgang is eender aan de voortgang van de vormen van de nutten van het plantenrijk; de zaden zijn het begin, de baarmoeder of het ei is zoals de aarde; de staat voor de geboorte is zoals de staat van het zaad in de aarde als het wortel schiet; de staat na de geboorte tot aan de voortplanting is zoals de ontkieming van de boom tot aan de staat van de vruchtmaking ervan. Vanuit deze parallellen is het duidelijk dat zoals er een eenderheid van de schepping is in de vormen van de planten, er ook een is in de vormen van de dieren, namelijk dat er een voortgang is uit eersten tot laatsten en uit laatsten tot eersten. Een eender beeld van de schepping bestaat er in de afzonderlijke dingen die in de mens zijn, want er is een eendere voortgang van de liefde door de wijsheid in de nutten, vandaar een eendere van de wil door het verstand in de daden, en een eendere van de naastenliefde door het geloof in de werken, de wil en het verstand, voorts de naastenliefde en het geloof zijn de eersten waar vanuit zij zijn; de daden en de werken zijn de laatsten. Hier vanuit geschiedt door de verkwikkelijke dingen van de nutten een terugkeren tot hun eersten, die, zoals gezegd, de wil en het verstand zijn of de naastenliefde en het geloof. Dat het terugkeren geschiedt door de verkwikkelijke dingen van de nutten, is meer dan duidelijk uit de doorvatte verkwikkelijke dingen van de daden en van de werken, die van elke willekeurige liefde zijn, namelijk dat ze terugvloeien tot het eerste van de liefde waaruit zij zijn en dat daardoor verbinding is. De verkwikkelijke dingen van de daden en van de werken zijn de verkwikkingen die nutten worden genoemd. Een eendere voortgang uit eersten tot laatsten en uit laatsten tot eersten toont zich in de zuiverste organische vormen van de aandoeningen en van het denken van de mens. In de hersenen van hem zijn die vormen sterachtig, die de asachtige substantie wordt genoemd, daar vanuit gaan vezels door de mergsubstantie door de nek in het lichaam, die voortgaan tot de laatsten daar en vanuit de laatsten tot haar eersten terugkomen. Het terugkomen van de vezels tot haar eersten vindt plaats door de bloedvaten. Er is een eendere voortgang van alle aandoeningen en gedachten, die de veranderingen en variaties van staat van de vormen en substanties ervan zijn; want de vanuit die vormen of substanties uitgaande vezels zijn vergelijkenderwijs zoals de atmosferen vanuit de geestelijke Zon, die de samenhouders van de warmte en het licht zijn; en de daden vanuit het lichaam zijn zoals de dingen die door de atmosferen vanuit de aarden worden voortgebracht; de verkwikkelijke dingen van die nutten keren terug tot de oorsprong waar vanuit zij zijn. Maar dat de voortgang van deze zodanig is en dat de voortgang een beeld van de schepping in zich heeft, kan be-

zwaarlijk met het verstand ten volle worden begrepen, vanuit deze oorzaak dat duizenden en myriaden van in de handeling werkende krachten zoals één verschijnen, en omdat de verkwikkelijke dingen van de nutten niet ideeën in het denken vertonen, maar slechts zonder onderscheiden doorvatting aandoen. Over deze dingen mogen de dingen gezien worden die eerder zijn gezegd en getoond, zoals: dat de nutten van alle dingen die geschapen zijn door de graden van hoogte opklimmen tot de mens en door de mens tot God de Schepper en zo is er verbinding, n. 65 tot 68. Het doel van de schepping bestaat in laatsten, en dat is dat alle dingen terugkomen tot de Schepper en opdat er verbinding zal zijn, n. 167 tot 172. Maar deze dingen zullen in een nog helderder licht verschijnen in het volgende deel, waar gehandeld zal worden over de overeenstemming van de wil en het verstand met het hart en de long.

317. (3). In alle vormen van de nutten is enig beeld van de mens, dit is getoond in n. 61 tot 64. Dat alle nutten uit eersten tot laatsten en uit laatsten tot eersten betrekking hebben op alle dingen van de mens en de overeenstemmingen met hem, en vandaar dat de mens in een zeker beeld een heelal is, en omgekeerd dat het heelal naar de nutten beschouwd in beeld een mens is, zal in het volgende artikel worden gezien.

318. (4). In alle vormen van de nutten is enig beeld van het oneindige en het eeuwige. Het beeld van het oneindige in die vormen is duidelijk uit het streven en de macht van de ruimten om de gehele wereld en eveneens vele andere werelden te vullen in het oneindige; want vanuit één zaadje wordt een boom, een struik of een plant voortgebracht die zijn ruimte vult. Vanuit elke willekeurige boom, struik of plant worden zaden voortgebracht, vanuit sommige tot ettelijke duizenden, die, als ze gezaaid en ontkiemd zijn, hun ruimte vullen; en indien vanuit elk willekeurig zaad daarvan evenzoveel nieuwe, steeds opnieuw voortgebracht, zouden ontstaan, dan zou binnen jaren de gehele aarde worden gevuld en indien de voortbrengingen nog verder werden voortgezet, zouden verscheidene aarden worden gevuld en dit in het oneindige. Bereken vanuit een enkel zaadje er duizend en tel op duizend maal duizend tienmaal, twintigmaal tot honderdmaal en u zult het zien. Een eender beeld is er van het eeuwige daarin, de zaden worden van jaar tot jaar voortgeplant en de voortplantingen houden nooit op; niet hebben zij van de schepping van de wereld aan tot nu toe opgehouden, noch houden zij op in het eeuwige. Dit tweetal dingen zijn uitkomende aanwijzingen en getuigende tekenen dat alle dingen van het heelal uit de oneindige en eeuwige God zijn geschapen. Behalve deze beelden van het oneindige en eeuwige is er nog een beeld van het oneindige en eeuwige in de variaties, namelijk dat er nooit een substantie, een staat of iets in het geschapen heelal kan zijn dezelfde of hetzelfde met een andere, niet in de atmosferen, niet op de aarden, noch in de vormen die daaruit opkomen, dus niet in welke dingen dan ook die het heelal vullen, kan iets hetzelfde in het eeuwige worden voortgebracht. Dit kan men duidelijk zien in de verscheidenheid van de aangezichten van de mensen, namelijk dat er niet één hetzelfde is op de gehele aarde en dat er ook niet een hetzelfde kan zijn in het eeuwige, dus ook niet eenzelfde gemoed want het aangezicht geeft het karakter weer van het gemoed.

319. ALLE DINGEN VAN HET GESCHAPEN HEELAL, GEZIEN VANUIT DE NUTTEN, GEVEN IN BEELD DE MENS WEER EN DIT GETUIGT DAT GOD IS MENS.

De mens werd door de Ouden een microkosmos genoemd daar vanuit dat hij de macrokosmos weergeeft die het heelal in de gehele samenvatting is. Maar het wordt heden niet geweten vanwaar het is dat de mens door de Ouden zo werd genoemd, want in de huidige mens verschijnt niet meer vanuit het heelal of de macrokosmos dan dat hij vanuit het dierenrijk ervan en het plantenrijk ervan wordt gevoed en naar het lichaam leeft en dat hij vanuit de warmte ervan in de staat van leven wordt gehouden, door het licht ervan ziet en door de atmosferen ervan hoort en ademt. Maar deze dingen maken niet dat de mens een microkosmos is zoals het heelal met alle dingen ervan de macrokosmos is. Dat de Ouden echter de mens een microkosmos noemden of een klein heelal, putten zij vanuit de wetenschap van de overeenstemmingen, waarin die Oudsten waren en vanuit de verbinding met de engelen van de hemel, want de hemelse engelen weten uit de zichtbare dingen rondom zich dat alle dingen van het heelal, naar de nutten beschouwd, in beeld de mens weergeven.

320. Dat echter de mens een microkosmos of een klein heelal is daar vanuit dat het geschapen heelal, naar de nutten beschouwd, in beeld een mens is, kan niet in iemands denken en daaruit in de wetenschap komen vanuit de idee van het heelal beschouwd in de geestelijke wereld; en daarom kan dit niet bevestigd worden tenzij dan door de engel die in de geestelijke wereld is, of door iemand aan wie het gegeven is in die wereld te zijn en de dingen te zien die daar zijn. Omdat dit aan mij gegeven is, kan ik vanuit de geziene dingen daar deze verborgenheid openbaren.

321. Men moet weten dat de geestelijke wereld in de uitwendige verschijning geheel en al eender is aan de natuurlijke wereld. Daar verschijnen landen, bergen, heuvels, dalen, vlakten, velden, meren, rivieren en bronnen zoals in de natuurlijke wereld; dus alle dingen die van het delfstoffenrijk zijn. Er verschijnen ook paradijzen, tuinen, bossen, wouden, waarin bomen en struiken zijn van elk geslacht met vruchten en zaden; voorts plan-

ten, bloemen, kruiden en grassen, dus alle dingen die van het plantenrijk zijn. Er verschijnen eveneens dieren, gevleugelde wezens en vissen van elk geslacht, dus alle dingen die van het dierenrijk zijn. De mens daar is een engel en een geest. Dit is vooraf vermeld opdat men kan weten dat het heelal van de geestelijke wereld geheel en al eender is aan het heelal van de natuurlijke wereld, met alleen dit verschil dat de dingen die daar zijn, niet vast en gesteld zijn zoals die welke in de natuurlijke wereld zijn, omdat daar niet iets natuurlijk is, maar alle geestelijk.

322. Dat het heelal van die wereld in beeld de mens weergeeft, kan duidelijk vaststaan daar vanuit dat al die dingen die nu vermeld zijn in n. 321, naar het leven verschijnen en bestaan rondom de engel en rondom de gezelschappen van de engelen alsof ze daaruit zijn voortgebracht of geschapen; zij blijven rondom hen en treden niet terug. Dat zij zijn zoals uit hen voortgebracht of geschapen, staat vast daar vanuit dat wanneer de engel ergens heengaat of wanneer het gezelschap ergens anders heen overgaat, zij niet langer verschijnen. Verder ook dat wanneer andere engelen in de plaats van hen komen het aangezicht van alle dingen rondom die wordt veranderd; in de paradijzen dingen worden de bomen en vruchten veranderd, in de bloembedden de rozen en de zaden, in het veld de kruiden en de grassen en eveneens worden de soorten van dieren en gevleugelde wezens veranderd. Dat zulke dingen bestaan en dat die zo worden veranderd, is omdat al die dingen bestaan volgens de aandoeningen en het denken daaruit van de engelen, want het zijn overeenstemmingen; en omdat die dingen welke overeenstemmen, één maken met dat waarmee zij overeenstemmen, zijn die daarom het representatieve beeld ervan. Het beeld zelf verschijnt niet wanneer al die dingen worden gezien in hun vormen, maar het verschijnt wanneer die worden geschouwd in de nutten. Het is gegeven te zien dat de engelen wanneer de ogen van hen uit de Heer werden geopend en zij die dingen hebben gezien vanuit de overeenstemming van de nutten, zij zichzelf in die dingen hebben erkend en gezien.

323. Omdat nu die dingen die rondom de engelen volgens de aandoeningen en gedachten van hen bestaan, een zeker heelal weergeven daarin, dat er zijn: aarden, plantaardige dingen en dieren, en deze een representatief beeld van de engel maken, is het duidelijk vanwaar het is dat de Ouden de mens een microkosmos noemden.

324. Dat dit zo is, is met veel dingen bevestigd in het Werk ‘Hemelse Verborgenheden’ en eveneens in het Werk ‘Hemel en Hel’ en ook hier en daar in de voorgaande dingen waar over de overeenstemming is gehandeld. Daar is ook getoond dat er niets is in het geschapen heelal dat niet een overeenstemming heeft met iets van de mens, niet slechts met zijn aandoeningen en het denken daaruit, maar ook met de organen en de ingewanden van zijn lichaam, niet daarmee als substanties, maar als nutten. Vandaar is het dat in het Woord waar gehandeld wordt over de Kerk en over de mens van haar, zo vaak bomen worden genoemd, zoals: olijven, wijnstokken en ceders; verder ook tuinen, bossen en wouden en eveneens de dieren van de aarde, de gevleugelde schepselen van de hemel en de vissen van de zee. Deze worden daar genoemd omdat zij overeenstemmen en door de overeenstemming één maken, zoals is gezegd; en daarom ook doorvatten de engelen, wanneer zulke dingen door de mens worden gelezen in het Woord, niet de dingen maar voor die dingen de Kerk of de mensen van de Kerk ten aanzien van de staten van hen.

325. Aangezien alle dingen van het heelal in beeld de mens weergeven, wordt Adam ten aanzien van de wijsheid en het inzicht beschreven door de Tuin van Eden, waarin bomen waren van elk geslacht en eveneens rivieren, kostbare stenen en goud, voorts dieren waaraan hij namen gaf, en onder al deze dingen worden zulke dingen verstaan die bij hen waren en dat maakten wat mens wordt genoemd. Bijna eendere dingen worden gezegd over Aschur bij: (Ezechiël 31:3 tot 9), door welke de Kerk ten aanzien van het inzicht wordt aangeduid; en over Tyrus: (Ezechiël 28:12,13), waardoor de Kerk ten aanzien va de erkentenissen van het goede en ware wordt aangeduid.

326. Vanuit deze dingen kan nu vaststaan dat alle dingen van het heelal vanuit de nutten beschouwd in een beeld de mens weergeven en dat dit getuigt dat God is Mens; want zulke dingen die boven werden vermeld, bestaan niet rondom de mens-engel vanuit de engel, maar vanuit de Heer door de engel. Want zij bestaan vanuit de invloeiing van de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid van de Heer in de engel, die de opnemende is en voor de ogen van hem wordt het voortgebracht zoals de schepping van het heelal. Hier vanuit weten zij daar dat God is Mens en dat het geschapen heelal naar de nutten beschouwd het beeld van Hemzelf is.

327. ALLE DINGEN DIE UIT DE HEER GESCHAPEN ZIJN, ZIJN NUTTEN; EN ZIJ ZIJN IN DIE ORDE, DIE GRAAD EN DAT OPZICHT NUTTEN WAARIN ZIJ BETREKKING HEBBEN OP DE MENS EN DOOR DE MENS OP DE HEER, HET BEGIN VAN ALLES.

Boven is over deze dingen gezegd, dat niet iets anders kan bestaan uit God de schepper dan nutten, n. 308. Dat de nutten van alle dingen die geschapen zijn door graden opklimmen uit laatsten tot de mens en door de mens tot God de Schepper, het Begin van alles, n. 65 tot 68. Dat het doel van de schepping bestaat in laatsten, wat betekent dat alle dingen terugkomen tot God de Schepper en opdat er verbinding zal zijn, n. 167 tot 172. Dat zij nutten zijn voor zoveel zij tot de Schepper schouwen, n. 307. Dat het Goddelijke niet anders kan dan zijn en bestaan in andere uit zichzelf geschapen dingen, n. 47 tot 51. Dat alle dingen van het heelal de opnemende dingen zijn volgens de nutten en dit volgens de graden, n. 58. Dat het heelal vanuit de nutten beschouwd het beeld van God is, n. 59, behalve meer dingen. Vanuit deze dingen is het duidelijk dat alle dingen die uit de Heer geschapen zijn, nutten zijn en dat ze in die orde en die graad en dat opzicht nutten zijn waarin zij betrekking hebben op de mens en door de mens op de Heer, het Begin van alles. Er rest nog dat hier enige dingen in het bijzonder gezegd worden over de nutten.

328. Onder de mens, op wie de nutten betrekking hebben, wordt niet alleen de mens verstaan, maar ook een menigte van mensen en een kleiner en groter gezelschap, zoals een republiek, een koninkrijk en een keizerrijk, alsmede het grootste gezelschap, dus de gehele wereld, want deze allen zijn een mens, eender als in de hemelen. De algehele engelenhemel is voor de Heer als één mens, zo ook elk willekeurig gezelschap van de hemel. Vandaar is het dat iedere engel een mens is; dat dit zo is, kan men in het Werk ‘Hemel en Hel’ zien, n. 68 tot 103. Vanuit deze dingen is het duidelijk wat onder de mens in wat volgt wordt verstaan.

329. Vanuit het doel van de schepping van het heelal kan vaststaan wat het nut is. Het doel van de schepping van het heelal is dat er een engelenhemel bestaat; en omdat de engelenhemel het doel is, is het eveneens de mens of het menselijk geslacht, aangezien vanuit dit de hemel is. Hieruit volgt dat alle dingen die geschapen zijn, bemiddelende doelen zijn en dat deze in die orde, die graad en dat opzicht nutten zijn waarin zij betrekking hebben op de mens en door de mens op de Heer.

330. Aangezien het doel van de schepping een engelenhemel is vanuit het menselijk geslacht, en dus het menselijk geslacht is, zijn daarom alle overige dingen die geschapen zijn, bemiddelende doelen, en deze beschouwen, omdat ze op de mens betrekking hebben, deze drie dingen van hem: zijn lichaam, zijn redelijke en het geestelijke van hem met als doel de verbinding met de Heer. Want de mens kan niet met de Heer worden verbonden tenzij hij geestelijk is; ook kan hij niet geestelijk zijn tenzij hij redelijk is; ook kan hij niet redelijk zijn tenzij het lichaam in een rechtschapen staat is. Deze dingen zijn zoals een huis; het lichaam is zoals een fundament, het redelijke is zoals het daarop gebouwde huis, het geestelijke zoals de dingen die in het huis zijn; en de verbinding met de Heer is zoals de bewoning. Daaruit is het duidelijk in welke orde, welke graad en welk opzicht de nutten die de bemiddelende doelen van de schepping zijn, betrekking hebben op de mens, namelijk tot ondersteuning van zijn lichaam, tot vervolmaking van het redelijke van hem en tot opneming van het geestelijke uit de Heer.

331. De nutten tot ondersteuning van het lichaam hebben betrekking op de voeding ervan, de kleding, woning, ontspanning en verlustiging, bescherming en de instandhouding van staat. De nutten die geschapen zijn tot de voeding van het lichaam zijn alle dingen van het plantenrijk die spijzen en dranken zijn, zoals: vruchten, druiven, zaden, groenten en kruiden; voorts alle dingen van het dierenrijk die gegeten worden, zoals: ossen, koeien, kalveren, herten, schapen, bokjes, geiten, lammeren en vanuit die dieren de melk; voorts vogels en vissen van verscheidene geslachten. De nutten die geschapen zijn tot bekleding van het lichaam zijn eveneens verscheidene dingen vanuit die twee rijken; eender de nutten tot woning en eveneens tot ontspanning, verlustiging, bescherming en instandhouding van staat, die niet worden opgesomd omdat deze bekend zijn en daarom de opsomming ervan alleen al bladzijden zou vullen. Er zijn weliswaar vele dingen die de mens niet tot nut strekken, maar die overtollige dingen nemen het nut niet weg maar maken dat de nutten voortbestaan. Er is ook een misbruik van de nutten, maar de misbruik neemt het nut niet weg, zoals de vervalsing van het ware niet het ware wegneemt, tenzij alleen bij diegenen die misbruiken.

332. De nutten tot vervolmaking van het redelijke zijn alle dingen die de onderwerpen leren die nu zijn gezegd en wetenschappen en studies worden genoemd en betrekking hebben op de natuurlijke, de economische, de burgerlijke en de zedelijke dingen, die worden geleerd ofwel vanuit ouders en leermeesters, ofwel vanuit boeken, ofwel vanuit de omgang met anderen, ofwel vanuit zichzelf door het overdenken van die zaken. Deze dingen vervolmaken het redelijke voor zoveel zij in een hogere graad nutten zijn, en ze blijven aan voor zoveel ze in het leven worden toegepast. Er is geen plaats deze nutten op te sommen, zowel vanwege de veelheid als vanwege de verschillende betrekkingen ten opzichte van het algemene, gezamenlijke goede.

333. De nutten tot opneming van het geestelijke uit de Heer zijn alle dingen die van de religie en vandaar van de eredienst zijn, dus de dingen die de erkenning en de erkentenis van God leren en de erkentenis en de erkenning van het goede en het ware en zo het eeuwige leven. Deze dingen worden, eender als andere leringen, verkregen vanuit de ouders, leermeesters, predikingen en boeken en vooral de toepassing ervan in het leven; in de Christelijke wereld door de Leren en de predikingen vanuit het Woord en door het Woord vanuit de Heer. Deze nutten kunnen in hun uitbreiding door eendere dingen worden beschreven als waardoor de nutten van het lichaam worden beschreven, als door: voeding, kleding, woning, ontspanning en verlustiging, de bescherming van staat, als men deze slechts aanwendt ten aanzien van de ziel; de voeding aan de goede dingen van de liefde, de kleding aan de ware dingen van de wijsheid, de woning aan de hemel, de ontspanning en de verlustiging aan de gelukzaligheid van het leven en aan de hemelse vreugde, de bescherming aan de bestokende boze dingen en de instandhouding van staat aan het eeuwige leven. Al deze dingen worden uit de Heer gegeven volgens de erkenning dat al die dingen die van het lichaam zijn, ook uit de Heer zijn en dat de mens slechts zoals een dienaar en huishouder is aangesteld over de goede dingen van zijn Heer.

334. Dat zulke dingen de mens gegeven zijn tot vruchtgebruik en dat het gaven om niet zijn, is overduidelijk vanuit de staat van de engelen in de hemelen, die eender een lichaam, een redelijke en een geestelijke hebben zoals de mensen op aarde. Zij worden gevoed om niet, want dagelijks wordt aan hen spijs gegeven; zij worden gekleed om niet, omdat aan hen klederen worden gegeven; zij wonen om niet, omdat aan hen huizen worden gegeven; ook zijn zij om geen van al die dingen bezorgd en voor zoveel zij geestelijk redelijk zijn, hebben zij verlustiging, bescherming en instandhouding van staat. Het onderscheid is dat de engelen zien dat die dingen uit de Heer zijn, omdat ze volgens de staat van de liefde en de wijsheid van hen worden geschapen, zoals in het voorgaande artikel n. 322 is getoond, maar de mensen zien dit niet, omdat hun oogst jaarlijks terugkeert, en niet volgens de staat is van de liefde en de wijsheid van hen, maar volgens de zorg van hen bestaan.

335. Hoewel gezegd wordt dat het nutten zijn omdat ze door de mens betrekking hebben op de Heer, kan toch niet worden gezegd dat de nutten zijn uit de mens om de Heer, maar uit de Heer om de mens, omdat alle nutten oneindig één zijn in de Heer en geen enkele in de mens tenzij uit de Heer. De mens immers kan het goede niet doen uit zich maar uit de Heer; het goede is dat wat nut wordt genoemd. Het wezen van de geestelijke liefde is anderen het goede doen niet om zichzelf maar om de ander; oneindig meer het wezen van de Goddelijke Liefde. Dit is eender met de liefde van de ouders jegens de kinderen, namelijk dat zij die uit liefde het goede doen, niet om zichzelf maar om hen. Dit wordt overduidelijk gezien in de liefde van de moeder jegens de kleine kinderen. Het wordt geloofd dat de Heer, omdat Hij aanbeden, vereerd en verheerlijkt moet worden, de aanbidding, de eredienst en de heerlijkheid liefheeft om Zich, maar Hij heeft die dingen lief om de mens, aangezien de mens daardoor in de staat komt dat het Goddelijke kan invloeien en doorvat worden, want daardoor verwijdert de mens het eigene, dat de invloeiing en de opneming verhindert. Want het eigene, dat de zelfliefde is, verhardt het hart en sluit het toe. Dit wordt verwijderd door de erkenning dat uit hemzelf niets tenzij dan het boze geschiedt en uit de Heer niets tenzij dan het goede. Vandaar de verzachting van het hart en de vernedering, waar vanuit de aanbidding en de eredienst voortvloeit. Vanuit deze dingen volgt dat de nutten die de Heer Zich bewijst door de mens, zijn opdat Hij vanuit de liefde kan weldoen en omdat het de Liefde van Hemzelf is, is de opneming het verkwikkelijke van de Liefde van Hem. Dat dus niet iemand zal geloven dat de Heer alleen bij degenen is die alleen Hem aanbidden, maar dat Hij bij hen is die de geboden van Hem doen, dus de nutten; bij deze mensen heeft Hij verblijf, niet echter bij eerstgenoemden. Ook mogen de dingen gezien worden die boven n. 47,48,49 hierover zijn gezegd.

336. DE BOZE NUTTEN ZIJN NIET UIT DE HEER GESCHAPEN; MAAR DEZE ZIJN TEZAMEN MET DE HEL OPGEKOMEN.

Alle goede dingen die vorm krijgen in de daad, worden nutten genoemd en alle boze dingen die in daad bestaan worden ook nutten genoemd, maar deze worden boze nutten genoemd, eerstgenoemde echter goede nutten. Omdat nu alle goede dingen vanuit de Heer zijn en alle boze dingen vanuit de hel, volgt dat niet andere nutten dan goede uit de Heer geschapen zijn en dat de boze nutten vanuit de hel zijn opgekomen. Onder de nutten waarover in dit artikel in het bijzonder wordt gehandeld, worden al die dingen verstaan die op de aarde verschijnen, zoals: dieren van elk geslacht en plantaardige dingen van elk geslacht, deze dingen welke de mens nut bewijzen zijn uit de Heer en die welke de mens schade berokkenen zijn vanuit de hel. Eender worden onder de nutten uit de Heer al die dingen verstaan die het redelijke van de mens vervolmaken en die maken dat de mens het geestelijke uit de Heer opneemt; maar onder boze nutten worden al die dingen verstaan die het redelijke vernietigen en maken dat de mens niet geestelijk kan worden. Dat die dingen die de mens schade berokkenen nutten worden genoemd, is omdat ze de bozen van nut zijn om boos te doen en omdat ze bevorderlijk zijn om boosaardigheden op te zuigen, aldus eveneens als medicijn.
Nut wordt gezegd in de ene en de andere zin, zoals

bijvoorbeeld goede en boze liefde en de liefde heet nut al datgene wat daaruit geschiedt.

337. Dat de goede nutten uit de Heer zijn en dat de boze nutten uit de hel zijn, zal in deze orde worden aangetoond:

1. Wat op aarde onder boze nutten wordt verstaan.

2. Dat alle dingen die boze nutten zijn, in de hel zijn en die welke goede nutten zijn, in de hemel.

3. Dat er een continue invloeiing is vanuit de geestelijke wereld in de natuurlijke wereld.

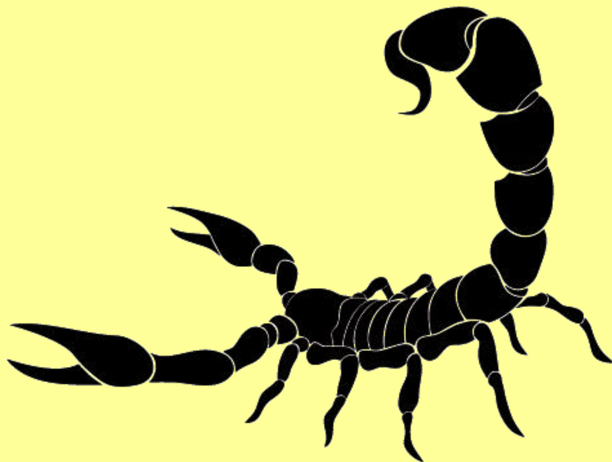
4. Dat de invloeiing vanuit de hel die dingen werkt die boze nutten zijn op de plaatsen waar die dingen zijn die overeenstemmen.

5. Dat het het geestelijke laatste is, gescheiden van zijn hogere, dat werkt.

6. Dat er een tweetal vormen is waarin de werking door invloeiing geschiedt: de plantaardige en de animale vorm.

7. Dat de ene en de andere vorm het vermogen aanneemt van zijn geslacht voort te planten en de middelen tot voortplanting.

338. 1. Wat op de aarde onder boze nutten wordt verstaan. Onder boze nutten worden op de aarde alle schadelijke dingen in het ene en het andere rijk, het dierenrijk en het plantenrijk, verstaan, en eveneens de schadelijke dingen in het delfstoffenrijk. Er is geen ruimte alle schadelijke dingen in die rijken op te sommen, want dit zou zijn als namen opeenhopen, en namen opeenhopen zonder aanwijzing van de schade die elke soort voortbrengt, brengt niet dat nut wat dit werk ten doel heeft. Vanwege het belang van enige informatie wordt hier volstaan met er enkele te noemen.

Zulke dingen in het dierenrijk zijn: giftige slangen, schorpioenen, krokodillen, draken, oehoes, steenuilen, muizen, sprinkhanen, kikkers, spinnen; verder nog vliegen, darren, motten, luizen, mijten, in één woord, die dieren die grassen, bladeren, vruchten, zaden, spijzen en dranken verteren en schade berokkenen aan andere dieren en mensen. In het plantenrijk zijn het alle boosaardige, venijnige en giftige kruiden en eendere peulvruchtdragende planten en struiken. In het delfstoffenrijk alle giftige aarden. Vanuit deze weinige dingen kan men zien wat onder boze nutten op de aarde wordt verstaan; want boze nutten zijn al die dingen die tegenovergesteld zijn aan de goede nutten, waarover in het hieraan voorafgaande artikel.

339. 2. Alle dingen die boze nutten zijn, zijn in de hel en die goede nutten zijn, zijn in de hemel. Voordat gezien kan worden dat alle boze nutten die op de aarde bestaan niet uit de Heer maar uit de hel zijn, moet iets over de hemel en de hel worden voorafgezonden. Indien dit niet wordt geweten kunnen de boze nutten evenals de goede aan de Heer worden toegeschreven en dat ze tegelijk uit de schepping zijn of toegeschreven aan de natuur en het opkomen ervan aan de zon ervan. Uit dit tweetal dwalingen kan de mens niet worden weggeleid tenzij hij weet dat er niets hoegenaamd in de natuurlijke wereld bestaat dat niet de oorzaak en vandaar het opkomen leidt vanuit de geestelijke wereld en dat het goede uit de Heer is en dat het boze uit de duivel, dat wil zeggen, uit de hel is. Onder de geestelijke wereld wordt zowel de hemel als de hel verstaan. In de hemel verschijnen al die dingen die goede nutten zijn, waarover in het voorgaande artikel; in de hel echter verschijnen al die dingen die boze nutten zijn, waarover vlak boven n. 338, waar zij opgesomd zijn, en die zijn: de wilde dieren van elk geslacht, zoals: slangen, schorpioenen, draken, krokodillen, tijgers, wolven, vossen, zwijnen, oehoes, nachtuilen, steenuilen, vleermuizen, muizen en ratten, kikkers, sprinkhanen, spinnen en schadelijke insecten van vele geslachten. Er verschijnen ook vergiften en giftige planten van elk geslacht en wolfswortels zowel in kruiden als in aarden. In één woord al die dingen die schade doen en mensen doden; die verschijnen in de hel naar het leven geheel en al zoals die op aarde. Gezegd wordt dat zij daar verschijnen, toch zijn zij niet daar zoals op aarde, want het zijn louter overeenstemmingen van de begeerten die vanuit de boze liefden van hen opwellen en zich in zulke vormen voor anderen tonen. Aangezien er zulke dingen in de hellen zijn, zijn die daarom ook vol van afschuwelijke stanken, zoals lijkachtige, drekkige, urineachtige en rottende, waarmee de duivelse geesten zich daar verlustigen zoals dieren zich verlustigen met die dingen waarin een sterke stank is. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat eendere dingen in de natuurlijke wereld niet de oorsprong uit de Heer leiden en dat ze niet geschapen zijn uit de aanvang, noch dat zij zijn opgekomen uit de natuur door haar zon, maar dat ze vanuit de hel zijn. Dat zij niet uit de natuur door de zon van haar zijn, is duidelijk daardoor dat het geestelijke invloeit in het natuurlijke en niet omgekeerd; en dat zij niet uit de Heer zijn daarvanuit dat de hel niet is uit Hemzelf en dus ook niet iets in de hel dat met de boze dingen van hen overeenstemt.

340. 3. Er is een continue invloeiing vanuit de geestelijke wereld in de natuurlijke. Wie niet weet dat de geestelijke wereld bestaat en dat die onderscheiden is van de natuurlijke wereld zoals het eerdere en het latere, of zoals de oorzaak en het veroorzaakte, kan niet iets over deze invloeiing weten. Dit is er de oorzaak van dat degenen die over het ontstaan van de plantaardige dingen en dieren hebben geschreven, niet anders konden dan dat afleiden uit de natuur; of indien afgeleid uit God, dat God uit het begin de natuur de kracht had ingegeven om zulke dingen voort te brengen, dus niet wetend dat er geen kracht de natuur is ingegeven, want die is in zich dood en draagt niet meer bij tot het voortbrengen van die dingen dan zoals een werktuig in het werk van een ambachtsman, dat om te handelen voortdurend bewogen moet worden. Het is het geestelijke dat de oorsprong ontleent uit de Zon waar de Heer is en voortgaat tot de laatsten van de natuur, dat de vormen van de plantaardige dingen en van de dieren voortbrengt en de wonderbaarlijke dingen vertoont die er in beide zijn en die vormen vult met materies vanuit de aarde, opdat die vormen vast en bestendig zijn. Omdat het nu bekend is dat er een geestelijke wereld is en dat het geestelijke is uit de Zon waar de Heer is en die uit de Heer is en dat deze de natuur aandrijft om te handelen, zoals het levende het dode aandrijft, voorts dat er eendere dingen in die geestelijke wereld zijn als in de natuurlijke wereld, kan het worden gezien dat de plantaardige dingen en de dieren niet ergens anders vandaan, dan door die wereld uit de Heer, zijn ontstaan en dat zij door die wereld voortdurend bestaan; en zo dat er een continue invloeiing is vanuit de geestelijke wereld in de natuurlijke. Dat dit zo is, zal in het volgende artikel met meer dingen worden bevestigd. Dat de schadelijke dingen door de invloed vanuit de hel op de aarde worden voortgebracht, is vanuit dezelfde wet van toelating, waardoor de boze dingen zelf daaruit bij de mensen invloeien. Over deze wet van de 'Engelenwijsheid over de Goddelijke Voorzienigheid', zal meer worden gezegd.

341.4. De invloed vanuit de hel werkt die dingen die boze nutten zijn, op de plaatsen waar die dingen zijn die overeenstemmen. De dingen die met boze nutten, dat wil zeggen, met boosaardige kruiden en schadelijke dieren overeenstemmen, zijn lijkachtige, rottende, uitwerpselachtige en drekkige, ranzige, urineachtige dingen; en daarom bestaan op de plaatsen waar deze dingen zijn, zulke kruiden en zulke kleinere dieren die boven zijn vermeld en in de verzengende zones grotere eendere dingen, zoals: slangen, basilisken, krokodillen, schorpioenen, muizen en andere. Eenieder weet dat moerassen en poelen, mesthopen en rottende gronden overvol van zulke dingen zijn; verder ook dat gevleugelde dieren in wolken de atmosferen vullen en dat de schadelijke wormen zoals legerscharen het land vullen en de kruiden tot aan de wortels verteren. Eens bemerkte ik in mijn tuin dat in de ruimte van een el bijna al het stof in kleinste gevleugelde insecten was verkeerd, want toen ze met een stok werden geroerd, verhieven ze zich als een wolk. Dat lijkachtige en verrotte dingen met die schadelijke en onnuttige diertjes samenstemmen en dat ze gelijkslachtig zijn, is duidelijk uit de ondervinding alleen al. Dit is overduidelijk te zien vanuit de oorzaak, welke is dat eendere stanken en walmen in de hellen zijn, waar zulke diertjes ook verschijnen. Daarom worden die hellen daarnaar genoemd en sommige worden lijkachtige genoemd, sommige drekkige, sommige urineachtige, enzovoort. Maar ze zijn alle bedekt opdat die dampen niet daaruit opwasemen; want als ze voor een klein beetje worden geopend, wat plaatsvindt wanneer nieuwelingduivels binnengaan, verwekken zij braken en veroorzaken hoofdpijnen, en die welke ook giftig zijn, brengen onmacht teweeg. Het stof zelf daar is ook zodanig; daarom wordt dat daar 'verdoemd stof' genoemd. Hieruit is het duidelijk dat daar waar zulke stanken zijn, zulke schadelijke dingen zijn, omdat ze overeenstemmen.

342. Het zal nu een zaak van onderzoek zijn of zulke dingen ontstaan vanuit eitjes, die daarheen worden gedragen ofwel door de lucht, ofwel door regens, ofwel meegevoerd worden door wateren, dan wel of ze ontstaan vanuit de vochtige en stinkende dingen zelf daar. Dat zulke schadelijke diertjes en insecten die boven zijn vermeld, vanuit daarheen aangevoerde, of van de schepping aan, in het land overal verborgen eitjes worden ontsloten, is tegen alle ondervinding, aangezien de wormen ontstaan in zaadjes, in de kernen van noten, in hout, in steen, ja zelfs, uit bladeren; verder ook op kruiden en daarin luizen en larven welke daarmee samenstemmen, en ook vanuit de vliegen die in huizen, velden en wouden 's zomers vanuit een niet-eivormige materie in zo'n grote voorraad ontstaan. Eender verschijnen er zulke die weiden en grasvelden wegknagen en op sommige hete plaatsen de lucht vullen en onveilig maken, behalve die welke in vuile wateren, verzuurde wijnen en in verpestende lucht onzichtbaar zwemmen en vliegen. Deze ondervindingen geven diegenen gelijk die zeggen dat de stanken, walmen en dampen zelf vanuit kruiden, aarden

en poelen uitgeademd eveneens de beginkracht tot zulke dingen geven. Dat ze daarna, wanneer ze ontstaan zijn, worden voortgeplant ofwel door eieren ofwel door uitstotingen, neemt het onmiddellijke ontstaan daarvan niet weg, aangezien elk dier met zijn ingewandjes ook organen van de verwekking en de middelen tot voortplanting opneemt, waarover n. 347. Met deze dingen stemt de niet eerder geweten ondervinding in dat eendere dingen ook in de hellen zijn.

343. Dat de bovengenoemde hellen niet slechts vergemeenschapping maar ook verbinding hebben met zulke dingen op de aarden, kan worden geconcludeerd daar vanuit dat de hellen niet verwijderd zijn van de mensen maar dat ze rondom hen zijn, ja zelfs ín die bij de boze mens; zo raken zij dus aan de aarden. Want de mens is ten aanzien van zijn aandoeningen en begeerten en van het denken daaruit, en vanuit deze dingen, ten aanzien van zijn daden die goede of boze nutten zijn, ofwel in het midden van de engelen van de hemel, ofwel in het midden van de geesten van de hel. Omdat zulke dingen als op de aarden ook in de hemelen en in de hellen zijn, volgt dat de invloeiing daaruit onmiddellijk zulke dingen voortbrengt wanneer de omstandigheden meewerken. Want alle dingen die in de geestelijke wereld, zowel in de hemel als in de hel, verschijnen, zijn overeenstemmingen van de aandoeningen en de begeerten, want deze bestaan daar volgens die. Wanneer daarom de aandoeningen en de begeerten, die in zich geestelijk zijn, tegen gelijkslachtige of overeenstemmende dingen in de aarden stoten, is het geestelijke aanwezig dat de ziel geeft en het stoffelijke dat het lichaam geeft. In elk geestelijke is ook het streven om zich met een lichaam te bekleden. Dat de hellen rondom de mens zijn en vandaar aan de aarden raken, is omdat de geestelijke wereld niet in de ruimte is, maar daar is waar een overeenstemmende aandoening is.

344. Ik hoorde een tweetal presidenten van het Engels Koninklijk Genootschap: Sir Sloane en Sir Folkes, in de geestelijke wereld met elkaar spreken over het ontstaan van zaden en eitjes en over de voortbrengingen ervan in de landen. De eerste schreef die aan de natuur toe en dat die uit de schepping een macht en kracht is ingegeven om door middel van de warmte van de zon zulke dingen voort te brengen. De tweede zei dat die kracht continu is uit God de Schepper in de natuur. Om die twist te beslechten verscheen aan Sir Sloane een schone vogel en aan hem werd gezegd dat hij die zou onderzoeken of hij in enig kleinste ding verschilde van een eendere vogel op aarde. Hij hield hem vast met de hand en onderzocht hem en zei dat er geen onderscheid was; want hij wist dat de vogel niets anders was dan de aandoening van een bepaalde engel, die buiten hem gerepresenteerd werd als een vogel en dat die zou verdwijnen of ophouden met de aandoening van hem; dit geschiedde ook. Sir Sloane werd vanuit deze ondervinding overtuigd dat de natuur in het geheel niets bijdraagt tot de voortbrengingen van de plantaardige dingen en de dieren, maar alleen wat vanuit de geestelijke wereld in de natuurlijke vloeit. Hij zei dat indien die vogel in zijn kleinste dingen werd gevuld met overeenstemmende materies vanuit de aarde en dus zo vervalst, de vogel voort zou blijven duren zoals de vogels op de aarden; en dat het hetzelfde is met die dingen die uit de hel zijn. Hij voegde hieraan toe dat indien hij de dingen had geweten die hij nu wist over de geestelijke wereld, hij niet meer aan de natuur zou hebben toegeschreven dan hetgeen het geestelijke, dat uit God is, van dienst is om die dingen bestendig te maken die continu in de natuur invloeien.

345. 5. Het geestelijke laatste, gescheiden van zijn hogere, is het dat werkt. In het Derde Deel is getoond dat het geestelijke uit zijn Zon tot aan de laatsten van de natuur neervloeit door drie graden en dat die graden worden genoemd: de hemelse, de geestelijke en de natuurlijke, en dat in de mens uit de schepping en vandaar uit geboorte die drie graden zijn en dat die geopend worden volgens het leven van hem; en dat indien de hemelse graad wordt geopend, die de hoogste en de binnenste is, de mens hemels wordt, indien de geestelijke graad, die de middelste is, wordt geopend, wordt hij geestelijk, maar indien slechts de natuurlijke graad, die de laagste en de buitenste is, wordt geopend, de mens natuurlijk wordt; en dat hij, indien hij slechts natuurlijk wordt, hij alleen die dingen liefheeft die van het lichaam en van de wereld zijn. Voor zoveel hij die liefheeft, heeft hij voor zóveel de hemelse en de geestelijke dingen niet lief en schouwt hij niet tot God en voor zoveel wordt hij boos. Vanuit deze dingen is het duidelijk dat het geestelijk laatste dat het natuurlijk-geestelijke wordt genoemd, gescheiden kan worden van zijn hogere, en dat dit gescheiden wordt bij de mensen uit wie de hel is. Het geestelijk laatste kan van zijn hogere niet uit zich worden gescheiden, noch bij de beesten, noch op de aarden, en naar de hel schouwen; dit kan alleen bij de mensen. Vanuit deze dingen volgt dat het geestelijk laatste dat van zijn hogere gescheiden is, zoals degenen hebben die in de hel zijn, die boze nutten, waarover boven werd gehandeld, op de aarde werkt. Dat de schadelijke dingen op de aarde de oorsprong ontlenen uit de mens en zo vanuit de hel, kan bevestigd worden vanuit de staat van het land Kanaän, waarover in het Woord: dat toen de zonen Israëls leefden volgens de voorschriften, de gronden hun opbrengst gaven, eender de kudden van klein- en grootvee; en dat toen zij tegen de voorschriften leefden, de landen onvruchtbaar waren en, zoals gezegd wordt, vervloekt. In plaats van oogsten gaven zij doorns en distels en de kudden van klein- en grootvee misdroegen en wilde dieren vielen binnen. Hetzelfde kan worden afgeleid vanuit de sprinkhanen, kikvorsen en luizen in Egypte.

346. 6. Er zijn een tweetal vormen waarin de werking door invloeiing plaatsvindt: de plantaardige vorm en de animale vorm. Dat er slechts een tweetal universele vormen worden voortgebracht vanuit de aarde, is bekend vanuit het tweetal rijken van de natuur, die het dierenrijk en het plantenrijk worden genoemd; en dat alle dingen van één rijk vele dingen gemeen hebben; zoals het dierenrijk dat in de subjecten ervan zinorganen en beweegorganen zijn, verder ook leden en ingewanden, die uit hersenen, harten en longen worden geactiveerd; en het plantenrijk, dat de subjecten ervan een wortel in de aarde drijven, stam, takken, bladeren, bloemen, vruchten en zaden voortbrengen. Het ene zowel als het andere rijk, zowel het dieren- als het plantenrijk, leiden naar de voortbrengingen en hun vormen af van de geestelijke invloeiing en de geestelijke werking vanuit de Zon van de hemel, waar de Heer is, hun opkomen en niet vanuit de invloed en de werking van de natuur en de zon ervan, behalve het vaste ervan zoals boven is gezegd. Alle dieren, de grotere en de kleinere, leiden het opkomen af vanuit het geestelijke in de laatste graad, die de natuurlijke wordt genoemd; alleen de mens uit alle graden, die er drie zijn: de hemelse, de geestelijke en de natuurlijke. Omdat iedere graad van hoogte of discrete graad van zijn volmaakte tot zijn onvolmaakte afneemt zoals het licht tot de schaduw, door het continue, zo ook de dieren; en daarom zijn er daar vanuit volmaakte, minder volmaakte en onvolmaakte. Volmaakte dieren zijn: olifanten, kamelen, paarden, muildieren, ossen, schapen, geiten en de overige die ofwel tot het grootvee behoren ofwel tot het kleinvee. De minder volmaakte zijn de vogels en de onvolmaakte zijn de vissen en de schaaldieren, die omdat ze de laatste van die graad zijn, zoals in de schaduw zijn, terwijl eerstgenoemden in het licht zijn. Toch kunnen zij, omdat ze alleen leven vanuit de laatste geestelijke graad, die de natuurlijke wordt genoemd, niet ergens anders heen schouwen dan tot het land en tot het voedsel daar en tot de metgezellen om de voortplanting; de ziel van hen allen is natuurlijke aandoening en begeerte. Het eendere is het met de subjecten van het plantenrijk, dat er zijn volmaakte, minder volmaakte en onvolmaakte; de volmaakte zijn de vruchtbomen, de minder volmaakte zijn de wijnstokken en de struiken en de onvolmaakte zijn de grassen. Maar de plantaardige dingen ontlenen vanuit het geestelijke van waaruit zij zijn, dat zij nutten zijn, en de dieren vanuit het geestelijke waar vanuit zij zijn, dat zij aandoeningen en begeerten zijn, zoals gezegd.

347. 7. Beide vormen nemen met hun bestaan de middelen van de voortplanting aan. Dat er in alle voortbrengselen vanuit de aarde, die zoals gezegd, ofwel tot het plantenrijk ofwel tot het dierenrijk behoren, enig beeld van de schepping is, verder ook enig beeld van de mens en eveneens enig beeld van het oneindige en eeuwige, is boven n. 313 tot 318 getoond. Dat het beeld van het oneindige en eeuwige opblinkt daar vanuit dat zij voortgeplant kunnen worden tot in het oneindige en in het eeuwige. Vandaar is het dat zij alle middelen van de voortplanting aannemen: de subjecten van het dierenrijk door zaden, in een eitje ofwel in een baarmoeder, ofwel door uitstotingen; en de subjecten van het plantenrijk door zaden in de grond. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat hoewel de meer onvolmaakte en de schadelijke dieren en plantaardige dingen opkomen door onmiddellijke invloed vanuit de hel, zij niettemin daarna middellijk door zaden, eieren of enten worden voortgeplant; en daarom wordt het ene niet door het andere weggenomen.

348. Dat alle nutten, zowel de goede als de boze, zijn vanuit geestelijke oorsprong, dus uit de Zon waar de Heer is, kan worden verlicht door deze ondervinding: ik hoorde dat goede en ware dingen werden neergelaten door de hemelen uit de Heer tot de hellen, en dat die, toen ze waren opgenomen door graden tot de diepste diepte, daar werden verkeerd in boze en valse dingen tegenovergesteld aan de neergelaten goede en ware dingen. De oorzaak dat dit zo plaats vond, was omdat de opnemende subjecten alle dingen die invloeien, verkeren in zodanige dingen die met hun vormen stroken, geheel en al zoals het blinkend witte licht van de zon wordt verkeerd in lelijke kleuren en in zwart, in de voorwerpen waarvan de innerlijke substanties in een zodanige vorm zijn dat zij het licht verstikken en uitblussen; en zoals poelen, mesthopen en lijken de warmte van de zon verkeren in stanken. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat ook de boze nutten uit de geestelijke Zon zijn, maar dat de goede nutten in boze worden verkeerd in de hel. Daaruit is het duidelijk dat de Heer niet dan goede nutten schiep en schept, maar dat de hel boze nutten voortbrengt.

349. DE ZICHTBARE DINGEN IN HET GESCHAPEN HEELAL GETUIGEN DAT DE NATUUR NIETS HEEFT VOORTGEBRACHT EN NIETS VOORTBRENGT, MAAR DAT HET GODDELIJKE VANUIT ZICH EN DOOR DE GEESTELIJKE WERELD ALLE DINGEN VOORTBRENGT.

De meeste mensen in de wereld spreken vanuit de schijnbaarheid, dat de zon door de warmte en het licht datgene voortbrengt wat men kan zien in de velden, akkers, tuinen en bossen; en ook dat de zon door haar warmte vanuit eitjes wormen uitbroedt en dat zij de beesten van het land en de vogels van de hemel doet voorttelen, ja zelfs ook dat zij de mens levend maakt. Degenen die alleen vanuit de schijnbaarheid zo spreken, kunnen zo spreken maar toch die dingen niet aan de natuur toeschrijven, want zij denken er niet over, zoals degenen die spreken over de zon dat zij opkomt en ondergaat en dagen en jaren maakt en dat zij nu op deze

of die hoogte staat. Dezen spreken eender vanuit de schijnbaarheid en kunnen ook zo spreken, evenwel schrijven zij toch niet die dingen aan de zon toe, want zij denken niet aan de standplaats van de zon en de ronddraaiing van de aarde. Maar degenen die er zich in bevestigen dat de zon door de warmte en het licht die dingen voortbrengt die op de aarde verschijnen, schrijven tenslotte alle dingen aan de natuur toe en eveneens de schepping van het heelal, en worden naturalisten en tenslotte atheïsten. Ze kunnen weliswaar daarna zeggen dat God de natuur heeft geschapen en haar de macht heeft ingegeven om zulke dingen voort te brengen, maar dit zeggen zij uit de vrees voor het verlies van de goede naam; niettemin verstaan zij onder God de Schepper de natuur en sommigen het binnenste ervan en dan maken zij de Goddelijke dingen die de Kerk leert, tot niets.

350. Diegenen zijn weliswaar te verontschuldigen die zekere zichtbare dingen aan de natuur hebben toegeschreven, vanuit een tweevoudige oorzaak: de eerste, dat zij niet iets wisten over de Zon van de hemel, waar de Heer is, en over de invloeiing daaruit; noch iets over de geestelijke wereld en de staat ervan; ja zelfs ook niet iets over de aanwezigheid ervan bij de mens en dat zij vandaar niet anders konden denken dan dat het geestelijke een zuiverder natuurlijke zou zijn; en zo dat de engelen ofwel in de ether ofwel in de sterren zouden zijn. Voorts over de duivel dat hij zou zijn ofwel het boze van de mens ofwel indien hij werkelijk bestond, dat hij zou zijn ofwel in de lucht ofwel in de diepten. Verder ook dat de zielen van de mensen na de dood ofwel zouden zijn in het binnenste van de aarde, ofwel in een onbepaald ergens tot aan de ‘dag van het gericht’ en eendere dingen die de fantasie aanbrengt vanuit de onwetendheid van de geestelijke wereld en de Zon ervan. De tweede oorzaak dat zij te verontschuldigen zouden zijn, is dat zij niet weten konden hoe het Goddelijke alle dingen zou voortbrengen die op de aarde verschijnen, waar zowel goede als boze dingen zijn, omdat zij vrezen dat als zij dit bij zich zouden bevestigen, zij niet ook de boze dingen aan God zouden toeschrijven en niet een stoffelijk idee van God zouden opvatten, en God en de natuur één maken en zo beide verwarren. Dit tweetal oorzaken zijn het, dat diegenen te verontschuldigen zijn die geloofd hebben dat de natuur de zichtbare dingen voortbrengt vanuit het aan de schepping ingeënte. Niettemin zijn diegenen die zich door bevestigingen voor de natuur atheïsten hebben gemaakt, niet te verontschuldigen, omdat zij zich vóór het Goddelijke hadden kunnen bevestigen; de onwetendheid verontschuldigt weliswaar, maar neemt het bevestigde valse niet weg, want dit valse kleeft met het boze samen, en zo dus met de hel. Daarom achten diegenen die zich voor de natuur bevestigd hebben tot aan die mate dat zij het Goddelijke van de natuur scheiden, niet iets voor zonde, omdat alle zonde tegen het Goddelijke is dat zij gescheiden en zo verworpen hebben; en zij die niets voor zonde achten in de geest, storten zich na de dood, als zij geesten worden, en aan de hel gebonden zijn, in misdadigheden volgens de begeerten waaraan zij de teugels hebben gevierd.

351. Degenen die in de Goddelijke werking in de afzonderlijke dingen van de natuur geloven, kunnen zich vanuit zeer vele dingen die zij in de natuur zien, bevestigen voor het Goddelijke, evenals, ja zelfs meer dan diegenen die zich voor de natuur bevestigen, want degenen die zich voor het Goddelijke bevestigen, geven aandacht aan de wonderbaarlijke dingen die worden getoond in de voortbrengingen van zowel de plantaardige dingen als van de dieren. In de voortbrengingen van de plantaardige dingen: dat vanuit een in de aarde geworpen zaadje een wortel uitgaat, door de wortel een stam en achtereenvolgens: twijgen, bladeren, bloemen, vruchten, tot aan nieuwe zaden; geheel alsof het zaad de orde van de opeenvolging wist of het proces waarin het zich vernieuwen moet. Welk redelijk mens kan denken dat de zon, die zuiver vuur is, dit weet, of het haar warmte en haar licht kan ingeven dat zij zulke dingen uitwerkt; voorts dat zij de wonderbaarlijke dingen daarin kan vormen en nut bedoelen. De mens van wie het redelijke is verhoogd, kan wanneer hij die dingen ziet en overweegt, niet anders denken dan dat zij zijn uit Hemzelf die oneindige wijsheid heeft, dus uit God. Degenen die het Goddelijke erkennen, zien en denken het eveneens, maar diegenen die niet erkennen, zien en denken het niet omdat zij niet willen; en zo laten zij hun redelijke neer in het zinlijke, dat al zijn ideeën trekt vanuit het schijnsel waarin de zinnen van het lichaam zijn en de begoochelingen daarvan bevestigt en zegt: ‘Ziet u niet de zon door haar warmte en haar licht deze dingen werken; wat is iets dat u niet ziet, is dat wel iets? Degenen die zich bevestigen voor het Goddelijke geven aandacht aan de wonderlijke dingen die worden aanschouwd in de voortbrengingen van de dieren. Hier wil ik alleen die in de eieren vermelden, dat daarin het kuiken verborgen ligt in zijn zaad of inzet met al het vereiste tot aan de ontsluiting en eveneens met alle voortgang na de ontsluiting totdat het een vogel of ander vliegend wezen wordt in de vorm van de verwekker. Indien hij dan aandacht geeft aan de vorm, dat die zodanig is dat hij als hij hoog denkt, niet anders kan dan in verbazing komen, als dat er in de kleinste van hen zoals in de grootste, ja zelfs in de onzichtbare, zoals in de zichtbare, zinorganen zijn, welke zijn: gezicht, reuk, smaak, tast, verder beweegorganen zoals spieren, want zij vliegen en lopen, alsmede ingewanden rondom het hart en longen, die geactiveerd worden uit de hersenen. Dat de kleinste insecten zich ook in zulke dingen verheugen, is bekend uit het ontleden ervan en is door sommigen beschreven, voornamelijk door Swammerdam in de ‘Bijbels der Natuur’ van hem. Wie alle dingen aan de natuur toeschrijven,

zien weliswaar zulke dingen, maar zij denken slechts dat zij zijn en zeggen dat de natuur ze voortbrengt en dit zeggen ze omdat zij het gemoed hebben afgekeerd van te denken over het Goddelijke; en zij die zich hebben afgekeerd, kunnen als zij de wonderbaarlijke dingen in de natuur zien, niet redelijk, te minder geestelijk denken, maar denken zinlijk en stoffelijk, en dan denken zij in de natuur uit de natuur, en niet erboven, eender zoals diegenen doen die in de hel zijn, alleen met dit verschil met de beesten dat zij over redelijkheid beschikken, dat wil zeggen, dat zij kunnen verstaan en zo anders denken indien zij willen.

352. Degenen die zich hebben afgekeerd van te denken over het Goddelijke, denken wanneer zij de wonderbaarlijke dingen van de natuur zien en daardoor zinlijk worden, niet dat het gezicht van het oog zo grof is dat het verscheidene insectjes ziet zoals één duistere vlek en dat toch elk willekeurig diertje zo is georganiseerd om gewaar te worden en om zich te bewegen en dat zij zijn toegerust met vezels en vaten, verder ook met hartjes, longpijpjes, ingewandjes en hersenen en dat deze dingen zijn samengeweven vanuit de zuiverste dingen in de natuur en dat die samenweefsels overeenstemmen met iets van het leven waar vanuit de geringste dingen van hen onderscheiden worden bewogen. Wanneer het gezicht van het oog zo grof is dat verscheidene zulke schepselen met ontelbare delen in ieder willekeurig schepsel, hieraan als een klein en duister vlekje verschijnt en evenwel die welke zinlijk zijn vanuit dat gezicht denken en oordelen, is het duidelijk hoe afgestompt het gemoed van hen is en vandaar in welke donkerheid zij zijn ten aanzien van de geestelijke dingen.

353. Ieder kan zich vanuit de zichtbare dingen in de natuur bevestigen voor het Goddelijke, indien hij wil, en eveneens bevestigt zich degene die over God denkt vanuit het leven, zoals hij de vogels van de hemel beziet, dat welke soort ook van hen haar voedsel weet en waar dat te vinden is, vanuit de klank en het gezicht de metgezellen leert kennen, voorts tussen andere soorten, welke de vrienden van hen zijn en welke de vijanden zijn, dat zij huwelijken sluiten, het paren weten, kunstig nesten bouwen en daar eieren leggen, daarop broeden en de tijd van het broeden weten, die als dit volbracht is de kuikens ontsluit, die op tederste wijze liefhebben, onder de vleugels koesteren, voedsel zoeken en dit naar het nest brengen, dit totdat zij zelfstandig zijn geworden en eendere dingen kunnen doen en een familie voortscheppen om hun geslacht te bestendigen. Ieder die over de Goddelijke invloeiing door de geestelijke wereld in de natuurlijke wil denken, kan dit in die dingen zien. Hij kan ook, indien hij wil, in zijn hart zeggen:’ Zulke wetenschappen kunnen daarin niet invloeien vanuit de zon, door de lichtstralen ervan, want de zon waar vanuit de natuur haar oorsprong en wezen leidt, is zuiver vuur en vandaar zijn de lichtstralen ervan geheel en al dood; en zo kunnen zij besluiten dat zodanige dingen zijn vanuit de invloeiing van de Goddelijke Wijsheid in de laatsten van de natuur.

354. Ieder kan zich vanuit de zichtbare dingen in de natuur voor het Goddelijke bevestigen als hij de larven en rupsen ziet die vanuit de verkwikking van een zekere impuls trachten en smachten naar de verandering van hun aardse staat in een zekere analoge staat van de hemelse, en daarom naar plaatsen kruipen en zich zoals in een baarmoeder begeven opdat zij wedergeboren worden en daar poppen en tenslotte vlinders worden, en dan na deze gedaanteverwisseling te hebben ondergaan en volgens de soort met schone vleugels te zijn bekleed, in de lucht uitvliegen zoals in hun hemel en daar vrolijk spelen, huwelijken aangaan, eieren leggen en zich van nageslacht voorzien en zich intussen voeden met het liefelijke en zoete voedsel vanuit de bloemen. Wie zich voor het Goddelijke vanuit de zichtbare dingen van de natuur bevestigt, ziet niet enig beeld van de aardse staat van de mens in die als wormen en een beeld van de hemelse staat in die als vlinders; maar degenen die zich voor de natuur bevestigen, zien weliswaar die dingen, maar omdat zij de hemelse staat van de mens met het gemoed hebben verworpen, noemen zij die dingen louter instincten van de natuur.

355. Ieder kan zich vanuit de zichtbare dingen in de natuur voor het Goddelijke bevestigen als hij aandacht geeft aan de dingen die bekend zijn over de bijen, zoals dat ze vanuit kruiden en bloemen was weten te verzamelen en honing op te zuigen en cellen zoals huisjes te bouwen en die te schikken in de vorm van een stad met straten waardoor zij binnengaan en waardoor zij uitgaan; dat zij vanuit de verte de bloemen en de kruiden ruiken van waaruit zij de was voor het huis en de honing voor het voedsel verzamelen en dat zij met die beladen terugvliegen volgens de streek naar hun korf; zo voorzien zij zich van voedsel en onderdak voor de komende winter

alsof zij die voorzagen en wisten. Zij stellen ook over zich een heerseres zoals een koningin aan vanuit wie een nageslacht wordt voortgeplant; en voor haar bouwen zij als het ware een paleis boven zich met wachters rondom; en wanneer de tijd van het baren nadert, gaat zij onder begeleiding van de wachters van cel tot cel en legt eieren, die de schare die haar volgt rondom dicht strijkt opdat zij niet uit de lucht beschadigd worden. Daaruit ontstaat hun nieuwe kroost; daarna wanneer dit kroost volwassen is geworden doet zij eendere dingen, wordt het uit huis gedreven en de uitgedreven zwerm verzamelt zich eerst en vliegt vandaar in een dicht aaneengesloten formatie opdat de eenheid niet wordt verstrooid, uit om zich een woonplaats uit te kiezen. Omstreeks de herfst worden ook de onnuttige darren uitgeleid en van de vleugels beroofd opdat ze niet terugkomen en hun de kost waaraan zij niets hebben bijgedragen, verteren, behalve meer dingen. Uit deze dingen kan vaststaan dat om het nut dat zij het menselijk geslacht bewijzen, vanuit de invloeiing vanuit de geestelijke wereld een regeringsvorm hebben zoals deze is bij de mensen op aarde, ja zelfs bij de engelen in de hemelen. Wie, die een ongerepte rede heeft, ziet niet dat zulke dingen bij die diertjes niet zijn vanuit de natuurlijke wereld; wat heeft de zon waaruit de natuur is, gemeen met een regering die met de hemelse regering wedijvert en daaraan analoog is? Vanuit deze en andere eendere dingen bij de wilde dieren, bevestigt de belijder en de vereerder van de natuur zich voor de natuur, terwijl de belijder en de vereerder van God zich vanuit diezelfde dingen bevestigt voor het Goddelijke; want de geestelijke mens ziet de geestelijke dingen daarin en de natuurlijke mens ziet daarin natuurlijke dingen, dus ieder naar zijn hoedanigheid. Wat mij aangaat waren mij zulke dingen getuigenissen van de geestelijke invloeiing in het natuurlijke of van de geestelijke wereld in de natuurlijke wereld, dus uit de Goddelijke Wijsheid van de Heer. Overweeg ook of u over enige regeringsvorm of over enige burgerlijke wet of over enig zedelijke deugd of over enig geestelijke waarheid analytisch kunt denken tenzij het Goddelijke vanuit Zijn Wijsheid door de geestelijke wereld invloeit. Wat mij betreft, ik kon het niet en ik kan het ook niet; want ik heb begrijpelijk en waarneembaar die invloeiing nu in de loop van negentien jaren aanhoudend bemerkt; daarom zeg ik dit als ooggetuige.

356. Kan enige natuurlijke zaak nut als doel zien, en nutten in volgorden en in vormen schikken? Dit kan niet dan een Wijze, en het heelal zo vormen en ordenen kan niet dan God, die oneindige Wijsheid heeft. Wie anders of wat anders kan al die dingen voorzien en in al die dingen voorzien die van de voeding en de bekleding van de mens zijn; voeding vanuit de vruchten vanuit het land en vanuit de dieren en kleding vanuit diezelfde dingen. Het is onder de wonderbaarlijke dingen dat die geringe wormen die zijderupsen worden genoemd, zowel vrouwen als mannen, van koningen en koninginnen tot aan dienstmaagden en knechten toe, met zijde zouden bekleden en prachtig uitdossen; en dat de geringe insecten die de bijen zijn, was zouden leveren voor de kandelaars waardoor tempels en paleizen in stralende glans zijn. Deze en meer dingen zijn duidelijk uitkomende bewijzen dat de Heer uit Zich door de geestelijke wereld alle dingen werkt die in de natuur bestaan.

357. Hieraan moet worden toegevoegd dat mij in de geestelijke wereld degenen verschenen zijn die zich voor de natuur vanuit de zichtbare dingen van de wereld hebben bevestigd totdat zij atheïsten waren geworden; en dat het verstand van hen in het geestelijk licht beneden geopend verscheen maar boven gesloten.
De oorzaak hiervan is omdat zij met het denken omlaag naar de aarde hadden geschouwd en niet omhoog naar de hemel. Boven het zinlijke, dat het laagste van het verstand is, verscheen iets zoals een sluier, bij sommigen flitsend met een hels vuur, bij sommigen donker zoals van roet en bij enkele anderen loodkleurig zoals van een lijk. Laat ieder zich er dus voor wachten om zich te bevestigen voor de natuur; laat hij zich bevestigen voor het Goddelijke; het materiaal ervoor ontbreekt niet.

Einde van Deel 4

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

ENGELENWIJSHEID OVER DE GODDELIJKE LIEFDE EN WIJSHEID.

VIJFDE DEEL § 358 t/m 370

358. ER ZIJN TWEE OPNEMENDE VATEN EN WOONPLAATSEN VAN HEMZELF DOOR DE HEER BIJ DE MENS GESCHAPEN EN GEVORMD, DIE DE WIL EN HET VERSTAND WORDEN GENOEMD; DE WIL VOOR DE GODDELIJKE LIEFDE VAN HEMZELF EN HET VERSTAND VOOR DE GODDELIJKE WIJSHEID VAN HEMZELF.

Er is gehandeld over de Goddelijke Liefde en over de Goddelijke Wijsheid van God de Schepper, die de Heer uit het eeuwige is, en over de schepping van het heelal. Nu zal iets worden gezegd over de schepping van de mens. Wij lezen dat de mens is geschapen in het beeld van God volgens de gelijkenis van Hemzelf, (Genesis 1:26). Onder beeld van God wordt daar verstaan de Goddelijke Wijsheid en onder de gelijkenis van God de Goddelijke Liefde, want de wijsheid is niet iets anders dan het beeld van de liefde, want de liefde vertoont zich om gezien en om gekend te worden in de wijsheid, en omdat zij daar gezien en gekend wordt, is de wijsheid het beeld van haar. Bovendien is de Liefde ook het Zijn van het Leven en de Wijsheid is het Bestaan van het Leven daar
vanuit. De gelijkenis en het beeld van God verschijnt duidelijk bij de engelen, want de liefde blinkt op uit het innerlijk in het aangezicht van hen, en de wijsheid in hun schoonheid, en de schoonheid is de vorm van hun liefde. Ik heb dit gezien en leren kennen.

359. De mens kan niet een beeld van God zijn volgens de gelijkenis van Hemzelf, tenzij God in die mens is en het leven van hem vanuit zijn binnenste is. Dat God in de mens is en vanuit het binnenste van het leven van hem is, volgt vanuit de dingen die hierboven in n. 4 tot 6, zijn aangetoond: dat alleen God het Leven is en dat de mensen en de engelen de opnemende vaten zijn van het Leven uit Hem. Ook is bekend vanuit het Woord dat God in de mens is en dat Hij verblijf bij hem maakt; en omdat het bekend is vanuit het Woord, is het voor predikers gewoon te zeggen dat zij zich moeten voorbereiden om God op te nemen, opdat Hij in hem kan binnentreden en Hij in de harten van hen kan zijn, opdat zij een habitakel of woning van Hem kunnen zijn. Eender spreekt de devote mens in zijn gebeden; en dus ook sommigen openlijker over de Heilige Geest, waarvan zij geloven dat Hij in hen is als zij in een heilige ijver zijn en daar vanuit denken, spreken en prediken. Dat de Heilige Geest de Heer is en niet enig God die een persoon op zich is, is in de ‘Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Heer’ n. 51, 52, 53 getoond, want de Heer zegt: *‘In die dag zult gij leren kennen, dat gij zijt in Mij, en Ik in u’,* (Johannes 14:21; 15:4,5; 17:23).

360. Omdat nu de Heer de Goddelijke Liefde en Goddelijke Wijsheid is, en deze twee wezenlijk Hijzelf zijn, is het opdat Hij in de mens zal wonen en de mens het leven zal geven, nodig dat Hij in de mens opnemende vaten en woonplaatsen voor Zich geschapen en gevormd heeft; het een voor de liefde en het ander voor de wijsheid. Deze woonplaatsen en opnemende vaten bij de mens worden de wil en het verstand genoemd: de ontvanger en woonplaats van de liefde, de wil en de ontvanger en woonplaats van de wijsheid, het verstand. Dat deze twee van de Heer bij de mens zijn en dat vanuit die twee de mens alle leven heeft, zal in wat volgt worden gezien.

361. Dat elk willekeurig mens die twee heeft: wil en verstand, en dat die tussen elkaar zijn onderscheiden zoals de liefde en de wijsheid tussen elkaar, wordt geweten in de wereld maar ook niet geweten. Het wordt geweten vanuit het algemene begrip en het wordt niet geweten vanuit het denken en te minder vanuit het denken op schrift gesteld. Want wie weet niet vanuit de algemene opvatting dat wil en verstand twee onderscheiden dingen zijn bij de mens; want ieder doorvat dit als hij het hoort en eveneens kan hij tot een ander zeggen: deze mens wil goed maar verstaat niet goed, maar deze mens verstaat goed maar wil niet goed; lief heb ik degene die goed verstaat en goed wil, maar niet lief heb ik degene die goed verstaat en boos wil. Maar wanneer die denkt over de wil en het verstand maakt hij die niet twee en onderscheidt hij ze, maar hij verwart ze. De oorzaak hiervan is omdat het denken gemeenschap heeft met het gezicht van het lichaam; nog minder begrijpt die dat de wil en het verstand twee onderscheiden dingen zijn, wanneer hij schrijft. De oorzaak daarvan is omdat het denken dan gemeenschap heeft met het zinlijke en dit is het eigene van de mens. Vandaar is het dat sommigen goed kunnen denken en spreken maar toch niet goed schrijven; dit is algemeen bij het vrouwelijk geslacht. Het is eender met andere dingen. Wie weet niet vanuit de algemene opvatting dat de mens die goed leeft wordt gezaligd en wie boos leeft wordt veroordeeld; voorts dat de mens die goed leeft tussen de engelen komt, en daar ziet, hoort en spreekt zoals een mens, eveneens dat hij een geweten heeft die het gerechte vanuit gerechtigheid doet en het juiste vanuit rechtschapenheid. Maar indien hij uit de algemene opvatting terugtreedt en die dingen aan het denken voorlegt, dan weet hij niet wat geweten is, noch dat de ziel kan zien, horen en spreken zoals een mens; noch dat het goede van het leven iets anders is dan aan de armen geven; en als u die dingen vanuit het denken opschrijft, bevestigt u die door schijnbaarheden en begoochelingen en door woorden van klank en van geen belang. Vandaar is het dat verscheidene ontwikkelde mensen die veel hebben nagedacht, en nog meer degenen

die veel geschreven hebben, de algemene mening bij zich hebben verzwakt en verduisterd, ja zelfs vernietigd; en dat de eenvoudigen helderder zien wat het goede en ware is dan zij die zich boven hen wijzer geloven. Die algemene opvatting is door de invloeiing vanuit de hemel en valt in het denken, zelfs tot aan het gezicht toe, maar het denken dat van de algemene idee is gescheiden, valt in de verbeelding, die vanuit het gezicht is en vanuit het eigene. Dat dit zo is zult u ondervinden; zeg iemand die een algemeen begrip heeft, enig ware, en hij zal het zien; zeg dat wij zijn, leven en bewogen worden uit God en in God, en hij zal dit zien; zeg dat God woont in de liefde en in de wijsheid bij de mens, en hij zal het zien; zeg verder dat de wil de ontvanger van de liefde is en het verstand de ontvanger van de wijsheid, en verklaar het een weinig, en hij zal het zien; zeg dat God is de Liefde zelf en de Wijsheid zelf, en hij zal dit zien; ondervraag wat het geweten is en hij zal het zeggen. Maar zeg hetzelfde tegen een ontwikkeld iemand die niet vanuit het algemene begrip heeft gedacht, maar vanuit beginselen of vanuit ideeën die zijn opgevat door het gezicht, verkregen vanuit de wereld; en hij zal dit niet zien. Overweeg daarna wie wijzer is.

362. DE WIL EN HET VERSTAND, DIE DE ONTVANGENDE VATEN ZIJN VAN DE LIEFDE EN VAN DE WIJSHEID, ZIJN IN DE HERSENEN, IN HET GEHEEL EN IN ELK DEEL DAARVAN, EN DAARUIT IN HET LICHAAM IN HET GEHEEL EN IN ELK DEEL ERVAN.

Deze dingen moeten worden aangetoond in deze orde:

(1). Dat de liefde en de wijsheid en vandaar de wil en het verstand, het leven zelf van de mens maken.
(2). Dat het leven van de mens in zijn beginselen in de hersenen is en in de uit-beginselen-afgeleide-dingen in het lichaam.
(3). Dat hoedanig het leven in de beginselen is, zodanig is het in het geheel en in elk deel.
(4). Dat het leven door die beginselen vanuit elk deel in het geheel is en vanuit het geheel in elk deel.
(5). Hoedanig de liefde is, zodanig is de wijsheid en zodanig is vandaar de mens.

363. (1). De liefde en de wijsheid en vandaar de wil en het verstand maken het leven zelf van de mens. Nauwelijks iemand weet wat het leven is; wanneer iemand daarover denkt, schijnt het alsof het iets vluchtigs is, waarvan er niet een duidelijk idee mogelijk is. Dit schijnt zo omdat niet wordt geweten dat God alleen het leven is en dat het leven van Hem de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid is. Daaruit is het duidelijk dat niet iets anders het leven is bij de mens en dat in de graad waarin hij het opneemt het leven bij hem is. Het is bekend dat uit de zon de warmte en het licht voortgaat en dat alle dingen van het heelal opnemende dingen zijn, en dat zij in de graad waarin zij opnemen, warm worden en oplichten; zo ook uit de Zon waar de Heer is uit wie de voortgaande warmte de Liefde is en het voortgaande licht de Wijsheid is, zoals in het Tweede Deel is getoond. Vanuit deze twee dus, die voortgaan uit de Heer als Zon, is het leven. Dat de liefde en de wijsheid uit de Heer het leven is, kan ook vaststaan daar vanuit dat de mens als de liefde van hem terugtreedt, verlamt, en als de wijsheid terugtreedt stompzinnig wordt, en indien zij geheel en al zouden terugtreden, zou hij worden uitgeblust. Er zijn verscheidene dingen van de liefde die met andere namen zijn bedeeld omdat het afleidingen zijn, zoals: aandoeningen, lusten, wensen en wellusten en de genietingen ervan; en er zijn verschillende dingen van de wijsheid, zoals: waarneming, reflectie, herinnering, denken, bepaling tot iets, en er zijn verscheidene dingen van de een en van de ander, zowel van de liefde als van de wijsheid, zoals: instemming, concluderen, bepaling tot de daad, behalve andere. Al die dingen zijn weliswaar van de ene en van de andere, maar ze worden benoemd naar wat meer overwegend en meer naderbij gelegen is. Vanuit die twee worden ten laatste de gewaarwordingen afgeleid, die zijn van: het gezicht, het gehoor, de reuk, de smaak en van de tast met de verkwikkelijke en liefelijke dingen ervan. Vanuit de schijnbaarheid is het dat het oog ziet, maar het verstand ziet door het oog en daarom wordt ook zien gezegd van het verstand; een schijnbaarheid is ook dat het oor hoort, maar het verstand hoort door het oor en daarom ook wordt horen gezegd van aandacht en toeluisteren die van het verstand zijn; een schijnbaarheid is het dat de neusvleugels ruiken en dat de tong proeft, maar het verstand vanuit zijn waarneming ruikt en proeft eveneens, en daarom wordt ook van de waarneming ruiken en proeven gezegd, enzovoort. De bronnen van al deze dingen zijn de liefde en de wijsheid, waar vanuit kan vaststaan dat deze twee het leven van de mens maken.

364. Dat het verstand de ontvanger van de wijsheid is, ziet iedereen, maar dat de wil de ontvanger van de liefde is, zien maar weinigen. De oorzaak is omdat de wil niets handelt vanuit zich, maar handelt door het verstand. Voorts omdat de liefde van de wil, wanneer die overgaat in de wijsheid van het verstand, eerst heen gaat in de aandoening en dan oversteekt; en de aandoening wordt niet waargenomen tenzij door enige wellust van denken, spreken en doen, waarop niet wordt gelet. Dat het evenwel daaruit is, is duidelijk daar vanuit dat ieder wil wat hij liefheeft en dat hij niet wil wat hij niet liefheeft.

365. (2) Het leven van de mens bestaat in zijn eerste beginselen in de hersenen, en in de uit-beginselen-afgeleide-dingen in het lichaam. In de beginselen betekent in zijn eersten en in de uit beginselen afgeleide dingen is in de voortgebrachte en gevormde dingen uit eer-

sten. Onder het leven in de beginselen wordt de wil en het verstand verstaan. Het is dit tweetal dingen die in de hersenen in hun beginselen zijn en in het lichaam in hun uit beginselen afgeleide dingen.

Dat de beginselen of de eersten van het leven in de hersenen zijn staat vast uit:

1. Vanuit de zin zelf; dat de mens als hij het gemoed inspant en denkt, doorvat dat hij in het cerebrum denkt; hij trekt als het ware het gezicht van het oog in en houdt het voorhoofd gespannen en hij doorvat dat van binnen de bespiegeling is, het meest binnen het voorhoofd en iets hoger.
2. Vanuit de vorming van de mens in de baarmoeder; dat het cerebrum of het hoofd het eerste is en dat dit nog lang daarna groter is dan het lichaam.
3. Dat het hoofd boven is en het lichaam beneden en het volgens de orde is dat de hogere dingen handelen in de lagere, en niet omgekeerd.
4. Dat wanneer het cerebrum is beschadigd ofwel in de baarmoeder ofwel door een wond ofwel door ziekte ofwel door overspanning, het denken wordt verzwakt en soms het gemoed ijlt.
5. Dat alle uitwendige zinnen van het lichaam, welke zijn: gezicht, gehoor, reuk, smaak, tezamen met de universele zin die de tast is, verder ook de spraak, in het voorste deel van het hoofd zijn dat het aangezicht wordt genoemd, en rechtstreeks door vezels met de hersenen communiceren en daaruit hun sensitief en actief leven trekken.
6. Vandaar is het dat de aandoeningen die van de liefde zijn in een zekere afbeelding verschijnen in het aangezicht en dat het denken dat van de wijsheid is, in een zeker licht in de ogen verschijnt.
7. Vanuit de ontleedkunde wordt ook geweten dat alle vezels vanuit de hersenen door de nek in het lichaam afdalen en niet, welke dan ook, vanuit het lichaam door de nek in de hersenen opklimmen. En waar de vezels in haar beginselen en eersten zijn, daar is het leven in zijn beginselen en eersten. Wie kan ontkennen dat de oorsprong van het leven daar is waar de oorsprong van de vezels is?
8. Vraag iemand die in een algemeen begrip is, waar het denken is of waar hij denkt; hij zal antwoorden dat dit is in het hoofd; maar zeg iemand die de zetel van de ziel heeft aangewezen ofwel in een bepaalde klier, ofwel in het hart ofwel elders, waar de aandoening en het denken daaruit in haar eersten is, of zij niet in het cerebrum is, en hij zal antwoorden van nee, of dat hij het niet weet. De oorzaak van deze onwetendheid kan men zien boven in n. 361.

366. (3). Hoedanig het leven in de beginselen is, zodanig is het in het geheel en in elk deel ervan. Opdat dit begrepen kan worden, zal worden gezegd waar die beginselen in de hersenen zijn en hoe ze worden afgeleid. Waar die beginselen in de hersenen zijn is duidelijk vanuit de anatomie, hier vanuit is het bekend dat er een tweetal hersenen zijn en dat die worden voortgezet uit het hoofd in de ruggengraat; en dat die bestaan uit een tweetal substanties, die de corticale substantie en de mergachtige substantie worden genoemd. De corticale substantie bestaat als het ware uit ontelbare klieren en de mergachtige substantie als het ware uit ontelbare vezels. Omdat nu die klieren de hoofden van de vezeltjes zijn, zijn zij ook de beginselen ervan, want de vezels zetten daar vanuit in en gaan van daaruit voort en bundelen zich achtereenvolgens in zenuwen samen, en samengebundeld of zenuwen geworden dalen zij af tot de zinorganen in het aangezicht en tot de beweegorganen in het lichaam en vormen die. Raadpleeg iemand die bekwaam is in de anatomie en u zult daarin bevestigd worden. De corticale of klierachtige substantie maakt de oppervlakte van het cerebrum, voorts de oppervlakte van de gestreepte lichamen waar vanuit het verlengde merg is en vormt het midden van het cerebellum en ook het midden van het ruggenmerg. De mergachtige of vezelachtige substantie echter zet waar dan ook in en gaat van daaruit voort en vanuit deze zijn de zenuwen, waar vanuit alle dingen van het lichaam zijn; dat dit zo is leert de autopsie. Degenen die deze dingen weten ofwel vanuit de anatomie ofwel vanuit de bevestiging door hen die in die wetenschap zijn, kunnen zien dat de beginselen van het leven niet van elders zijn dan waar de beginpunten van de vezels zijn en dat de vezels niet vanuit zich maar vanuit die beginpunten kunnen voortgaan. Die beginselen of beginpunten die als klieren verschijnen, zijn bijna ontelbaar; de veelheid ervan kan worden vergeleken met de veelheid van de sterren in het heelal en de veelheid van de vezeltjes ervan kan worden vergeleken met de veelheid van de stralen die uitgaan vanuit de sterren en de warmte en het licht naar de aarde dragen. De veelheid van die klieren kan ook worden vergeleken met de veelheid van de gezelschappen van de engelen in de hemelen, die ook talloos zijn en in een zelfde orde, zoals mij is gezegd; en de veelheid van de vezeltjes die vanuit die klieren uitgaan, kan worden vergeleken met de geestelijke ware en goede dingen die eender zoals stralen daar vandaan neervloeien. Vandaar is het dat de mens is zoals een heelal en zoals een hemel in kleinste vorm, zoals boven hier en daar is gezegd en getoond. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat hoedanig het leven in de beginselen is, het zodanig is in de uit de beginselen afgeleide dingen, of hoedanig het leven is in zijn eersten in de hersenen, het zodanig is in de daar vanuit in het lichaam opgekomen dingen.

367. (4). Door die beginselen is het leven vanuit elk deel in het geheel en vanuit het geheel in elk deel, omdat het geheel, dat het cerebrum en tegelijk het lichaam is, naar de oorsprong niet bestaat tenzij vanuit vezels die voortgaan vanuit haar beginselen in de hersenen. De oorsprong is nergens anders vandaan, zoals duidelijk is van-

uit die dingen die vlak boven in n. 366 zijn getoond; vandaar is het geheel vanuit elk willekeurig deel. Dat ook het leven door die beginselen vanuit het geheel in elk willekeurig deel is, is omdat het geheel aan elk willekeurig deel zijn taak en zijn vereiste toedient en daardoor maakt dat het een deel in het geheel is. In één woord, het geheel bestaat vanuit de delen en de delen blijven bestaan vanuit het geheel. Dat er een zodanige wederkerige gemeenschap is en daardoor een verbinding is duidelijk uit vele dingen in het lichaam. Want het is daar hetzelfde zoals in een burgerij, een republiek of een koninkrijk, namelijk dat de gemeenschap bestaat vanuit de mensen die de delen zijn en dat de delen of de individuen blijven bestaan van deze gemeenschap. Het eendere is het met elk ding dat in enige vorm is; het meest in de mens.

368. (5). Hoedanig de liefde is, zodanig is de wijsheid en vandaar is zodanig de mens. Want hoedanig de liefde en de wijsheid is, zodanig is de wil en het verstand, want de wil is de ontvanger van de liefde en het verstand is de ontvanger van de wijsheid, zoals boven is getoond; en deze twee maken de mens en de hoedanigheid van hem. De liefde is veelvoudig en zo veelvoudig dat de verschillende dingen van haar eindeloos zijn, zoals kan vaststaan vanuit het menselijk geslacht op de aarden en in de hemelen. Er is niet één mens en één engel aan de ander gelijk zodat er geen onderscheid is; het is de liefde die onderscheidt; maar de wijsheid is vanuit de liefde; zij is er de vorm van; want de liefde is het zijn van het leven en de wijsheid is het bestaan van het leven vanuit dat zijn. In de wereld wordt geloofd dat het verstand de mens maakt, maar dit wordt geloofd omdat het verstand opgeheven kan worden in het licht van de hemel, zoals boven is getoond, en de mens zo dus als wijs kan verschijnen, maar toch schijnt datgene van het verstand wat overstijgt, dat wil zeggen, wat niet van de liefde is, van de mens is te zijn, in zoverre hij zo’n karakter heeft, maar dit is een schijnbaarheid; want datgene van het verstand wat overstijgt, is weliswaar van de liefde van weten en wijs zijn, maar het is niet tegelijk van de liefde van toepassen aan het leven van wat het weet en waarin het wijs is. Daarom treedt het in de wereld mettertijd ofwel terug, ofwel het verblijft buiten de dingen van het geheugen en in de grenzen ervan als afval. Daarom wordt het na de dood gescheiden en blijft er niet meer achter dan wat met de eigen liefde van de geest samenstemt. Omdat de liefde het leven van de mens maakt en zo de mens zelf, zijn daarom alle gezelschappen van de hemel en alle engelen, in gezelschappen geordend volgens de aandoeningen die van de liefde zijn, en geen gezelschap en ín een gezelschap geen engel, volgens iets van het verstand gescheiden van de liefde van hem. Het is hetzelfde in de hellen en de gezelschappen daar, maar volgens de aan de hemelse liefden tegenovergestelde liefden. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat hoedanig de liefde is zodanig de wijsheid is en dat vandaar zodanig de mens is.

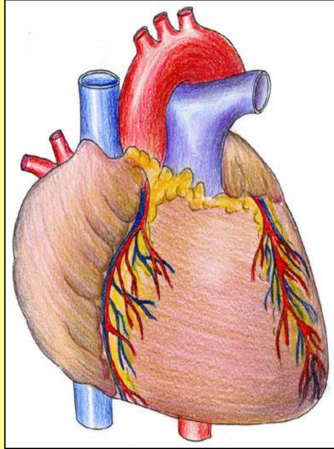
369. Het wordt weliswaar erkend dat de mens zodanig is hoedanig de regerende liefde van hem is, maar slechts zodanig naar gemoed en kwaliteit, niet echter naar het lichaam, dus niet in zijn geheel. Maar vanuit vele ervaringen in de geestelijke wereld is het mij bekend gemaakt dat de mens van hoofd tot hiel, of van eersten in het hoofd tot de laatsten in het lichaam zodanig is hoedanig de liefde van hem is; want allen in die wereld zijn de vormen van hun liefde: de engelen de vormen van de hemelse liefde, de duivels de vormen van de helse liefde. De duivels zijn misvormd van aangezicht en lichaam, de engelen echter zijn welgevormd zowel van aangezicht als van lichaam. Als de liefde van hen wordt aangevallen, worden de aangezichten van hen veranderd en indien zij zwaar worden aangevallen, verdwijnen zij volledig. Dit is eigenaardig in die wereld; het gebeurt omdat het lichaam van hen één maakt met hun gemoed. De oorzaak is duidelijk vanuit de bovengezegde dingen, dat alle dingen van het lichaam uit beginselen afgeleide dingen zijn, dat wil zeggen, samengeweven door vezels vanuit beginselen, die de ontvangers van de liefde en de wijsheid zijn; en wanneer de beginselen zodanig zijn moeten de uit beginselen afgeleide dingen van eenzelfde karakter zijn. Daarom, waar de beginselen heengaan, volgen de uit beginselen afgeleide dingen; zij kunnen niet worden gescheiden. Vandaar is het dat wie zijn gemoed verheft tot de Heer, geheel tot de Heer opgeheven is; en dat wie het gemoed in de hel neerwerpt, geheel daarheen neergeworpen is. Daarom komt de gehele mens volgens de liefde van het leven van hem ofwel in de hemel ofwel in de hel. Het is vanuit de wijsheid van de engelen dat het gemoed van de mens is omdat God is Mens; en dat het lichaam het uitwendige van het gemoed is dat gewaarwordt en handelt; en dat zij dus zo één zijn en niet twee.

370. Het moet worden opgemerkt dat de vormen zelf van de leden, organen en ingewanden van de mens, ten aanzien van het samenweefsel zelf, zijn vanuit de vezels die opkomen vanuit haar beginselen in de hersenen, maar dat zij vast worden door substanties en materies zoals die op de aarden zijn en vanuit de aarden in de lucht en de ether, wat plaatsvindt door middel van het bloed; en daarom, opdat alle dingen van het lichaam in hun vorming blijven bestaan en zo in hun functies aanblijven, moet de mens worden gevoed met stoffelijke spijs en voortdurend weer vernieuwd worden.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

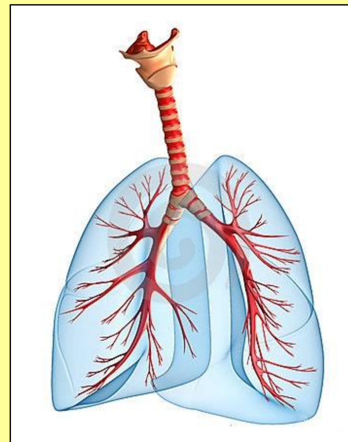
ENGELENWIJSHEID
OVER DE GODDELIJKE LIEFDE.
Uit het Vijfde Deel.

371. ER IS EEN OVEREENSTEMMING
VAN DE WIL MET HET HART
EN VAN HET VERSTAND MET DE LONG.

Dit moet in deze reeks worden aangetoond.
1. Dat alle dingen van het gemoed betrekking hebben op de wil en op het verstand en alle dingen van het lichaam op het hart en op de long.
2. Dat er een overeenstemming is van de wil en van het verstand met het hart en de long en vandaar een overeenstemming van alle dingen van het gemoed met alle dingen van het lichaam.
3. Dat de wil overeenstemt met het hart.
4. Dat het verstand overeenstemt met de long.
5. Dat door die overeenstemming vele verborgenheden ten aanzien van de wil en het verstand, dus ook ten aanzien van de liefde en de wijsheid, ontdekt kunnen worden.
6. Dat het gemoed van de mens de geest van hem is en dat de geest de mens is en dat het lichaam het uitwendige is waardoor het gemoed of de geest gewaarwordt en handelt in zijn wereld.
7. Dat de verbinding van de geest van de mens met het lichaam is door de overeenstemming van de wil en het verstand van hem met het hart en de long van hem, en de ontbinding door de niet-overeenstemming.

372. (1). Alle dingen van het gemoed hebben betrekking op de wil en het verstand, en alle dingen van het lichaam op het hart en de long. Onder het gemoed wordt niet iets anders verstaan dan de wil en het verstand, die in hun samenvatting alle dingen zijn die de mens aandoen en die de mens denkt, dus alle dingen die van de aandoening en van het denken van de mens zijn. De dingen die de mens aandoen zijn van zijn wil en de dingen die de mens denkt zijn van zijn verstand. Dat alle dingen van het denken van de mens van zijn verstand zijn, is bekend, aangezien de mens denkt vanuit het verstand; maar dat alle dingen van de aandoening van de mens van zijn wil zijn, is niet zo bekend. Dat men dit niet zo weet is om deze oorzaak: omdat de mens wanneer hij denkt niet let op de aandoening, maar alleen op de dingen die hij denkt, zoals hij, wanneer hij een spreker hoort, niet let op de klank maar op de spraak zelf, terwijl toch de aandoening zich eender in het denken gedraagt zoals de klank in de spraak; en daarom wordt vanuit de klank van de sprekende de aandoening van hem gekend en vanuit de spraak het denken van hem. Dat de aandoening van de wil is, is omdat alle aandoening van de liefde is en de ontvanger van de liefde is de wil, zoals boven is getoond. Wie niet weet dat de aandoening van de wil is, verwart de aandoening met het verstand, want hij zegt dat zij één is met het denken, maar toch zijn zij niet één, maar handelen als één. Dat zij worden verward, is duidelijk uit het gewone spraakgebruik, zoals dat gezegd wordt: dit denk ik te doen, dat wil zeggen, dit wil ik doen. Dat zij echter twee zijn, is ook duidelijk uit het gewone spraakgebruik, zoals dat gezegd wordt: over deze zaak wil ik denken; en wanneer hij daarover denkt, is de aandoening van de wil in het denken van het verstand, zoals de klank in de spraak is, zoals eerder gezegd. Dat alle dingen van het lichaam betrekking hebben op het hart en de long, is bekend; maar dat er een overeenstemming is van het hart en de long met de wil en het verstand, is niet bekend; daarom zal over deze zaak in wat volgt worden gehandeld.

373. Aangezien de wil en het verstand de ontvangers zijn van de liefde en de wijsheid, zijn daarom die twee organische vormen, of vormen vanuit de zuiverste substanties georganiseerd; want opdat zij ontvangers zijn, moeten zij zodanig zijn. Het maakt niets uit dat de organisatie ervan niet voor het oog zichtbaar is. Zelfs als het gezicht van het oog wordt vergroot door een microscoop, de organisatie ligt daar toch in, maar niet zichtbaar. Binnen het gezicht zijn ook de kleinste insecten waarin ook zinzetels en beweegvezels zijn, want zij worden gewaar en zij gaan voort en vliegen. Dat die ook hersenen, harten, longpijpjes en ingewanden hebben, is door wetenschappers vanuit het ontleden ervan door de microscoop ontdekt. Wanneer de insectjes zelf niet waargenomen kunnen worden door het gezicht en nog minder de samengestelde inwendige deeltjes waaruit zij bestaan, en het niet wordt ontkend dat die dingen zijn georganiseerd tot aan de afzonderlijke dingen daarin toe, hoe kan dan gezegd worden dat het tweetal ontvangers van de liefde en de wijsheid, die de wil en het verstand worden genoemd, niet organische vormen zijn. Hoe kan de liefde en de wijsheid, die het leven uit de Heer zijn, handelen in een niet-subject, of in iets dat niet substantieel bestaat. Hoe kan anders het denken behouden en iemand vanuit een niet-behouden denken spreken?
Is niet het cerebrum, waar het denken bestaat, vol, en elk willekeurig ding daar georganiseerd.

De organische vormen zelf daar verschijnen ook voor het blote oog en duidelijk komen in de corticale substantie de ontvangers van de wil en van het verstand uit in hun beginselen waar zij zoals kleine klieren zichtbaar zijn, over welke zaak boven n. 366. Denkt u niet vanuit een voorstelling van het ledige over deze dingen; het ledige is niets en in niets geschiedt niets, en vanuit niets bestaat niets; over de idee van het ledige zie n. 82.

374. (2). Er is overeenstemming van de wil en het verstand met het hart en de long, en vandaar een overeenstemming van alle dingen van het gemoed met alle dingen van het lichaam. Dit is nieuw omdat het tot nu toe niet bekend is door deze oorzaak: omdat niet bekend was wat het geestelijke is en wat het verschil ervan met het natuurlijke, en vandaar niet bekend wat overeenstemming is. Want er is een overeenstemming van de geestelijke dingen met de natuurlijke en daardoor een verbinding ervan. Gezegd wordt dat het tot nu toe niet bekend was wat het geestelijke is en wat de overeenstemming ervan met het natuurlijke en vandaar wat overeenstemming is, niettemin kon elk van deze beide bekend zijn. Wie weet niet dat de aandoening en het denken geestelijk zijn, en vandaar dat alle dingen van de aandoening en van het denken geestelijke dingen zijn. Wie weet niet dat de spraak en de handeling natuurlijk zijn en vandaar dat alle dingen die van de spraak en de handeling zijn, natuurlijke dingen zijn. Wie weet niet dat de aandoening en het denken, die geestelijk zijn, maken dat de mens handelt en spreekt; wie kan vandaar niet weten wat overeenstemming is van de geestelijke met de natuurlijke dingen; maakt niet het denken dat de tong spreekt, en de aandoening tezamen met het denken dat het lichaam handelt? Er zijn twee onderscheiden dingen: ik kan denken en niet spreken en ik kan willen en niet handelen; en het is bekend dat het lichaam niet denkt en niet wil, maar dat het denken valt in de spraak en de wil in de handeling. Blinkt ook de aandoening niet op vanuit het aangezicht en vertoont daar haar toonbeeld; dit weet iedereen; is niet de aandoening in zich beschouwd geestelijk en zijn niet de veranderingen van het aangezicht, die ook gelaatsuitdrukkingen worden genoemd, natuurlijk. Wie zou daaruit niet kunnen besluiten dat er een overeenstemming is en vandaar dat er een overeenstemming is van alle dingen van het gemoed met alle dingen van het lichaam; en omdat alle dingen van het gemoed betrekking hebben op de aandoening en het denken, of wat hetzelfde is, op de wil en op het verstand, en alle dingen van het lichaam op het hart en op de long, dat er een overeenstemming is van de wil met het hart en van het verstand met de long? De oorzaak dat zulke dingen niet bekend waren ofschoon ze bekend hadden kunnen zijn, is omdat de mens zo uitwendig is geworden dat hij niets tenzij dan het natuurlijke wilde erkennen; dit was het verkwikkelijke van de liefde van hem en was vandaar het verkwikkelijke van het verstand van hem. Daarom was het denken te verheffen boven het natuurlijke tot enig van het natuurlijke gescheiden geestelijke, onverkwikkelijk voor hem, daarom kon hij vanuit zijn natuurlijke liefde en de verkwikking ervan niet anders denken dan dat het geestelijke een zuiverder natuurlijke was en dat overeenstemming iets was dat continu invloeiende; ja zelfs kan de louter natuurlijke mens niet iets denken dat van het natuurlijke gescheiden is; dit is voor hem een niets. De oorzaak dat die dingen niet gezien en vandaar tot nu toe onbekend waren, is eveneens dat zij alle dingen van de religie, die geestelijke dingen worden genoemd, verwijderd hebben uit het zicht van de mens door het dogmatische in de gehele Christelijke wereld dat de theologische dingen, die de geestelijke dingen zijn, die de concilies en bepaalde voorgangers hebben geconcludeerd, blind geloofd moeten worden, omdat zij, zoals zij zeggen, het verstand te boven gaan. Vandaar meenden sommigen dat het geestelijke is zoals een vogel die boven de lucht in de ether vliegt, waarheen het oog met het gezicht niet reikt, terwijl het toch is zoals een paradijselijke vogel die dicht bij het oog vliegt en met zijn schone vleugels de pupil daarvan aanraakt en gezien wil worden; onder het gezicht van het oog wordt het verstandelijk gezicht verstaan.

375. De overeenstemming van de wil en van het verstand met het hart en met de long kan niet in zijn naaktheid bevestigd worden, dat wil zeggen, alleen door redelijke dingen, maar het kan wel bevestigd worden door de uitwerkingen. Dit is hetzelfde zoals het is met de oorzaken van dingen; deze kunnen weliswaar redelijk worden gezien, maar niet helder tenzij door de uitwerkingen, want de oorzaken zijn daarin en laten zich daardoor zien. Het gemoed bevestigt zich ook niet eerder over de oorzaken, De uitwerkingen van zo'n overeenstemming zullen hierna worden behandeld, maar opdat niet iemand over zo'n overeenstemming zal wegglijden in ideeën die vanuit hypothesen over de ziel zijn opgevat, dient men eerst die dingen te doorlezen die in het voorgaande artikel, als in n. 363, 364, zijn getoond; Dat de liefde en de wijsheid en vandaar de wil en het verstand, het leven zelf van de mens maken, n. 365; Dat het leven van de mens in de beginselen is in de hersenen en in de uit beginselen afgeleide dingen in het lichaam, n. 366; Dat hoedanig het leven in de beginselen is, het zodanig is in het geheel en in elk willekeurig deel, n. 367; Dat het leven door die beginselen vanuit elk willekeurig deel in het geheel is en vanuit het geheel in elk willekeurig deel, n. 368; Dat hoedanig de liefde is, zodanig de wijsheid is en zodanig vandaar de mens is.

376. Het is geoorloofd hier ter wille van de bevestiging een representatie aan te voeren van de overeenstemming van de wil en van het verstand met het hart en met de long, zoals gezien in de hemel bij de engelen.

De engelen vormden door een wonderbaarlijke en met geen woorden uit te drukken spiralend, vloeiende ronddraaiingen, een beeld als een hart en tevens als een long met alle innerlijke samengeweven dingen die daarin zijn en toen volgden zij de stroming van de hemel; want de hemel streeft samen in zulke vormen vanuit de invloeiing van de liefde en de wijsheid uit de Heer. Zo representeerden zij de verbinding van het hart en van de long en toen tegelijk de overeenstemming ervan met de liefde van de wil en met de wijsheid van het verstand. Deze overeenstemming en vereniging noemden zij het hemels huwelijk, en zeiden dat het eendere is in het gehele lichaam en in de afzonderlijke leden, organen en ingewanden ervan die behoren tot hart en long; en waar hart en long niet handelen, ieder willekeurig op zijn beurt, daar kan niet enige beweging van leven gegeven worden uit enig wilsbeginsel, noch enige gevoel van leven uit enig verstandelijk beginsel.

377. Aangezien in het nu volgende gehandeld wordt over de overeenstemming van het hart en de long met de wil en het verstand en hierop de overeenstemming van alle dingen van het lichaam is gegrondvest, die de leden, de organen van de zinnen en de ingewanden van het gehele lichaam worden genoemd, en aangezien de overeenstemming van de natuurlijke met de geestelijke dingen tot dusver onbekend is geweest, en dit niettemin breedvoerig is getoond in twee werken, waarvan het een handelt over de hemel en de hel in het werk *'Hemel en Hel'*, en het andere over de geestelijke zin van het Woord in Genesis en in Exodus, in het *werk 'Hemelse Verborgenheden'*, zou ik hier willen aanwijzen wat in dit tweetal werken over de overeenstemming is geschreven en getoond.

[De verwijzingen naar deze twee werken worden aan het einde van dit boek volledig beschreven in een aparte bijlage].

378. (3). De wil stemt overeen met het hart; dit kan niet zo helder afzonderlijk vaststaan, zoals vanuit de in de uitwerkingen waargenomen wil, zoals boven is gezegd. Afzonderlijk kan het vaststaan daar vanuit dat alle aandoeningen die van de liefde zijn, veranderingen over het hart brengen naar de trillingen ervan, zoals duidelijk is uit de polsslag van de slagaderen die synchronisch met het hart handelen; de veranderingen en de trillingen ervan volgens de aandoeningen van de liefde zijn talloos; die welke door de vinger worden waargenomen zijn slechts dat het langzamer of sneller klopt, hoog of laag, week of hard, regelmatig of onregelmatig, enzovoort. Dus anders in blijdschap dan in droefenis, anders in de kalmte van het gemoed dan in drift, anders in onverschrokkenheid dan in vrees, anders in ziekten met koorts dan in ziekten met koude rillingen, enzovoort. Aangezien de bewegingen van het hart, die samentrekking en uitzetting worden genoemd, volgens de aandoeningen van de liefde van wie ook, zo dus veranderd en gevarieerd worden, hebben daarom velen van de ouden en enigen tegenwoordig de aandoeningen van het hart toegeschreven en eveneens de woonplaats ervan daar gesteld. Daar vanuit kwam in het algemeen spraakgebruik: een grootmoedig hart en een vreesachtig hart, een blij en een treurig hart, een week en een hard hart, een groot en een klein hart, een ongekrenkt en een gebroken hart, een hart van vlees en een stenen hart; dik, week, zachtaardig van harte, zijn hart ergens in leggen om te doen, één enkel hart geven, een nieuw hart geven, in het hart bewaren, met het hart opnemen, het bereikt het hart niet, zich met het hart bevestigen, een hartsvriend; vandaar wordt gezegd concordia, discordia, vecordia en eendere dingen meer die van de liefde en van de aandoeningen ervan zijn. Eender spreekt het Woord vanuit deze oorzaak omdat het Woord door overeenstemmingen is samengesteld en geschreven. Of u zegt liefde of wil, het is hetzelfde, aangezien de ontvanger van de liefde de wil is, zoals boven is gezegd.

379. Het is bekend dat er in de mens en in elk willekeurig dier een vitale warmte is, maar vanwaar de oorsprong ervan is, is niet bekend. Ieder spreekt daarover vanuit een gissing, en daarom hebben zij die niet iets omtrent de overeenstemming van de natuurlijke met de geestelijke dingen wisten, de oorsprong ervan toegeschreven aan de warmte van de zon, sommigen aan de werkzaamheid van de delen, anderen aan het leven zelf; maar omdat zij niet wisten wat het leven is, bleven ze erbij, alleen dat te zeggen. Wie echter weet dat er een overeenstemming is van de liefde en van de aandoeningen ervan met het hart en met de afleidingen ervan, kan weten dat de liefde de oorsprong van de vitale warmte is; want de liefde gaat voort uit de geestelijke Zon, waar de Heer is, als warmte, en wordt ook uit de engelen waargenomen als warmte. Deze geestelijke warmte die in haar wezen de liefde is, is het die door overeenstemming invloeit in het hart en in het bloed ervan en het warmte ingeeft en tegelijk levend maakt. Dat de mens volgens zijn liefde en de graad ervan warm wordt en als het ware vuur vat en dat hij volgens de afneming ervan verstijft en koud wordt, is bekend, want het wordt waargenomen en gezien: waargenomen vanuit de warmte van het gehele lichaam en gezien vanuit het rode van het aangezicht. Omgekeerd wordt de uitblussing ervan waargenomen vanuit de koude van het lichaam en gezien vanuit de bleekheid van het aangezicht. Omdat de liefde het leven van de mens is, is daarom het hart het eerste en het laatste van het leven van hem, en omdat de liefde het leven van de mens is en de ziel zijn leven handelt in het lichaam door het bloed, wordt bloed in het Woord daarom ziel genoemd, (Genesis 9:4; Leviticus 17:14). Wat onder de ziel in verschillende zin wordt verstaan, zal hierna worden gezegd.

380. Dat het bloed rood is gekleurd, is ook vanuit de overeenstemming van het hart en bloed met de liefde en

de aandoeningen ervan; want in de geestelijke wereld zijn kleuren van elk geslacht: de rode en de witte kleur zijn de fundamentele kleuren, en de overige ontlenen hun variëteit daaruit en vanuit het tegenovergestelde ervan,; dit zijn het duister vurige en het zwarte, de verscheidenheden. De rode kleur stemt daar overeen met de liefde en de witte kleur stemt overeen met de wijsheid. Dat de rode kleur overeenstemt met de liefde, is omdat zij vanuit het vuur van de Zon daar de oorsprong ontleent; en dat de witte kleur overeenstemt met de wijsheid, is omdat zij uit het licht van de Zon daar de oorsprong ontleent; en omdat er een overeenstemming is van de liefde met het hart, kan vandaar het bloed niet anders dan rood zijn, en zijn oorsprong aanwijzen. Vandaar is het dat in de hemelen waar de liefde tot de Heer regeert, het licht vlammend is en de engelen daar bekleed zijn met purperen klederen en in de hemelen waar de wijsheid regeert, het licht blinkend wit is en de engelen daar bekleed zijn met klederen van wit fijn lijnwaad.

381. De hemelen zijn in twee rijken onderscheiden waarvan het ene rijk het hemelse en het andere het geestelijke wordt genoemd. In het hemels rijk regeert de liefde tot de Heer en in het geestelijk rijk regeert de wijsheid vanuit die liefde. Dat rijk waar de liefde regeert, wordt ‘de hemel van het hart’ genoemd, en het rijk waar de wijsheid regeert, wordt het ‘de hemel van de long’ genoemd. Men moet weten dat de gehele engelenhemel in zijn samenvatting één Mens weergeeft en voor de Heer zoals één Mens verschijnt; en daarom maakt het hart ervan het ene rijk en de long ervan het andere. Want er is een gezamenlijke beweging van het hart en van de long in de gehele hemel, en vandaar in het bijzonder in elke willekeurige engel; en de algemene hart- en longbeweging is uit de Heer alleen, omdat uit Hem alleen de liefde en de wijsheid is. Want in de Zon waar de Heer is en die uit de Heer is, zijn die twee bewegingen en daaruit in de engelenhemel en in het heelal. Verwijder de idee van ruimte en denk aan alomtegenwoordigheid en u zult bevestigd worden dat dit zo is. Dat de hemelen zijn onderscheiden in twee rijken: het hemelse en het geestelijke, kan men zien in het werk ‘Hemel en Hel’ n. 26,27,28; en dat de algehele engelenhemel in samenvatting één Mens weergeeft, n. 59 tot 87 daar.

382. (4). Het verstand stemt overeen met de long; dit volgt vanuit de dingen die gezegd zijn over de overeenstemming van de wil met het hart; want er zijn twee dingen die regeren in de geestelijke mens of in het gemoed: de wil en het verstand; en er zijn twee dingen die regeren in de natuurlijke mens of in het lichaam: het hart en de long; en er is overeenstemming van alle dingen van het gemoed met alle dingen van het lichaam, zoals boven is gezegd. Daaruit volgt dat als de wil overeenstemt met het hart, het verstand overeenstemt met de long. Ieder kan ook bij zich waarnemen dat het verstand met de long overeenstemt, zowel vanuit zijn denken als vanuit zijn spraak.
Vanuit zijn denken: niet wie ook kan denken tenzij de longadem samenloopt en samenstemt; en daarom, wanneer hij stil denkt, ademt hij stil, indien hij diep denkt, ademt hij diep; hij trekt de adem in en laat haar los, en drukt de long samen en verwijdt haar volgens het denken, en dus volgens de invloed van de aandoening vanuit de liefde, zacht, gehaast, gretig, mild, ingespannen; ja, indien hij geheel en al de adem inhoudt kan hij niet denken, behalve in zijn geest vanuit de ademhaling ervan, wat niet duidelijk wordt bemerkt.
Vanuit de spraak: want er vloeit vanuit de mond niet het minste van een woord uit zonder de bijstand verlenende hulp van de long, want het geluid dat in woorden wordt gearticuleerd, ontstaat geheel vanuit de long door de luchtpijp en de strotklep. Daarom wordt de spraak volgens de opblazing van die blaasbalg en de opening van de doorgang ervan verhoogd tot aan de schreeuw toe, en vervolgens bij de samentrekking verminderd, en indien de doorgang wordt gestremd, houdt de spraak met het denken op.

383. Aangezien het verstand met de long overeenstemt en vandaar het denken met de ademhaling van de long, wordt daarom door de ziel en de geest in het Woord het verstand aangeduid, zoals: *‘Gij zult de Heer uw God liefhebben vanuit uw ganse hart en vanuit uw ganse ziel’*, (Mattheüs 22:37); *‘Dat God zal geven een nieuw hart en een nieuwe geest’*, (Ezechiël 36:26; Psalm 51:12,13).
Dat hart betekent de liefde van de wil, is boven getoond, vandaar wordt door de ziel en de geest de wijsheid van het verstand aangeduid.

Psalm 51:12.

Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest.

Dat onder de Geest Gods, die ook de Heilige Geest wordt genoemd, de Goddelijke Wijsheid wordt verstaan en vandaar de Goddelijke Waarheid, waardoor de mens verlichting ontvangt, kan men zien in het werk *'de Leer van het Nieuwe Jeruzalem over de Heer',* n. 50,51. Vandaar is het dat de Heer in de discipelen blies en zei: *'Ontvang de Heilige Geest'*, (Johannes 20:22). Vandaar wordt ook gezegd dat Jehovah God in de neusvleugels van Adam inblies de adem des levens, en hij gemaakt werd tot *'een levende ziel'*, (Genesis 2:7); en dat Hij zei tot de profeet: 'Profeteer over de geest en zeg tot de wind: *'Uit de vier winden kom, o geest, en blaas in deze gedoden in, opdat zij leven',* (Ezechiël 37:9); eender elders. Vandaar is het dat de Heer wordt genoemd Geest der Neusvleugels, en ook Adem des Levens. Omdat de ademhaling door de neusvleugels gaat, wordt dit daarom door dat begrip aangeduid; en van een inzichtsvol iemand wordt gezegd dat hij een scherpe neus heeft, en van een niet inzichtsvol mens dat hij een er geen neus voor heeft. Daar vanuit is het ook dat geest en wind in de Hebreeuwse taal en in sommige andere talen één woord zijn; want het woord geest ontleent zijn oorsprong uit de bezieling. Daarom wordt ook wanneer de mens sterft gezegd dat hij de ziel geeft. Daar vanuit is het ook dat de mens gelooft dat de geest wind of iets van lucht is, zoals de adem is die uit de long is uitgeademd, zo eender de ziel is. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat onder God liefhebben met het ganse hart en met de ganse ziel, wordt verstaan met alle liefde en al het verstand; en dat onder een nieuw hart en een nieuwe geest geven wordt verstaan een nieuwe wil en een nieuw verstand geven. Omdat geest betekent verstand, wordt daarom van Bezaleël gezegd, dat *'hij vervuld was met de geest van wijsheid, van inzicht en van wetenschap'*, (Exodus 31:3); en van Joshua, dat 'hij vervuld was met de geest van wijsheid', (Deuteronomium 34:9); en bij Nebuchadnezar in het boek Daniël, *'dat een uitnemende geest, van wetenschap, van inzicht en van wijsheid in hem was'*, (Daniël 5;11,12,14) en bij Jesaja: '*De dwalenden van geest zullen inzicht weten'*, (Jesaja 29:24). Eender in vele andere plaatsen.

384. Aangezien alle delen van het gemoed betrekking hebben op de wil en het verstand en alle delen van het lichaam op het hart en de long, zijn er daarom in het hoofd twee stel hersenen; deze hersenen zijn van elkaar onderscheiden zoals de wil en het verstand het van elkaar zijn. Het cerebellum is voornamelijk voor de wil en het cerebrum voornamelijk voor het verstand; eender zijn het hart en de long in het lichaam onderscheiden van de overige dingen daar. Zij worden gescheiden door het middenrif en rondom bedekt door een eigen omhulsel dat het borstvlies wordt genoemd, en zij maken datgene van het lichaam wat de borst wordt genoemd. In de overige delen van het lichaam, die leden, organen en ingewanden worden genoemd, zijn die twee verbonden en daarom zijn zij ook paren, zoals bijvoorbeeld de armen en de handen, de lendenen en de voeten, de ogen, de neusvleugels en in het lichaam: de nieren, de urineleiders, de teelballen. Zelfs de ingewanden die niet paren zijn, zijn in een rechter en linker deel verdeeld, bovendien het cerebrum zelf in twee halfbollen, het hart zelf in twee kamers en de long zelf in twee kwabben; en het rechter ervan heeft betrekking op het goede van het ware en het linker op het ware van het goede, of wat hetzelfde is, het rechter heeft betrekking op het goede van de liefde waar vanuit het ware van de wijsheid is, en het linker op het ware van de wijsheid vanuit het goede van de liefde. Omdat de verbinding van het goede en het ware wederkerig is en door die verbinding zoals één wordt, handelen daarom ook die paren in de mens samen en verbonden in de functies, bewegingen en zinnen.

385. (5). Door die overeenstemming zijn vele verborgenheden ten aanzien van de wil en het verstand, en dus ook ten aanzien van de liefde en de wijsheid ontdekt kunnen worden. In de wereld is het nauwelijks bekend wat de wil en wat de liefde is, aangezien de mens niet kan liefhebben, en vanuit de liefde willen, vanuit zichzelf zodanig als hij kan verstaan en denken zoals vanuit zichzelf. Eender zoals hij niet het hart kan aandrijven om zich te bewegen uit zich, zodanig als hij de long kan aandrijven om te ademen uit zich. Omdat het nu in de wereld nauwelijks bekend is wat de wil en de liefde is en het evenwel wordt gekend wat het hart en de long is, want deze twee zijn voor de ogen zichtbaar en kunnen worden gezien en zijn eveneens door de anatomen onderzocht en beschreven, de wil echter en het verstand zijn niet zichtbaar voor de ogen en kunnen niet worden onderzocht, daarom kunnen, wanneer geweten wordt dat zij overeenstemmen en door de overeenstemming één handelen, verscheidene verborgenheden ten aanzien van de wil en het verstand worden ontdekt, die anders niet ontdekt kunnen worden; zoals bijvoorbeeld over de verbinding van de wil met het verstand en over de wederkerige verbinding van het verstand met de wil; of over de verbinding van de liefde met de wijsheid en over de wederkerige verbinding van de wijsheid met de liefde, verder ook over de afleiding van de liefde in de aandoeningen en over de invloed ervan in het doorvatten en het denken, tenslotte volgens de overeenstemming in de daden en in de zinnen van het lichaam. Deze en meer verborgenheden kunnen zowel ontdekt als aangetoond worden vanuit de verbinding van het hart en de long, en vanuit de invloeiing van het bloed vanuit het hart in de long en wederkerig vanuit de long in het hart en daaruit door de slagaderen in alle leden, organen en ingewanden van het lichaam.

386. (6). Het gemoed van de mens is de geest van hem en de geest is de mens en het lichaam is het uitwendige waardoor het gemoed of de geest gewaarwordt en han-

delt in zijn wereld. Dat het gemoed van de mens de geest van hem is en dat de geest de mens is, kan nauwelijks met het geloof worden opgenomen door degenen die gedacht hebben dat de geest een wind is en dat de ziel iets etherisch is, zoals de uit de long uitgeblazen adem, want zij zeggen: 'Hoe kan de geest de mens zijn wanneer hij geest is, en hoe kan de ziel de mens zijn wanneer zij ziel is'. Eender met betrekking tot God, omdat Hij Geest wordt genoemd. Deze idee over de geest en over de ziel hebben zij daarvan ontleend dat geest en wind in enkele talen één woord zijn; voorts daar vanuit dat wanneer de mens sterft, er wordt gezegd dat hij de geest of de ziel geeft, en dat het leven terugkeert wanneer de geest of de ziel bij de long van een gestikt of bezwijmd persoon terugkomt, en omdat zij dan niet iets anders dan wind en lucht bemerken, oordelen zij vanuit het oog en de zin van het lichaam, dat de geest en de ziel van de mens na de dood niet mens is. Vanuit dit lichamelijk oordeel over de geest en de ziel zijn verschillende hypothesen opgekomen en daar vanuit is het geloof ontsproten dat de mens niet mens wordt dan op de dag van het Laatste Gericht en dat hij intussen ergens vertoeft en de hereniging afwacht, volgens de dingen die in de *'Voortzetting over het Laatste Gericht'*, n. 32 tot 38, zijn gezegd. Aangezien het gemoed van de mens ook zijn geest is, worden daarom de engelen, die ook geesten zijn, gemoederen genoemd.

387. Het gemoed van de mens is de geest van hem en de geest is de mens, omdat onder het gemoed alle dingen van de wil en van het verstand van de mens worden verstaan en deze zijn in de beginselen in de hersenen en in de uit beginselen afgeleide dingen in het lichaam. Zo zijn zij dus alle dingen van de mens naar de vormen ervan; en omdat dit zo is, drijft daarom het gemoed, dat wil zeggen, de wil en het verstand, het lichaam en al de dingen ervan naar zijn willen. Handelt niet het lichaam al wat het gemoed denkt en wil; spitst niet het gemoed het oor om te horen, en spant het oog niet in om te zien, beweegt niet het gemoed tong en lippen om te spreken, drijft het niet handen en vingers om te doen al wat het maar wil en de voeten om te wandelen waarheen het wil; is het lichaam zo wel iets anders dan gehoorzaamheid aan het gemoed; kan het lichaam wel zodanig gehoorzaam zijn als niet het gemoed in zijn uit beginselen afgeleide dingen in het lichaam is; strookt het met de rede te denken dat het lichaam vanuit gehoorzaamheid doet omdat het gemoed het zo wil? Zo zouden zij twee zijn, het een boven, het andere beneden, en het een zal gebieden en het andere zal luisteren. Omdat dit niet met enige rede strookt, volgt dat het leven van de mens is in de beginselen in de hersenen en in de uit beginselen afgeleide dingen in het lichaam, volgens hetgeen boven in n. 365 is gezegd. Voorts dat hoedanig het leven is in zijn beginselen, zodanig het is in het geheel en in elk willekeurig deel, n. 366; en dat het leven door die beginselen is vanuit elk willekeurig deel in het geheel, en vanuit het geheel in elk willekeurig deel, n. 367. Dat alle dingen van het gemoed betrekking hebben op de wil en op het verstand en dat de wil en het verstand de ontvangers zijn van de liefde en de wijsheid uit de Heer en dat deze twee het leven van de mens maken, is in het voorafgaande getoond.

388. Vanuit de dingen die nu zijn gezegd kan worden gezien dat het gemoed van de mens de mens zelf is, want het eerste weefsel van de menselijke vorm, of de menselijke vorm zelf met alle en de afzonderlijke dingen ervan is vanuit de beginselen en vanuit de hersenen door de zenuwen voortgezet, volgens hetgeen hierboven is aangetoond. Het is deze vorm waarin de mens na de dood komt en die dan geest en engel wordt genoemd en die in alle volmaaktheid mens is, maar geestelijk. De stoffelijke vorm, die toegevoegd en daarover aangebracht is in de wereld, is niet de menselijke vorm vanuit zich, maar is vanuit die dingen daaraan toegevoegd en daarover aangebracht, opdat de mens nutten kan doen in de natuurlijke wereld en eveneens een vast ontvangend vat van de geestelijke dingen met zich kan voeren vanuit de meer zuivere substanties van de wereld, en zo het leven voortzetten en doen voortduren. Het is vanuit de engelenwijsheid dat het gemoed van de mens niet alleen in het algemeen maar ook in elk bijzondere in een voortdurend streven naar de menselijke vorm is, omdat God is Mens.

389. Opdat de mens mens zal zijn, kan niet enig deel ontbreken, niet in het hoofd noch in het lichaam, dat in de volmaakte mens aanwezig is, want er is daar niet iets dat niet in die vorm binnentreedt en die maakt; want het is de vorm van de liefde en de wijsheid, die in zich beschouwd Goddelijk is. Alle bepalingen van de liefde en van de wijsheid zijn in die dingen die oneindig zijn in God-Mens, maar eindig in het beeld van Hemzelf, dat de mens, de engel en de geest is. Indien enig deel ontbrak dat in de mens bestaat, zou iets van bepaling uit de liefde en de wijsheid dat met zich overeenstemt, ontbreken, waardoor de Heer uit eersten in laatsten bij de mens zou kunnen zijn en vanuit Zijn Goddelijke Liefde door Zijn Goddelijke Wijsheid voorzien in de nutten in de geschapen wereld.

390. (7). De verbinding van de geest van de mens met het lichaam is door de overeenstemming van de wil en het verstand van hem met het hart en de long van hem, en de ontbinding door de niet-overeenstemming. Aangezien het tot nu toe niet bekend was dat het gemoed van de mens, waaronder de wil en het verstand wordt verstaan, de geest van hem is, en dat de geest de mens is, en dat het onbekend was dat de geest van de mens eveneens een pols en een ademhaling heeft zoals een lichaam, kon het niet worden geweten dat de pols en de ademhaling

van de geest in de mens invloeien in de pols en de ademhaling van het lichaam van hem, en die voortbrengen. Wanneer daarom de geest van de mens zich in een pols en een ademhaling verheugt gelijk aan die van het lichaam, volgt dat er een eendere overeenstemming is van de pols en de ademhaling van de geest van de mens met de pols en de ademhaling van het lichaam van hem, want het gemoed is, zoals gezegd is, de geest van hem. Daarom geschiedt er, wanneer de overeenstemming van dat tweetal bewegingen ophoudt, een scheiding, die de dood is. De scheiding of dood geschiedt wanneer het lichaam vanuit onverschillig welke ziekte of welk voorval in die staat komt dat het niet één kan handelen met zijn geest; want zo vergaat de overeenstemming, en met de overeenstemming de verbinding, niet wanneer alleen de ademhaling, maar wanneer de polsslag van het hart ophoudt, want zolang het hart wordt bewogen, zolang blijft de liefde met haar vitale warmte achter en houdt het leven in stand, zoals duidelijk is uit bezwijmingen en verstikkingen, voorts ook uit de levensstaat van het embryo in de baarmoeder. In één woord, het leven van het lichaam van de mens hangt af van de overeenstemming van de pols en de ademhaling van hem met de pols en de ademhaling van de geest van hem. Wanneer die overeenstemming ophoudt, houdt het leven van het lichaam op en de geest van hem gaat heen en zet zijn leven voort in de geestelijke wereld; dit leven is zo eender aan het leven van hem in de natuurlijke wereld, dat hij niet weet dat hij overleden is. De meesten zijn na twee dagen vanuit het lichaam in de geestelijke wereld; want na twee dagen heb ik met enkele personen gesproken.

391. De geest verheugt zich evenzo in een pols en een ademhaling als de mens in de wereld in het lichaam, dit kan nergens anders vandaan bevestigd worden dan uit de geesten en de engelen zelf, wanneer de gelegenheid gegeven wordt om met hen te spreken. Deze gelegenheid is mij gegeven en daarom zeiden zij toen ze over deze zaak werden ondervraagd, dat zij evenzo mensen zijn zoals de mensen in de wereld, en dat zij zich evenzo verheugen in een lichaam, maar dan geestelijk en dat zij evenzo het kloppen van het hart in de borst gewaarworden en van de slagaderen op de pols zoals de mensen in de natuurlijke wereld. Hierover heb ik verscheidenen ondervraagd en zij zeiden hetzelfde. Dat de geest van de mens in het lichaam van hem ademhaalt, is mij vanuit eigen ervaring te weten gegeven. Eens werd aan engelen de gelegenheid gegeven mijn ademhaling te leiden en die naar believen te verminderen en tenslotte terug te trekken, totdat alleen de ademhaling van mijn geest achterbleef, die ik toen met de zin waarnam. Dat hetzelfde met mij gebeurd is terwijl het gegeven werd de staat van de stervenden te weten, kan men zien in het werk 'Hemel en Hel', n. 449. Enige malen werd ik ook alleen in de ademhaling van mijn geest teruggebracht, die ik toen als in harmonie met de algemene ademhaling van de hemel met de zin waarnam. Vele malen was ik ook in een eendere staat met de engelen en eveneens tot hen in de hemel opgeheven en dan in de geest buiten het lichaam en sprak met hen met een ademhaling op dezelfde manier als in de wereld. Vanuit deze en andere levende bewijsstukken was het voor mij duidelijk, dat niet slechts de geest van de mens ademhaalt in het lichaam, maar ook nadat hij het lichaam heeft verlaten, en dat de ademhaling van de geest zo stil is dat zij niet wordt waargenomen door de mens en dat zij invloeit in de zichtbare ademhaling van het lichaam, nauwelijks anders dan zoals de oorzaak in de uitwerking en het denken in de long en door de long in de spraak. Vanuit deze dingen is het eveneens duidelijk dat de verbinding van de geest en het lichaam bij de mens is door de overeenstemming van de hart- en longbeweging van beide.

392. Deze twee bewegingen: die van het hart en de long bestaan en duren voort omdat de algehele engelenhemel zowel in het algemeen als in het bijzondere, dat tweetal bewegingen van het leven is. Dat de algehele engelenhemel daarin is, is omdat de Heer vanuit de Zon, waar Hijzelf is en die uit Hemzelf is, die ingiet, want die Zon drijft die twee bewegingen aan uit de Heer; en omdat alle dingen van de hemel en van de wereld van de Heer door die Zon in zo'n volgorde vanuit de vorm afhangen zoals een samengeschakeld werk van het eerste tot het laatste, en omdat het leven van de liefde en van de wijsheid uit Hemzelf is en alle krachten van het heelal uit het leven zijn, zo is het duidelijk dat de oorsprong nergens anders vandaan is. Hieruit volgt dat de variatie ervan is volgens de opneming van de liefde en wijsheid.

393. Over de overeenstemming van die bewegingen zal in de volgende dingen meer worden gezegd, zoals hoedanig die overeenstemming is bij degenen die met de hemel ademen en hoedanig bij degenen die met de hel ademen. Voorts hoedanig bij degenen die met de hemel spreken en met de hel denken, dus hoedanig bij de huichelaars, vleiers, veinzers en anderen.

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

394. VANUIT DE OVEREENSTEMMING VAN HET HART MET DE WIL EN VAN HET VERSTAND MET DE LONG KUNNEN ALLE DINGEN GEWETEN WORDEN DIE OVER DE WIL EN HET VERSTAND, OF OVER DE LIEFDE EN DE WIJSHEID, DUS OVER DE ZIEL VAN DE MENS GEWETEN KUNNEN WORDEN.

Velen in de ontwikkelde wereld hebben geploeterd in de navorsing omtrent de ziel; maar omdat zij niets wisten over de geestelijke wereld en over de staat van de mens na de dood, konden zij niet anders dan hypothesen opstellen; niet over de hoedanigheid van de ziel, maar over haar werking in het lichaam. Over de hoedanigheid van de ziel, konden zij niet een andere idee hebben dan zoals over een bepaald zuiver iets in de ether, en over het samenhoudende ervan dan zoals over de ether; hierover durfden zij evenwel niet dan weinige dingen ruchtbaar te maken, opdat zij niet iets natuurlijks aan de ziel zouden toekennen, omdat zij wisten dat de ziel geestelijk is. Omdat zij nu de ziel zo opvatten en het aan hen evenwel bekend was dat de ziel in het lichaam werkt en alle dingen ervan voortbrengt die op de zin en op de beweging ervan betrekking hebben, ploeterden zij daarom, zoals gezegd, in de navorsing over de werking van de ziel in het lichaam. Sommigen zeiden dat die plaatsvond door invloeiing en sommigen door harmonie, maar omdat zo niets werd ontdekt waarin het gemoed dat zien wil of het zo is, rust kan vinden, is het mij daarom gegeven met de engelen te spreken en door de wijsheid van hen over deze zaak verlicht te worden. De samenvatting ervan is deze: dat de ziel van de mens die na de dood leeft, de geest van hem is, en dat die in volmaakte vorm mens is, en dat de ziel van hem de wil en het verstand is, en dat de ziel van deze liefde en wijsheid uit de Heer is; en dat deze twee het zijn die het leven van de mens maken, dat uit de Heer alleen is; en dat de Heer om de opneming van Hemzelf in de mens maakt dat het leven verschijnt alsof het van de mens is; maar opdat de mens het leven aan zich niet zal toekennen als het zijne, en zich zo aan de opneming van Hem zou onttrekken, heeft de Heer ook geleerd dat het al van de liefde, wat het goede wordt genoemd en het al van de wijsheid, wat het ware wordt genoemd, uit Hem is en niets ervan uit de mens; en dat, omdat die twee het leven zijn, het al van het leven, wat het leven is, uit Hemzelf is.

395. Aangezien de ziel ten aanzien van het zijn zelf van haar, liefde en wijsheid is, zijn daarom bij de mens twee ontvangers geschapen, die ook de woonplaatsen van de Heer bij de mens zijn: het een voor de liefde en het andere voor de wijsheid. Dat wat voor de liefde is, wordt de wil genoemd en het andere, dat voor de wijsheid is, wordt het verstand genoemd. Omdat nu de Liefde en de Wijsheid in de Heer onderscheiden één zijn, zie boven n. 17 tot 22, en de Goddelijke Liefde van de Goddelijke Wijsheid van Hemzelf is, en de Goddelijke Wijsheid van de Goddelijke Liefde van Hemzelf is, n. 34 tot 39, en die eender voortgaan uit God-Mens, dat wil zeggen, de Heer, zijn daarom in de mens die twee ontvangers en woonplaatsen, die de wil en het verstand worden genoemd, uit de Heer zo geschapen dat ze onderscheiden twee zijn, maar toch als één maken in elke werking en in elke gewaarwording, want de wil en het verstand kunnen daarin niet gescheiden worden. Opdat echter de mens ontvanger en woning kan worden, is, vanuit de noodzakelijkheid van het doel, gemaakt dat het verstand van de mens boven de eigen liefde van hem opgeheven kan worden in een zeker licht van wijsheid in de liefde van welke hij niet is. Door dit te zien wordt hem geleerd hoe hij moet leven opdat hij ook in die liefde zal komen en zo de gezegendheid in het eeuwige zal genieten. Omdat nu de mens het vermogen van het verstand boven zijn eigenliefde te verheffen heeft misbruikt, heeft hij daarom dat bij zich verwoest wat de ontvanger en woning van de Heer had kunnen zijn, dat wil zeggen, van de liefde en van de wijsheid uit de Heer, door de wil de ontvanger van de zelf- en de wereldliefde te maken en het verstand de ontvanger van de bevestigingen van die liefde.
Dit is de oorsprong, dat dat tweetal woningen, de wil en het verstand, de woonplaatsen van de helse liefde zijn geworden en door de bevestigingen ervan, de woonplaatsen van het helse denken, en dit houden zij in de hel voor wijsheid.

396. Dat de eigenliefde en de wereldliefde helse liefden zijn en dat de mens daarin heeft kunnen komen en zo de wil en het verstand bij zich vernietigen, heeft deze oorzaak dat de eigenliefde en de wereldliefde vanuit de schepping hemels zijn; want het zijn de liefden van de natuurlijke mens, en zijn van dienst voor de geestelijke liefden, zoals de fundamenten van dienst zijn voor de huizen, want de mens wil vanuit de eigen- en de wereldliefde zijn lichaam het goede; hij wil gevoed worden, gekleed, wonen, voor zijn huis zorg dragen, naar ambten dingen om het nut ervan, ja zelfs geëerd worden volgens de waardigheid van de zaak die hij bedient om de gehoorzaamheid, en eveneens vanuit de verkwikkelijke dingen van de wereld verlustigd en opgefrist worden. Maar al deze dingen om het doel, dat het nut moet zijn; want door die dingen is hij in een staat de Heer te dienen en de naaste te dienen; maar wanneer de liefde van de Heer dienen en van de naaste dienen er niet is en er de liefde van zichzelf dienen vanuit de wereld alleen, dan wordt die liefde van hemels hels, want zij maakt dat de mens zijn ziel en gemoed onderdompelt in zijn eigene, dat in zich geheel boos is.

397. Opdat nu de mens niet door zijn verstand in de hemel zal zijn, wat mogelijk is, en door de wil in de hel, en opdat hij dan niet zo een verdeeld gemoed zal hebben, wordt daarom na de dood alles van het verstand wat boven de eigen liefde van hem is, verwijderd. Hierdoor geschiedt het dat de wil en het verstand tenslotte bij allen één handelen. Bij degenen die in de hemel zijn heeft de wil het goede lief en denkt het verstand het ware, bij degenen echter die in de hel zijn heeft de wil het boze lief en denkt het verstand het valse. Eender doet de mens in de wereld, wanneer hij vanuit zijn geest denkt, wat geschiedt wanneer hij alleen is, hoewel velen anders denken wanneer zij in het lichaam zijn, wat geschiedt wanneer zij niet alleen zijn. Dat zij dan anders denken is omdat zij hun verstand verheffen boven de eigen liefde van hun wil of hun geest. Deze dingen zijn gezegd opdat men zal weten dat de wil en het verstand twee onderscheiden dingen zijn, en dat ze evenwel geschapen zijn opdat zij één handelen en dat ze aangedreven worden om één te handelen, indien niet eerder dan toch na de dood.

398. Omdat het nu de liefde en de wijsheid en vandaar de wil en het verstand zijn die de ziel worden genoemd en in de volgende dingen gezegd moet worden hoe de ziel handelt in het lichaam en al de dingen ervan werkt, en dit geweten kan worden vanuit de overeenstemming van het hart met de wil en van de long met het verstand, zijn daarom door die overeenstemming deze dingen onthuld die nu volgen:

1. De liefde of de wil is het leven zelf van de mens.
2. De liefde of de wil dringt aanhoudend naar de menselijke vorm en naar alle dingen die van de menselijke vorm zijn.
3. De liefde of de wil zonder het huwelijk met de wijsheid of het verstand kan niet iets door zijn menselijke vorm doen.
4. De liefde of de wil bereidt het huis of het bruidsvertrek voor, voor de toekomstige gade, welke de wijsheid of het verstand is.
5. De liefde of de wil bereidt ook alle andere dingen voor in zijn menselijke vorm, opdat hij verbonden met de wijsheid of het verstand kan handelen.
6. Wanneer de bruiloft heeft plaats gevonden, is de eerste verbinding door de aandoening van weten, waar vanuit de aandoening van het ware volgt.
7. De tweede verbinding is door de aandoening van verstaan, waar vanuit de waarneming van het ware is.
8. De derde verbinding is door de aandoening van dat zien van de waarheid, waar vanuit het denken is.
9. De liefde of de wil is door die drie verbindingen in zijn sensitief leven en in zijn actief leven.
10. De liefde en de wil leidt de wijsheid of het verstand binnen in alle dingen van zijn huis.
11. De liefde of de wil handelt niets tenzij in verbinding met de wijsheid of het verstand.
12. De liefde of de wil verbindt zich met de wijsheid of het verstand en maakt dat de wijsheid of het verstand wederkerig wordt verbonden.
13. De wijsheid of het verstand kan vanuit de hem gegeven macht uit de liefde of de wil worden opgeheven, en die dingen opnemen die van het licht zijn vanuit de hemel en die doorvatten.
14. De liefde of de wil kan eveneens zo opgeheven worden en die dingen doorvatten die van de warmte zijn vanuit de hemel, indien hij zijn gade in diezelfde graad liefheeft.
15. Anders trekt de liefde en de wil de wijsheid of het verstand terug uit zijn verheffing, opdat hij met hem één zal handelen.
16. De liefde of de wil wordt gezuiverd uit de wijsheid in het verstand, indien zij tegelijk worden opgeheven.
17. De liefde of de wil wordt bezoedeld in het verstand en daaruit, indien zij niet tegelijk worden opgeheven.
18. De liefde die gezuiverd is uit de wijsheid in het verstand, wordt geestelijk en hemels.
19. De liefde die bezoedeld is in het verstand en daaruit, wordt natuurlijk en zinlijk.
20. Niettemin blijft het vermogen van verstaan achter, wat de redelijkheid wordt genoemd en het vermogen van handelen, wat de vrijheid wordt genoemd.
21. De geestelijke en de hemelse liefde is de liefde jegens de naaste en de liefde tot de Heer; en de natuurlijke en zinlijke liefde is de wereldliefde en de eigenliefde.
22. Hetzelfde is dit met de naastenliefde en het geloof en met de verbinding ervan, als met de wil en het verstand en met de verbinding hiervan.

399. 1. De liefde of de wil is het leven zelf van de mens. Dit volgt uit de overeenstemming van het hart met de wil, waarover boven in n. 378 tot 381; want zoals het hart ageert in het lichaam, zo doet ook de wil in het gemoed; en zoals alle dingen van het lichaam naar het bestaan en naar de beweging afhangen van het hart, zo ook alle dingen van het gemoed naar het bestaan en naar het leven van de wil. Gezegd wordt 'van de wil', maar verstaan wordt van de liefde, omdat de wil de ontvanger van de liefde is en de liefde is het leven zelf, zie boven n. 1,2 en 3, en de liefde die het leven zelf is, is uit de Heer alleen. Dat het vanuit het hart en de uitbreiding ervan in het lichaam door de slagaderen en de aderen geweten kan worden dat de liefde of de wil het leven van de mens is, is omdat die dingen die met elkaar overeenstemmen, eender handelen, met dit onderscheid dat dit natuurlijk en het ander geestelijk is. Hoe het hart handelt in het lichaam, is duidelijk vanuit de anatomie, zoals dat al datgene leeft of in de volgzaamheid aan het leven is waar het hart door de uit zich uitgezonden vaten ageert; en dat al datgene niet leeft waar het hart door zijn vaten niet ageert. Bovendien is het hart het eerste en het laatste dat in het lichaam ageert. Dat het het eerste is staat vast vanuit de embryo's, en dat het het laatste is, staat vast vanuit de stervenden; en dat het zonder de medewerking van de long ageert, staat vast vanuit de verstikten en vanuit de bezwijmden. Vandaar kan worden gezien dat zoals het ter aanvulling dienende leven van het lichaam afhangt van het hart alleen; zo dus ook het leven van het gemoed van de wil alleen; en dat de wil eender leeft als het denken ophoudt, zoals het hart als de ademhaling ophoudt, als eveneens duidelijk is vanuit embryo's, stervenden, verstikten en bezwijmden. Vanuit deze dingen volgt dat de liefde of de wil het leven zelf van de mens is.

400. 2. De liefde of de wil streeft aanhoudend naar de menselijke vorm en naar alle dingen die van de menselijke vorm zijn; dit is duidelijk uit de overeenstemming van het hart met de wil. Het is immers bekend dat alle dingen van het lichaam worden gevormd in de baarmoeder en dat zij worden gevormd door de vezels vanuit de hersenen en door de bloedvaten vanuit het hart, en dat de weefsels van alle organen en ingewanden vanuit dit tweetal dingen geschieden. Hieruit is het duidelijk dat alle dingen van de mens vanuit het leven van de wil, hetgeen de liefde is, uit hun beginselen vanuit de hersenen door vezels bestaan en dat alle dingen van het lichaam van de mens bestaan vanuit het hart door de slagaderen en de aderen. Vanuit deze dingen is het duidelijk dat het leven, dat de liefde is en vandaar de wil, aanhoudend naar de menselijke vorm dringt; en omdat de menselijke vorm bestaat vanuit al die dingen, die in de mens zijn, volgt dat de liefde of de wil in het aanhoudend streven en de aanhoudende drang is om al die dingen te vormen. Dat er streven en drang is naar de menselijke vorm is omdat God is Mens en de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid het Leven van Hemzelf is waar vanuit het al van het leven is. Ieder kan zien dat als niet het Leven dat de Mens zelf is, handelde in dat wat in zich niet het leven is, niet iets zodanigs gevormd zou kunnen worden dat in de mens is, in wie duizenden en duizenden dingen zijn die één maken en eensgezind samenspannen naar het beeld van het Leven waaruit zij zijn, opdat de mens de ontvanger en woning ervan kan worden. Vanuit deze dingen kan worden gezien dat de liefde, en vanuit de liefde de wil, en vanuit de wil het hart, aanhoudend dringen naar de menselijke vorm.

401. 3. De liefde of de wil kan zonder het huwelijk met de wijsheid of het verstand niet door zijn menselijke vorm iets doen. Dit is ook duidelijk vanuit de overeenstemming van het hart met de wil. Het menselijk embryo leeft met het hart maar niet met de long; want in de foetus vloeit het bloed niet uit het hart in de long in en geeft haar het vermogen van ademhalen, maar door de opening in de linkerkamer van het hart; daarom kan het embryo dan niet iets van het lichaam bewegen, want het ligt samengebundeld neer, noch kan het iets gewaarworden want de organen van de zinnen zijn toegesloten. Het eendere is het met de liefde of de wil waar vanuit het niettemin leeft, maar in het duistere, dat wil zeggen, zonder zin en daad. Maar zodra de long wordt geopend, wat plaatsvindt na de baring, dan vangt hij aan gewaar te worden en te handelen en eender te willen en te denken. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat de liefde of de wil zonder het huwelijk met de wijsheid of het verstand niet door zijn menselijke vorm iets kan doen.

402. 4. De liefde of de wil bereidt het bruidsvertrek voor de toekomstige gade, die de wijsheid of het verstand is. In het geschapen heelal en in alle afzonderlijke dingen ervan is een huwelijk van het goede en het ware, en dit is daaruit omdat het goede is van de liefde en het ware is van de wijsheid, en deze twee in de Heer zijn en vanuit Hem alle dingen zijn geschapen. Hoe dit huwelijk in de mens bestaat, kan in een spiegel worden gezien in de verbinding van het hart met de long, want het hart stemt overeen met de liefde of het goede, en de long met de wijsheid of het ware, zoals boven in n. 378 tot 381, 382 tot 384. Vanuit die verbinding kan worden gezien hoe de liefde of de wil de wijsheid of het verstand met zich verlooft en die daarna naar zijn huis voert of als het ware een huwelijk ermee ingaat. Hij verlooft zich ermee daardoor dat hij het huis of het bruidsvertrek ervoor bereidt en hij huwt die doordat hij zich ermee verbindt door aandoeningen en er daarna met wijsheid mee leeft in dat huis. Dat dit zo is kan niet ten volle worden beschreven dan alleen met geestelijke taal omdat de liefde en de wijsheid en vandaar de wil en het verstand geestelijk zijn, die weliswaar in de natuurlijke taal kunnen worden weergegeven, maar niet dan tot een duister begrip van-

wege de onwetendheid wat de liefde is, wat de wijsheid, voorts wat de aandoeningen van het goede en wat de aandoeningen van de wijsheid, die aandoeningen van het ware zijn. Niettemin kan worden gezien hoedanig de verloving en hoedanig het huwelijk is van de liefde met de wijsheid, of van de wil met het verstand, door de parallel die gegeven wordt door de overeenstemming ervan met het hart en de long; want het is eender met beide; en zozeer eender dat het in het geheel niets verschilt, behoudens dat het een geestelijk is, en het ander natuurlijk. Vanuit het hart en de long staat dus vast dat het hart eerst de long vormt en zich er daarna mee verbindt; het vormt de long in het embryo en het verbindt zich ermee na de baring. Dit doet het hart in zijn huis, dat de borst wordt genoemd, waar de gemeenschappelijke woonplaats van hen is, van de overige dingen van het lichaam afgescheiden door een schutting die het middenrif wordt genoemd en door een omhulsel dat het borstvlies wordt genoemd. Het is het eendere met de liefde en de wijsheid of met de wil en het verstand.

403. 5. De liefde of de wil bereidt alle dingen voor in zijn menselijke vorm, opdat hij verbonden kan handelen met de wijsheid of het verstand. Gezegd wordt de wil en het verstand, maar men moet terdege in gedachten houden dat de wil de gehele mens is, want de wil is met het verstand in de beginselen in de hersenen, en in de uit beginselen afgeleide dingen in het lichaam en daaruit in het geheel en in elk willekeurig deel, zie n. 365 tot 367. Daaruit kan vaststaan dat de wil van de gehele mens is naar de vorm zelf, zowel de algehele als de bijzondere van alle dingen; en dat het verstand de metgezel ervan is, zoals de long is van het hart. Ieder dient zich ervoor te wachten dat hij een idee van de wil koestert zoals van enig ding gescheiden van de menselijke vorm, want het is dezelfde. Hier vanuit kan worden gezien niet alleen hoe de wil het bruidsvertrek voor het verstand voorbereidt, maar ook hoe hij alle dingen voorbereidt in zijn huis, dat het gehele lichaam is, opdat hij verbonden met het verstand kan handelen. Dit bereidt hij op deze wijze voor dat alle en de afzonderlijke dingen van het lichaam verbonden zijn met het verstand zoals zij verbonden zijn met de wil, of dat alle en de afzonderlijke dingen van het lichaam onder de volgzaamheid van het verstand zijn zoals zij onder de volgzaamheid aan de wil zijn. Hoe alle en de afzonderlijke dingen van het lichaam tot de verbinding met het verstand zoals met de wil zijn voorbereid kan niet dan zoals in een spiegel of in een beeld worden gezien door de anatomische wetenschap; daardoor kan men weten hoe alle dingen in het lichaam samengeschakeld zijn, zoals terwijl de long ademhaalt, alle en de afzonderlijke dingen in het gehele lichaam uit de ademhaling van de long worden aangedreven en tegelijkertijd ook uit de polsslag van het hart. Vanuit de anatomie is het bekend dat het hart met de long verbonden is door auricula's [stukje van het hart dat op een oor lijkt], en dat deze worden voortgezet in de innerlijke dingen van de longen; verder ook dat alle ingewanden van het gehele lichaam met de borstkamer door ligamenten zijn verbonden, en zo verbonden dat terwijl de long ademhaalt, alle en de afzonderlijke dingen in het algemeen gezamenlijke en in ieder deel iets vanuit de ademhalingsbeweging opnemen; want wanneer de long opzwelt, breiden de ribben de borstholte uit, het borstvlies wordt verwijd en het middenrif uitgerekt en met deze dingen nemen al de lagere dingen van het lichaam, die door de ligamenten daar vanuit zijn samengeschakeld, door de verrichtingen van de long een of andere verrichting op. Laat ik meer dingen niet vermelden, opdat degenen die niet iets van de anatomie weten, vanuit de onkunde over de termen van die wetenschap, niet in duisternis omtrent deze zaak komen. Raadpleeg slechts de deskundigen en scherpzinnigen van de anatomie of niet alle dingen van het gehele lichaam uit de borst tot onder toe zo samengebonden zijn dat bij het opzwellen van de long door de ademhaling, alle en de afzonderlijke dingen worden opgewekt tot een verrichting die synchroon loopt met de longverrichting. Vanuit deze dingen nu is het duidelijk hoedanig de verbinding is voorbereid van het verstand met alle en de afzonderlijke dingen van de menselijke vorm uit de wil. Doorzoek slechts de samenhangen en beschouw die met een anatomisch oog en bezie daarna volgens de aaneenschakeling de samenwerking ervan met de ademende long en met het hart en denk daarna voor de long het verstand en voor het hart de wil en u zult het zien.

404. 6. Wanneer de bruiloft heeft plaats gevonden is de eerste verbinding door de aandoening van weten, waar vanuit de aandoening van het ware is.

Onder de bruiloft wordt de staat van de mens na de baring verstaan; van de staat van onwetendheid tot aan de staat van inzicht en van daaruit tot de staat van wijsheid. De eerste staat die een staat van louter onwetendheid is, wordt hier niet onder de bruiloft verstaan, omdat er dan geen denken van het verstand is, maar alleen een duistere aandoening die van de liefde of van de wil is; deze staat is de inwijding tot de bruiloft. Dat er in de tweede staat, die van de mens is in de knapenjaren, de aandoening van weten is, is bekend; hierdoor leert het kleine kind spreken en leert lezen en leert daarna achtereenvolgens zulke dingen die van het verstand zijn.
Dat de liefde die van de wil is, dit werkt, kan niet in twijfel worden getrokken, want als niet de liefde of de wil dit zou handelen, zou het niet gebeuren.

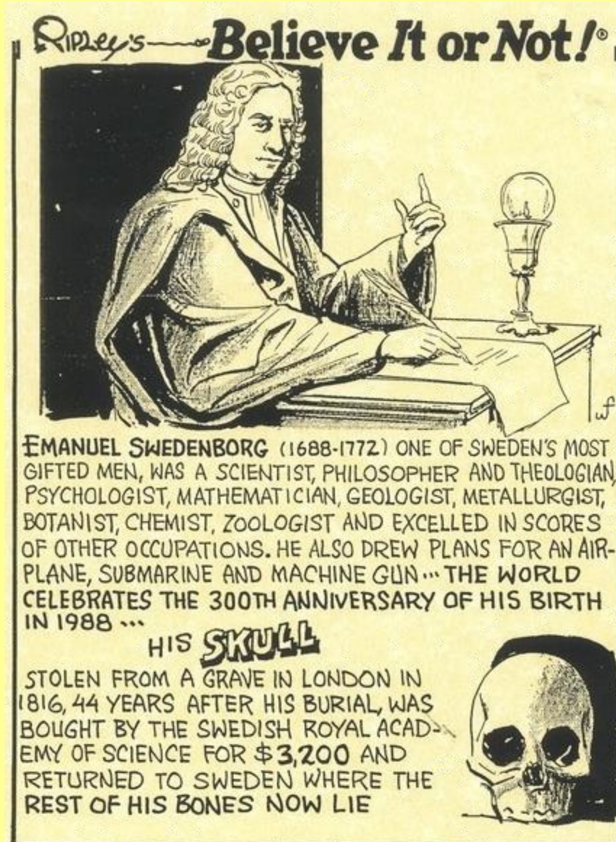

Dat elk willekeurig mens de aandoening van weten heeft na de geboorte en dat hij daardoor zulke dingen leert waar vanuit het verstand door graden wordt gevormd, groeit en vervolmaakt wordt, erkent ieder als hij vanuit de rede de ondervinding raadpleegt. Dat daaruit de aandoening van het ware is, is ook duidelijk, want wanneer de mens vanuit de aandoening van weten inzichtsvol is geworden, wordt hij niet zo geleid door de aandoening om te weten zoals door de aandoening om te redeneren en om zulke dingen te besluiten die van zijn liefde zijn, hetzij economisch, hetzij burgerlijk, hetzij zedelijk. Wanneer deze aandoening wordt opgeheven tot aan de geestelijke dingen, wordt die de aandoening van het geestelijk ware, dat de eerste inwijding ervan de aandoening van weten was, kan worden gezien daar vanuit dat de aandoening van het ware de verhoogde aandoening van weten is, want door ware dingen te worden aangedaan is vanuit aandoening die dingen willen weten, en wanneer hij die vindt, die te putten vanuit het verkwikkelijke van de aandoening.

7. De tweede verbinding is door de aandoening van verstaan, vanuit welke de doorvatting van het ware is. Dit is duidelijk voor ieder willekeurig mens die dit vanuit een redelijke beschouwing wil doorvorsen. Vanuit zo'n redelijke beschouwing is het duidelijk dat de aandoening van het ware en de doorvatting van het ware een tweetal vermogens van het verstand zijn, die bij sommigen in één samenkomen, maar bij anderen niet. Zij komen in één samen bij degenen die met het verstand de ware dingen willen doorvatten en niet bij degenen die alleen de ware dingen willen weten. Het is ook duidelijk dat eenieder voor zoveel in de doorvatting van het ware is als hij in de aandoening van verstaan is; want ontneem hem de aandoening van het ware te verstaan en er zal geen doorvatting van het ware zijn; maar geef de aandoening van het ware te verstaan en er zal doorvatting ervan zijn volgens de graad van de aandoening ervan. Want de mens van wie de rede gezond is, ontbreekt het nooit aan doorvatting van het ware zolang hij maar de aandoening van het ware te verstaan heeft. Dat elk willekeurig mens het vermogen heeft om het ware te verstaan, dat de redelijkheid wordt genoemd, is boven getoond.
8. De derde verbinding is door de aandoening om de waarheid te zien, waar vanuit het denken is. Iets anders is de aandoening van weten en iets anders is de aandoening van verstaan en iets anders is de aandoening van te zien, of iets anders is de aandoening van het ware en iets anders het denken; dit is niet dan duister bij degenen die de werkingen van het gemoed niet onderscheiden kunnen doorvatten, maar het is wel duidelijk bij diegenen die dit wel kunnen. Dit is duister bij degenen die niet onderscheiden de werkingen van het gemoed doorvatten, omdat deze werkingen tegelijk zijn in het denken bij hen die in de aandoening van het ware en in de doorvatting van het ware zijn, en wanneer die er tegelijk zijn, kunnen ze niet worden onderscheiden. De mens is in een tastbaar denken wanneer de geest van hem denkt in het lichaam, wat vooral gebeurt als hij in gezelschap met anderen is, maar wanneer hij in de aandoening van verstaan is en hierdoor komt in de doorvatting van het ware, dan is hij in het denken van zijn geest, wat meditatie is. Dit valt weliswaar in het denken van het lichaam, maar in een zwijgend denken, want dit is boven deze en beschouwt die dingen die van het denken vanuit het geheugen zijn, zoals beneden zich, want vanuit die dingen ofwel concludeert ofwel bevestigt zij. Maar de aandoening zelf van het ware wordt niet anders bemerkt dan zoals de drang van de wil vanuit een ander genoegelijk iets dat van binnen in de meditatie is zoals het leven ervan, en waarop weinig wordt gelet. Vanuit deze dingen kan nu vaststaan dat deze drie: de aandoening van het ware, de doorvatting van het ware en het denken, in orde volgen vanuit de liefde en dat zij niet elders bestaan dan in het verstand. Want wanneer de liefde het verstand binnengaat, wat plaatsvindt wanneer de verbinding is

geschiedt, dan brengt zij eerst de aandoening van het ware voort, dan de aandoening van te verstaan wat zij weet en tenslotte de aandoening van te zien in het denken van het lichaam wat zij verstaat; want het denken is niet iets anders dan een innerlijk gezicht. Het denken bestaat weliswaar eerst, omdat zij van het natuurlijk gemoed is, maar het denken vanuit de doorvatting van het ware, dat wil zeggen, vanuit de aandoening van het ware, bestaat het laatst; dit denken is het denken van de wijsheid, dat andere denken is vanuit het geheugen door het gezicht van het natuurlijk gemoed. Alle werkingen van de liefde of de wil buiten het verstand hebben niet betrekking op de aandoeningen van het ware, maar op de aandoeningen van het goede.

405. Dat deze drie dingen vanuit de liefde, die van de wil is, in het verstand in orde volgen, kan weliswaar vanuit de redelijke mens worden begrepen, maar toch niet duidelijk worden gezien, en zo tot aan het geloof toe bevestigd. Omdat nu de liefde, die van de wil is, door overeenstemming één handelt met het hart en de wijsheid die van het verstand is, één handelt met de long, zoals boven is getoond, kunnen daarom die dingen die over de aandoening van het ware, de doorvatting van het ware en het denken, vlak boven in n. 404 zijn gezegd, nergens duidelijker worden gezien en bevestigd dan in de long en de bouw ervan; en daarom moeten deze dingen kort worden beschreven. Het hart zendt na de baring uit zijn rechterkamer het bloed in de long in en na de doorgang zendt het dat in zijn linkerkamer uit, en zo opent het de long. Dit doet het hart door de longslagaderen en de longaderen; de long heeft luchtpijpen die zich vertakken en tenslotte overgaan in blaasjes waarin de long de lucht toelaat en zo ademt. Rondom de luchtpijpen en de vertakkingen ervan zijn ook slagaderen en aderen, die de bronchiale worden genoemd en die opkomen uit de ongepaarde of holle ader en de hoofdslagader. Deze slagaders en aders zijn van de longslagaders en longaders onderscheiden. Hieruit is het duidelijk dat het bloed door een tweetal wegen invloeit in de long en door een tweetal wegen daar ook weer uitvloeit, vandaar is het dat de long kan ademen niet synchronisch met het hart. Dat de afwisselende bewegingen van het hart en de afwisselende bewegingen van de long niet één handelen is bekend. Omdat er nu een overeenstemming is van het hart en de long met de wil en het verstand, zoals getoond, en de verbinding door de overeenstemming zodanig is dat zoals het een handelt, zo ook het andere handelt, kan door de invloed van het bloed vanuit het hart in de long worden gezien. Hoe de wil invloeit in het verstand en die dingen doet die vlak boven in n. 404 over de aandoening en de doorvatting van het ware en over het denken zijn gezegd, heeft de overeenstemming mij dit gegeven te ontdekken, en nog meer over die dingen die niet met een enkel woord beschreven kunnen worden. Aangezien de liefde of de wil overeenstemt met het hart en de wijsheid of het verstand overeenstemt met de long, volgt dat de bloedvaten van het hart in de long overeenstemmen met de aandoeningen van het ware en dat de vertakkingen van de luchtpijpen van de long overeenstemmen met het doorvatten en het denken vanuit die aandoeningen. Wie alle weefsels van de long vanuit die oorsprongen nazoekt en een parallel trekt met de liefde van de wil en met de wijsheid van het verstand, die kan zoals in een zeker beeld die dingen zien die boven in n. 404 zijn gezegd en zo tot het geloof ervan bevestigd worden. Maar omdat de dingen die van de anatomische wetenschap zijn over het hart en de long, aan weinigen bekend zijn en iets door dingen die men niet weet bevestigen, duisternis aanbrengt, sla ik daarom een verdere uitleg over om deze analogieën met meer dingen aan te tonen.

Emanuel Swedenborg (1688-1772), een van Zwedens meest begaafde mannen, was een wetenschapper, filosoof en theoloog, psycholoog, wiskundige, geoloog, metallurg, botanicus, scheikundige, zoöloog en blonk uit in tal van andere beroepen.
Hij tekende ook de plannen voor een vliegtuig, onderzeeër en machinegeweer ... De wereld viert zijn 300ste geboortedag in 1988 ...

Zijn schedel, gestolen uit een graf in Londen in 1816, werd 44 jaar na zijn begrafenis gekocht door de Zweedse Koninklijke Academie van Wetenschappen voor $ 3200 en keerde terug naar Zweden, waar de rest van zijn botten nu liggen.

Vrij vertaald uit Ripey's 1988 stripverhaal over Swedenborg: 'Believe it or not'

<<< Startpagina – Volgende Editie >>>

406. 9. ***De liefde of de wil is door die drie verbindingen in zijn sensitief leven en in zijn actief leven.***

Dat de liefde zonder het verstand of de aandoening die van de liefde is, zonder het denken dat van het verstand is, in het lichaam niet kan gewaarworden noch handelen, is omdat de liefde zonder het verstand is zoals een blinde, of de aandoening zonder het denken is zoals in dikke duisternis; want het verstand is het licht waar vanuit de liefde ziet; de wijsheid van het verstand is ook vanuit het licht dat voortgaat uit de Heer als Zon. Wanneer dus de liefde van de wil zonder het licht van het verstand niets ziet en blind is, zo volgt dat zonder het licht van het verstand ook de zinnen van het lichaam in blindheid en opgeblazenheid zouden zijn, niet alleen het gezicht en het gehoor, maar ook de overige. Dat ook de overige zinnen het zouden zijn, is omdat de liefde alle doorvatting van het ware heeft in het verstand, zoals boven is getoond, en alle zinnen van het lichaam trekken hun waarneming vanuit de waarneming van hun gemoed. Het is hetzelfde met elke daad van het lichaam, want een daad vanuit liefde zonder verstand is zoals de daad van een mens in de nacht, want de mens weet dan niet wat hij doet; vandaar zou in die daad niets vanuit inzicht en wijsheid zijn en zo zou die daad niet een levende daad kunnen worden genoemd. De daad trekt ook haar zijn uit de liefde en haar hoedanigheid uit het inzicht. Bovendien is alle macht van het goede door het ware en daarom handelt het goede in het ware en dus zo dóór dat; en het goede is van de liefde en het ware is van het verstand. Vanuit deze dingen kan vaststaan dat de liefde of de wil door die drie verbindingen, waarover boven n. 404, in zijn sensitief en actief leven is.

407. Dat dit zo is, kan naar het levende bevestigd worden vanuit de verbinding van het hart met de long, omdat de overeenstemming tussen de wil en het hart en tussen het verstand en de long zodanig is, dat zoals de liefde met het verstand geestelijk handelt, zo het hart met de long natuurlijk handelt. Vandaar kunnen de boven gezegde dingen zoals in een voor het oog gebracht beeld worden gezien. Dat de mens niet in enig sensitief leven is, noch in enig actief leven is als hart en long niet tegelijk handelen, staat vast vanuit de staat van het embryo of van het kleine kind in de baarmoeder; en vanuit de staat ervan na de baring. Zolang de mens een embryo is of in de baarmoeder is, zijn de longen gesloten; vandaar heeft hij niet enige zin noch enige handeling; de zinzetels zijn toegesloten, de handen zijn gebonden, eender de voeten; maar na de baring worden de longen geopend en in verhouding als deze worden geopend, zo wordt de mens gewaar en handelt hij. De longen worden geopend door het vanuit het hart ingelaten bloed. Dat de mens niet in enig sensitief leven is, noch in enig actief leven, zonder de samenwerking van hart en long, is eveneens duidelijk uit iemand die bezwijmd is; in die persoon ageert alleen het hart en niet de long, want dan is de ademhaling weggenomen, dat daarin geen gewaarwording noch enige handeling is, is bekend. Het eendere is het met de mens die verstikt wordt, hetzij door water, hetzij door iets dat het strottenhoofd verstopt en de weg voor de ademhaling van de long sluit. Dat de mens dan zoals dood verschijnt, niets gewaarwordt en niets handelt en dat hij toch met het hart leeft, is bekend; want hij komt in het ene en het andere leven, het sensitieve en het actieve, terug, zodra de verstoppingen van de long verwijderd zijn. Weliswaar circuleert ondertussen het bloed door de long, maar door de longslagaders en de longaders, maar niet door de bronchiale slagaders en aders, en deze geven de mens het vermogen van ademhalen. Het eendere is het met de invloed van de liefde in het verstand.

408. 10. ***De liefde of de wil leidt de wijsheid of het verstand binnen in alle dingen van zijn huis.***

Onder het huis van de liefde of van de wil wordt de gehele mens verstaan ten aanzien van alle dingen die van zijn gemoed zijn; en omdat die dingen overeenstemmen met alle dingen van het lichaam, zoals boven is getoond, wordt onder het huis ook de gehele mens verstaan ten aanzien van alle dingen die van zijn lichaam zijn, en die leden, organen en ingewanden worden genoemd. Dat de long in al die dingen wordt binnengeleid, eender als het verstand in alle dingen van het gemoed, kan vaststaan

vanuit die dingen die boven zijn getoond, zoals: dat de liefde of de wil het huis of het bruidsvertrek voor de toekomstige gade voorbereidt, welke de wijsheid of het verstand is, n. 402; en dat de liefde of de wil alle dingen in zijn menselijke vorm, of in zijn huis, voorbereidt, opdat hij verbonden met de wijsheid of het verstand kan handelen, n. 403. Vanuit die dingen die daar zijn gezegd, is het duidelijk dat alle en de afzonderlijke dingen in het gehele lichaam zo zijn samengeschakeld door de ligamenten die zijn uitgezonden vanuit de ribben, de wervels, het borstbeen, het middenrif, het borstvlies dat daarvan afhangt, dat zij terwijl de long ademt, eender getrokken en gedragen worden in afwisselende verrichtingen. Dat de wisselingen van de ademhaling ook binnengaan in de ingewanden zelf tot aan de binnenste schuilhoeken ervan toe, kan vanuit de studie van de anatomie vaststaan, want de bovenvermelde ligamenten hangen met de omhulsels van de ingewanden samen en de omhulsels treden door de uitsteeksels binnen tot aan de binnenste dingen ervan toe, zoals ook de slagaderen en de aderen door de vertakkingen doen. Vandaar kan vaststaan dat de ademhaling van de long in gehele verbinding is met het hart in alle en de afzonderlijke dingen van het lichaam; en opdat de verbinding er op elke wijze zal zijn, is het hart zelf ook in de longbeweging, want het ligt in de boezem van de long en hangt daarmee samen door de auricula’s en rust op het middenrif, waar vanuit de slagaderen ervan ook deelhebben aan de longbeweging. Bovendien is de maag in een eendere verbinding door de samenhang van de slokdarm ervan met de luchtpijp. Deze anatomische dingen zijn te dien einde aangevoerd dat gezien zal worden hoedanig de verbinding is van de liefde of de wil met de wijsheid of het verstand en van het een en het ander in verbinding met alle dingen van het gemoed, want zij is eender.

409. 11. ***De liefde of de wil handelt niets tenzij in verbinding met de wijsheid of het verstand.***

Daar de liefde niet enig sensitief leven noch enig actief leven heeft zonder het verstand, en daar de liefde het verstand binnenleidt in alle dingen van het gemoed, zoals boven is getoond, n. 407, 408., volgt dat de liefde of de wil niets handelt tenzij in verbinding met het verstand. Want wat is vanuit liefde zonder verstand handelen? Dit kan niet anders dan onredelijk worden genoemd, want het verstand onderricht wat gehandeld moet worden en hoe gehandeld moet worden; dit weet de liefde niet zonder het verstand, waarom er dan ook zo’n huwelijk is tussen de liefde en het verstand dat zij, hoewel zij twee zijn, toch als één handelen. Een eender huwelijk is tussen het goede en het ware, want het goede is van de liefde en het ware is van het verstand. Een zodanig huwelijk is in de afzonderlijke dingen van het heelal die uit de Heer geschapen zijn. Het nut ervan heeft betrekking op het goede en de vorm van het nut op het ware. Vanuit dit huwelijk is het dat er in alle en de afzonderlijke dingen van het lichaam een rechter en een linker is, en het rechter heeft betrekking op het goede, waar vanuit het ware is, en het linker op het ware vanuit het goede, en zo dus op de verbinding. Daar vanuit is het dat er paren zijn in de mens: er zijn twee stel hersenen, er zijn twee halfbollen van het cerebrum, er zijn twee hartkamers, twee longkwabben, twee ogen, oren, neusvleugels, armen, handen, lendenen, voeten, nieren, teelballen en andere dingen. Waar niet paren zijn is een linker en een rechter; deze dingen zijn omdat het goede het ware beschouwt opdat het zal bestaan en het ware het goede beschouwt opdat het er zal zijn. Het eendere is in de engelenhemelen en in de afzonderlijke gezelschappen daarvan. Meer hierover kan men boven zien n. 401, waar getoond is dat de liefde of de wil zonder het huwelijk met de wijsheid of het verstand niet door zijn menselijke vorm iets kan doen. Over de verbinding van het boze en het valse, dat tegenovergesteld is aan de verbinding van het goede en het ware, zal elders iets worden gezegd.

410. ***12. De liefde of de wil verbindt zich met de wijsheid of het verstand en maakt dat de wijsheid of het verstand wederkerig wordt verbonden.***

Dat de liefde of de wil zich verbindt met de wijsheid of het verstand is duidelijk uit de overeenstemming ervan met het hart en de long. De anatomische ervaring leert dat het hart in de beweging van zijn leven is als de long het nog niet is.
Dit leert de ervaring vanuit degenen die in onmacht vallen en vanuit degenen die stikken; voorts vanuit de embryo’s in de baarmoeders en vanuit de kuikens in de eieren. De anatomische ervaring leert ook dat het hart als het alleen handelt, de long vormt en die geschikt maakt opdat het daar de ademhaling kan bedrijven en dat het ook de overige ingewanden en organen vormt opdat het daarin verschillende nutten kan handelen: de organen van het aangezicht opdat het kan gewaarworden, de bewegingsorganen opdat het kan handelen en de overige organen in het lichaam opdat het met de aandoeningen van de liefde overeenstemmende nutten tevoorschijn kan brengen. Hier vanuit staat voor het eerst vast dat zoals het hart zulke dingen voortbrengt om de verschillende functies die het in het lichaam heeft te vervullen, zo ook de liefde eendere dingen voortbrengt in haar ontvanger, die de wil wordt genoemd, om de verschillende aandoeningen die de vorm ervan maken, en dat deze de menselijke vorm is, is boven getoond. Omdat nu de eerste en de naaste aandoeningen van de liefde zijn: de aandoening van weten, de aandoening van verstaan en de aandoening van te zien wat zij weet en verstaat, volgt dat de liefde hiervoor het verstand vormt en daarin daadwerkelijk komt als zij aanvangt gewaar te worden en te handelen en wanneer zij aanvangt te denken. Dat het verstand daar niets toe bijdraagt, staat vast vanuit de analogie van

het hart en de long, waarover boven. Hieruit kan worden gezien dat de liefde of de wil zich verbindt aan de wijsheid of het verstand, en niet de wijsheid of het verstand zich aan de liefde of de wil; en vandaar staat eveneens vast dat de wetenschap die de liefde zich vanuit de aandoening van weten verwerft, en de doorvatting van het ware die zij zich verwerft vanuit de aandoening van verstaan en het denken, dat zij zich verwerft vanuit de aandoening van te zien wat zij weet en verstaat, niet van het verstand is, maar dat dit van de liefde is.

Denken en doorvatten en vandaar kennis vloeien weliswaar in vanuit de geestelijke wereld, maar toch worden zij niet opgenomen door het verstand, maar door de liefde volgens de aandoeningen ervan in het verstand.

Het schijnt alsof het verstand die dingen opneemt, en niet de liefde of de wil, maar dat is een begoocheling; het schijnt ook alsof het verstand zich verbindt aan de liefde of de wil, maar ook dit is een begoocheling.

De liefde of de wil verbindt zich aan het verstand en maakt dat het wederkerig wordt verbonden.

Dat het wederkerig wordt verbonden is vanuit het huwelijk van de liefde ermee, vandaar geschiedt een zoals wederkerige verbinding uit het leven en de macht van de liefde daaruit.

Het eendere is het geval met het huwelijk van het goede en het ware, want het goede is van de liefde en het ware is van het verstand. Het goede handelt alle dingen en neemt het ware op in zijn huis en verbindt zich ermee voor zoveel het samenstemt. Ook kan het goede ware dingen toelaten die niet samenstemmen, maar het doet dit vanuit zijn aandoening van weten, verstaan en denken, als het zich nog niet heeft bepaald tot de nutten die de doelen ervan zijn en de goede dingen ervan worden genoemd. De wederkerige verbinding of die van het ware met het goede is er in het geheel geen; dat er wederkerig wordt verbonden is vanuit het leven van het goede. Vandaar is het dat elk mens en elke geest en engel uit de Heer wordt geschouwd volgens de liefde van hem of het goede, en niet volgens het verstand van hem of het ware gescheiden van de liefde of het goede.

Want het leven van de mens is de liefde van hem, zoals boven is getoond, en het leven van hem is zoals hij zijn aandoeningen had verhoogd door ware dingen, dat wil zeggen, zoals hij de aandoeningen had vervolmaakt vanuit de wijsheid; want de aandoeningen van de liefde worden verhoogd en vervolmaakt door de ware dingen, dus door de wijsheid; en dan handelt de liefde verbonden daarmee zoals daar vanuit. Maar zij handelt vanuit zich erdoor als door haar vorm, die in het geheel niets ontleent vanuit het verstand, maar alles vanuit enige bepaling van de liefde die de aandoening wordt genoemd.

Einde.

Hier eindigt het boek: ***ENGELENWIJSHEID*** *OVER DE GODDELIJKE LIEFDE EN DE GODDELIJKE WIJSHEID, en is de publicatie ervan compleet !*

Vanaf 2008 werd het complete werk in 21 edities van Swedenborgiana gepubliceerd. De redactie is gereed met de samenstelling van het E-boek: **ENGELENWIJSHEID** *dat rond de 19e Juni op de website www.swedenborg.nl wordt geplaatst en op aanvrage via Eboek@swedenborg.nl gratis aan belangstellenden per email wordt verzonden.*

INHOUDSOPGAVE.

Terug naar het E-boek